

Borger-Vennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

af

**Det forenede Understøttelses-
Selskab.**

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Kjöbenhavn 1841.

Drokt i det Seidelin'ske Officin, hos Louis Klein,
Store Kjøbmagergade No. 65.

05.6
Bo 66

1841
Aug 96

17537

Indhold

af

Borger-Vennens

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr.	Side.
1. Hønen (Fortsættelse)	1
2. Slutning af: Hønen	9
En mægtig tydsk Keiser beqvemmer sig, for at løses af Kirkens Ban, til den meest ned- værdigende Ydmngelse for Datidens mæg- tige Pave	14
3. Bekjendtgjørelse	17
Fortsættelse af: En mægtig tydsk Keiser be- qvemmer sig, &c.	23

Mr.	Side.
4. Slutning af: En mægtig tydsk Keiser be- qvemmer sig, ic.	25
5. En liden Historie fra Holland	33
Feilregning	36
Extract af fjerde Kvartals Regnskab 1840.	
6. Slutning af: En liden Historie fra Holland	37
Den bedrøvede Enkemand	44
7. Det gavnlige Spøgerie	45
Noget for Pengene.	52
8. Om Hurtighed	53
Ekinhellighed	60
9. Bekjendtgjørelse.	61
Fanny Chaumont (en Schweizer-Historie) .	62
Naiv Enfoldighed	68
Extract af General-Regnskabet for 1840.	
10. Fortsættelse af: Fanny Chaumont.	69
Smurrig Brevverling.	76
11. Slutning af: Fanny Chaumont	77
Et eget Slags Fernoielse.	84
12. Bekjendtgjørelse	85

Nr.	Side.
13.	Fortsættelse af: Bekjendtgjørelse 93
14.	Slutning af: Bekjendtgjørelse..... 101
15.	Bekjendtgjørelse (Forflag til nye Love) .. 109
16.	Fortsættelse af: Forflag til nye Love..... 117
17.	Fortsættelse af: Forflag til nye Love..... 125
18.	Fortsættelse af: Forflag til nye Love 133
19.	Fortsættelse af: Forflag til nye Love 141
20.	Slutning af: Forflag til nye Love 149
	Fontaniers Skildring af Tyrkiet..... 153
21.	Fortsættelse af: Fontaniers Skildring af Tyrkiet 157
22.	Slutning af: Fontaniers Skildring af Tyr- kiet 165
	Min første Duel 169
23.	Slutning af: Min første Duel 173
24.	Moderkjærlighed 181
25.	Fortsættelse af: Moderkjærlighed 189
26.	Slutning af: Moderkjærlighed..... 197
	Regle Regler for Dyrtningen af Potte- planter i Stuer..... 201

Nr.	Side.
27.	Fortsættelse af: Nogle Regler for Dyrt- ningen af Potteplanter i Stuer 205 Extract af første Quartals Regnskab 1841.
28.	Fortsættelse af: Nogle Regler for Dyrt- ningen af Potteplanter i Stuer 209
29.	Fortsættelse af: Nogle Regler for Dyrt- ningen af Potteplanter i Stuer 217
30.	Fortsættelse af: Nogle Regler for Dyrt- ningen af Potteplanter i Stuer 225
31.	Fortsættelse af: Nogle Regler &c. 233 Extract af andet Quartals Regnskab 1841.
32.	Slutning af: Nogle Regler &c. 237 Speculanten imod sin Villie 242
33.	Familieret hos Montenegrinerne 245 Blandinger 252
34.	Bekjendtgjørelse 253 Slutning af: Familieret hos Montenegrinerne 255 Folketro i Wales 256 Blandinger 259
35.	Slutning af: Folketro i Wales 261

Nr.	Sider
De saakaldte Squatters (Colonister)	264
Blandinger	267
36. Bekjendtgjørelse	269
Slutning af: De saakaldte Squatters	270
Banditcolonien Lengo Garde	273
37. El Empecinado	277
Blandinger	284
38. Bekjendtgjørelse	285
Slutning af: El Empecinado	286
Blandinger	292
39. Mordforsøget mod Napoleon i Schönbrunn	293
Blandinger	300
40. Bekjendtgjørelse	301
Slutning af: Mordforsøget mod Napoleon i Schönbrunn	302
Blandinger	307
41. Bekjendtgjørelse	309
En Petersborger Lommethv	310
Den Pitcairn	312
Blandinger	316

VIII

Nr.		Side.
42.	Slutning af: Den Pitcairn.....	317
	Om Slægtregistere og Stamtavler	320
	En mærkelig Folkestamme i Frankrig....	324
43.	Bekjendtgjørelse	325
	Napoleoniderne	326
	Extract af tredie Kvartals Regnskab 1841.	
44.	Fortsættelse af: Napoleoniderne	329
45.	Fortsættelse af: Napoleoniderne	337
46.	Bekjendtgjørelse	345
	Gudsfrugt i Ord	352
47.	Fortsættelse af: Napoleoniderne	353
48.	Fortsættelse af: Napoleoniderne.	361
49.	Fortsættelse af: Napoleoniderne.....	369
50.	Fortsættelse af: Napoleoniderne	377
51.	Slutning af: Napoleoniderne	385
	En Retskjendelse af Kong Frederik den	
	Anden i Preussen	391
52.	Bekjendtgjørelse.....	393
	Nogle Smaaparaoler	394

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 1.

Løverdagen den 2^{den} Januar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selstabet.

Trykt i det Seidelinske Officin.

H ø n e n.

(Fortsættelse fra forrige No.)

For Marie havde han egentligen opfostret Henen og gjort den tam, og han kunde ei tænke sig nogen større Fryd, end om hun vilde modtage den af ham. Allerede i mange Maaneder havde han tænket paa Anledninger til at forære hende den, og han havde overalt sinet og paa tusindfoldig Maade troet at kunne fremkalde disse, ligesom et Varn, der længe efter Gulegaven, ved ethvert Binde, der er noget klart oplyst, erindres derom, inden selve Glædedagen er der. Altid var den flintfælende unge Mand

bleven holdt tilbage af Frygt for, at Henen kunde blive anseet som en Unglesnoer, der udkastedes efter Bilsdaus Foræringer; nu frembed sig en herlig Leilighed for ham til uden Skin af Paatrængenhed at bringe hende den.

Marie kommer til mig! tænkte han ved sig selv, medens han nu hurtig, i glædelig Udspredelse, fuldførte sit Arbeid. Marie kommer i min Sytte; er det muligt? er det virkelig? eller har jeg drømt det? Men hvorfor skulde det ei være sandt? Bilsdau har jo lovet mig det; han gjør jo tidt saaledes. Det er neppe fire Uger siden han spiste hos Vilhelms, vist nok kun, for at forsyne den fattige Mand med gode Spisevarer for flere Dage; og Marie var ogsaa med. Har jeg ikke da prøist Vilhelm saa lykkelig? Nu træffer ogsaa mig den Lod at være lykkelig. Marie kommer i min Sytte; og Henen kommer til Marie. Glæd dig, du kjære lille Dyr! herefter vil den Gode fodre dig. Hvor mange Gange har jeg ikke overlagt hos mig selv, naar og hvorledes jeg skulde give hende dig, og ingen af mine Planer vilde saaledes ret behage mig. Snart var jeg sindet, at sætte dig hemmelig ind i Gaarden til hende; snart vilde jeg bringe hende til at begjære dig af mig. Har jeg ikke nyelig, da hun var hos Richters lille Hanne, blot derfor leget saameget med dig

udenfor Huset, at hun skulde faae Die paa dig og faae dig kjær? Nu kommer Marie til mig; nu skal hun have dig.

Han arbejdede som en Elskende for den Elskede, og var derfor tidligere igjen hjemme, end han havde bestemt Bildau Tiden. Nu ventede han paa det, hvad Bildau, efter sin almindeligen bekjendte Skik, vilde sende ham til Maaltidet, og ved Tanken om sin fattigdom undertrykte han Forestillingen om, hvor sødt det maatte være, hvis han kunde beværte sine kjære Gjester af sit Eget.

Men af! han ventede forgjeves; af! han maatte vel vente forgjeves. Bildau havde, da han var kommen tilbage i Gaarden talet med Deeltagelse med sine Folk om en syg Tærsker, hvis Navn havde Lighed med den elskende unge Mands Navn. Da han derfor befalede Pigen, der, ubemærket af ham, havde hørt hiin Samtale med Folkene, at faae fat paa een af de bedste Høns, og at bringe den tillige med den Potte, som Marie efter hans Ordre rigeligen havde fyldt, til Smidt, saa bar hun, forledet ved Navnets Lighed, Gaven til den Enge, der allerede flere Gange ved hende havde modtaget Understøttelse af Bildau; og af Svaret, som hun bragte, at han hjerteligen takkede, kunde Bildau ikke ahne nogen Feiltagelse.

Fra Tid til Tid blev Smidts Bente paa den haabebe Gave ængsteligere, fordi han betragtede den som Betingelsen og som Pantet paa sin Glæde. Sender Bildau Intet, tænkte han, saa var hans Tale kun Speg. Han veed, at jeg har kun lidt Mere end det tørre Brød at sætte for ham; sender han altsaa Intet, saa har han skjemtet, skjemtet bittert, af bitterere end han vel formodede. Under saadanne Tanker, der snart voldte ham Hjertesanken, snart igjen Opmuntring, hengik Astenen for ham. Enhver Stoi, meente han, maatte nærme sig til ham, ethvert fjernt Trin maatte være det lykkebringende Buds Ankomst; ofte lyttede han efter i Vinduet, ofte ilede han til Gaardderen, af, der kom ingen. Kloffen var over elleve, da han syntes, at der var noget, der ruskede i Deren; han løb ud, alt var stille, det var Vinden, der havde taget i den. Først efter Midnatstimen sank han ned paa sit Væie; i en Art urolig Søvn, snart glad, snart bedrøvet drømmende, snart greben af Frygtens, snart af Haabets Tanker, laae han hen, indtil det gryede ad Dagen. Maaskee var det i Gaar for sildigt for Bildau; maaskee kommer der i Dag Noget, sagde han hos sig selv, og sprang op. Det blev lysere, og der kom Intet. Han ventede, lyttede, aabnede Deren, blev staaende i Deren,

han gik ud paa Gaden, saae sig om til alle Sider, listede sig tilbage i Huset, ilede igjen ud, og spejdede efter, men af, der kom intet.

Solen stod høit, da Smidt atter stillede sig i sin Gadeber. See, da var Bildau just redet forbi, for at see til sin Mark. Bildau saae sig tilbage, og raabte allerede noget borte med venlig Stemme: God Morgen, kjære Smidt! nu det bliver derved. Til Middag indfinder jeg mig med min Datter. Derpaa gav han Hesten Lemmen, og var den unge Mand af Syne.

Paa eengang henrykt og næsten bedøvet af Skræk styrtede Smidt ind i Huset med den Tanke: de komme; Marie kommer; hvilken Lykke! men hvad skal jeg fattige Mand beværte dem med? hvilken Ulykke! Havde jeg tænkt det i Gaar, vilde jeg vel været istand til endnu at finde paa Noget; men hvorledes kunde det falde mig ind, at han vilde bære sig anderledes ad med mig end med alle andre? Hvad skal jeg nu gjøre? Saaledes stod han med Armene overkors, og Kirkeuhret slog. Ak vee! kun endnu tre Timer, saa komme de, saa kommer Marie.

En Mand, der, paa Embeds Begne, for en forgjeldet Stat skal i en Hast ved Beregninger skaffe uhyre Summer tilveie af Intet, kan ikke være mere forlegen; en Gjeldner, der siebliffeligen skal

betale eller vandre i Fængsel, kan ikke være mere bange end han var. Grønt, deiligt velsmagende Grønt havde jeg vel, meer end nok er, sagde han ved sig selv; men hvor tager jeg det allermindste lille Stykke Kjød fra? du milde Himmel! der gives saa meget Kjød i Verden; der vil dog i Dag blive baaret saa mangt et kosteligt Stykke urørt fra de Riges Borde; hvem der havde blot en lille Smule deraf! Et Par Duer flet hen over ham. O at I vare i mine Hænder, raabte han, og knyttede sig med større Zunderlighed til dette Ønske, end en Gjældner til den Forestilling, hvilke Hobe af Guld der hist og her ligge ophobede ubrugte.

Klokken slog eet Kvarteer. O du hurtig hensiende Tid, o du langsomme Indbildningskraft! Hun vil besege mig. Hvad finder jeg paa? Ved dette Spørgsmaal bankede hans Hjerte, som en Forbryders Hjerte, da han vovede at lade en dunkel Tanke, hvormed han allerede før havde fastet Diet paa Senen, der i Dag mindre vel pleiet end ellers hoppede omkring ham, blive klar i sin Sjæl. Saa bliver der da intet tilbage for mig uden du? uden du, min uskyldige Glæde og mit Haab? Hende til Spøg, hende til Fornøielse har jeg opfodet dig, og skal opoffre dig til et Maaltid? Men til et Maaltid for hende, — ak for hende! Som et vildt Dyr jager

en Dreng paa Flugt, saaledes drev denne Tanke Smidt ind i Huset, hvor han vankede fra det ene Sted til det andet med sin Klage: saa skulde du dee, du kjære, tamme, kjærlige Skabning? Jeg har hængt ved dig, som et Varn ved en Ungdomsven; du leb efter mig som efter en Legekammerat; du fulgte mig lige til Huusderen, naar jeg gik ud, flei mig imøde, naar jeg kom hjem, kom om Morgen til min Seng, sprang saa munter op paa min Arm, pikkede saa modig Bygkorn af min Haand, og meente, naar jeg spiste mit Smørrebrød, at dig tilkom ogsaa en Smule deraf. Du havde mig saa kjær, og jeg skulde tage Livet af dig? — Men Marie kommer her, — Marie! —

Stammende dette Navn stod han igjen udenfor, skuede op mod Himlen og sukede, og kastede et Blik ind i Naboernes Gaarde til begge Sider, som kunde der tilbyde sig Hjælp for ham dersfra. Ak, hans Naboer vare fattigere end han, intet Dyr rørte sig indenfor deres Hegn; han saa der ifkun Skaar af senderbrudte Kar og — Børn. Altter led et Qvar-teerslag. Saa maa det da være saaledes? sukede han. Angestsved randt ned over hans Nafsyn, og han fleb med Hastighed en Kniv paa Dørtærskelen, hen til hvilken Hønen var løben efter ham. O ve, min Yndling! jamrede han, i det han greb den og

trykte den til sin Varm; ikke havde jeg troet, at jeg skulde giøre det ved dig; for mig selv vilde jeg ei have besluttet din Død, om jeg ogsaa laae smægtende paa Sygeleiet; men for Marie! — du veed ikke, hvor jeg er bedrøvet, begriber ikke, hvad et Menneſke lider; tilgiv mig, du ſtakkels kjære lille Dyr! Endnu engang trykkede han den til ſine Læber, holdt den, ligesom undrende ſig over noget ubegribeligt, en Tid lang hen for ſig; hans Taarer dryppede ſom Perler ned paa de glatte Fingre, han trykkede Dinene til, raabte Marie, og med den ſtarke ſaand var det frygtelige, forhalede Smit fuldført.

(Slutningen følger.)

N. P. Niſſen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 2.

Løverdagen den 9de Januar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

H ø n e n.

(Slutning.)

Han styrtede ind for ikke at see det flydende Blod og de sidste Bevægelser af den Slagtede, der sank ned af hans Hænder; og Beklagelse, Undskyldning, Medlidenhed og Anger kæmpede i hans Hjerte, da han tændte Ild, udvalgte Haugeurter og omhyggeligen ordnede dem paa Fadet. Først da dette var gjort, traad han igjen ud i Gaarden, og see, Henen var død og begyndte at blive kold. Hvor sagte han under Taarer streg den, under hvilken Følelsernes Trængsel han berøvede den sine Fjer-

hvilke han, for at undgaae et bedrøveligt Syn, bedækkede med Jord, og hvorledes hans Haab om ham forestaaende Glæde kjæmpede med Diebliffets Kummer, formaaer jeg ikke at beskrive. Er ikke den ringeste, af mangen En foragtede Følelse, med dens Opbruselser og Virkninger, en Deel af det hemmelighedsfulde Væv i Menneskehedens Indre, hvis forunderligen fine Traader altid undglide den Haand, der vil gribe dem, og forfølge og aftegne deres indviklede Gang. Derfor forsøger jeg heller ikke at skildre, hvorledes enhver af de tre gode Mennesker var tilmode, da Bildau munter og trohjertet, Marie barnlig og uskyldig, men noget alvorligere end ellers, ved Middagstid pludseligen indtraad i Hytten, hvorledes Smidt modtog dem, hvor travlt han havde med at dække Bordet, hvad Oldingen over Bordet sagde, hvorledes de unge Folk verlede Ord og Diekast, hvorledes Smidt bestræbte sig for at skjule, at han ikke spiste noget af Kjødets, og hvorledes hans ofte forjagede, men altid tilbagevendende, Alvorlighed ikke ganske undgik hans kjære Gjesters Opmærksomhed. Det var et fattigt, hjerteligt Maaltid, hvis Følelser vilde igjen fornemmes. Snart var det tilende, da Bildau begyndte: I har jo, kjære Smidt! høret jeg, en Sjeldenhed af en særdeles smuk, tam, Høne.

Alt Gud! raabte Juglingen, blegnende og skjælvende.

Vildau. Har I den ikke mere? Vi undrede os ogsaa allerede, da vi kom, over, at vi ikke saa den i Gaarden; men over vor øvrige Samtale glemte jeg at spørge om den.

Smidt. Det stakkels lille Dyr!

Vildau. I græder? hvorfor? hvor er den?

Smidt. Den var, — af! det var vort Maaltid.

Oldingens hurtigt paafølgende Spørgsmaal, om ikke en Pige i Gaar Aftes havde bragt ham Noget, opklarede nu Alt.

O! det gjer mig overmaade ondt, sagde Vildau; jeg havde i Sinde at bede Jer om den til min Datter.

Smidt. Saa skal jeg da miste Alt, ogsaa den Forneielse at glæde Marie. Jeg arme, arme Mand! Dreven af dyb Kummer, af bitter Mismod, saa bittert som det nogensinde kunde storme i et saa fredeligt Bryst, maaskee ogsaa af den dunkle Tanke, at hans store Opoffrelse gav ham et Slags Ret til at tale, vovede han efter en kort Tausshed at bringe disse Ord over sine Læber: Brede's ikke! det maa frem. Marie var allerede længe min stadige Tanke; jeg havde hende kjær, som mit eget Liv; for hende opfostrede jeg den lille Hene; jeg tænkte at gjere

hende en Fornæielse dermed, af! vee mig, nu har jeg dræbt min egen og hendes Lyst. Kjære Marie! Tilgivelse!

Den Gamle hulkede og den unge Pige after-
rede sine Taarer. Endnu for kort Tid siden vilde
det barnlige Bæsen have kunnet græde hele Timer
blot for denne Hene; nu vædede, foruden Sorgen
for det lille Dyr's Skyld, tillige federe Beværgelser
hendes Kinder.

Vildau. Du elsker da, gode Smidt! —
jeg betragter Dig fra nu af som min Een — Du
elsker da min Datter?

Smidt. Ja, Gud er mit Vidne, ja jeg
vilde give Alt bort for hende.

Vildau. Og du, Marie! feler du noget
for denne Mand?

Marie. (stammende) Det smerter mig, at han
for min Skyld har saadan Sorg. Jeg vilde saa
gerne treste ham.

Vildau. Elsker du ham? Vil du være hans
Kone? Du tier? Tilluk ikke dit Hjerte for mig!
Hvad, om jeg allerede havde skuet ind i det? See,
jeg stod tidligt i Gaar Morges ved Vinduet, da du
gik hen til Græskarplanten, der er ganske skjult af
Kerterne. Du skar i een af dens Frugter med en
Kniv, og skjulte den derpaa igjen omhyggeligen

under de Blade, som beskyggede den. Hvad var det, du indskar deri? Hvad, om jeg havde seet efter? Bliv ikke saa rød, riv ikke Vaandet saaledes itu! kjære Marie! paa ethvert der aabenlyst liggende Græskar har du indskaaret mit eller dit eget Navn, kun paa det vaersomt Tilhyllede staaer: *C h r i s t i a n S m i d t*. Har Du Gudhed for denne Mand? undsee dig kun ikke ved at sige det! Hans Fader var Vonde, ligesom jeg, og en redelig Mand, kun ikke saa lykkelig. Christian — kom nærmere, du brave Mand! — er ikke formuende, men redelig og arbejdsom; han har i sin lille Bedrift viist, at han forstaaer at være Huusholder. Og dig, min Datter! gav han i Dag et dyrebart Pant paa sin Kjærlighed. Elsker du ham?

M a r i e. (frygtsom) Ja, ja.

V i l d a u. Eller er der nogen anden ung Mand, som du holder mere af?

M a r i e. (levende) nei, nei. Den snuette lille Hene! At han har slagtet den for min Skyld, af, det forglemmer jeg aldrig. (hun rækker uvilkaarligt sin Haand hen imod ham.)

V i l d a u. Saa bliver Mand og Kone! giver hinanden Gders Hænder! og modtager Gders Faders og den store Faders Velsignelse!

Smidt. Marie! Fader! og du store Fader i Himlen! Hvad siger jeg? hvad gjer jeg? jeg kan endnu ei fatte mig i min Lykke. Mit Liv vilde jeg opoffre for Jer.

Marie. Bedste, kjære Smidt!

Bildau. (trykker de ildseelige i hinandens aabne Arme) Elsker hinanden! elsker mig! Gud velsigne Eder, mine Børn!

En mægtig tydsk Keiser beqvemmer sig, for at løses af Kirkens Ban, til den meest nedværdigende Ydmygelse for Datidens mægtige Pave.

Dette Offer for sin Tidsalder's Bankundighed var Keiser Henrik den fjerde, som levede i det ellefte Aarhundrede, og hvis hele Liv, skjendt han allerede som Børn, i sit 6te Aar, (1056) kaaredes til Tydskernes Konge og Keiser, var en heist mærkværdig Række af Ulykker; og denne Pave var den mægtige Gregor den Syvende. Hans Moder, Enke-Keiserinde efter Henrik den tredje, en klog og agtværdig Dame, overtog i den umyndige Fyrstes Navn Regjeringen, men de tydske Fyrster ansaae det for

uværdigt for sig at staae under en Kvindes Herredømme; og Mogle af dem forenede sig om at bortføre den unge Konge og at tiltage sig Formynderskabet over ham; hvilken skjendige Plan det lykkedes dem ved List og Forræderie at udføre.

Den umyndige Fyrste færetes til Cöln, for der paa Munkeviis at opdrages under Erkebiskoppens Styrelse. Hans Opdragelse styredes under Klosterets haarde Tugt med saadan Strengthed, at han i Grunden ikke var andet end en Fange, og var ikke mindre Fange, da han af Erkebiskoppen i Bremen bortførtes til hans Residents, hvor han tilbragte sit Liv i Vellyst og Overdaad indtil sit 14de Aar, da han ved Erkebiskoppen af Cölns List og Rænker tilbagebragtes under Dennes om og saa ikke egentlige Formynderskab, dog heist mægtige Indflydelse. Henrik blev af et Fyrsteforbund, som herte til hans Partie, tvungen til at indgaae Ægteskab med Bertha, en italiensk Markgreves Datter, med hvem han levede et ulykkeligt Liv, da han kun med Modbydelighed havde ladet sig vie til hende, og, efterat have forgjeves forsøgt at blive skilt fra hende, skjendt hun var en meget agtværdig Dame, omgiven af flette Raadgivere og ryggrølese Mennesker, hengav sig til Laster og Udsvævelser.

Medens Henrik førte saadant Liv, indvirkede han sig, ved Ubefindighed, i Krig med Sachserne og Thüringerne, der, uagtet han ved flere Leiligheder viste Tapperhed og Mod i Krigen, og med Held gjennemdrog Tydskland for at bringe Orden tilveie i den almindelige Forvirring, dog bragte ham i saadan Fare, at han tvende Gange maatte rædde sig ved Flugten. Ved Hjælp af de andre tydske Rigsfyrster samlede han dog tilsidst en talrig Hær, der seirende angreb Sachserne og Thüringerne, og bragte dem til at underkaste sig Keiseren paa Naade og Unnaade; men han behandlede de Afseendte med overmodig Haan, erklærede dem for Krigsfanger, fratog de Fyrster, som havde grebet til Vaaben mod ham, deres Lande, og bortgav dem som Lehn til Andre.

(Fortsættelsen følger.)

N. L. Nissen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 3.

Løverdagen den 16de Januar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Mandagen d. 28de Decbr. d. A. afholdt det for-
enede Understøttelses-Selskab en Repræsentant-For-
samling, der bivaanedes af 28 Repræsentanter, i
hvilken afhandlede og besluttede følgende:

- 1) Fra Revisorerne af Regnskabet for Aaret
1839, Herr. Capitain og Grosserer V o r g e n
samt Lieutenant og Sadelmager M u n d t, frem-
lagde Administrationen en Skrivelse af 30te
Octbr. d. A., ved hvilken Regnskabet for be-
nævnte Aar erklæredes for rigtigt befunden og
i god Orden; dog indeholdt den tillige det

Duſte, at det aarlige Regnſkab herefter maatte bilægges med en Status over Selskabets Capitalformue, imod hvilket der ikke kunde være noget at erindre og derfor beſtemtes at tages til Følge. Dvittering for dette Regnſkabs rigtige Afſæggelſe blev derefter meddeelt ſom ſædvanligt i Mødeprotocollen, ligesom Hr. Juſtitsraad, Ridder Clauſen valgtes til, i Forening med Hr. Lieutenant M u n d t, at revidere Regnſkabet for Aaret 1840.

- 2) Administrationen tilkjendegav Forsamlingen, at det har behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at forheie den Selskabet hidtil ſkjenede aarlige Sum af 20 Rbd. til 80 Rbd., og at det ligeledes har behaget Hendes Majestæt Enkedronningen at tilſige Selskabet en aarlig Gave af 40 Rbd. fra 1ſte Januar 1841 at regne.
- 3) Ifølge Lovens 48de §. anmodede Administration 3 af de tilſtedeværende Repræſentanter om at foretage Eftersynet af Selskabets Eſſecter for indværende Aar, hvortil Dhr. Juſtitsraad Benken, Capitain og Ridder Synneſtved ſamt Major von Schjøning erklærede ſig villige.

4) Da Undertegnede Bentleys og Friedens-
reichs Administrationstid udløb med indevæ-
rende Aar, foretoges Valg paa 2de nye Ad-
ministratører, overeensstemmende med Lovens
45de S., og fandtes derved følgende Repræsen-
tanter berettigede til at komme paa det engere
Valg, nemlig:

Sr. Capitain og Grosferer Borgen

— Agent og Directeur Lund

— Capitain og Ridder S. L. Euren

— Justitsraad og Raadmand Mønter

— Dr. theol., Pastor Stenersen Gad, og

— Landsøverrets-Prokurator Ring.

Da imidlertid D^{hr}r. Capitain Euren og
Prokurator Ring, som begge vare tilstede,
erklærede, at de ikke ønskede at komme paa
det engere Valg, maatte de 2de Repræsen-
tanter, der efter dem havde de fleste Stem-
mer, optages paa Valglisten, nemlig D^{hr}r.
Capitain og Lømmermester Kærn og Pro-
fessor David. Derefter valgtes D^{hr}r. Ca-
pitain Borgen og Agent Lund med Stem-
mefleerhed til Administratører fra 1ste Ja-
nuar 1841, og begge have behaget at mod-
tage Valget.

5) Følgende nye Medlemmer bleve optagne i Selskabet :

Hfr. Jensine Böttger

Hr. Arrestforvarer G. G. Buurskou

— Skomager G. Lund

— Blomsterhandler H. Caspersen

— Urtekræmmer G. G. Tryde

— Apotheker Groth

— Capitain G. G. Groth

— Lieutenant og Glasbandler G. Schürer

— Theatercontroleur J. Jensen

— Skorstensfeiermester D. W. Schmidt

— Urtekræmmer G. Lange

— Kongelig Fuldmægtig G. G. Lund

— Bogtrykker Bianco Luno

— Barbeer J. D. Jansen

— Bogtrykker Louis Klein

— Mægler G. F. Westrup

Hnkefrue Commandeurinde Henne

Hr. Bataillonschirurg W. G. Frieze

— Bærtshuusholder N. Nielsen

— Kleinsmed-Mestersvend N. G. Böttner

— Stud. theol. J. N. Baastrup

— Fuldmægtig G. B. Sahmel

Hr. Skibsfører J. N. Bruun

— Skædermester P. Gærtner

— Barbeer N. E. G. Stahl

— Skædermester M. Jørgensen

Hfr. D. Urntiel

Hr. Copiist H. T. Lauritzen

— Commerce-Secretair Bard

— Parfymagermester F. G. Madsen

— Skædermester H. P. Petersen

— Theaterbud P. M. Schion

— Possamentmagermester F. M. Rydenbahl

— Glasfliser N. Børgemeister

— Høker H. E. Toft

Hr. Uhrmager N. Retner

Hfr. D. Stephensen

Hr. Skipper M. S. Jeppesen

Hfr. C. C. Møller

Hfr. H. M. Jørgens

— J. N. Commerfeldt

Hr. Friseur P. P. Honoré

— Olhandler G. G. Schmidt

— Bærtshunsholder J. Spinde

— Høker J. Christiansen

— Knapmagermester Sasse

— Artist G. Købke

Hfr. G. M. Købke

Hr. Auditeur M. B. Steenstrup

— Capitain i See-Staten Findt, Ridder

— Großserer P. Vache.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab den 31te Decbr. 1840.

Bentley. Schram. Friedenreich.

M. Benzen.

En mægtig tydsk Keiser beqvemmer sig, for at løses af Kirkens Ban, til den meest nedværdigende Ydmygelse for Datidens mægtige Pave.

(Fortsættelse.)

Hersfra begynder denne Fyrstes Ulykke, i det han, overmodig og stolt i sin Lykke, ikke veed at holde Maade med sin Hevn, men, uretsfærdig og grusom mod de Overvundne, opægger sine Fjender imod sig, indtil han tilsidst bliver Gjenstand for Skjebnens voldsomste Omvæltning.

De forurettede og undertrykte Sachlere henvende sig til Paven, som den christne Kirkes Overhoved, klage over de Forurettelser, de have maattet lide af Henrich, glemme heller ikke at mælde om Keiserens forargelige og ryggesløse Liv, og anraabe Paven om at antage sig deres, de uretsfærdigen Behandlede, Sag.

Det var Pave Hildebrand, som, under Navn af Gregor den Syvende, under disse Uroligheder var opstegen paa den pavelige Stol, den stolteste og herskesygeste Prælat, som nogensinde opnaaede denne høie geistlige Værdighed, bekjendt indtil en stor historisk Navnkundighed af det af

ham, for at befæste Pavemagten, indførte Coelibat, hvorved det forbødes Præsterne at gifte sig. Ogsaa forsøgte han at berøve Fyrsterne Ret til at belehne Biskopperne i deres Lande med denne geistlige Værdighed, og at tilegne sig alene Ret dertil; men Keiser Henrich brød sig ikke om disse pavelige Reformer, men belehnede, ligesom forhen, sine Biskopper med den deres Embeder tilhørende Værdighed, og ringeagtede Pave Gregors Indvendinger derimod.

(Fortsættelsen følger.)

N. E. Nissen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 4.

Løverdagen den 23de Januar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

En mægtig tydsk Keiser beqvemmer sig, for at løses af Kirkens Ban, til den meest nedværdigende Ydmygelse for Datidens mægtige Pave.

(Slutning.)

Den overmodige Pave dulgte sin Harm derover, men foresatte sig at oppebie den beleilige Tid til at straffe Keiseren for hans Ulydighed, og hertil gav Sachjernes Besværinger over Keiserens Mishandling ham den meest forenskede Veilighed. Paven befoel derfor Keiseren, under Trusel med Kirkens Ban, om han ei adlød, at han i Faste-

tiden skulde indfinde sig i Rom, for at forsvare sig mod de Beskylninger, som vare gjorte mod ham; og, da Keiseren, i sin Forbittrelse over denne hidtil uherte Driftighed af Paven, over hvem han betragtede sig selv som Lehnsherre, gjengjældte saadan Anmættelse med i en Forsamling af de tydske Biskopper i Worms at anklage Paven for store Forbrydelser, og at opsigte ham al Lydighed, og ligesrem at affætte ham, udstedte Pave Gregor en heitidelig Ban, hvori han frastog Keiseren Regjeringen over sit tydske og italienske Rige, fritog alle hans Undersaatter fra den Gæld, de havde aflagt til ham, og forbad Alle og Enhver at vise ham Lydighed.

Keiseren foragtede denne pavelige Banbulle, om hvis Betydning og skrækkelige Følger han ei havde nogen Anelse.

De sydtyske Fyrster, som vare hans Fjender, benyttede denne Bansættelse til at opsigte Keiseren Lydighed, idet de foregave, at de frygtede selv at blive udelukkede fra Kirkens Samqvem, hvis de adlede en Fyrste, der for de Forbrydelsers Skyld, der lagdes ham til Last, var sat i Ban; og inden kort Tid var denne Ulydigheds Aand udbredet over hele Tydskland.

De enedes i en afholdt Forsamling om at erklære Keiseren, at de ei længere kunde erkjende ham, der var truffen af den pavelige Ban, for deres Overherre, men maatte see sig nødsagede til at vælge en Anden istedetfor ham, hvis han ei inden Murets Ende løstes af denne Ban; imidlertid skulde han afholde sig fra al Udøvelse af sin keiserlige Regentmagt.

Da forførbedes Keiseren, som var uden Armee til at byde dette Forbund af Sydsydsfærnes Fyrster Spidsen, i den Grad, at han fuldt og fast besluttede at forskaffe sig denne Afløsning af den pavelige Ban for enhver Priis, og i denne Hensigt at reise til Rom og at fremstille sig for den hellige Fader. Men Fyrsteforbundet, som befrygtede, at denne Keiserens Reise vilde fuldkaste deres Planer, spærrede ham Veien, saa at han midt om Vinteren maatte gjøre en lang Omvei gjennem Savoyen over med Is og Sne bedækkede Bjerge.

Endeligen kom han, efter at have overvundet de med denne Reise forbundne Besværligheder og Farer, lykkelig ned paa Sletterne, hvor hele Folket, Høie og Lave, ilede ham med Glæde i Møde, i det de saae i ham en Befrier, der var kommen for at affætte den dem forhadte Pave. En betydelig Hær samlede sig til hans Tjeneste, saa at det, om han

havde sat sig i Epidsen for den, vilde have været ham en let Sag, at tage Paven, som var paa Reisen til Tydskland til en besluttet Forsamling i Augsburg, til Fange. Paven selv, den ellers saa overmodige Mand, blev saa forfærdet ved at høre om Keiserens Ankomst til Italien, at han ei vovede at fortsætte Reisen, men tog sin Tilflugt til det befæstede Slot Canossa, der tilhørte den rige Grevinde Mathilde, en Beslægtet af Keiseren, men derhos en Veninde af Hildebrand.

Men Keiseren synes da ganske at have tabt Hovedet, og ikke at have havt Sands eller Tanke for Andet end Anger og Afbigt; og det varede ei længe, før den snue Pave var beroliget i Henseende til Keiserens Hensigter, i det Denne sendte et Gesandtsskab til ham, der i ydmygste Udtryk skulde bede den hellige Fader om Tilgivelse for Keiseren, som lovede at give hans Hellighed den fuldeste Opreisning og forbedre sit Liv og Levnet, og paa samme Maade henvendte sig til Grevinde Mathilde i en Skrivelse, i hvilken han paa det indstændigste bad hende at gaae i Forbøn for sig hos Paven. Men den stolte Pave vilde ei høre tale om nogen Udsoning, eller tilstaae den Forrovne, der havde ladet det falde sig ind at afsætte Christi Statholder og St. Peters Efterfølger, komme for sine Dine;

det var først, efterat Keiseren havde underkastet sig Pavens Fordring, at gjøre offentlig Bod, at han gav den Bønsalbende Haab om, naar dette var skeet, at erholde denne Naade.

Men denne Handling gjorde Gregor ogsaa den bodfærdige Synder saa smerteligen følelig, bitter og frænkende, som den vel udtænkes kunde. Paa den dertil bestemte Dag blev Henrich indelukket i den mellemste Slotsgaard af Slottet Canossa, der var omgivet af en tredobbelt Muur, uden noget Følge, aflædt sin fyrstelige Dragt, og i dens Sted iført en Haarkappe eller Skjorte, saadan som de Bodgjørende maatte bære den. Barfodet, med blottet Hoved og uden anden Bedækning, maatte han, med et Grussfix i Haanden, staae der under aaben Himmel paa den frogne Jord. Natten kom; den kolde Vind trængte igjennem hans tynde Kappe; han jamrede sig; men hans Klage og Jammerskrig rørte ikke den hellige Fader, under hvis Vinduer den lød, til Medlidenhed. Morgenens kom; men forgjæves ventede han, at nogen skulde bringe ham Mad og Drikke og Klæder til at beskytte ham mod den haarde Kulde. Ogsaa denne Dag og den paafølgende Nat maatte han tilbringe under aaben Himmel. Den tredie Dag kom; men endnu udstødte han forgjæves sin Klage, saa at selv det haardeste

Hjerte maatte røres over den ullykkelige Keisers Lidelser; kun den fromme, hellige Faders Hjerte var omgivet af for haard en Hud, til at Keiserens Stønnen, der trængte sig ind til ham paa hans bløde Leie, skulde have giennemtrængt den, eller den gjæstmilde Grevinde Mathildes Taarer og Bønner skulde have bevæget ham. Det synes ei utroeligt, at det har været den hellige Faders Afgt at lade ham omkomme af Hunger og Kulde; thi siden sin Indtrædelse i Slotsgaarden havde han ingen Bedrøvelselse faaet enten af Spise eller Drikke*). Først paa den fjerde Dag nød den ullykkelige Keiser den Naade, ydmyg at torde nærme sig den umenneskelige Pave og at kaste sig for hans Fødder. Først efter at have modtaget en haard Trettesættelse og Formaning, og at have forpligtet sig til at vise den hellige Fader en fuldkommen Lydighed, løstes Keiseren af den ham idømte Ban. Saaledes endtes denne ligesaa skamløse som næsten utroeligen grusomme Banesættelses Historie. Vi ville ei

*) See G. E. Jerrers Historie, oversat ved J. Klise.

videre forfølge denne ogsaa fremdeles ulykkelige Gyrstes Historie; kun om hans videre Forhold til denne mægtige Pave Gregor ville vi mælde, at Keiseren endnu fandt saadan Understøttelse hos de italienske Gyrster, som hadede den despotiske Pave, ved at give dem det Løfte, ei at ville holde Paven det Mindste af alt, hvad han havde lovet ham, at han samlede en Hær, med hvilken han ei alene beskjæmpede sine Fjender i Tydskland, men ogsaa derefter drog til Italien, for at hegne sig paa Paven, hvem han, efter at have paa 3die Mar beleiret Rom og indtaget Byen, affatte og udnævnte en anden Pave i hans Sted. Den hellige Fader fik Henrich ikke i sin Magt, da han havde indsluttet sig i Fæstningen Engelsborg. Gregor døde landflygtig i Salerno 1185.

Henrichs øvrige Dage henrandt fremdeles under Stridigheder med de tydske Gyrster, hvorhos han blev forfulgt af tvende af sine egne Sønner, der gjorde Oprør mod ham i Forbindelse med Diöse. Krigsfangen ved Forræderie af den Gne af diöse, blev han tvungen til at fragte sig Regjeringen; han undflyede

vel af sit Fængsel, men, bukkende under for sine Eidelser som Fyrste og Fader, døde han i Landflygtighed Aar 1106. Den uværdige Fornedrelse og Ydmygelse, som den mægtige Pave-Despot lod ham udfæres, har givet ham en sørgelig, men dog altid mærkværdig, historisk Aankundighed.

N. L. Nissen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 5.

Løverdagen den 30te Januar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

En liden Historie fra Holland.

(Efter det Tydske.)

Den hollandske Skibsbygmester Erasmus Voel var riig nok til at slaae sig til Ro, og han slog sig derfor til Ro, forsaavidt det lod sig gjøre; thi hans Anna, som engang havde været meget smuk, og nu ikke længere var smuk, men altid var meget trættekjær, hvilket hun forblev til sit sidste salige Endeligt, hans Anna, siger jeg, lod ham ikke have synderlig Ro. Men, det maatte man tilstaae, Afverling skaffede hun ham; thi, naar hun ikke brummede og knurrede, saa skjældte hun, og, naar hun ikke brummede, knurrede eller

skjældte, saa rasede hun, og det Altsammen med største Færdighed. Mester Boel kunde heller ikke andet end erkjende dette; han ønskede derfor mangen Gang, at hans Anna havde afslagt sin Bidskthed istedetfor sin Skjønhed, og han lod sig ogsaa stundom forlyde med, at han heller vilde stoppe alverdens Skibes Læk, end stoppe Munden paa een eneste Kvinde, uagtet han var altfor god en Hollænder, til at han nogensinde skulde have forøvret sig. Han meente, at den phlegmatiske Rolighed i alle Forhold, men især i Ægteskabet, var en høist agtværdig og solid Ven, og derfor lod han enhver Storm rolig trække over, og kunde i det Høieste engang imellem tillade sig at spørge: „Men, Anna! er du idag saa tidlig færdig med din Mand?“ — efter hvilket Spørgsmaal Uveiret rigtignok brød løs, og en Selvedes Pladskfregn af Ord styrtede over ham med forstærket Kraft.

Men eengang drev hun det dog for vidt for Mynheer Boel. Hans attenaarige Datter Jacobine skulde nemlig absolut giftes med den franske Marquis de Tenville, en Mand paa over halvtreds, der allerede eengang før havde været Enkemand, og var separeret fra sin anden Kone; den første havde han ærgret ihjel, og den anden havde ikke villet lade sig ærgre ihjel, men var løben fra ham, hvorfor

han ogsaa erklærede hende for en Person uden Opdragelse og god Tone, og ikke brød sig videre om hende. Denne Marquis Tenville havde hidtil ført et meget lystigt Liv. For det første var han en dygtig Praler og Dranker, som om Morgenens sagde, hvad han ikke vidste, og om Aftenen ikke vidste, hvad han sagde. For det andet var han en stor Nar efter Heste, og købte og red mange, mange Penge op om Naret; for det tredje var han en elegant Modeherre; ingen Skræder var ham duelig og dyr nok, uagtet disse Godtsfolk ganske artigen forstode at smøre Regninger op for ham; og for det fjerde havde han en meget forliebt Natur, en Egenskab, som man i hans Alder ikke har for godt Kjøb. Alt, hvad disse fire Angribere paa hans Formue sparede, det spillede han bort ved det grønne Bord, hvor Ganden har sin bedste Offerplads. Kort at fortælle, Marquiens Godser vare i den Grad forgjældede, at der maatte en meget dygtig Regnemester til, naar han skulde faae ud, at Marquien eiede af alle sine Godser saa meget som en Spurverede. Og derfor var det intet Under, at Hr. Marquien gjorde Forsøg paa, ved sin gamle Adels Tilløkkelser, at forskaffe sig endnu een ung Gemalinde, forstaaer sig selv med en frisk Formue, men det mislykkedes ham oftere. Dog dennegang,

da han havde kastet sine Vine paa Jacobine Voel, den rige Erasmus Voels Datter, var han sikker i sin Sag; thi Madam Anna, sin Egteherres Beherskerinde, stod ham bi med al den Vist, der fødes af Awindeforsængelighed, naar denne i høi Grad tilbreds af Udsigten til at faae en Marquis til Svigersøn, og med en Tunge, der vel for en Stund siden havde feiret sit halvtredsindeaarige Tjeneste-Jubilæum, men dog med hvert Aar var bleven rappere og skarper.

(Fortsættelsen følger.)

Feilregning.

En Juleaften sad en Skomagerdreng, efter at have nydt sin Julegrød, i et Hjørne af Stuen, og talte med megen Opmærksomhed og Iver paa sine Fingre. — „Hvad sidder Du der og tæller?“ spurgte Mesteren ham. — „„Seg regner efter, hvormange onde og arrige Awin- der der er her i Huset.““ — „Dg hvormange er der saa?“ gjentog Mesteren. — „„Med Mesters Kone har vi syv!““ — „Hvad siger han, Esel?“ — raabte Mesteren, og klappede Drengen, just ikke saa ganske blidt, paa kinden. — „„Aa, lille Mester! jeg regnede feil! jeg meente: foruden Mesters Kone har vi sex!““ —

E. P. J. Krebs.

Ex tract

af

fjerde Quartals Regnskab 1840,

for

det forenede Understøttelses = Selskab.

S u d t a g t.

	Debitor og Kogn.	Kredit Kalk.
Rebørling fra forrige Kvartal, Re- sancer iberegnet	1529 86	816 77
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladet 52de Kaugang Nr. 40—52	668 62	1211
B. Raans Afbetaling i sidste Kvartal		
C. Contingent for trede og sidste Kvartal	2003 30	
D. Det kongelige Huses Gave f. b. N.	100	
E. Renter af 3400 £ St. til 1 ^{ste} October b. N., for 6 Maanedes er 51 £ St. à 13 pCt. 4½ f. R. eg 197½ pCt. 445 36b. 36 f. Renter af 100,000 Rb. til 11 ^{te} October b. N., i fgl. Obligationer, for 6 pCt. 2000 — " "	2445 36	
	36b.	6747 22 2027 77

I n d g i d t.

	Debitor og Kogn.	Kredit Kalk.
1. Pensioner for sidste Kvartal: til de sædvanlige Pensionister	1017 48	
Pensionister for det 23 ^{ste} ste Regat ...	44	
Due for Caroline Regat	25	50
2. Rente		30
3. Til Bonder indløst 100 £ St. i en 3 pCt. Danf = Engelsk Obligation à 71½ pCt. à 14 pCt. R. er 52 pCt. 1001. eg 12 Dages Rente — 1. 6. 52 pCt. 1002. 6. à 197½ pCt. 36b. 659. 86. Courage — " 64.	660 54	
4. Ugebladets Trykning med Papir for trede og sidste Kvartal b. N.	344 48	
5. Juraistiske Begninger	36 30	
6. Rensinger	400	
Rensinger af udsætte, ei endnu ind- førte Datteringer: for Raan	250 68	432 48
for Contingent 250 — 68 = — " "	3968 62	1515 29
Kalko	36b.	6747 22 2027 77

Sebenhausen den 31te December 1840.

L. G. Primon.

Doverensfremmede med den af Administrationen sætte Control.

Bentley.

C. Schram.

M. Friedreich.

MT. Jensen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 6.

Løverdagen den 6te Februar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

En liden Historie fra Holland.

(Slutning.)

Crasmus Boel lod sig imidlertid ikke saa let for-
knytte; han sad den 20de November 1739, efter
at være kommen hjem fra en Spadseretour paa
Amsterdams Bærster, ved sin Kamin, da Madam
Anna holdt en lang Tale for ham, der endte saa-
ledes: „Ja! det siger jeg reentud, dersom jeg ikke
tænkte og handlede for Dig, saa havde vi endnu
bestandig Omgang kun med de plumpe Skippere;
men jeg har da Gudstæelov sat en Pind for saa-
danne Folks Besøg; jeg har forskrevet en Fran-
cise, som skulde lære min Datter Manerer, og nu

skal Jacobine ind i Verden, og det i den fornemme Verden, og vi vil med, og derfor skal hun giftes med den franske Marquis. Han er allerede for halvanden Time siden, mens Du som sædvanlig drev omkring, kommen hertil fra sine Godser; Stegene ere paa Epid, Vinen skal jeg strax hente op af Kjelderens; thi i Aften holde vi Taard, og jeg frabeder mig enhver Modsigelse. Nu gaaer jeg hen og klæder mig paa. Lad mig see, at Du opfører Dig net imod Marqvien; naar Du bare holder Din Mund, er Du høfligst." — Med disse Ord vendte Madamen sig om med en Gært, der foraar- sagede en stærk Træk, og ilede bort, for idag at lade sit Hersterindetalent straaale ret i fuldeste Glænde.

Mynheer Grasmus Boel blev siddende, og alt, hvad han gjorde, var dette: han vendte sit Hoved om og sagde til sin Mops, der laae ved hans Fødder: „Giat! (saaledes hedte Mopsen) det maae vi ikke saaledes lade gaae hen!"

En Etage høiere sad imidlertid den smukke Jacobine og græd. Hendes Moder havde foresnaakt den uskyldige Pige en heel Deel om den Magt og Herlighed, som hun vilde komme til ved at gifte sig med Marquis Tenville, og alt det havde løbet rundt i Jacobines lille Hoved; men, havde hun mærket en sagte Gysen, første Gang hun saae denne af sin

Moder bestemte Brudgom, saa fælte hun idag, da denne Pyntenaar anden Gang stod for hende og ydmyg slog sin Krop i alleslags Følde, en complet Rædsel. Hun foer sammen og ilede fortvivlet til sit Bærelse, og denne Bevægelse fortolkede Moer Anna som en Følge af den jomfruelige Blufærdighed. Hun vidste jo rigtignok ikke, at den unge og smukke Fætter Robert for kort siden havde bragt Jacobines uskylldige Hjerte ud af Eigerægten; men nu blev Jomfruen aldeles bestormet af sit unge Blod. I dette Dieblif havde Fætter Robert kunnet faae Noget at vide om Cousine Jacobine, som han gjerne, paa Ungdoms Blis, vilde have givet sit halve Liv for; — men Fætter Robert maatte ikke komme der i Huset; thi hans Fader havde engang tilladt sig at sige sin Svigerinde Anna Voel den rene Sandhed, der ingenlunde var Madamen behagelig at høre, hvisaarsag hun havde fattet den christelige Beslutning at hade og forfølge hans Familie til sin Død, og, om muligt, et Par Timer længere. Imidlertid vedkommer Fætter Robert os for Diebliffet ikke, og vi ville derfor atter vende os til den stakkels Jacobine, som just fik et Besøg af Madam Parfait, den Francaise, der havde lært hende Manerer, og endnu undertiden gav hende Underviisning. Idag var Jacobine rigtignok ikke

synberligen opslagt; dog gik Timen ikke unyttet bort; thi Jacobine tog Mod til sig. og aabnede sit Skjorte for Granaaisen. Madame Marfat hørte med Spærksomhed paa Historien om den Nyste, der truede hendes fære Glæde; hun treffede hende saa godt hun formaaede, og spurgte tilslut, om hun ikke engang, uden selv at blive bemærket, kunde faae den paatrængende Brugdom at see; og nu afslatte de, at hun den samme Dags Aften kunde staa sig i en, til Opfølgelsen grændsende, Allee, fra hvilken man igjennem Glasbørrer kunde see derind, og tillige høre alt, hvad der foregik der. Begge Camerene sagde endnu Bøget, som Forsætteren ikke har hørt, og Jacobine viste sig temmelig fattet ved Afsættendebort.

Der havde Moer Elina en tung Kamp at
 flæmpe. Fr. Marquisen styrede flere Gange med
 pynkelige Baler løs paa Nibyeret; men Moen
 Boel syntes at være beslun; han herte intet og
 tatte intet, og havde endeligen faaet fat i sin
 tempe, færend der endnu var nævnet nogen
 Men ved sin Tilde blev Moen her næsten
 afledes
 usynlig; enhver, som saae den Næg, maatte alle
 rede da tænkte paa Dampmaskinen, og idag arbej-
 dede han med sig paa at tillige Marquisen, der
 var en stor Skade af alle slags Styer, og ikke mindst

af Tobaksstyer. Men, da nu Moer Anna bragte Forlovelsen paa Tale, og lod den Yttring falde, at hendes Mand vilde udbetale en Medgift af 300,000 Gylden i rede Penge, hørtes der ud af Røgstøtten et meget vægtigt Nei, ved hvilket Marqvien bævede tilbage; Moer Anna lod sig dog ingenlunde forstyrre, men gjentog med Bestemthed, hvad hun havde sagt. Man skulde just til at verle Ringe, hvorved der indtraadte en siebliffelig Stilhed, da man paa eengang hørte et i dyb Tone og paa Franssk fremsat Spørgsmaal: „Tenville! Tenville! hvad lovede Du din første Kone, og hvor er den anden?“ Ifkun Marqvien og Jacobine havde forstaaet disse Ord; han blev bleg om Næsen, hun fik mere Mod, og Erasmus Voel hævede pludseligen sit Hoved op over Tobaksrøgen, og søgte efter Personen til hiin Stemme — men den var intetsteds at øine. Derpaa spurgte han sin Datter, hvad disse Ord skulde betyde, og, da de vare oversatte, sagde Mynheer: „Jeg udbeder mig ogsaa Svar herpaa, Hr Marquis! men dertil er der god Tid i Morgen. God Nat!“ — og paa den Maade blev der Intet af Forlovelsen dengang.

Uagtet hiint delicate Spørgsmaal var trængt igjennem Mary og Been paa Marqvien, og havde for en Deel forjaget den Perial, han ved Aftenbordet havde druffet sig i Haab om de mange Penge og den skjønne Jacobine, kom han dog med temmelig tungt Hoved i sit Sovestue, hvortil Moer Anna havde indremmet sin bedste Stadsestue. I Sengen tænkte han, skjøndt meget uklart, endnu et lille Dieblif paa den høist besynderlige Hændelse, og sov derpaa ind, fordi han viseligen besluttede at opsætte Tænkningen til næste Dag. Men

hvo formaaer at male den Hurtighed, med hvilken han soer op af Søvnen, og hans Rædsel, da han i den maanelyse Nat pludseligen blev vækket ved det selv samme Spegelsmaal, og da han saae en spegelsagtig qvindelig Skikkelse sidde ved Fædderne af sin Seng, og hørte denne tredie Gang gjentage dette Spegelsmaal og tilseie, at hun hver Nat vilde komme og vække ham, dersom han, der een gang havde svoret paa, aldrig at ville gifte sig igjen efter hendes Død, ikke strax lod sin Gistelyst fare. En Franskmand er, som bekjendt, altid galant, endog naar han er ude af sig selv; saasnart det derfor blev Marqvien mueligt at komme lidt til Orde, sagde han: „Min dyrebare afdøde Frue! jeg beder Dem ret hjerteligen ikke oftere at gjøre Dem Uleilighed, eller i alt Fald gjere mig den Tjeneste at vise Dem for mig i en lidt behageligere Skikkelse!“ Ved denne fremtvungne Spegelrystede og bævede han i den Grad, at han af Angest hverken kunde høre eller see. „Ogsaa det vil jeg!“ svarede Spegelsket og kastede sit yderste Gevandt; og, da Marqvien igjen tog Mod til sig og saae op, sad hans anden Kone ganske livagtig paa selv samme Plads, og overeste ham med Vebreidelser. Anden Gang forlod Hatningen ham, men det sidste Spegelske var langt værre end det første. Hendes Veltalenheds Strøm var saa stor og uafbrudt, at den stakkels Marquis ikke et eeneste Dieblisk kunde komme til Orde, og, da hun tilsidst greb hans Kaarde, der stod i Nærheden af Sengen, og svor paa, at hun med den nok skulde finde Vej til hans troløse Hjerte, hvis han nogensinde mere tænkte paa Jomfru Jacobine, udstødte han et frygteligt Skrig. Skikkelsen forsvandt, og hele Huset kom i Dyrer.

Fra den Nat talende Hr. Marqvien ikke et Ord mere om Forlovelsen med Jacobine; dog forstod han bestandigen at opføre sig saa franskt og galant, at Erasmus Boel laante ham en Sum Penge, som han rigtignok aldrig siden saae. Men først da Marqvien var reist sin Vej fra Byen, kom Madam Parfait igjen til Jacobine, og fortalte hende Eventyret fra hiin Nat, og hvorledes hun, som virkelig var Marqviens anden Kone, ved denne Leilighed havde benyttet sig af sin forrige Mand's noksom bekjendte Frygt for Spegerie. Marqvien tænkte, til stor Lykke for Damerne, fra den Tid aldrig mere paa at gifte sig; det gif ham, som det gaaer saa mange, der have ført et unyttigt og frugtesløst Liv; da han blev gammel og svag, blev han bange for Døden, og lod sig optage i de saakaldte „Selliges“ Selskab. Der ville vi ogsaa lade ham blive, og til Slutning see ind til den brave Boel og hans Familie.

Da Moer Anna hørte, hvorledes det var gaaet til med Marqvien, skammede hun sig paa hans Begne, og talte fra den Tid aldrig om ham, endstjændt man ingenlunde maa troe, at hun endeligede sin gamle Tunge fra Tjenesten. Imidlertid forstod den smukke Fætter Robert at benytte sig af de gunstige Diebliske, og paa den Dag, da Efterretningen om det store Søslag, i hvilket Admiral Tromp havde overvundet Engelskmændene, henrykkede Hollænderne, forsaavidt nemlig en rigtig Hollænder lader sig henrykke, begav det sig, at Wijnheer Erasmus Boel ogsaa hævede sig til sin hele Storhed, og sagde: „Giat! Idag maa vi ogsaa vise os, thi Robert er en respectabel Skibsbygger!“ — og han viste sig; thi han indbød Robert til sig om Aftenen, og endnu førend man

satte sig tilbords, tog han Robert og Jacobine ved Haanden og sagde: „Der har I hinanden! og nu ville vi ogsaa være lystige og glade, og lade Maden rigtigt smage os; thi jeg seer, at Moer Anna i Aften tracterer endnu bedre, end hun pleier!” — Moer Anna saae rigtignok lidt suur ud paa den ene Side af Ansigtet, mens hun smidskede med den anden Side; men det unge Brudepar drak af Hjertet de kjære Forældres Skaal, og strax derefter en Skaal for deres Veninde i Nøden, den forrige Marquise Tenville, nuværende Madam Parfait, som den Aften ikke legede Skjul i Alkoven, men sad glad med de Glade ved Bordet.

Den bedrøvede Enkemand.

En Præst trøstede en Bonde ved hans Kones Død blandt andet ogsaa med disse Ord: „Giv Jer tilfreds, min kjære Mand! nu har Jer salig Kone det godt! nu er hun hos den gode Gud!” — „„Naa! er hun det? — svarede Bonden — han vil saamænd faae sin evige Nød med hende.””

C. P. J. Krebs.

Trykfeil i No. 5.

Side 35 Linie 8. kjøbte læs: kjørte.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredfindstyvende Aargang.

Nr. 7.

Løverdagen den 13de Februar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Det gavnlige Spøgerie.

(Efter det Tydske.)

Laird John Beaster var pludseligen død. Hans Arvinger, der allerede i hans levende Live havde levet med hverandre paa spændt Fod, bleve efter hans Død aldeles uenige. Lairden havde nemlig ikkun een Søn, hvem han havde udjaget af sit Huus, fordi han havde giftet sig imod sin Faders Villie, og, da denne i den første Hede af sin faderlige Forbittrelse havde gjort sit Testament, var det naturligt, at han havde gjort sin Søn aldeles arveløs, og testamenteret alt sit Gods til sin Kones Familie. Imidler-

tid havde dog følgende Omstændigheder snart forandret den ædle, forresten milde Cairds Tanke. Kort efter hiint Brud imellem Fader og Søn var nemlig den Gamle bleven syg. Hans Huusholderske, der var tilaars, og ikke ene kunde besørge hans Pleie, bragte en ung Sygevogterske til hans Seng, og bad ham, ikke at afflaae hendes Hjælp, og det syntes virkeligen, som om Himlens Betsignelse var kommen i Huset tilligemed denne unge Dame. Cairden blev strax mærkeligen bedre, og, allerede nogle faa Dage efter at han var kommen sig, sad han i sit Visthuus i Haven, og glædede sig over sit tilbaagevorne Helbred. Denne Dag skulde derfor være en rigtig Glædesdag, og som den første, der forstjente hans hjertelige Tak, ansaae han sin unge Sygevogterske. Han lod hende komme til sig, og bad hende for det første, i sit hele Liv at ville betragte hans Huus som sine Forældres, og bestandig blive hos ham; derpaa lovede han heit og helligt, at ville, saavidt det stod i hans Magt, opfylde ethvert Ønske for hende, om det og skulde koste hans halve Formue. Den unge Dame begyndte at græde, kastede sig ned for den værdige Oldings Fødder, og tilstod ham, hvad den gamle Huusholderske allerede i lang Tid havde vidst, at hun var hans forstødte Søns Døds.

I det første Dieblif havde denne Overraskelse nær kunnet komme Cairden byrt at staae; thi han faldt i en stærk Afmagt; men, da han igjen aabnede sine Dine, laae han i sin Sønns Arme. Denne havde nemlig under hele sin Faders Evgdom opholdt sig i Huset, trods Faderens strenge Forbud. Alt det Forbigangne skulde nu være ganske glemt; enhver Grindring derom var saa smertelig, at man aldeles undgik den. Om Testamentet blev der aldrig talt mere, kun engang sagde den gamle Laird en Aften, efterat han hele Dagen havde været ene i sit Cabinet med sin Advokat Sir Graunt, og da hans Beryttrede, at de havde været ængstelige for hans Udeblivelse: „I Dag har jeg tilbragt en Dag for Eder, for at gjøre en imod Eder tilføiet Uret god igjen;” hvoraaf man sluttede, at han tilligemed sin Advokat havde taget een eller anden Bestemmelse, hvorved Sønnens Rettigheder bleve anerkjendte.

Imidlertid ned den gamle Laird kun meget kort Forsoningens Lykke; han døde ganske pludselig en Nat, da han imod Sædvane aldeles Ingen havde hos sig.

Hadde Familiens Medlemmer tidligere i Bondom ført Strid med hverandre, saa bred Tvedragten nu aabenbart løs, og, da det Testament, ifølge hvilket Sønnen gjordes arveles, snart fandtes, saa

toge Slægtningerne iieblikkelig en hele Arven i Besiddelse, og forviste Sennen med sin Hustru bort fra Godset. Forgjæves beraabte de sig paa, at en Forsoning med den Afdøde havde fundet Sted; forgjæves spurgte de Sir Graunt om et andet Testament; de maatte formode, at det var i hans Bærge, men turde ikke paastaae det; de havde imidlertid al Grund til ikke at stole paa Sir Graunt's Udsagn, da han i nogen Tid havde friet til en Slægtning af de nuværende Arvinger.

Sir Graunt var en uanseelig, gjerrig Mand, hvem man i flere Henseender kunde kalde snu; han var imidlertid ikke længere ung, og havde, som alle Gjerrige, den Mandssvaghed at troe paa Nabens barelser af over- og underjordiske Væsener. Naturligviis var han formedelst denne Overtroe Gjenstand for hele Egnens Snak og Spot, og dette i Forbindelse med hans uhyggelige, stygge Udseende, var det, som allerede tidligere havde affrækket bemældte Slægtning fra at benhøre hans Frierier; hun vilde endog nu aabenbart have afviist ham, hvis ikke hendes Familie havde fundet det nødvendigt at smigre for den Mand, der forsikrede, at deres Skjebne laae i hans Haand.

Saaledes anden Gang forjaget fra sit fædrene Hjem, vandrede den unge Beaster med sin Hustru over nogle Marker, der vare forpagtede af en tro Tjener, hvem den gamle Laird endnu i sine sidste Levedage ikke kunde undvære, og som foreløbigt indrømmede de stakkels unge Folk sin Volig indtil den Dag, da Graunt for den offentlige Ret med Gd skulde bekræfte, at han ikke havde modtaget andet Testament af den Afdøde end det, som man allerede havde fundet. Ægtefolkene talte om deres

Fremtid, deres Forhaabninger og Planer, og, som Vinden næsten altid i de vansteligste Livstilfælde længst holder fast ved Haabet, saaledes gif det ogsaa her; den kjærlige Hustru førte sin Mand til den lille Bolig, og havde saamange Trøstegrunde at meddele ham, at han tilsidst blev mere fattet. De sadde just rolige hos hinanden, da den gamle Tjener, deres nuværende Bert, traadte ind og bragte den Efterretning, at allerede Dagen derpaa Retten skulde sættes, hvilken Efterretning i den Grad bortjog alle den unge Mand's Forhaabninger, at han aldeles hengav sig til Fortvivlelsen.

Hans Kone søgte paa ny at opmuntre ham, og den gamle Tjener stod i en Krog af Stuen og græd; endeligen tog han Ordet og sagde: „Min naadige unge Laird! om ogsaa hele Verden kunde paastaae, at I ikke med Rette er Eders salige Fr. Faders Arving, mig skal dog ingen Magt i Verden bringe til at afløvere til Andre end til Eder, hvad jeg af Eders Faders Eiendomme har under Hænder. See! her har jeg min Forpagtningsafgift for det sidste Aar til Eder; her har jeg ogsaa min salig Herres Klædning, som jeg tog af ham den sidste Aften, han levede, og som han desværre aldrig mere fik paa; den tilhører ogsaa Eder.”

Med disse Ord kom han frem med en Sum Penge i Guld og nogle Klædningsstykker. Med Beemod modtog den unge Laird sin afdøde Faders Klæder, og, i det han tilbagerisgte Guldet, sagde han: „Dette er det eneste, som jeg tør kalde mit.” — „Ja, raabte hans Kone med pludselig Glæde; ja, det er det eneste, men kun for det første; Himmelen har givet mig en frelsende Tanke; thi just disse

dyrebare Klæder skulle hjælpe os til vor Ret, eller i det mindste til Bisheden om, at vi lide Uret."

Hendes Mand bad om Forklaring af disse Ord; men hun viste ham tilbage, og udbad sig kun Tilladelse til at maatte giere, hvad hun selv vilde indtil Dagen efter, naar Retten var holdt. Den Tillid, hun selv havde til sine Planer, opmuntrede ogsaa tilsidst hendes Mand, og han gif om Aftenen temmelig beroliget til Sengs.

J. Laird Beasters Slot tracterede den nye Gier med megen Pragt de ankomne Dommere, og i Særdeleshed den lille Sir Graunt gjorde sig al mulig Umag for at vise sig i det fordeelagtigste Lys. Klokken slog just elleve, da Overdommeren reiste sig, og ønskede Tasselet hævet; han brød hurtig op, og reccommanderede sig til næste Dag. De andre Dommere fulgte ham, og Advokaten gif ogsaa til det Bærelse, der var anvist ham.

Han var neppe traadt ind, førend den Tanke med Rædsel foer igjennem ham, at han befandt sig just i det samme Bærelse, i hvilket han for ikke ret lang Tid siden havde tilbragt en heel Dag med den Afdøde, og hvor han, paa dennes Befaling, virkeligen havde udsærdiget et nyt Testament, hvorved det første erklæredes ugyldigt. Han havde af Slotets nuværende Besidder faaet sikkert Løfte om den omtalte Slægtnings Haand, og havde ifinde, i denne Nat at tilintetgjøre det andet Testament; men her, i dette Bærelse, var det ham en Umulighed at fuldføre Gjerningen; thi han troede stedse at høre den Afdødes Stemme. Han satte sig endeligen med Frygt og Bævelse ved Bordet, og, i det han fremtog det skjulte Testament og lagde det ved

Siden af sig, blev han tankesuld og uenig med sig selv.

Just da Slottets Taarnuhr slog tolv, og Advokaten gyste tilbage af Skræk, hørte han en Støi i Værelset, og, da han slog Døren op, saae han den Afdøde staae foran sig i den samme Klædning, i hvilken han kort før sin Død havde arbejdet med ham i dette Værelse. Haarene reiste sig paa Advokatens Hoved, og Angestskriget qvaltes i hans Mund. Han flei op fra sin Stoel og strakte Hænderne ud imod Spegelsset. Men dette stillede sig truende hen for ham, og sagde med huul Stemme: „Graunt! Graunt! jeg kommer igjen!” — Som rørt af Slaget styrtede Advokaten ned paa Gulvet; og Synet forsvandt.

Næste Morgen fandt man ikke, imod Forventning, Retten aabnet til den bestemte Time, og man erfarede, at endnu en hemmelig Session skulde finde Sted, før end den vilde blive aabnet. Det var tydeligt, at Overdommeren maatte have skiftet Tanker; thi han opholdt sig længe alene i sit Værelse, og befalede derpaa, at en Forsamling af Dommerne og Advokaten skulde afholdes i en bestemt Sal paa Slottet. Man forundrede sig over den Bestemthed, med hvilken Overdommeren betegnede denne Sal; dog adled man. Før end Sir Graunt traadte ind i Salen, talte Overdommeren hemmeligen med de Gedsvorne, og aabnede en Nische, i hvilken den afdøde Cairds Skikkelse viste sig. Nu medte Advokaten, bleg som et Lig. Han satte sig paa den ham anviste Plads, og, da nu Dommeren efter nogle Ceremonier opraabte hans Navn, aabnede Nischen sig med en Støi, som Enhver nødvendigvis maatte have hørt, men som dog Ingen

syntes at høre med Undtagelse af Advokaten. Men, da Stikkelsen stillede sig ved Siden af Overdommeren, og endnu Ingen, undtagen Advokaten, syntes at see den, styrtede han ned, og raabte, i det han kastede det vigtige Testament paa Bordet, næsten aldeles ude af sig selv: „Naade! Naade!”

Den unge Lairds Hustru — thi hende var det, som havde spillet Spøgelsset — kastede ved dette Udraab Masken og den Afdeles Klæder af; men Advokaten var allerede falden i Asmagt.

Den offentlige Ret var i denne Anledning næsten aldeles unødvendig; thi Testamentet talte tydeligt nok. Den blev nu aabnet alene for den forbryderiske Graants Skyld, og han undgik ikke sin Straf ligesaa lidet som hans Medskyldige. Den unge Laird, hans modige Hustru og den troe Tjener vare allerede næste Dag i Besiddelse af det Veasterfke Gods.

Noget for Pengene.

En Bonde, som led af Tandpine, gik ind til en Barbeer, for at faae den slemme Tand trukken ud. Barberen, som var en Fuster, trak og sled en heel Time i den stakkels Tand; men den var urygkelig. — Endeligen meente Bonden, at det maatte være nok, og bad sig fri. Barberen forlangte for sin Uleilighed 1 Mark, som ogsaa uvægerligen betaltes. Bonden, som efter denne mislykkede Operation havde langt flere Smerter end forhen, gik ind til en anden Barbeer, der blev ham anbefalet som en særdeles duellig Mand. Denne trak strax Tandene ud, og forlangte for sin Uleilighed 3 Mark. „Hvad? — udbrød Bonden i Brede — er det Ret at forlange 3 Mark for saa lidt? Da maa jeg love den anden stikkelige Mand her ligeoverfor; han gav mig dog Noget for mine Penge; han trak mig en stiv Klokketime omkring i sin Stue og forlangte dog kun een Mark.

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredfindstyvende Aargang.

Nr. 8.

Løverdagen den 20de Februar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Om Hurtighed.

(Af Fr. Th. Schubert; Steffens's Volks-Kalender for 1841.)

Intet er stort, Intet er lidet, naar det betragtes alene. Alt beroer paa Forhold og paa det Viemed, til hvilket det er bestemt. Noget kan være meget lidet og dog altfor stort, meget stort og dog altfor lidet, efter de forskjellige Hensigter, hvortil det skal anvendes. For Hvalfisken er Verdenshavet ikke for stor en Tumbleplads, og Millioner Smaadyr finde Plads nok i en eneste Vanddraabe. Hvilken Afstand er der ikke fra det største Dyr til det mindste Insektsæg eller Aare! Og hvorledes forsvinder

igjen al vor Jords Storhed og Herlighed, ja selv vor Jordklode, ved Siden af det store Verdensalt! — Disse Bemærkninger ere gjorte saa ofte, at de, uagtet deres ophøiede Tanke, ikke længer gjøre synderligt Indtryk; og dog maa man have en af Indbildskhed forblændet eller meget indskrænket Sjel, naar man ikke ved et eneste Blik paa Naturen inderliggen gennemtrænges af Ydmygheds- Følelsen.

Disse samme Betragtninger kunne ogsaa anstilles over det, som vi kalde hurtigt og langsomt. Her finder ikke mindre Mangfoldighed Sted, og den er dog endnu ubegribeligere. Forstanden svimler, naar den tænker sig den evige Svirvel, i hvilken hele Naturen dreier sig, de utallige Bevægelser, som uafbrudte vedvare, ligesaa Søsterne's Omløb i ethvert Dyr's og ethvert Træs Indre til Omløbet af Millioner Verdenslegemer, der opfylde Firmamentet, som Draaber opfylde Verdenshavet, og iblandt hvilke der maa skee ikke gives to, hinanden fuldkommen lige. En Sammenligning af de Bevægelser, der foregaae paa vor Jord, saavel indbyrdes som med Himmellegemernes Bevægelser, kan derfor ikke være uden Interesse.

Det mindste, kun ved Forstørrelsesglas synlige, krybende Dyr's Bevægelse er langt fra ikke den langsomste, som vi kjende; den er uden Sammenligning

hurtigere end selv et saadant Dyr's Væxt, end selv et Bærns eller et Træes Væxt, der ikke skeer pludselig, men ved en bestandig Bevægelse, der ligesaa lidet afbrydes, ligesaa lidet har Hvilepunkter som Lynstraalen. Maddens Kryben er maaskee, i Forhold til dette lille Dyr's Størrelse, hurtigere end en Hests Løben, og det er derfor med Urette, at vi kalde dets Bevægelse langsom. Men der gives Dyr, der selv i Forhold til deres Legeme have en saa langsom Bevægelse, at de med Rette fortjene det Navn, som de franske Naturkyndige have givet dem (Tardigrades, Langsomtgaaende), uagtet det danske Navn (Dovendyr) maaskee gjør dem Uret, da selv denne langsomme Bevægelse synes at koste dem meget stor Anstrengelse. Iblandt de Dyr, der ere egne for Sydamerika, er et ved Navn *Ali*, der kaldes saaledes af den Lyd, det giver fra sig, og der synes at danne Overgangsledet imellem de fireføddede og krybende Dyr. Dette Dyr's Bevægelse er saa langsom, at den hidtil har trættet alle de Naturforskeres Opmærksomhed, som have villet maale den; det vilde ved uafbrudt Bevægelse i det høieste kunne tilbagelægge 50 Skridt i 24 Timer og en Miil i 5 Maaneder; men det afbryder denne Bevægelse saa ofte, og udhviler sig saalænge, at det vilde bruge sex til syv Aar om at vinde en Miil frem.

Hvilken Forskiel imellem denne Bevægelse, der bruger 2 Minutter for at tilbagelægge en Fingersbredde, og den engelske Veddeløbers Hurtighed, der i een Sekund tilbagelægger 50 Pariserfod, eller de hurtigste Fugles Flugt, saasom: Ornens, Svalens o. s. v., der gjennemflyve 75 Fod i en Sekund, altsaa 12 Mil *) i en Time, og desuden sjeldent hvile sig. Man har flere Exempler paa Falkenes hurtige og udholdende Flugt. Kong Henrik den Anden havde saaledes en Falk, der forvildede sig paa en Jagt ved Fontainebleau, og den følgende Dag blev fanget paa Malta (i en Afstand af 230 Mile), og gjenkjendt paa sit Halsbaand. En Falk fra de kanariske Der, der var sendt til Hertugen af Lerma, fløi tilbage fra Spanien til Teneriffa, og tilbagelagde disse 150 Mile i sexten Timer. — Ogsaa Fiskene, i Særdeleshed Røvfiskene, have en meget hurtig Bevægelse. Haifisken følger det hurtigste Skib fra Europa til Indien, og svømmer derhos uophørligen rundt omkring Skibet, saa at den maaskee gjør Reisen tregange i samme Tid. Larene svømme 24 Fod i een Sekund, og ere, som alle Fiske, næsten i bestandig Bevægelse, saa at de kunne gjøre en Reise omkring Jorden i to Maaneder. Iblant Insekterne have maaskee Lopperne den hurtigste Bevægelse; men denne er meget afbrudt. Disse Smaadyr gjøre i eet Dieblit Spring, imod hvilke en Hjorts Spring forholdsmæssigen ere aldeles Intet, til en Høide nemlig, der overgaaer deres egen Lægemsstørrelse 30 Gange.

*) En geographisk Mil udgjør 22,872 Pariser Fod.

Vindens Hurtighed, der endog er bleven til Ordsprog, er langt ringere, end man i Almindelighed troer. De stadige Vinde, saasom den altid blæsende Østenvind i den hede Zone, gjennemløbe ikkun ti til femten Fod i een Sekund. De foranderlige Vinde ere hurtigere; men de Vinde, der løbe fyrrethve til tredsindstyve Fod i Sekunden, faae allerede Navn af Storme. Den heftigste Orkan, som man hidtil har iagttaget, løb 123 Fod i een Sekund. Skibene naae i det høieste den halve Hurtighed af Vindenes, der fremdrive dem; thi den største hidtil iagttagne Hurtighed af et seilende Skib er 26 Fod i een Sekund.

Lyden er ogsaa en Bevægelse i Luften, men ikke fremskridende og til een Side, saaledes som Vindens, men bølgeformig til alle Sider som Vandets Bevægelse, naar en Steen kastes deri. Lyden gaaer derfor uden Sammenligning hurtigere end Vinden, nemlig 1038 Fod i een Sekund, eller en Mil i 22 Sekunder, og mærkeligt er det, at en svag Lyd forplanter sig med samme Hurtighed (dog ikke saa langt) som en stærk, at denne Bevægelse, saalænge den vedvarer, skeer til alle Sider med samme Hurtighed, saa at f. Ex. Gnen lige udenfor en affyret Kanons Munding ikke har noget Fortrin heri, at det ingen Forandring gjør, om det er Dag eller Nat, varmt eller koldt: kun Vinden forstørre eller formindsker Lydens Hurtighed. Iøvrigt er det vanskeligt at bestemme Grændserne for Lydens Forplantning. Man har Exempler paa, at en Kanontorden, især over Vandet, er hørt i en Afstand af 21 Mile.

Af de kunstige Bevægelser er maaskee den, som vi frembringe ved Antændelse af Krudt, den

hurtigste, ligesom den sikkerligen er den fordærveligste. Den oprindelige Hurtighed, som herved meddeles en Kugle, og hvormed denne styrter frem af Skydegeværets Munding, er forskjellig efter dets Længde, Bredde og Indretning, og udgjør ved halv Ladning hos Kanoner 15 til 1700 Fod, ved Bøsser 13 til 1400 Fod i een Sekund: stærkere Ladning forstørre ikke Hurtigheden betydeligen. Dog maa man ikke troe, at Kuglen virkeligen gjen-nemløber saa stort et Rum i hver Sekund. Luftens Modstand formindsker dens Hurtighed i den Grad, at den neppe gjen-nemløber Halvdelen deraf med den oprindelige Hurtighed; og derfor er ogsaa Udmaal-lingen af denne Hurtighed høist usikker.

Himmellegerne's Bevægelser ere større alt i Forhold til den Skueplads, paa hvilken de udføres. Hele Jordens Bevægelse om sin Arel er hurtigere end de fleste Bevægelser, som foregaae paa Jorden selv; Jordens Bevægelse omkring Solen er uden Sammenligning hurtigere; og fra denne igjen til det hele Verdensrummet gjen-nemkrydsende Lyses Hurtighed er Afstanden uhyre stor. Ifølge den daglige Bevægelse gjen-nemløber et Punkt under Linien 1431 Fod i een Sekund, eller omtrent Sextendedelen af en Miil. Genimod Polerne bliver denne Bevægelse langsommere, og Petersborg og Stokholm gjen-nemløbe ikkun Halvdelen eller 716 Fod, hvilket langt fra ikke kommer Lydens Hurtighed nær. Paa Jupiter beskriver et Punkt i Æquator, ved Omdreiningen, næsten halvanden Miil i een Sekund. — Den aarlige Bevægelse omkring Solen river Jorden i een Sekund igjennem 4 Mile, nemlig 92,166 Fod, hvilket er 60 Gange hurtigere end en Kanonkugle. I Begyndel-

sen af Sommeren gjennemløber Jorden i een Sekund 3300 Fod mindre, end i Begyndelsen af Vinteren. Mercur gjennemløber i een Sekund næsten syv Mile, Venus fem Mile, Mars over tre Mile, Jupiter næsten to Mile, Saturn fire Trediedele af en Mil, Uranus een Mil, vor Maane kun Syvendedelen af een Mil.

Alf alle de Bevægelser, som vi kjende, er Lysets den hurtigste. Det er mærkværdigt, at alle Bevægelser, der have Himmelen til Spillerum, og derfor ere Gjenstand for Astronomien, ved de Lærdes Glid og Skarpsindighed ere bekjendte til mathematisk Nøjagtighed; da derimod de os langt nærmere liggende sublunariske*) Bevægelser ere underkastede stor Usikkerhed. Vi kjende de af Almagtens Haand udslyngede Planeters Baner langt nøjagtigere end den af vore egne Hænder udkastede Bombes Bevægelse. Vi vide med Visshed, at Lyset kommer fra Solen til os i en Tid af 8 Minutter og 13 Sekunder, og det er en Afstand af imellem 20,577,600 og 20,756,000 geographiske Mile, hvilken Bei en Kanonkugle vilde behøve 20 Aar til at tilbagelægge. Heraf følger, at Lyset i een Sekund gjennemløber 41,100 Mile, og at dets Hurtighed er 625,000 Gange større end den Hurtighed, med hvilken en Kugle styrter frem af en Kanons Munding, saa at en Kanonkugle, selv med oprindelige Hurtighed, vilde behøve en Uge for at tilbagelægge den Bei, som Lyset gjennemflyver i een Sekund.

*) Sublunarisk kaldes det, som skeer eller befinder sig under Maanen (sub luna) d. e. her paa Jorden.

Den Hurtighed, hvormed det elektriske Fludum udbreder sig, er endnu kun lidet bekjendt, men maaſkee ikke mindre end Lysets; thi det elektriske Stød meddeles i eet Dieblif flere hundrede Personer.

Skindhellighed.

(En Fabel).

En Ulv laae paa ſit Yderſte. Den kaſtede et Blik tilbage paa ſit foregaaende Liv, overtænkte ængſtelig alt det Gode og Onde, den havde gjort, og talede ſaaledes med ſig ſelv: „Vel er jeg en Synder, men dog ikke af de værſte. Jeg har rigtignok gjort meget ondt i Verden, men ogſaa meget godt. Engang, jeg huſter det noie, kom et brægende Lam, ſom havde forvildet ſig fra Flokken, mig ſaa nær, at jeg meget let havde kunnet ſnappe det, men jeg rørte det ikke. Paa ſamme Tid hørte jeg paa et Faars Skofor og Skjældsord med den ſørſte Laalmodighed, og det uden at jeg behøvede at frygte for de aarvaagne Hunde.“

Hans Ben Ræven, der ſtod ved den Syges Seng, for at trøſte ham og berede ham til Døden, faldt ham i Talen, og ſagde: „Det er ſaa mænd den rene Sandhed, alt hvad du der ſiger; det tør jeg gjøre min Ed paa. Jeg huſter noie alle Omſtændighederne; det var juſt den gang, da du havde det ſlemme Been i Halsen, ſom den godtroende Trane ſiden trak ud.“

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 9.

Løverdagen den 27de Februar 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Generalforsamling **i Brandforsikringens Locale** paa Raad- og Domhuset Fredagen den 5te Marts d. A., om Eftermiddagen Kl. 5, til hvilken D'Herr. Repræsentanter anmodes om behageligen at give Nøde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 27de Februar. 1841.

C. Schram. D. Borgen. J. C. Lund.

M. Benzen.

Fanny Chaumont.

En Schweizer = Historie.

(Oversat fra det Tydske.)

Fanny var fød i Schweiz i Canton Bern. Hendes fattige Forældres Hytte laae paa et Bjerg, høit oppe over Menneffelivet, og endnu langt høiere over denne hvælvede sig Alpernes sneebedækte Fjæser. Rundt omkring hertes Bjergstrømmenes vilde Brusen. Natten forstyrredes snart af de i Stormen knækkede Fyrretræers tordenlignende Bragen og Drenen, som forkynder en Lavines frygtelige Nedstyrten; snart oplystes den af den tykke Snee, der truede med at omslynge den lille Bygning. Vinteren var en Rolighedstid i de dybe Dale, men ikke saaledes paa Bjergets høiere Punkter. Her maa Landmanden altid være paa sin Post, og tage sig iagt for den fine Snee, der truer med pludseligen at vore til og begrave hans lille Bolig; eller og en vildfarende Koe fører ham langt bort til de stormfulde Bjerges Afgrunde, imedens Kone og Børn i Dødsangest tælle Timerne til hans Hjemkomst.

Under saadanne Omstændigheder vorte Fanny op. Hun var et af hine elskelige Børn, der kun tilhøre Schweiz, hvis Ekjenhed kun kan sees, ikke beskrives; den aabne, skyldfrie Pande, det store,

merkeblaae Die, mildt og ildfuldt tillige, de runde Kinder med de skjelske Smilehuller, den udtryksfulde Mund, den spidse Hage, dertil de glindsende brune Lokker og den klangfulde Stemme. Den lille Fannys overoidentlige Skjenhed vandt hende Grevindens Belvillie paa Naboslottet, og fra sit tiende Aar maatte hun jevnlig besøge hende. Fannys unge Sjel var Kjærlighed, og paa den Maade vandt hun snart den naadige Grues hele Hjerte, blev Grevens Yndling og deres eneste Søns Legesester.

Paa en Feskdag var Fanny paa Slottet. Det var et skjent, varmt Foraarsveir; men ved Solens Nedgang reiste sig en Storm; Sneen begyndte at falde i tætte Masser, og man besluttede, at Fanny skulde blive Natten over paa Slottet. Hun længtes mere end sædvanligt efter Hjemmet; hun var saa beklemmt, saa uhyggeligt tilmode, og, da Uveiret nærmede sig, bad hun saa indstændigt, at man vilde bringe hende hjem til sin Moder. Det var en Umulighed; Uveiret tillod det ikke. Da flammede Fanny sig fast til et Vindue, og skuede taus derhen, hvor hendes Forældres Hytte laae skjult paa Bjerget. Det var for hende en grusom Nat. Frygtelige Laviners Torden, Bjergstrømmens Ræsen, Trærnes Bragen, Alt forkyndte Dødelæggelse! og Fannys Familie blev et Offer for denne.

Ikke een eneste af alle hendes Kjære undkom. Hvor der Dagen tilforn havde staaet en lille Hytte, med en blomstersmykket Have, og en lille Eng, paa hvilken hun havde leget, og skyggesfulde Træer — der var nu opkastet et Sneebjerg, der skjultes nu en rivende Strøms Klippelcie; intet Spor var tilbage, og ingen levende Sjel, der kunde fortælle den sorgelige Hændelse. Fra denne Nat forblev Fanny bestandig paa Slottet. Hendes Families Ulykke forsvandt ikke af hendes Grindring; den vakte i hendes barnlige Hjerte de dybeste Følelser og den faste Beslutning, i sit hele Liv at ville skaffe sine ædle Belgjørerere Glæde.

Paa denne Maade vorte Fanny op i Ekjenhed og Dyd. Henrik, hendes Beskytters eneste Søn, var af samme Alder; og, saa ofte han i sine Skoleferier kom hjem for at besøge sine Forældre, fandt han hende skjønnere og elskværdigere end tilforn; den første Eidskab i hans ungdommelige Hjerte opblussede for Fanny, der syntes ham at forvandle det fædrene Hjem til et Paradiis. Den opmærksomme Grevinde gjettede snart hans Hemmelighed. Mågtet hun var overbevist om, at Fanny ikke havde nogen Aelse om denne Eidskab, følte hun dog Uro ved denne Tanke, og det saa meget mere, da hendes Søn fra nu af skulde blive i sin Faders Huus.

Med sand Glæde opdagede hun derfor snart en fremspirende Kjærlighed i den skønne Fannys Hjerte til Louis Chaumont, en ung Landmand, der var ti Aar ældre end hun. Hans Familie var ligesom hendes, men paa en anden Maade, bleven et Offer for Ulykken; som hendes Familie havde mistet Livet, saaledes havde hans mistet Formue, Eiendomme og Hjem. Undertrykkede af en grusom Godseier, berøvede Alt, og udjagede fra deres Bolig, vare hans Forældre, fattige og tørstløse, komne hertil fra en fjern Egn. Hans Moder, som fra Barndommen havde været vant til Velstand, døde af Sorg, og hans Fader, en Mand med heftige Følelser, nærede i sit eget og sin Sønns Hjerte Had og Hævn imod Landets grusomme Undertrykkere.

Louis var smuk, modig og stærk. Han udmærkede sig snart fremfor sine Jevnaldrende; uagtet sin Fattigdom gjaldt han for den første blandt dem, og i alle vigtige Sager stillede de Øvrige ham stedse i deres Spidse. Han havde mangen Feil, der fandt Næring i hans Hefthighed; men hans Hjerte var godt, hans Mand kraftig, og hans dybe Følelse gjorde ham modtagelig for sand Kjærlighed.

Fanny i sin simple, ædle Skjønhed, med sin blide, beskedne Charakter og sit fælsomme Hjerte gjorde dybt Indtryk paa ham, og hans Opførsel,

hans Tale, ved hvilken han udmærkede sig saa meget, vandt hendes Tilbeielighed, hvorfra inden kort Tid opvorte et Venstab, i hvilket de indbyrdes gjorde hinanden til deres Tankers og Hemmeligheders Fortrolige. Grevinden saae og begunstigede dette Forhold. Faren for en ikke standsmæssig Forbindelse, som hun troede at true hendes Søn, gav hende Lyst til, at lægge en uovervindelig Hindring imellem ham og Gjenstanden for hans Tilbeielighed. Hvor mange Fortrin hun end besad, havde hun dog ikke i den Grad hævet sig over sin Stands Fordomme, at hun kunde vurdere sin Søns Valg kun efter den Udvalgte's Dyder, ikke efter hendes ydre Forhold. Fanny havde paa den Maade den glædelige Tilfredsstillelse, at høre sin Tilbeielighed bifaldet og roest af den, som hun elskede og agtede høiest i Verden. Hidtil havde imidlertid hendes Kjærlighed været en Hemmelighed, og Louis havde endnu ikke været nogen Tilstaaelse af sin Kjærlighed. Det var Henrik, som først gjorde denne Opdagelse, Henrik, der med sin ildfulde Naturs Voldsomhed forsøgte tusinde Midler for at adskille dem, der, forledet til Uret af Ekinsyge, lod Louis føle sin Ulykke, sin Fattigdom, paa denne Maade vakte hans Vrgjerrighed og Hævnfølelse, og æggede ham til Modstand.

Saaledes hengik et Aar, i hvilket Louis og Fanny bleve forlovede. Men Fanny forlangte med Bestemthed at ville omgaaes med sin kjærlige Belynderindes Søen med samme Venlighed som tilforn, uagtet hans Uretfærdighed imod Louis og hans hele stolte Opførsel. Ofte kom de unge Mænd i Strid ved deres landlige Fornøielser, og Fanny mæglede stedse Fred. Imidlertid kan man ikke tænke nogen mere upassende Mæglerstke end en Kvinde imellem sine to skinsyge Tilbedere. Ivedragten gik saa vidt, at Henrik beklagede sig for sin Fader over Louis's Stolthed og Modstand. Just da opvaagnede den franske Revolutions Aand: intet syntes derfor farligere end en Landmands Stolthed, og Grevindens hele Hjertensgodhed var nødvendig, for at beskytte Fanny's Forlovede (thi som saadan blev Louis nu erkjendt) for Ydmygelse. Endeligen besluttede man, at Henrik skulde reise bort, for i Paris at fuldende sin Dannelsse. Han var i heieste Grad forbittret over denne Beslutning, hvilken han betragtede som en Forviisning. Uagtet han af Naturen var ædel og heimodig, var han dog til Raserie behersket af Kjærlighed og Skinsyge. Endnu Aftenen før sin Afreise yppede han Klammerie med Louis, der udartede til Haandgribeligheder og selv Blodsudgydelse. Endskjendt dette endtes uden

alvorlige Saar, havde det dog til Følge, at Grevinden ikke mere formaaede at beskytte Louis, men at han erholdt Befaling til uebliffeligen at forlade Landet.

(Fortsættes.)

Naiv Enfoldighed.

(En Fabel).

Nogle Gjøes stode i en maanelys Aften og snaddrede i et Gadekjær; Maanen, som spillede sig i Vandet, gav een af dem Anledning til at opkaſte det Spørgsmaal, hvoraf det dog kunde komme, at Maanen snart var liden, snart stor, snart halv, snart heel. — Ingen af Gjøesene kunde løse denne Opgave til de andres Tilfredshed. I det samme kom Ræven forbi. Efter et venligt Godaften, bad de ham være saa god, efter sin bekjendte Klogskab, at forklare dem dette ubegribelige Særſyn. „Meget gjerne, svarede Ræven; det kommer deraf, at Maanen, som faaer ſit Lys fra Solen, kommer i ſaa forſkjellige Stillinger til den og Jorden.“ Den ene Gaaſ ſkottede til den anden. Endeligen tog den, ſom havde opkaſtet Spørgsmaalet, Ordet for dem alle, og ſagde: „Nei! Hr. Magiſter! hans Ord i Verden! Vel ere vi Gjøes, men dog ikke ſaa taabelige, at vi ſkulde lade os ſligt binde paa Vermet.“ — Ræven, ſom mærkede, hvem han havde for ſig, ſagde: „Om Forladelſe, I gode Madamer! at jeg ſpøgede i Utide! Siden I endeligen ville vide det, da kommer Maanens mindre og ſtørre Skiftelſe deraf, at den beſtandigen voxer, og, naar den har naaet en vis Størrelſe, klipper man Stykker af den, for deraf at gjøre Stjerner.“

Nu takkede Gjøesene Ræven for god Oplysning og bøde ham en god, rolig Nat.

C. P. J. Krebs.

I n d t æ g t.		Sedler og Tegn.		Rede Solv.	
		Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
A.	Kassebeholdning fra forrige Aar, Restancer iberegne	4782	76	1759	32
B.	Ugentlige Indkomster for Ugebladets 51 ^{de} Aargang	2641	70		
C.	Qvartals-Contingent for dette Aar	3987	92		
D.	Laans Afbetaling i dette Aar			4886	
E.	Aarlige Indtægter:				
1)	Det kongelige Huses Gaver	20		100	
2)	De overordentlige Medlemmers Contingent	47		20	
F.	Renter af Selskabets og de til samme legerede Capitaler	4831	75		
G.	Den af Frue Etatsraadinde Kofod ifølge Testamente, til Selskabet skænkede Capital modtaget med	500			
H.	Optaget Laan i dette Aar			3000	
I.	Lilsældige Indtægter:				
1)	For indvexlet r. Solv imod Sedler			2600	
2)	Solgt 900 Rbd. r. Solv à pari	900			
		Rbd.	17711	25	12365
					32

U d g i v t.		Sedler og Tegn.		Rede Solv.	
		Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1.	Ugebladets Trykning med Papiir	708	64		
2.	Lønninger, Archiv-Loie og Buddenes 2 pCt. Incassations Salair	134	12	1751	27
3.	Pensioner og Livrente:				
	De sædvanlige Pensionister og Livrente	4215		100	
	Pensionister af det Breckste Legat	200	63		
	Dito af Caroline Legatet	100			
4.	Gratificationer til 217 Medlemmer	3050			
	dito til Buddene	140			
5.	Dvende Gaver ifølge Generalforsamlingens Beslutning	60			
6.	Rentefri Laan til 37 Medlemmer				5000
7.	Til Fondet indkjøbt 200 £ St. i 3pCt. Danst-Engelske Obligationer for	1340	56		
8.	Det i Aar optagne Laan med Renter, betalt med				3030
9.	Lilsældige Udgifter:				
	For kjøbte 2600 Rbd. r. S. à pari med Sedler	2600			
	Verlet imod Sedler 400 & 500 Rbd. r. S.				900
	Anviste Regninger	103	62		
	Uerholdelige Contingenter affrevne	55	72		
		Sedler og Tegn.		R. Solv.	
10.	Restancer af Contingenter	241	Rbd. 56 ß.		
	Dito af anviste Uddrag paa Laan	96	- - -	341	Rbd.
11.	Saldo			4665	24
		Rbd.	17711	25	12365
					32

Kjøbenhavn den 31te December 1839.

C. G. Primou.

Overeensstemmende med den af Administrationen førte Control.

P. Friedenreich.

Bentley.

C. Schram.

M. Benzen.

Extract

af

General-Regnskabet

for

det forenede Understøttelses-Selskab

for Aaret 1839.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 10.

Løverdagen den 6te Marts 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Fanny Chaumont.

(Fortsættelse.)

Begge de unge Mænd havde saaledes forladt Landet, før end nogen Forbøn kunde hjælpe dem; og det Slags Rolighed, der ligner Sorgen, flyttede ind i Slottet.

Grevinden tog ingen Deel i sin Gemals voldsomme Forholdsregler; hun bad alene Fanny, at opsætte ethvert afgjørende Skridt, og ikke forlade hendes Beskyttelse, før end hendes Søn efter et Mars Forløb vilde vende tilbage. Fanny seiede sig efter Grevindens Dødske, endskjendt hun derved handlede

imod sin Forlovedes ivrige Forestillinger, i det han forlangte, at hun uopholdeligen skulde forlade hans Fjendes Slot. Hans Stolthed kunde ligesaa lidet taale, at hun skulde modtage Velgjerninger af hans Fjender, som hans Skinsyge kunde være rolig ved den Tanke, at hans Rivals Navn udgjorde Hovedgjenstanden for hendes Samtaler. Forgjæves forestillede Fanny ham Taknemmelighedens Forpligtelser, Henriks Gravværelse og sin egen trofaste Kjærlighed; ikke at hade hans Fjender, var allerede en Forbrydelse i hans Øine. Da Fanny aldeles ikke vilde eller kunde rette sig efter hans Ønsker, steg hans vilde Eidskab til den største Heide; Skinsyge og Følelsen af afmægtigt Raserie bestormede hans Hjerte; han svor Grevens Huus blodig Hævn, og lovede høit og helligt at ville foragte og glemme sin elskede Fanny.

Fanny stolede paa Tiden; hun haabede, at Stormen engang vilde lægge sig, at hendes Elskede vilde vende tilbage, at hendes Troskab vilde blive erkjendt. Hun vedblev derfor omhyggeligen at opfylde sine Pligter, og stræbte at overvinde den tærende Sorg, som havde bemægtiget sig hendes Hjerte, ved den Tanke, at dog maaskee Louis tilsidst vilde forglemme hende. Kun i Religionen fandt hun Trost, og haabede til Gud, at han vilde styre

hendes Skjebne til det Gode. Flere Friere beilede imidlertid til hendes Haand; dog blev hun sin Kjærlighed tro. Men hendes Kinder bleve blegere og blegere, og hendes Munterhed var borte.

Imidlertid havde Revolutionen med sine blodige Felger ogsaa naaet til Schweiz. Hele Bondestanden var i Oprør, og overalt hørte man tale om den stræffelige Kamp og Blodsudgydelse. Den frygtelige Tumult var i Begyndelsen fjern fra den Dal, i hvilken Fanny boede; men bestandigen rykkede den nærmere, indtil Frihedstræet endelig ogsaa blev plantet i Nabolandsbyen. Greven var en ivrig Aristokrat. Forgjæves advarede man ham imod Faren og forestillede ham hans Folks ufrigeriske Tilstand. Han bevæbnede dem, saa godt han kunde, og angreb pludseligen Bønderne, just som de paa det Muntreste feirede Frihedens Seier. Ved første Angreb blev Hoben jaget fra hverandre, og nogle bleve farligt saarede. Frihedstræet blev omstyrket, og den opplantede Frihedshue traadt under Fødder. Greven vendte som Seierherre hjem til sit Slot.

Men dette Slag gav Signal til en almindelig Opstand imod hans Magt. Flere Hobe strømmede sammen fra de andre Cantoner; Markarbeidet blev sat tilside, Følkesamlinger fandt Sted, og Bønderne øvede sig i Vaabensfærd. En Mand stillede sig i

deres Spidse, som allerede have taget virksom Deel i Genfer-Urolighederne, og det var Louis Chaumont, Frihedens Kæmpe og Grevens svorne Fjende. Slottet blev omringet og beleiret. Louis forlangte, at alle Beboere skulde overgive sig paa Naade og Unaade. Den stakkels Fanny havde en tung Hjertesorg at bære; hun vilde nedigen troe det Bæste om sin Elskede; men Greven og Grevinden, der ikke tilbageholdtes af noget Hensyn, talte uden Skaansel med de rædsomste Forbandelser om deres nu mægtige og frygtede Fjende, og sammenlignede ham med de Uhyrer, som dengang havde tilranet sig Herredømmet i Frankrig. Den Fare, som, for hans Skyld, svævede over deres Hoveder, fyldte dem med det bitterste Had. Deres Tilstand blev hver Dag frygteligere; Hungersnøden begyndte at vise sig i Slottet, og Beleiringen blev hvert Døgn mere truende. Endeligen erklærede Beleirerne deres Hensigt, næste Dag at afbrænde Slottet; de lovede dog Alle fri og uhindret Flugt, med Undtagelse af Slotsherren selv, der skulde udleveres til deres Anførere. Der var intet Valg tilovers; Greven, som forgjæves havde ventet Undsætning, gav efter for sin Hustrus Bønner, og forsøgte at undflye forklædt om Natten. En Hytte, der laae skjult i Bjergetegnene, skulde tjene ham som Tilflugtssted,

og her vilde hans Familie næste Dag træffe sammen med ham. Det var en sevnsløs Nat for Grevinden; hun sad i Slotetaarnet, der knejsede høit op over hele Dalen, og hørte efter enhver Lyd; enhver Alarm bragte hende til at skjælve, og hvert Dieblif forekom det hende, at hun hørte Raabenarm, der antydede et ulykkeligt Udfald af hendes Mand's Flugt. Det var en kold Septembernat; bleg og skjælvende saac hun Dagen dæmre frem over Heiene. Fanny havde i disse ængstelige Dieblifte sysselsat sig med Forberedelserne til Reisen; Tjenerne og Pigerne vare allerede bortflygtede; hun alene og den gamle halte Gartner vare blevne tilbage hos Grevinden. Hun besørgede det Nødvendige, førte Muuldyret frem, og spændte det for det ringe Kjeretoi, der skulde bringe dem til det bestemte Tilflugtssted. Nu steg hun op til Taarnet og mældte sin Beskytterinde, at Alt var beredt til Afreisen. I dette sidste Dieblif havde Grevinden tabt hele sin Kraft; hun vilde staae op, men asmeægtig faldt hun til Jorden. Fanny raabte høit om Hjælp; men hvo skulde vel høre hendes Raab i det forladte Slot? Da nærmede sig en Mand med kraftige, ungdommelige Skridt paa Trappen. Hendes Hjerter slog høit; thi hvo kunde det være? Skulde han være kommen, han, Ophavemanden til hendes

hele Glendighed, for at spotte hendes Ulykke? Det første Blif paa den Indtrædende hævede denne Frygt, men vakte en ny Skræk hos hende. Det var Henrik, der styrtede hen til sin Moder, og med afbrudte Udraab og heftige Spørgsmaal forlangte en Forklaring over Alt, hvad han her maatte see. Hans eget Liv havde i Paris formedelsk Revolutionen svævet i Fare; han var flygtet derafra, og troer sig endeligen sikker i sine Forældres Slot; da finder han Slottet tomt. Den første Tone, der møder hans Øre, er Fannys Raab om Hjælp — det første Syn, der træffer hans Øie, er hans Moder, liggende udstrakt paa Gulvet, efter Udseende død. Imidlertid vaagnede hun op af sin Afmagt; der fulgte en kort Forklaring og Raadslagning om, hvorledes Henrik kunde frelses. Navnet Chaumont fremkaldte hans bitterste Forbandelser. Med stormende Hestighed vilde han strax ned for at møde sin Fjende og hævne sig paa ham; men halvded kastede hans Moder sig ned for ham, omfavnede hans Knæ, og bad ham benligt ikke at forlade sig. Fannys siede Stemme feirede endeligen og formildede hans Raserie; men i det samme hørte man Signalet til at angribe og ødelægge Slottet. Der var ingen Tid til Overlæg eller Opsættelse, Henrik maatte lægge sig paa

Vunden af Bognen; Halm og andre Sager bleve udbredte over ham; derpaa steg begge Fruentimmerne op, og den gamle Gartner sad foran og holdt Temmen. Paa denne Maade forlode de Slottet, den ulykkelige Grevinde svømmende i bittre Taarer; Fanny kunde ikke græde; men hendes Ansigts Dedsbleghed vidnede om hendes Smerte, da hun for sidste Gang saae tilbage til det Sted, hvor hun, som et slaffels fader- og moderløst Barn, havde fundet et kjærligt Hjem, hvor hendes Ungdoms Dage vare henrundne i Uskyld og Fred. "Og han jager os bort! tænkte hun; han, som jeg har elsket, som jeg endnu elsker! O Gud!"

De mødte først nogle enkelte Landmænd, af hvem de bleve hilsede med Forbandelser, siden af hele Flokke, der tiltalte dem med Trusler; deres Bei blev stedse farligere; da hørte de Larmen af en stor Folkemasse, og pludseligen, i det de dreiede om ad en anden Bei, stod Chaumont foran dem, i Spidsen af sin Trop.

(Slutningen følger.)

Snurrig Brevverling.

Under Carl den Andens Regjering i England blev en Matros, ved Navn Jack Skiffton, formedelst et begaaet Tyverie, dømt til Galgen. I sin Nød skrev han fra Fængslet til Kongen saaledes:

Kong Carl!

En af Dine Undersaatter har for kort siden en Nat stjaalet 40 Pund Sterling fra mig. For at være skadesløs, har jeg igjen taget samme Sum fra en Anden. Denne Sidste har paa umenneskelig Maade ladet mig kaste i Gullet, og svoret paa, at jeg skulde blive hængt. Derfor, men ogsaa for din egen Skyld, beder jeg Dig, frels mig. Thi i mig mister Du, Gud straffe mig, den allerbedste Matros paa hele Din Flaade.

Din
Jack Skiffton.

Kongens Svar lød saaledes:

Jack Skiffton!

For denne Gang vil jeg redde Dig fra Galgen. Men, gjør du Dig en anden Gang Skyldig i lignende Forbrydelse, skal Du, Gud straffe mig! blive hængt, om Du ogsaa er den bedste Matros paa hele min Flaade.

Carl.

C. P. T. Krebs.

Trykfeil i forrige No.

Side 65, Lin. 10. tørstløse, læs: trøstløse.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 11.

Løverdagen den 13de Marts 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Vfficin, ved Louis Klein.

Fanny Chaumont.

(Slutning.)

"Frygt Intet!" sagde han til Grevinden; "jeg skal ledsage dem over Grøndsen." Med et Skrig fastede Grevinden sig i Fannys Arme. "Han er her! O Gud! han vil myrde os!"

"Frygt Intet! han tør ikke fornærme Dem. Gaa, Louis! beskjæm os ikke ved din Nærværelse! gaa, siger jeg." Disse Ord fremserte Fanny i en bydende Tone; hun vidste, at den unge Kriger ved hendes Fødder brændte af Begjerlighed efter at springe op og fare sin Fjende imøde; Frygten indgav hende derfor en Tone, som en Elskende sjældent modstaaer. "Det er langt fra, at jeg vil fornærme Dem", svarede Chaumont; "jeg tilbyder Dem endog min Beskyttelse. Jeg nærer intet Had imod Grev-

inden; kun Tyrannerne skulle lære at frygte mig. De er ikke sikker uden min Vedsagelse. Modsig mig derfor ikke, troløse Pige! Nu er du i min Magt!" En heftig Bevægelse paa Bunden af Bognen vakte Fannys hele Kraft. "Saa tag mig da og dræb mig!" raabte hun; "men du tør ikke frumme et Haar paa Uskyldigheden. Bort, siger jeg, og lad Dig aldrig mere see."

"Nu vel!" svarede han; "men Ansvarer falder tilbage paa Eder selv!"

Paa denne Maade mødtes Fanny og Louis førstegang efter deres Adskillelse. Fanny havde besluttet at tale til hans Hjerte og ved venlige Ord at fremkalde hans bedre Natur; men Medbeilerens uventede Komme havde forstyrret hendes Plan og tvunget hende til at anvende det Middel, der syntes hende meest skikket til at afværge deres Sammenkomst.

Louis og hans Følge vendte sig imod Slottet, imedens Bognen med Flygtningerne førte bort i den modsatte Retning. De mødte mangen Glof, der styrtede frem for at edelægge Slottet, og de vare glade ved, at dog een Gienstand bortdrog Opmærksomheden fra dem; for saa vidt gik alt godt, indtil midt i den frygtede Landsby et Hjul gik i stykker paa deres Bogn, og saaledes gjorde Fortsættelsen af deres Flugt umulig.

"De maa stige ned," sagde en Bonde; "med den Bogn kan De ikke komme videre." Fanny sprang ned, og overbeviste sig snart om, hvor sandt Bonden havde talt, og hvor hjælpeløs deres Tilstand var. Bonden, hvem Fanny tilforn oftere havde hjulpet, tilbød sin Bogn, for at man, som han udtrykte sig, kunde blive disse Aristokrater quit, og tog i det samme en Pakke af, for at læsse den

paa sin Vogn. Da sprang Grevinden op, ude af sig selv af Frygt for at hendes Søn skulde blive opdaget, og raabte heit: "Nei! vi ville Intet have af vore usle Fjender! Hellere Døden, end modtage Noget af saadanne Gølf!"

Disse Ord virkede som et elektrisk Stød paa det forsamlede Folk. Med de heftigste Forbandelser kastede de sig over den ulykkelige Kone, og vare allerede i Begreb med at mishandle hende paa det grusomste, — da hendes Søn sprang frem af sit Skjul, og ved sin uventede Fremtræden udbredte en pludselig Forbauselse; med et kraftigt Slag kastede han den Forreste til Jorden, og standsede for Dieblisset Folkeraferiets Udbrud. Der paafulgte i nogle Minutter en skrækkelig Stilhed; men da styrtede Bønderne med et rædsomt Hyl, som kun de vilde Indianer pleie at udstøde det, frem mod deres Bytte. Moder og Søn bleve kastede til Jorden og traadte under Fødder, og Skriget: "Med med Arisstokraterne! Paa Lygtepælen med dem!" forraabte kun altfor tydeligt deres blodige Hensigt.

I dette Dieblisf viste Louis sig. Hans Kjærlighed, hans Bekymring for Fanny var stærkere end hans Had. Han vendte just tilbage; og en Følelse af Haab og Glæde greb Fanny, da hun saae ham. Modig anraabte hun ham om Bistand. Ved et stærkt: "Tilbage!" banede han sig Vej igjennem Hoben. Da kjendte han sin Fjende, sin Undertrykker, sin Rival; og det frygteligste Raserie malede sig i hans Træk. Fanny saae hans Blis og blegnede. Louis var ikke sig selv mægtig; og en stærk Følelse af Had, Hævn og sin dieblifflige Overvægt gjennemførte hans Indre. Længe stod han maalløs; endeligen brød han Tausgheden

med disse Ord: "Eder Qvinderne drage frit bort, mine Venner! som vi have lovet dem. Den stolte Yngling kunne I behandle efter Fortjeneste!"

"Paa Lygtepælen med ham!" var det brølende Svar, der gjenlød fra hundrede Struber.

"Eder dog først Moderen fjerne sig!" — Var det Louis, som talte disse Ord? Var det den Mand, hun havde elsket? Nu at tale ham tilrette, var det samme som at lokke en Tiger fra sit Bytte. En Tanke opsteg i Fannys Sjæl; hun vidste neppe, hvad hun gjorde; men allerede vare Sværdene dragne og en Dolk rettet imod Henriks Bryst. Allerede troede hun at see sin Barndoms Legebroder, sin Belgjører, indes Een gjennemboret at synke til Jorden. Da styrtede hun frem, stødte med Kraft den Forrestes dragne Dolk tilbage, og raabte i stærste Angest: "Han er ikke den, I ansee ham for! Er han stolt? Nei! han er min Mand! Vilde I myrde ham, som, uagtet sin Adels, sin Fødsel, sin Rigdom, har ægtet en fattig Vondpige, Eders Ege og af Eders Stand!"

Selv denne Tiltale syntes kun lidet at røre Folket; men desto større Indtryk gjorde den paa den stakkels, endnu ligesaa haardhjertede Louis. Med stirrende Blik greb han hendes Arm: "Hvad er det Sandhed, Du taler. Er Du denne Mand's Hustru?"

"Ja! Ja!" Ordene hændede paa hendes Læber. Men hvo kan beskrive, hvad der foregik i Louis? Den Grusomhed, der nys var fremavlet af Skinsygen, gjorde Plads for Afssindigheden. Derpaa fulgte den inderligste Sjælsmerter. Det steenhaarde Hjerte blev blødt. En Strøm af varme, menneskelige Følelser udgød sig i hans Sjæl; han betragtede hende, hvem han havde elsket indtil Forbrydelse,

hvem han nu havde mistet for steds; og Taarer styrte ned fra hans Pine, da han saa hende staa for sig forknust og skjælvende, bønfuldende om hans Barmhjertighed.

"Frygt ikke", sagde han endeligen, "hverken for ham eller for Dig selv. — Staffels Barn! Du er saa ung; Du skal ikke miste Alt, i det mindste ikke ved mig! Han er frelst!"

Imidlertid var det, selv for Louis, ikke nogen let Opgave at tæmme den blodtørstige Hobs ophidsede Raserie; men hans Mod seirede. Han svor, at man kun over hans Lig skulde finde Vej til den unge Adelsmands Hjerte, og han trængte igjennem Sværmen. Flygtningerne bleve igjen satte op paa Vognen; han selv greb Lemmen, og førte dem over Grændsen. Alle taug som Døden, indtil Louis Chaumont gav den unge Greve Lemmen og ønskede dem en lykkelig Reise. Endnu engang saa Fanny bedrøvet tilbage, for at gribe det sidste Øiekast fra sin endnu saa inderligen elskede Louis. Hun saa, hvorledes han stod der tvivlsraadig, men pludselig, istedetfor at gaae tilbage til Byen, vendte han sig med urolige og ilsomme Skridt til Vjerget, og betraadte en velbekjendt Sti, der snart førte ham bort fra hendes Synskreds.

Længe taug de Flygtende, idet enhver var henstunken i sine egne Betragtninger, og stræbte at komme sig af den nys overstandne Skræk. Endeligen begyndte glADERE Følelser at yttre sig; Grevinden kysede med Hefstighed sin frelste Søn; denne udstemte sig i hjertelige Taknemmeligheds Uttringer imod Fanny; men Fanny svarede intet, hun græd bitterlig.

I den sildige Nat naaede de Vjerghytten, hvor

de fandt Greven. Det var et jammerligt Opholdssted, fugtigt og koldt; Vinden blæste gennem Hytens Revner, Regn og Sne trængte i Mængde derind. Fanny tjente sine Belgjere med trofast Kjærlighed og Opmærksomhed; men, saa ofte Henrik tiltalede hende, blev hun bleg, og hendes Stemme skjælvede. Hendes Elskede troede hende forbunden med denne Mand, og derfor var han imod hendes Villie bleven en Gjenstand for hendes Uvillie. Tre Uger maatte de boe paa dette elendige Sted, tre Uger fulde af Dødsangst; thi rundtom var Folket i Oprør, og Grevens Liv svævede i bestandig og truende Fare. Endeligen erfarede de, at Opstanden var dæmpet, og Alt igjen bragt i Orden.

Slottet stod endnu. Louis Chaumont var hin Morgen ikke vendt tilbage, og Ingen havde siden den Tid hørt Noget fra ham. Folket havde længe forgjæves ventet paa ham, og endelig, da det var uden Anfører, adspredt sig. Greven og Grevinden droge igjen med deres Søn ind paa Slottet; men Fanny blev tilbage. Hun vilde leve adskilt fra Henrik; ja det var hende endog imod at modtage Belgjerner af hans Forældre. Hun boede hos nogle Slægtninge, der med Venlighed toge imod hende, i den lille Bye Subiako. Her tænkte hun kun paa sin elskede Louis. Hans Navn var overalt forglemt, hun hørte aldrig Noget om ham, han var død for hende. Den Vortdragnes Minde levede bestandig hos hende, og hendes Kjærlighed vorte med hendes Fortvivelse. Imidlertid døde Greven og Grevinden, og den unge Grev Henrik formælede sig.

Næsten i hele Europa var der Krig; Borgere vare blevne Soldater; og den ene Hob af Schweizere

efter den anden drog til Krigsskuepladsen. Stæder og Landsbyer bleve tomme; enhver Seier og ethvert Nederlag fordrede nyt Mandskab. Endelig blev der Fred, og den hilseedes i Landet med høi Jubel. Mangen Soldat kom tilbage til sit Hjem — iblandt dem var En, som intet Hjem havde. En Mand, som led af friske Saar, var mat og febersyg, banfede paa Døren til Fannys Hytte og bad om Gæstevenskab; og dette blev ham ydet med Belpillie. Og han sad der ved den opvarmende Ild, med nedbøiet Legeme, blege Kinder; men endnu straaledes Ild i hans Die, endnu havde han hint aandfulde Blik, der gav hans Ansigt Ungdom og Liv. Dette Blik var ikke glemt. Det første Indtryk paa Fanny var en pludselig Skræk; derpaa en hjertelig Glæde, i hvilken hun sagde med sin blide Stemme: "Er det Dig, Louis? kommer Du da endelig tilbage?"

Vi forlode Louis hin Dag, da han havde frelst sin Gjendes Liv, og det skrækkeligste Ord havde truffet ham. Dette Ord gjorde Udslaget for ham. Kun Kjærlighed havde ledet hans Handlinger; alle hans Planer vare byggede derpaa. Med hint Ord var hans Elskede berøvet ham; da fælte han pludseligt, at han havde viist sig hende uværdig, dog ikke saa uværdig, at han vilde gjøre hende til Offer for sit brødefulde Forehavende. Den Familie, hvis Undergang han havde svoret, var nu hendes; ethvert Slag, der traf den, traf ogsaa hende; for hendes Held opoffrede han sin Hævn, sine inderligste Ønsker. Han flygtede bort og vendte ikke tilbage; thi han troede ikke at kunne bære den Smerte at see hende i en Andens Arme. Han traadte i fransk Tjeneste; men overalt forfulgte ham hans Følelser, hans Smerte, og det eneste Maal for

hans Uergjerrighed var, at vise sig hende værdig, som han havde mistet. Hans Tapperhed blev erkjendt; han blev forfremmet. Men i Tydskland fik han et farligt Saar og maatte tage sin Afsked. Han drog til Italien, hvor en trofast Krigskammerat havde lovet at ville forskaffe ham en Ansættelse. Hans Vei førte ham igjennem Subiako, og Tilfældet havde bragt ham til sin Elskedes Hytte.

Hvis Brede kan udsønes ved Anger og Forbedring, som den hellige Religion lærer os, saa har Louis fundet Naade hos Gud. Hvis trofast Kjærlighed fortjener Løn, saa har dette Par fortjent og modtaget den i den vedvarende Lykke, som Kjærligheden selv skaber mere end Alt andet i Verden. Louis og Fanny bleve snart for stedse forenede, og gave et Beviis paa, at Mennesker af den forskjelligste Character kunne leve lykkeligt sammen, naar opoffrende Kjærlighed og ubrødelig Trofskab have taget Plads i deres Hjerter.

Et eget Slags Fornøielse.

En Rejsende tog ind paa et offentlig Vertshuus. Under det ham anviste Bærelse hørte han en ynkkelig Skrigen og Jamren. Han gik efter Skriget, og traf endeligen Verten, der stod og prnglede en stakkels Dreng. „Men, min gode Mand!“ sagde den Fremmede; „hvor kan De dog nænne at mishandle Deres lille Søn saa ubarmhjerligt?“ — „Jeg beder om Forladelse,“ svarede Verten yderst galant; „det er ikke min egen Søn, det er min Søstersøn; han opholder sig kun her hos mig i nogle Dage af sin Ferie for sin Fornøielse.“

C. P. J. Krebs.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 12.

Løverdagen den 20de Marts 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Fredagen den 5te Dennes affholdt det forenede Understøttelses-Selskab en Forsamling der bivaanedes af 44 Repræsentanter.

Følgende blev omhandlet og besluttet:

1. Administrationen tilkjendegav Forsamlingen at de ved afvigte Mars Udløb fratraadte Administratorer, nemlig D'Herrer Oberstlieutenant og Vinhandler Friedenreich samt Etatsraad og Borgermester Bentley, vare hver især ved Skrivelse af 28de f. M. bevidnet Selskabets Hviagtelse og Taknemmelighed for den Velwillie hvormed de efter gjentagne

Valg havde paataget sig Deelagtighed i Bestyrelsen af dets Anliggender i saa lange Tidsrum af resp. 16½ Aar og 12 Aar, saavel som for den utrættelige Iver og Gavnelyst, hvormed de havde søgt at virke til dette velgjørende Samsunds Fremgang og Bedste, hvorhos den i afg. Grosserer Niels Broks Testament, for enhver afgaaende Administrator bestemte Guldmedaille, var dem tilstillet som et sjønsomt og velfortjent Agtelses- tegn. Det anmeldtes tillige at begge Herrer havde erklæret sig villige til, overeensstemmende med Lovens 35 §, at tiltræde Repræsentantskabet.

2. Administrationen gav dernæst følgende Udsigt over Selskabets Tilstand og Virksomhed i det afvigte Aar 1840.

Ved Aarets Udgang 1839 var Medlemmernes Antal 2157, af hvilket 23 Betalende og 9 Pensionister vare i Aaret 1840 ved Døden afgaaede, 35 Betalende havde udmeldt sig og 3 vare udelukkede formedelst Restancer, altsaa i Alt en Afgang af 70, hvorimod 65 nye Medlemmer vare indtraadte, saa at Antallet ved Aarets Slutning 1840 var 2152.

3 Pensioner og Livrenter var udbetalt til 127 Medlemmer 4529 Rbd. 39 s., og 225 havde nydt Gratificationer til Beløb 3205 Rbd. ligesom 36 tildeeldes rentefrie Laan af Beløb 5000 Rbd. Antallet af Understøttede var saaledes i det Hele 388 og den

anvendte Sum 12734 Rbd. 39 þ., hvorved dog er at bemærke, at de rentefrie Laan indkræves med 2 pCt. maanedlig. Den hele Fondsbeholdning Beløb 143,424 Rbd. 15 þ. som nærmere oplystes paa følgende Maade:

Fondsbeholdningen fra 1839 var	142041. 85.
Indkjøbt 3 pCt. dansk-engliske Obligationer til Beløb 200 £ St. som anslaaes til. . .	1600. =
Udlaan imod rentefrie Obligationer	5000. =
Restance af Contingenter	250. 68.
Contant Kassebeholdning 31 Decbr. 1840 .	5483. 91.
	<hr/> 154376. 52.

Herfra drages:

Contant erlagte Afdrag paa Udlaan	4736. 48.
Afkrævne som Tab	66. =
	<hr/> 4802. 48.
Restancer af Contingenter fra 1839	241. 56.
Contant Kassebeh. 31 Decbr. 1839	5908. 29.
	<hr/> 10952. 37.
Sagen	<hr/> 143424. 15.

Denne Beholdning bestod i følgende:

Et Indskrivnings Bevis for afleverede Stats- papirer	100000.
23 Stk. dansk-engliske Obligationer til 3 pCt. af Beløb 3500 £ St. anslaaede til 8 Rbd. pr. Sterling	28000.
Udestaaende Summer imod rentefrie Oblig- ationer	9689. 48.
Restancer af Contingenter	250. 68.
Contant Kassebeholdning 31 December 1840	5483. 91.
	<hr/> 143424. 15.

Om Rigtigheden af de her nævnte Selskabet tilhørende Activer, havde den i Repræsentantforsamlingen den 28de December f. A. dertil udseete Com-

mittee, forviiset sig i et Møde som fandt Sted den 22de Januar d. A. overensstemmende med Lovenes 48de §. i hvilken Henseende Administrationens Mødes protocol indeholder den fornødne Tilstaaelse fra de nævnte Committee bestaaende af D'Herr. Justitsraad Benken, Capitain Ridder Synnestved og Major v. Schønning.

3. Endvidere fremlagdes den ifølge Lovenes 17de §. bestemte og for Aaret 1840 opgjorte Status af Indtægt og Udgift, grundet paa den i Ugebladet No. 9 bekendtgjorte Extract af Regnskabet, hvoraf fremgik, at den til nye Udlaan, Gratificationer, og Pensioner disponible Sum var i rundt Tal 7740 Rbd. foruden hvad der ved bortdøde Pensionister var indvundet, og hvad der kunde ansees at være henlagt til Fondet mere end dette efter streng Regning lovmæssig kunde tilkomme.

Beregningen er følgende:

Indtægter.

Ugentlige Contingenter	2704. 90.
Qvartals —	4021. 24.
Arlige —	162.
Uddrag paa Udlaan	4798.
Uviste men ei udbetalte Pensioner	27. 48.
Tilsammen	11713. 66.

Transport 11713. 66.

Udgifter.

Pensjoner og Livrenter	4556. 87.	
Lønninger, Indkassations Salair og Arkivleie	1914. 60.	
Ugebladets Trykning	729. 48.	
Tab paa Rest af Ublaan	66.	
Dito Dito af Contingenter	30. 6.	
Udskillige Regninger	116. 34.	
Renter af et optaget Laan	27. 48.	
		<hr/> 7440. 91.
	Overskud	4272. 71.
Heraf tillægges Fondet en Kreditedel		1424. 23.
	Igen	2848. 48.
Hvortil kommer de oppebaarne Renter		4882. 72.
	Uddelingssum	<hr/> 7731. 24.

Af denne Sum bestemte Forsamlingen at anvende 4900 Rbd. til Ublaan, som saaledes tildeeldes 27 Medlemmer efter indkomne Ansøgninger, og Resten til Pensjoner og Gratificationer. Om Laan var indkommen i Alt 49 Begjeringer men heraf kunde 22 af forskjellige Grunde ikke for dette Aar komme i Betragtning.

4. Til Optagelse paa Pensionslisten bestemte Forsamlingen efterskrevne 10 Medlemmer, hver med 25 Rbd. aarlig fra 1ste Januar dette Aar at regne, nemlig:

Medlem fra

Alder.

1788. Kammerraad Salchovs Enke	66 Aar.
1789. Snekermester Mohrs Enke	75 —
1799. Urtekræmmer Schlichtkruls Enke	62 —
1800. Candidat Medens Enke	68 —

Medlem fra	Alder.
1808. Glashandler Bernigs Enke . . .	65 —
1811. Skomagemester H. Hansens Enke	72 —
1812. Jfr. Else Høyer	60 —
1816. Kobbersmedmester J. Petersen .	73 —
1818. Garderodesforvarer Wigant . .	80 —
1820. Major Wadsøjer	78 —

Ligeledes tildeeltes efterskrevne 10 Pensionister hver et Tillæg af 5 Rbd. fra samme Tid, nemlig:

Medlem fra	Alder.	Pension. Sidtil.
1788. Simon Jacobs Enke . . .	72	Nar 25 Rb.
1789. Overgraver Lunds Enke . .	62 —	25 —
1790. Parykmager Broks Enke . .	60 —	30 —
1805. Uhrmager Studsgaards Enke .	86 —	25 —
1809. Kobbersmedmester C. Petersen .	70 —	25 —
1812. Torvemester Heggums Enke .	69 —	25 —
— Hørkræmmer Olsens Enke . .	62 —	25 —
1816. Malermester Olsens Enke . .	70 —	30 —
1819. Overgraver Birchs Enke . .	75 —	25 —
1821. Frimurmester Augusts Enke .	76 —	25 —

Om Pensionstillæg var indkommen i Alt 21 Ansøgninger; men kun foransførte kunde for dette Nar tages i Betragtning.

5. Da det befandt, at der af Rentebeløbet, sammenholdt med det actuelle Pensionsbeløb, endnu

var et Overskud af circa 400 Rbd. som kunde tillægges det efter 3^{die} Post til Uddeling bestemte Beløb af 2831 Rbd. 24 Sk., henstillede Administrationen til Forsamlingens Beslutning, hvorvidt Gratificationerne for dette Aar maatte udgjøre en Sum af circa 3250 Rbd., hvilket ikke alene bifaldtes, men der fandtes end ikke nogen Betænkelighed ved, at forhøje denne Sum til 3290 Rbd., fornemmelig med Hensyn til, at der hvert Aar indvindes en Deel af de permanente Pensioner formedelt Dødsfald, følgerlig kommer den beregnede Sum ikke til fuld Anvendelse. Saaledes var Pensionsbeløbet i Aaret 1840, formindsket med 290 Rbd. ved 9 Pensionisters Død.

Efterstrevne 245 Medlemmer tildeeltes derefter Understøttelse med Gratificationer saaledes:

Medlem
fra

1789.	Seildugsfabrikør Brennøes Enke	. 15 Rbd.
—	Capt., Muurmester Egeroeds Enke	. 10 —
—	Kjøbmand Rubens Enke	20 —
1790.	Grosserer N. B. Hansens Enke . .	10 —
—	Skomager Høyers Enke	15 —
1791.	Juveler Frontins Enke	10 —
1794.	Grosserer Mangors Enke	10 —
1795.	Bandmester Hjorts Enke	15 —
—	Oberstl., Bødkermester Halls Enke	. 10 —

Medlem

fra

1796.	Laquai Smiths Enke	15	Rdd.
—	Jomfru Nelling	15	—
1800.	Fiskehandler Larsens Enke	15	—
—	Foged Junges Enke	10	—
1801.	Lystøber Alminds Enke	15	—
1803.	Skolelærer Bisby	15	—
—	Skibskapitain Stages Enke	20	—
1804.	Guldmægtig Alminds Enke	10	—
—	Brændeviinsbr. Jversens Enke	10	—
—	Bager Klockows Enke	15	—
—	Snedker Buschs Enke	15	—
—	Bødker C. P. Lund	10	—
1805.	Administrator Fortlings Enke	20	—
—	Fabrikør Lorensens Enke	15	—
—	Inspecteur Reichs Enke	20	—
—	Behandler Nothenborgs Enke	10	—
—	Parykmager Dyhrings Enke	15	—
—	Assistent Alberts Enke	10	—

(Fortsattes.)

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 13.

Løverdagen den 27de Marts 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Medlem

fra

(Fortsættelse.)

1806.	Urtekræmmer Jensens Enke . . .	15 Rbd.
—	Glarmester Lohmanns Enke . . .	15 —
1807.	Viinhandler Frydenlunds Enke . . .	20 —
1808.	Toldbetjent H. A. Schmidts Enke . . .	10 —
—	Fuldmægtig Bays Enke . . .	15 —
1809.	Birkefriver Gøtjes Enke . . .	20 —
—	Fuldmægtig Braschs Enke . . .	20 —
—	Skræder Dahlbergs Enke . . .	15 —
—	Viinhandler Jürgensens Enke . . .	15 —

Medlem

fra

1809.	Uhrmager Kielsens Enke	10 Rbd.
1810.	Skibskapitain Orgaards Enke . . .	10 —
—	Jsenkræmmer Winsløvs Enke . . .	20 —
—	Snedker Madsens Enke	15 —
1811.	Justitsraad Nimestads Enke . . .	20 —
—	Linnedvæver Krusemarks Enke . . .	15 —
1812.	Toldbetjent Nielsens Enke	15 —
—	Bandmester Hansens Enke	10 —
—	Skibskapitain Bumanns Enke . . .	15 —
—	Forvalter Poulsens Enke	10 —
—	Grosserer P. G. Beyers Enke . . .	20 —
—	Urtekræmmer Holms Enke	15 —
—	Bogbinder Harhoff	10 —
1813.	Justeermester Høstrups Enke . . .	20 —
—	Jsenkræmmer Ebbesens Enke . . .	20 —
—	Maler Bergmanns Enke	15 —
1814.	Skomager Webers Enke	10 —
—	Bliffenslager N. Holms Enke . . .	10 —
—	Rjøbmand L. Cantors Enke	15 —
1815.	Toldbetjent Raastrups Enke . . .	15 —
—	Capit. Urtekræmmer Meyers Enke .	15 —
—	Forhen Brændeviinsbrænder Wache .	10 —
—	Skomager Broen	10 —
—	Snedker J. G. Esmann	20 —

Medlem
fra

1816.	Bankassistent Høyriis's Enke	. . 15 Rbd.
—	Portcontrolleur Ginnerups Enke.	. 20 —
—	Havneskriver Hansens Enke	. . . 20 —
—	Hoffoureur Hudes Enke	. . . 10 —
—	Fyrbøder Petersens Enke	. . . 15 —
—	Jomfru J. Koch 15 —
—	Revisor Kjerbyes Enke 10 —
—	Oberst Holcks Enke 20 —
—	Cantor Tops Enke 15 —
—	Inspecteur Halborgs Enke	. . . 15 —
—	Grosserer A. Nielsens Enke	. . . 10 —
—	Jomfru M. Young 10 —
—	Undervalter J. H. Møller	. . . 10 —
—	Grosserer Nørregaards Enke	. . . 10 —
—	Kobberstikker Sonnes Enke	. . . 15 —
—	Kræmmer Thunes Enke 20 —
—	Forhen Kræmmer Rasmussen	. . . 15 —
—	Urtekræmmer Hjaltelins Enke.	. . . 10 —
—	Jsenkræmmer Schiøtts Enke	. . . 15 —
—	Futteralmager Mogensens Enke	. . . 15 —
—	Blikkenslagersvend Rudolphi	. . . 10 —
—	Skomager Olsens Enke 15 —
—	Kandestøber Wahlstrøms Enke	. . . 15 —
—	Strømpevæver Bøschens Enke	. . . 10 —

Medlem
fra

1816.	Skomager Rasmussens Enke . . .	15 Rbd.
1817.	Proviantforvalter Albrechtsen . .	15 —
—	Bandmester Sørensens Enke . .	10 —
—	Theatercontroller Benzens Enke .	10 —
—	Rjøkkenmester Krügers Enke . .	10 —
—	Capitain Grans Enke	10 —
—	Lieutenant Steenbergs Enke . .	20 —
—	Forhen Urtekræmmer Friestrup . .	15 —
—	Jomfru Rasmussen	15 —
—	Skomager L. Holm	15 —
1818.	Cancellieraad Lyders's Enke . . .	20 —
—	Bedemand Andersens Enke . . .	10 —
—	Secretair Laurigens Enke	15 —
—	Qvarteermænd Jversens Enke . .	15 —
—	Handelsbogholder Weyvadts Enke .	20 —
—	Skomager Mariboës Enke	10 —
—	Smedemester Lytkens Enke	15 —
—	Forhen Linnedvæver Byllner . . .	10 —
—	Skraeder H. Veldt	15 —
—	Skomager Lundmann	10 —
—	Procurator Jacobis Enke	10 —
1819.	Kammerraad Winthers Enke . . .	15 —
—	Lieutn. Toldcont. Wildenraths Enke.	10 —
—	Tobaksspinder Wenzels Enke . . .	15 Rbd.

Medlem

fra

1819.	Rugbrødsbønder Hansens Enke . . .	15 Rbd.
—	Skomager Florin	10 —
—	Sadelmager Rohdes Enke	15 —
—	Skomager Riis	15 —
—	Sadelmager Lunds Enke	15 —
1820.	Copist Eierstedts Enke	10 —
—	Cantor Klingbergs Enke	10 —
—	Professer Rasmussens Enke	20 —
—	Meelhandler Hagens Enke	20 —
—	Forvalter Lassen	10 —
—	Skraeder P. Borch	10 —
—	Pakhuusforvalter Schrøders Enke . . .	20 —
1821.	Capit. Toldbetjent Meyers Enke . . .	15 —
—	Guldmægtig A. Schrams Enke	10 —
—	Kammersecretair Fabritius's Enke . . .	15 —
—	Toldbetjent Truelsens Enke	15 —
—	Capitain Havns Enke	10 —
—	Capitain Groves Enke	20 —
—	Landmaaler Bangs Enke	20 —
—	Provst Borgens Enke	10 —
—	Amtschirurg Wagners Enke	10 —
—	Skibscapitain Hammers Enke	10 —
—	Forhen Hørkammer D. Ebbesen . . .	15 —
—	Bærtshuusholder Holsts's Enke . . .	10 —

Medlem

fra

1821.	Høker Holsts's Enke	10 Rbd.
—	Brændevinsbr. Fodbyes Enke	10 —
—	Bogtrykker Christensens Enke	10 —
—	Skomager Weydemanns Enke	10 —
—	Skomager Lohbers Enke	10 —
—	Muurmester Banches Enke	20 —
1822.	Bogholder Ehrhardts Enke	10 —
—	Registrator Dyhrhauges Enke	15 —
—	Jomfru A. M. Næsted	10 —
—	Jomfru M. S. Diderichsen	10 —
—	Havnefoged Møllers Enke	15 —
—	Portcontrollør Mariagers Enke	15 —
—	Forhen Lottoassistent Hansens Hustru	15 —
—	Skolelærer Mortensens Enke	15 —
—	Urtekræmmer Gulstrups Enke	15 —
—	Skomager N. Elsen	10 —
—	Parykmager Hoppensachs Enke	10 —
—	Skomager Taberts Enke	10 —
—	Jomfru Bold	15 —
1823.	Krigsassessor Ravnkildes Enke	10 —
—	Guldmægtig Gluds Enke	20 —
—	Jomfru H. Sommer	10 —
—	Reg. Chir. Hushahns Enke	15 —
—	Jomfru E. J. Hansteen	10 —

Medlem
fra

1823.	Klædehandler Smiths Enke . . .	15	Rbd.
—	Agent Kieters Enke	20	—
—	Fribager Klisoth	10	—
1824.	Gomfru Skanke	20	—
—	Gomfru Arnkiel	10	—
—	Gomfru M. M. Hegelund	10	—
—	Krigsraad Vorres Enke	15	—
—	Formand Carlsens Enke	15	—
—	Ritmester Foghs Enke	15	—
—	Leietjener J. A. Schmidts Kone .	10	—
—	Lieutn. Muurmester Egerods Enke	15	—
—	Friseur Sægaard	10	—
—	Skræder A. C. Balche	15	—
—	Bataillonschirurg Florss Enke . .	20	—
1825.	Cancelliesecretair Thannings Enke	20	—
—	Afskediget Underofficer Widalin .	15	—
—	Institutbestyrer Qvistgaards Enke	20	—
—	Handelsbogholder Liunges Enke . .	10	—
—	Skibskapitain Lunds Enke	15	—
1825.	Vinhandler Fischers Enke	15	—
—	Skræder Wibergs Enke	10	—
—	Snedker Flygenrings Enke	10	—
—	Maler Seths Enke	10	—
1826.	Gomfru N. Falch	10	—

Medlem

fra

1826.	Jomfru E. M. Krüger	10 Rbd.
—	Institutbestyrer Mønstedts Enke . .	10 —
—	Musikinspektør Möllers Enke . .	10 —
—	Bogholder Møhrens Enke	20 —
—	Portner Jørgensens Enke	15 —
—	Urtekræmmer J. P. Svanning . .	15 —
—	Klædehandler Bøgilds Enke	15 —
—	Urtekræmmer Schyums Enke	15 —
—	Tracteur Hellstrups Enke	15 —
—	Capit. Malerm. Fædderholdts Enke .	10 —
—	Bødker Ferslevs Enke	15 —
—	Snedker Rohleders Enke	15 —
—	Glarimester Bechs Enke	10 —
—	Guldsmed M. Westrups Enke	10 —
—	Graveur Foghts Kone	15 —
1827.	Førhen Brændeviinsbr. Sommerstedt	10 —
—	Førhen Handelsbogh. Godtse	10 —
—	Jomfru Top	19 —
1828.	Fyrbøder Larsens Enke	10 —
—	Havnecontrolleur Staahls Enke . .	20 —
—	Havnecontrolleur Brodersens Enke .	15 —

(Slutningen følger.)

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 14.

Løverdagen den 3^{die} April 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Medlem

fra

(Slutning.)

1828.	Lieutenant Holms Enke	20 Rbd.
—	Honfrue A. M. Langsted	10 —
—	Bogbinder Lappés Enke	15 —
—	Smed Bøssins Enke	10 —
—	Snedker O. Bergs Enke	15 —
—	Bødker Lunds Kone	10 —
—	Honfrue A. Meyer	10 —
1829.	Soldbet. H. H. Møllers Enke	10 —
—	Copist Orlamunds Enke	15 —

Medlem

fra

1829.	Bagtmester Laurikens Enke . . .	10 Rbd.
—	Copist Klüvers Enke . . .	10 —
—	Toldbetjent Anthons Enke . . .	10 —
—	Sprogklärer Bressendorfs Enke . .	20 —
—	Urtekr. Rodemester Baches Enke . .	20 —
—	Skræder Lunds Kone . . .	10 —
—	Tømmermester Benches Enke . . .	10 —
1830.	Guldmægtig Mørchs Enke . . .	10 —
—	Skolelærer Petersens Enke . . .	10 —
—	Provst Bregendahls Enke . . .	20 —
—	Pakhuusforvalter Heins Enke . . .	15 —
—	Urtekræmmer Hansens Enke . . .	15 —
—	Snedker Møgels Enke . . .	10 —
1831.	Forrige Toldbet. Varners Kone . .	10 —
—	Grosserer Nagels Enke . . .	20 —
—	Skipper Davidsens Enke . . .	10 —
—	Jomfru E. Weybel . . .	10 —
—	Jomfru M. Müller . . .	10 —
—	Skræder Langberg . . .	10 —
1832.	Procurator Torbiørnsens Enke . .	20 —
—	Tracteur Christensens Kone . . .	10 —
—	Skomager Hansens Enke . . .	10 —
—	Dreiermester Hansens Enke . . .	10 —
—	Skibsbygger Nepholkes Enke . . .	20 —

Medlem

fra

1832.	Jomfru E. T. Just	10 Rbd.
1833.	Figurant Jacobsens Enke	10 —
—	Copist Weiths Enke	10 —
—	Skraeder Bergstrøm	10 —
—	Snedker Macheus's Enke	10 —
—	Jomfru A. E. E. Sanne	10 —
—	Handelsmand Friedlænders Enke	15 —
1834.	Skolelærer Barfoeds Enke	10 —
—	Skibskapitain Møllers Enke	10 —
1835.	Smed Ørlings Enke	10 —

Om saadan Understøttelse foredroges i Alt 282 Ansøgninger over hvilke de vedkommende Repræsentant: Classificationers Betænkninger forud vare indhentedes; men Omstændighederne tillode ikke at komme flere til Hjælp for dette Aar end fornævnte 245 Medlemmer, foruden de 10 der ere overgaaede paa Pensionslisten.

6. Fra Selskabets 3 Bndde, et Reservebud og et forlængst affødiget Bud, vare Ansøgninger indkomne om extraordinair Understøttelse saaledes som i adskillige Aar havde fundet Sted, i hvilken Anledning det bestemtes, at der endnu for dette Aar kunde tilstaaes de 4 førstnævnte hver 25 Rbd., og det affødigede Bud, Bastian, 30 Rbd. Ligeledes foredrog Administrationen en Ansøgning fra en nylig afdød

Pensionist's efterladte Søn, om Hjælp til at bestride Omkostningerne ved Moderens Begravelse, hvilket imidlertid maatte afflaaes som noget der ikke finder Medhold i Lovene.

7. Til Afsskrivning i Bøgerne indstillede Administrationen 14 Rbd. 48 Sk. som Restance paa Udlann, og 13 Rbd. 36 Sk. som Restance af Contingenter, hvilke Summer vare uerholdelige, den første paa Grund af de Paagjeldendes Afgang ved Døden uden at efterlade noget til Gjelds Betaling, og den sidste fordi de Vedkommende deels vare bortreiste for bestands, deels udmeldte.

8. Følgende nye Medlemmer optoges i Selskabet :
Hr. Capitain og Juveleer P. Christensen.

- Uhrmagermester E. B. Schrøder.
 - Snedkermester M. Simmelkiær.
 - Architect F. H. Stockfleth.
 - Skomagermester H. Gredsted.
 - Marschandiser E. Jæger.
 - Skrædermester J. P. Juhl.
 - Uhrmagermester J. Larsen.
 - Blikkenslagermester J. F. Jørgensen.
 - Seminarist Ph. W. Bay.
- Hfr. H. S. Hein.
- M. S. Ploug.
 - J. Mathiasen.

- Hr. Værtshuusholder H. L. Tofte.
- Handelsbetjent E. Groth.
 - Blikkenslagermester F. Lambrechts Enke.
 - Kongl. Skuespiller L. F. Sahlert
 - Skomagermester J. Holmberg
 - Musiklærer H. L. Braunstein, Dm.
 - Muurmester E. H. Andersen
 - Reebslagermester E. P. Jensen
 - Formand Niels Larsen
 - — Jens Nielsen
 - — Peder Envoldsen
 - Skrådermester J. G. Müller
 - — F. E. Prehn.
 - Bogholder og Cancellist H. Christianson
 - Skrådermester F. L. Luxenius.
 - Skomagermester. P. H. Alslow.
 - Inspecteur, Skrådermester G. Davidsen.
 - Silke- og Klædehandler H. P. Hansen.
 - Copliist F. W. Agesen.
 - Capt. P. E. Slitting i Sø-Etaten.
 - Uhrmager J. F. Renaud.
 - Hyrefudsf P. Petersen.
 - Handelsfuldmægtig E. J. P. Lassen.
 - Secretair og Hofekræmmer K. L. Lercke.
 - Høker H. E. Tofte.

9. Endelig foretoges Valg paa nye Repræsentanter i deres Sted som ifølge Lovene skulle afgaae ved Udgangen af indeværende Marts Maaned.

Efter at have indhentet Underretning fra alle Vedkommende om hvorvidt Valget er antaget eller ikke, bliver saavel Afgang som Tilgang følgende:

For første og anden Klassification kunne ingen afgaae i dette Aar, hvorimod forhenværende Administrator Hr. Etatsraad Bentley tiltræder anden Klassification.

For tredie Klassification.

Afgaae:	Tiltræde:
Hr. Capt. Viehmann.	Hr. Capt. F. A. Palludan,
— — Simmelskr.	Ridder.
	— Capt. P. E. Grove.

For fjerde Klassification.

Afgaaer:	Tiltræder:
Hr. Capt. v. Schack.	Hr. Kammerh. Oberst v.
	Linde C. af D. og D. M.

For femte Klassification.

Afgaae:	Tiltræde:
Hr. Overlærer Glindrup.	Hr. Hofprædikant Dr. theol.
— Pastor Hall.	Münter, Ridder af D.
	og Dm.
	— Pastor Marckmann.

For fjette Klasfification.

Afgaær:

Hr. Professor David.

Tiltræder:

Hr. Prof. Urfin, R. af D.

For syvende Klasfification.

Afgaæ:

- Hr. Grosferer Næve.
 — Tobaksfabrikør P. Augustinus.
 — Capt., Grosferer Borzen som valgt til Administratør.

Tiltræde:

- Hr. Cancell. J. Deichmann.
 — Major, og Grosferer Cass.
 — Grosferer M. J. Grønbech.

For ottende Klasfification.

Afgaæ:

- Hr. Lieutn., Urtekræmmer S. Cegholm.
 — Klædeh., Dannebrogsmænd Th. Boyer.
 — Urtekræmmer Seering.
 — Agent, Directeur Lund, som valgt til Administratør.

Tiltræde:

- Hr. Univ. Bogh. Reigel.
 — Capt., Brændevinsbr. Marcusen.
 — Commercer., Musikh. Olsen.
 — Oberstl. Friedenreich, som forhen værende Administratør.

For niende Klasfification.

Afgaæ:

- Hr. Lieutn., Sadelmagermester Mundt.
 — Capt., Tømmermester Kern.
 — Hofmedailleur Conradsen.

Tiltræde:

- Hr. Hoffkunstdreier J. G. Schwarz.
 — Hattemagermester B. Petersen.
 — Blikkenslagermester M. Hammer Dannebrm.

For tiende Klassification.

Ufgaær:

Tiltræder:

Hr. Prof. Jacobsen Ridder
af Dannebr. og D. M.

Hr. Mægler B. J. Adler.

Til Slutning skulde Administrationen ifølge den i Repræsentantsforsamlingen den 12te Februar 1840 givne Bestemmelse, herved fremkalde i Medlemmernes Erindring de Legater som siden Selskabets Stiftelse ere det tildeelte og indbefattede i dets Fondsbeholdning, nemlig:

Mår 1805. Grosserer Niels Brocks Legat efter Testament af 19de Februar 1796 og 24de Februar 1802 . . 5062 Rbd. 22 S. D. C.

Mår 1812. Student Grotz Legat 1000 Rbd. —

Mår 1827. Enkefrue Charlotte Amalie Bønches Legat, imod 5 pCt. Livrente 2000 Rbd. S.

Mår 1829. Caroline Legatet, stiftet af en Deel af Selskabets Medlemmer i Anledning af Hendes Kongelige Højhed Kronprindsesse Carolines Formæling den 1ste August samme Mår 2500 Rbd. S.

Mår 1839. Enkefrue Etatsraabinde Roefoeds Legat 500 Rbd. S.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 20de Marts 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Benzen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 15.

Løverdagen den 10de April 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

I en Repræsentantsamling som afholdtes den 20de December 1839, blev det blandt andet bestemt, at en Committee bestaaende af 4 Medlemmer og een af Administratorerne, skulde sammentræde for at revidere det forenede Understøttelses-Selskabs hidtil gjældende Love, og gjøre Forslag til de Forandringer der maatte ansees nødvendige som passende til Tidsomstændighederne og Selskabets Formaal. Med Stemmesfleerhed valgtes den 7de Februar forrige Aar benævnte Committee, der saaledes kom til at bestaae af D^r H^rr. Dr. theol. Pastor Gad, Landsloverrets-Procurator R i n g, Professor D a v i d og Capitain i

Sættaten S. P. Tuxen, ligesom undertegnede Administrator, Schram, blev udseet til at tage Deel i Forhandlingerne. Dette Hverv er nu fuldbendt, og Administrationen under 10de f. M. anmodet om, at bringe det nye Lovforslag til Medlemmernes Kundskab igjennem dette Blad, forinden det foredragges i en Repræsentantsforsamling. Idet Administrationen herved opfylder denne Anmodning, ber den tillige henlede Opmærksomheden paa de af de ældre Lovsteder der fornemmelig have været Gjenstande for Overveielse til væsentlige Forandringer, saasom §§. 31 og 35, om Klassernes Inddeling og Valgmaaden af Repræsentanter; men i Særdeleshed paa fornævnte §. 31 om Antallet af Repræsentanter for hver Klasse, og paa §§. 82, 83, 84 og 85 om Ugebladet, angaaende hvilke Lovsteder, Meningerne have været deelte, hvorfor Committeeen har seet sig foranlediget til at fremsætte Bestemmelserne alternativ.

Forslag til nye Love for det forenede Understøttelses-Selskab.

1ste Kapitel.

Om Selskabet, i sig selv

§. 1.

Selskabets Navn skal være: Det forenede Understøttelses-Selskab, og dets Hensigt

er, at komme dets Medlemmer, der ere geraadede i uforstyldt Trang ved Uheld, Alderdom eller Svaghed, til Hjælp:

- a. Med rentefrie Laan, for at de kunne forskaffe sig, hvad de maatte behøve for at fortsætte deres lovlige Næringsvei, paa det at deres Udelæggelse, saavidt muligt, kan undgaaes. Kongelige Embedsmænd og andre ikke til Næringsstanden henhørende Medlemmer skulle vel ikke være udelukkede fra slige Laan, men skulle dog staae tilbage for lige trængende og værdige Medlemmer, der høre til Næringsstanden.
- b. Med Gratification, som altid kun skal gives for eengang, og uden at den der modtager en saadan, derved vil erholde Ret til i Fremtiden at gjøre Forbring paa samme, hvorimod det paagjældende Medlems Værdighed og Trang altid ved hver ny indgiven Ansøgning, vil blive taget i Betragtning, og
- c. med Pension, som vil blive tilstaaet dem af Selskabets Medlemmer, der ved Alderdom eller Svagelighed ere geraadede i en saadan Stilling, at de kunne have Krav paa en fremtidig sikket aarlig Understøttelse.

§. 2.

Selskabets Medlemmer indskrænkes ikke til noget bestemt Antal; de ere enten ordentlige eller overordentlige Medlemmer, uden at dette dog har Indflydelse paa deres Stilling i eller Forhold til Selskabet.

§. 3.

De fordeles efter Stand og Næringsvei imellem de forskjellige Klasser, af hvilke Selskabet bestaaer. Disse ere for Tiden, og indtil en anden Inddeling bliver bestemt, følgende:

- a. Klassen for den civile Embedsstand, hvortil ei blot henregnes kongelige, men ogsaa communale Embedsmænd og overhovedet Bestillingsmænd, og fast ansatte Betjente.
- b. Klassen for den geistlige Embedsstand tilligemed alle ved Kirkerne, Skolerne og Kirkegaardene Ansatte, Universitetets, de lærde Underviisningsanstalters og Konstacademiets Lærere tilligemed alle ved disses Stiftelser og Bygninger Ansatte, samt Litterati, Studerende, Kunstnere, Boghandlere, Bogtrykkere og Bogbindere.
- c. Klassen for den militaire Stand af

begge Stater, de derunder sorterende Embedsmænd deri indbefattede;

- d. Klassen for Grosserere, Mæglere, Søfarende, Verelerer, Detaillister, Smaahandlere, og Handelsbetjente.
- e. Klassen for Fabrikanter, Apothekere, Bryggere, Brændeviinsbrændere og Haandværkere, som forarbejde Metaller.
- f. Klassen for alle andre Haandværkere, og dem der ei kunne henregnes til nogen af de foregaaende Klasser.

§. 4.

Enhver, hvis Aar og Udkomme gjør det rimeligt, at han eller hun vil kunne virke for Selskabets Hensigt, og først da vil gjøre Krav paa dets Understøttelse, naar en Forandring i de nærværende Lykkesomstændigheder skulde indtræde, kan blive optagen som Medlem i Selskabet. Enhver, som maatte ønske dette, maa enten indsende sin skriftlige Begjæring derom, eller foreslaaes af en Repræsentant eller anden bekjendt Mand i Selskabet. Optagelsen skeer foreløbig i et Administrationsmøde, og samtidig hermed bestemmes det, til hvilken Klasse den Optagne, ifølge Stand og Haandtering, bliver at henregne.

§. 5.

Befindes nogen paa Grund af et urigtigt Forgivende at være bleven optagen i Selskabet som Medlem, skal den Paagjeldende, dog ikke nyde godt heraf, men Sagen bliver af Administrationen at andrage i næste Repræsentant-Forsamling, hvorefter den Vedkommende af Selskabet kan udelukkes, og hans Navn af Listen udslettes.

§. 6.

Githvert Medlem af Selskabet skal ved Indtrædelsen modtage et trykt Exemplar af Lovene, som betales med 48 Sk., hvilke beregnes Kassen til Indtægt. Selskabets nuværende Medlemmer erlægge 16 Sk. for de nye Love. Disse Love igjennemdrages og forsynes med Selskabets Segl, samt underskrives af Administrationen, og lyde paa den Indtrædendes Navn, Medlems Nummer, Indtrædelses-Maar og Datum, samt Embede eller Haandtering.

Til bemeldte Priis af 48 Sk. kunne Lovene ogsaa overlades andre udenfor Selskabet, og de derfor indkomne Penge, skulles, paa lige Maade som ovenmeldte, beregnes Kassen til Indtægt.

§. 7.

Naar en gift Maand, som er Medlem, ved Deden afgaaer, indtræder hans Enke i hans No.

og Plads, uden at saadant behøves at antegnes i Lovbogen, og det er en Selvfølge, at hendes Alder i Selskabet bliver at regne fra Mandens Indtrædelsesdatum. Naar derimod en Enke eller et ugift Fruentimmer, som er Medlem af Selskabet, gifter sig, skal hun lade sin Mands Navn, Embede og Haandtering indføre i sin Lovbog og i Selskabets Protocol, og vel bliver da hendes egen Alder i Selskabet uforandret, hvorimod Mandens bliver at regne, fra den Tid da Giftermaalet er steet. Skulde Egteskabet ved Separation elltr Skilsmisse ophæves, beholder den sin Rettighed som Medlem der saaledes fra først af for egen Person har været indtegnet.

§. 8.

Selskabets Virksomhed ledes og bestyres af en Administration bestaaende af 3 Medlemmer, og af et Repræsentantskab, som for Tiden bestemmes til 96 Repræsentanter. Om dens Virksomhed og gjensidige Forhold handle Kapitlerne 3 og 4.

§. 9.

Selskabets faste Fond maae paa ingen Maade og under ingen Forevending angribes eller formindskes, men skal bestandig konserveres, og gøres frugtbringende i gode og sikre Activer, hvilke efter-

haanden, som de anskaffes deponeres i Nationalbanken imod Recepiſſer in duplo, hvoraf den ene med Administrationens Underskrift forbliver i Banken, og den anden, paategnet af Bank-Directionen, forbares i Selskabets Jernkiste, som til den Ende ſkal være forſynet med 3 forſkjellige Laase, hvortil enhver af de 3 Administratorer har ſin Nøgle. I denne Jernkiste opbevares ogſaa Selskabets øvrige Effecter, navnlig den af Medlemmerne for erholdte Laan udstædte Forſkrivninger.

Skulde Selskabet imod Formodning ophæves, da ſkal dets Kapital være henlagt til Beſtyrelſe og Varetægt under Kjøbenhavnſ Stads Borgerrepræſentanter, hvilke da ſkulle være berettigede til, aarlig at uddele Renterne af denne Kapital til Selskabets daværende Penſionister og andre Trængende, iblandt hvilke dog de, der have været Medlemmer af Selskabet og diſſes beviislige Afkom, altid bør gives Fortrin.

Til hvilken Ende Administrationen har at meddele Stadens Borgerrepræſentanter Gjenpart af diſſe Love, og derefter aarlig en gang, med Genhold til dette Lovſted ſkriftligen at tilmelde diſſe, hvor ſtor Selskabets Fond er, ſamt om Selskabet vedvarer eller er ophævet. Selskabet anſees iøvrigt de facto ophævet, naar dets Repræſentation i 3de Aar ingen Forſamling har holdt.

(Fortsættes.)

Rettelſer.

Bladet

No. 13. Side 100. Bødker Ferſlevs Enke læs: Bødker Ferſlevs Enke

No. 13. Side 100. Tomfru Top . . 19 Rbd. læs: 10 Rbd.

No. 14. Side 103. 1835. Smed Ørlings Enke læs: 1834. Skrabder J. Sandberg.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 16.

Løverdagen den 17de April 1841.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Forslag til nye Love for det forenede Understøttelses-Selskab.

(Fortsættelse.)

§. 10.

Enhvert ordentligt Medlem betaler enten et ugentligt Bidrag af 6 Skilling, der, saa længe Selskabet lader et Ugeblad udgaae erlægges ved dets Modtagelse eller 2 Rigsbankdaler halv-aarligen, som mod Øvittering erlægges i April for det første, og i October for det andet Halvaar. Overordentlige Medlemmer ere de, som enten halvaarligen betale idetmindste 3 Rbd., eller som

engang for alle erlægge til Selskabets Fond en Sum, hvis aarlige Renter udgjøre 4 Rbd., eller derover.

§. 11.

Naar et Medlem, som betaler Bladet ugentlig i 6 Uger efter hinanden, undlader dette, eller et Medlem, som betaler halvaarsviis, med et Halvaars Betaling udebliver, skal Bogholderen anmelde saadant for Administrationen, der skriftligen vil lade den Paagjeldende paaminde om at indsende det Resterende. Frugter Paamindelsen ikke, har Administrationen at foredrage Sagen i næste Repræsentantsforsamling, der har at afgjøre om den Paagjeldende enten strax skal udelukkes af Selskabet, eller, om en yderligere og da hvor lang en Frist til Betaling skal indrømmes ham.

§. 12.

Naar et Medlem vil udtræde af Selskabet, da bør han enten tilmelde Administrationen det, eller undertegne sit Navn paa den dertil indrettede trykte Udmeldelses Blanquet, som af Buddet tilbringes ham, naar forlanges.

§. 13.

Naar et Medlem, som er udgaaet af Selskabet, og har efterladt sig Restancer af det bestemte

Contingent, ønsker igjen at indtræde, da kan han paa ny antages til Medlem, naar han betaler Restancerne, og er kvalificeret efter dette Kapitals §. 4.

Andet Kapitel.

Om Selskabets Virksomhed.

§. 14.

For at Selskabets Virksomhed, der efter §. 1. bestaaer i at komme dets trængende og værdige Medlemmer til Understøttelse og Hjælp med rentefri Laan, Pensioner og Gratificationer, i Tidens Længde kan være sikket, maae de aarlige Pensioner, som Selskabet paatager sig at udrede, ingensinde overstige Rentebelebet af dets faste Fond.

§. 15.

Bogholderen skal aarlig forfatte en Beregning over Selskabets Indtægt (Renterne af dets faste Fond undtagne) og Udgift, fra første Januar til sidste December, hvilken Indtægt og Udgift ballanceres mod hinanden. Af Indtægts-Overskuddet kommer en Trediedeel den faste Fond tilgode, hvorimod Resten tilligemed den faste Fonds Renter anvendes saaledes, at de to Trediedele i rundt Tal gaar til Laan, og den ene Trediedeel til Gratificationer,

eller Pensioner; dog maae til ingen Tid de tilstaaede Pensioner overstige Rentebelebet.

Hvad der hvert Aar kan uddeles i Pensioner, anvendes efter Omstændighederne deels til nye Pensionister, deels som Tillæg til de ældre.

Naar Gaver efter Testamente eller paa anden Maade indkomme, skal Giverens Villie og Bestemmelse, saafremt han har angivet denne, nøiagtig følges og opfyldes, men naar Giveren ikke har tilkjendegivet sin specielle Villie, da bestemmer Repræsentantforsamlingen, naar Gaven beleber sig til 100 Rbd. eller derover, om den skal indgaae under Selskabets faste Fond eller om derved skal omgaaes efter foransførte Bestemmelser, hvilket sidste bliver Tilfældet med alle Gaver under 100 Rbd., over hvis Anvældelsesmaade Giveren ei har tilkjendegivet sin Villie.

§. 16.

Inden ethvert Aars 30te September skulle de, som ønske at erholde rentefri Laan, Understøttelse eller Hjælp, til Administrationen indsende deres Begjæringer, bilagte med Beviser om deres Bærdighed og Trang; desuden bør de, som søge Understøttelse og Hjælp, nøiagtigen opgive hvad de nyde aarlig af publice eller private Stiftelser, og i Tilfælde af

Sygdom hver Gang forsyne deres Ansøgninger med nye Attester derom, uden at paaberaabe sig de forhen til Selskabet indleverede Attester. Urigtige Angivelser eller Mangel af Attester skal have Tilfidsættelse for den Ansøgende til Følge, saaledes at denne enten aldeles ikke kommer i Betragtning, eller maa staae tilbage for dem, hvis Ansøgninger ere bilagte med gyldige Attester. Ingen maa erholde nogen Slags Understøttelse af Selskabet, førend efter at have været Medlem i tre Aar.

Iøvrigt bør samtlige Ansøgninger være indrettede efter de i hvert Aars August Maaned til Efterretning for de Ansøgende i Ugebladet indførte Forskrifter.

§. 17.

Saa snart den til Indgivelse af Ansøgningerne fastsatte Termin er udløben, samles og ordnes de af Bogholderen, og Administrationen tilstiller da enhver Klasses Repræsentanter dem, som ere indkomne fra de til denne Klasse hørende Medlemmer. Klassernes Repræsentanter undersøge derpaa samvittighedsfuldt de dem saaledes tilstillede Ansøgninger og de Vedkommendes Qualification til den ansøgte Understøttelse, og tilbagesende, efter endt Undersøgelse til Administrationen de dem oversendte Be-

gjæringer, ledsaget af en af enhver Klasses Repræsentanter i Forening affattet Betænkning.

§. 18.

I Løbet af Aarets 1ste Kvartal afholdes derpaa en Repræsentantforsamling, i hvilken Administrationen, efterat have givet en Beretning om Selskabets Regnskab i det forrige Aar, og om de Summer, som ifølge §. 15. i dette Aar kunne uddeles til Understøttelse, foredrager de indkomne Ansøgninger tilligemed Klassernes derover afgivne Betænkninger. Ansøgningerne foredrages efter de Vedkommendes Alder i Selskabet, og Repræsentantforsamlingen deciderer med Hensyn til enhver enkelt Ansøgning om og hvorvidt den kan bevilges.

§. 19.

I Henseende til de rentefrie Laan bestemmes det, at de Medlemmer, som dertil af Repræsentantforsamlingen kjendes værdige, maa erholde saadanne fra 50 indtil 300 Rigsbankdaler, imod lovførmelig Forskrivning paa stemplet Papiir, og antagelig Caution eller anden Forsikkring for, at Tilbagebetalingen prompte skal skee ved et maanedligt Afdrag af 2 pSt.; men mindre Sum end 50 Rbd. og høiere end 300 Rbd. maa ikke til et Medlem ud-

laanes, ligesom der ikke heller maa gives Laan til saadanne, som ere aldeles forarmede; thi disse bør alene have Udgang til at faae Gratificationer eller Pension. De, som af Landhuusholdnings-Selskabet have erholdt en Belønning eller Ugtelsestegn, bør under lige Omstændigheder foretrækkes andre som anholde om Laan.

§. 20.

De, som have erholdt rentefrie Laan af Selskabet, maae ikke paa ny faae noget saadant, førend det første er aldeles afbetalt; ligesom og de, der eengang have havt slike Laan, maae, uagtet de have afbetalt samme, siden staae tilbage for andre ligesaa værdige, som ei tilforn have havt Laan af Selskabet.

§. 21.

Udebliver Nogen, som af Selskabet har erholdt rentefrit Laan med Betaling til bestemt Tid, skal Administrationen paaminde den Vedkommende om at opfylde sin indgaaede Forpligtelse, men naar Laaneren, eller Cautionisten, alligevel ikke betaler, bør Administrationen foretage de fornødne rettlige Skridt, og indkalde de Vedkommende for Forligelses- eller Gieldsscomissionen. Dersom Laaneren og

Cautionisten ikke møde, eller ikke ville indgaae antageligt Forlig, bør de strax lovlig søges, samt over dem erhverves Dom og Execution.

§. 22.

Gratificationer maa gives til de værdigste trængende Medlemmer, som ei kunne komme i Betragtning til at faae aarlig Pension. En Gratification bør ansees som en Gave for eengang hvorpaa den Søgende ikke kan gjøre Regning aarlig. Repræsentantforsamlingen deciderer efter enhver Enkelt's Trang og de forhaanden værende Omstændigheder hvem der saaledes skal understøttes; dog maa ingen Sum under 10 Rbd. uddeles i Gratification.

Listen over dem, som have erholdt Gratificationer skal aarligen bekjendtgjøres i Ugebladet, med Tilføiende af hvormeget Enhver har faaet.

(Fortsættes.)

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 17.

Løverdagen den 24de April 1841.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Forslag til nye Love for det forenede Understøttelses-Selskab.

(Fortsættelse.)

§. 23

Jaarlig Pension tildeles Ingen, som dertil kjendes trængende og værdig, mindre end 25 Rbd. aarlig, og ikke meer end 50 Rbd. Pensionerne anvises den første Dag i Kvartalet for det løbende Kvartal, og udbetales mod Dwittering og behørig Leveattest. De aarligen uddeelte nye Pensioner anføres ligeledes i Ugebladet.

§. 24.

Pensionisterne fritages for at betale Contingent til Selskabet fra den Tid deres Pension begynder, men erholde dog Ugebladet, altsaa gratis.

§. 25.

Pensionisterne skulle strax i deres Exemplar af Lovene, af Selskabets Bogholder lade indskrive den dem tillagte Pension, og fra hvad Dag samme tager sin Begyndelse, hvilket af Administrationen underskrives til Foreviisning ved Pensionens Hævelse, da ingen Pension uden saadanne paategnede Loves Foreviisning for Selskabets Kasserer maa af ham udbetales.

I Tilfælde at en Pensionist forkommer sin Lovbog, erholder han den første Gang et andet Exemplar gratis; men skeer det oftere, betales samme som af et andet Medlem.

§. 26.

En Enkes Pension ophører, naar hendes Tilstand ved Udv eller paa anden Maade mærkeligen forbedrer sig, saaaog naar hun indlader sig i et nyt Egtteskab. Ligeledes ophører en Mand's Pension, naar han faaer et Embede eller hans Formuesom-

stændigheder saaledes forbedre sig, at han ei længer kan ansees som trængende.

§. 27.

Arrest eller Forbud mod det som er tilstaaet Selskabets Medlemmer, vil ikke blive taget i Betragtning.

Tredie Kapitel.

Om Repræsentanterne og Repræsentantforsamlingerne.

§. 28.

Selskabets Repræsentanter forestille hele Selskabet, og ligesom de i Forening med Administrationen lede dets Virksomhed, saaledes tage de paa dets Vegne alle de Beslutninger, som dets Tarsv fordrer.

§. 29.*)

Enhver Klasse har 16 Repræsentanter, med Undtagelse af 6te, som har 20, og 3die som ifkun har 12 Repræsentanter, 8 for Landetaten og 4 for Sætetaten, saa at hele Repræsentationen for Tiden bestaaer af 96.

*) §. 29. Enhver Klasse har 16 Repræsentanter, saa at hele Repræsentationen for Tiden bestaaer af 96.

§. 30.

Enhver Repræsentant fungerer i Almindelighed i 4 Aar, for hvilken Tid han vælges (cfr. §. 33.)

§. 31.

I hvert Aars April Maaned afgaaer $\frac{1}{4}$ Deel af hver Klasses Repræsentanter (i 3die Klasse 1 af Repræsentanterne for Egetaten og 2 for Landetaaten) *) hvorimod Andre vælges i deres Sted.

§. 32.

Deer eller afgaaer en eller flere af Repræsentanterne for en Klasse i Aarets Løb, skeer derfor intet nyt Valg forinden den lovbestemte Tid.

§. 33.

En eller flere som meldt i forrige §. i Aarets Løb afgaaede, udtræder kun saa Mange, at de med hine udgjøre den Fjerdedeel, som efter den almindelige Regel skulde afgaae, og i hvis Sted nye skulde vælges.

*) Denne Parenthese udgaaer hvis det andet Alternativ af §. 29 antages.

§. 34.

Repræsentanternes Valg skeer paa følgende Maade:

- a. 4 Uger før end Valgene skulle finde Sted lader Administrationen igjennem Ugebladet en Opfordring til Selskabets samtlige Medlemmer udgaae om at gjøre Forslag til nye Repræsentanter, enhver for sin Klasses Bedkommende. Ingen tør foreslaae flere end der er Pladser at besætte i hans Klasses Repræsentantskab.
- b. 14 Dage forinden Valgene finde Sted holde hver Klasses Repræsentanter en Forsamling, og komme overeens om at foreslaae dobbelt saamange, som der ere Pladser ledige i deres Klasses Repræsentation. Paa den af dem forfattede Liste optage de ogsaa alle dem, som idetmindste have 10 Stemmer for sig ved de ifølge Citr. a. gjorte Forslag af Klasses Medlemmer.
- c. af samtlige saaledes indkomne Lister paa Valgcandidaterne forfatter Administrationen en Hovedliste, og blandt de derpaa Opførte udvælger Repræsentantsforsamlingen saamange, som behøves for at gjøre Repræsentationen fuldtallig.
- d. Ingen afgaaende Repræsentant kan komme med paa Valg paa den Tid han afgaaer.

- e. Repræsentanterne vælges altid i et Møde, som holdes inden Marts Maanedes Udgang.

§. 35.

For at lette Indretningen i ovenmeldte Henseende skal Bogholderen stedsse holde nøiagtige Klassificationsprotocoller, hvori ethvert Medlem ved sin Indtrædelse i Selskabet henføres til den Klasse, hvortil han nærmest og rettest henhører; alt under Administrationens Tilsyn og Bestemmelse i tvivlsomme Tilfælde. Af disse Protocoller udbrages hvert 5te Aar en Medlemsliste, som omdeles til samtlige Medlemmer paa den Tid, da Forslag til Valgene skulle gjøres. I de Aar i hvilke ingen Medlemsliste udgives, omdeles paa ovenmeldte Tid til Selskabets Medlemmer en Underretning om Tilgang og Afgang i de forskjellige Klasser i Aarets Løb, hvorefter Medlemmerne selv kunne berigtige den sidste Medlemsliste.

§. 36

Repræsentantmøder holdes saa ofte Administrationen maatte befinde det tjenligt, eller naar 12 Repræsentanter i et bestemt til Administrationen opgivet Tiemed maatte fordre en Repræsentantforsamling sammenkaldt. Alle Møder bekjendtgjøres

idetmindste 14 Dage forud i Selskabets Ugeblad, samt tillige ved trykte Tilsiigelses sedler til Repræsentanterne. Bliver et Repræsentantmøde sammenskaldt efter Begjæring af det ovenfor omtalte Antal Repræsentanter, skal Bekjendtgjørelsen derom i Selskabets Ugeblad tillige indeholde hvilken eller hvilke Gjenstande, der ville komme under Behandling.

§. 37.

I Repræsentantforsamlingerne komme til Forhandling og Afgjørelse alle de Sager, som Administrationen forelægger, samt alle de Andragender og Forslag, som af nogen af Repræsentanterne er indsendt til Administrationen, naar saadant er skeet idetmindste 8 Dage forinden Forsamlingen bliver afholdt.

§. 38.

Ligesom enhver Repræsentant er berettiget til at fremlægge de Forslag og Andragender, som enkelte Medlemmer af hans Klasse maatte ønske at see fremmede igjennem ham, saaledes er han forpligtet til at indsende slike Forslag og Andragender til Administrationen, for at de kunne vorde fremlagte i Repræsentantforsamlingen, naar idetmindste 25 Medlemmer af hans Klasse forlange det af ham.

§. 39.

Administrationen bestemmer den Orden, i hvilken Sagerne i Repræsentantsforsamlingen skulle foretages og leder Forhandlingerne ved en i sin Midte valgt Dirigent.

§. 40.

Intet maa afgjøres i en Repræsentantsforsamling med mindre 25 Repræsentanter ere tilstede, Kun de Tilstedeværende kunne afgive Stemme.

§. 41.

Boteringen skeer skriftlig ved Sedler, naar enten Repræsentanter eller andre Embedsmænd i Selskabet skulle vælges. I alle andre Tilfælde skeer Boteringen paa den Maade Dirigenten bestemmer, med mindre 8 af de tilstedeværende Repræsentanter forlange Kugleballotering, i hvilket Fald samme foretages.

(Fortsættes.)

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 18.

Løverdagen den 1ste Mai 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Forslag til nye Love for det forenede Understøttelses-Selskab.

(Fortsættelse.)

§. 42.

Administrаторerne have ingen Stemme paa Repræsentantsforsamlingerne, men kunne indlade sig i Debatterne for at give de nødvendige Oplysninger og Berigtigelser; dog skal det derigerende Administrations-Medlems Forretninger alene være at fremsætte Forslagene, af Debatterne at uddrage de forskjellige Meninger og at udhæve Resultatet af disse paa en saadan Maade for Forsamlingen, at derom kan stemmes med Ja eller Nei.

§. 43.

I den §. 34 Citr. o omtalte Repræsentantforsamling udvælge Repræsentanterne ved frit Valg blandt alle Selskabets Medlemmer 2 Revisorer for at revidere det foregaaende Aars Regnskab. Undslaae nogen af dem paa hvilke Valget er faldet sig for at modtage dette, rykker den der har de fleste Stemmer efter ham op i hans Sted (cfr. §. 57). Saa udvælges og i dette Møde iblandt Selskabets Repræsentanter 3 der efter Administrator Valget skulle foretage det i §. 48 omtalte Eftersyn.

§. 44.

Paa det at der med Voteringen kan holdes desto bedre Orden, skal Bogholderen paa en Liste optegne alle de tilstedeværende Repræsentanters Navne. Indfinder en Repræsentant sig ikke, før end efterat Debatten over nogen Sag er tilendebragt, da tilstedes det ham ikke, at stemme over samme.

Fjerde Capitel.

Om Administrationen.

§. 45.

Administrationens Medlemmer vælges i den i §. 34 omtalte Repræsentantforsamling. De tage

Seede og underskrive efter deres Alder i Administrationen. Ere flere valgte paa samme Tid, gjøre de fleste Stemmer Udslaget i denne Henseende.

§. 46.

De vælges af Repræsentanterne ved frit Valg imellem alle Selskabets Medlemmer. Valget skeer ved skriftlige Stemmesedler og ved en dobbelt Valg-handling, saa at de 3, der ved det første Valg have faaet de fleste Stemmer, sættes paa det engere Valg. Den der ved dette faaer fleest Stemmer indtræder i Administrationen. Ere flere Pladser i denne ledige skeer Valget af hver Administrator særskilt. Naar et saadant Valg finder Sted skal det udtrykkeligen angives paa Tilsigelsesbilletten, hvorved Repræsentanterne indkaldes. En afgaaende Administrator kan vælges paa ny.

§. 47.

Han vælges paa 3 Aar, men døer han eller han afgaaer af andre Aarsager forinden hans Administrationstid er udløben, vælges strax en ny i hans Sted, saafremt Vacancen indtræffer mellem April og October Maaned. Den nye Valgtes Functionstid regnes da fra 1ste April i det løbende Aar, og han ansees som Administrationens yngste

Medlem. Indtræffer Vacancen derimod mellem October og April Maaned udsættes Valget til den næste ordentlige Termin, med mindre Administrationens tilbageblivende Medlemmer skulde ønske et nyt Medlem strax valgt.

§. 48.

Naar en ny Administrator tiltræder, eller en Administrator, hvis Tid er udeleben, igjen vælges, skal der i Nærværelse af trende Repræsentanter, som dertil af Repræsentationen udnævnes, gjøres ordentlig Aflevering af Selskabets Papirer, Protocoller, Obligationer og Pengebeholdning til den tiltrædende eller vedblivende Administrator, samt derved og derunder bekræftes, at alt er rigtigt og ordentligt, hvilket derefter i Selskabets Ugeblad skal bekjendtgjeres. Opdages ved dette Eftersyn og ved den derpaa følgende Overlevering nogen Morden, da bør samme ufortøvet paatales.

§. 49.

Administratorerne dele Forretningerne efter Overeenskomst imellem sig, saavidt de kunne deles, og arbejde iøvrigt med forenede Kræfter til Selskabets Bedste.

§. 50.

Deres Embede og Pligt bestaaer i Almindelighed i Udførelsen af det Lovene have bestemt, eller Repræsentationen i sine Samlinger har besluttet, hvorunder Administrationen, dersom den i Henseende til Udførelsens Maade er af ulige Mening, handler efter Pluralitet.

De Ting, som ei vedkomme Udførelsen af tagne Beslutninger, har Administrationen at forestille Repræsentationen til Afgjørelse.

§. 51.

Administratorerne skulle holde en Protokol, hvori Alt hvad de foretage og beslutte skal indføres.

§. 52.

De bør samles saa ofte Selskabets Tarev fordrer det.

§. 53.

Handle Administratorerne mod deres Pligt, mod Lovene eller Repræsentationens Beslutninger, maae de derfor staae Selskabet til Ansvar.

§. 54.

Eigesom Selskabets Obligationer bevares i Banken, saaledes skulle dets Penge, naar disse

udgjere 100 Rbd. eller derover anbringes i gode og solide Effecter, hvormed da bliver at forholde paa samme Maade. Administrationen har at vaage herover. Kun i det Tilfælde, at Kassebeholdningen, naar den overstiger 100 Rbd. forudsees at skulle bruges inden Qvartalets Ende til bestemte Udgifter's Bestridelse, maa Administrationen tillade sig ikke at gjøre den frugtbringende, men i saadant Tilfælde indsættes den i Sparekassen.

§. 55.

Administrationen skal holde en Protokol, som Kasse-Control, hvori den af dens Medlemmer, som paatager sig saadant, skal ved Dag og Datum indføre saavel alle de Anviisninger, der udstedes til Kassereren, som alt hvad vedkommer Selskabets Indtægter og Udgifter. Ved hvert Qvartals Slutning confererer Administrationen denne Kasse-Control med Kassererens Kassebog, der maa være indrettet og holdt saaledes, at Selskabets Forsatning, samt hvormeget Beholdningen er, til alle Tider strax deraf kan sees.

I Overensstemmelse hermed skal Kassereren hvert Qvartal aflægge Regnskab, som attesteres af Administrationen ved dets Afslutning i Kassererens Kassebog, hvoraf en Extract indføres i Ugebladet;

Kasseren's Kassebog afflutes ligesom Administrationens Kasse-Control ved ethvert Kvartals Udgang.

§. 56.

Saa længe Selskabet udgiver et Ugeblad, bestemmer Administrationen Oplagets Størrelse i Forhold til Medlemmernes Antal og det Overskud af Exemplarer som kan ansees fornødent, hvilket opbevares i Arkivet til Afbenyttelse efter Omstændighederne. Administrationen vaager over, at Bladets Omdeling skeer ved Selskabets Budde. Til den Ende forestaaer en af Administratorerne, til hvem Oplaget henbringes fra Bogtrykkeren, Uddeelingen til Buddene, der hver for sig fra Bogholderiet forsynes med en Fortegnelse paa de ham vedkommende Medlemmers Bopæle, og derhos med en Regnskabsbog, efter hvilken det ugentlige Contingent indkasseres og afleveres til Kasseren, der, ligeledes ugentlig, af Administrationen tillægges Indtægtsordre paa Belebets.

§. 57.

Foruden Kvartalsregnskaberne affattes og afflutes et aarligt Regnskab, der bliver at indsende til de efter §. 43 udnævnte Revisorer, som inden 4 Uger, efterat Regnskabet med Bilage til dem er

afleveret, skal fuldføre deres Anmærkninger ved samme, og tilstille Administrationen disse. Denne skal besvare samme inden 8 Dage derefter, da Revisionen igjen tilstaaes til Besvarelsens Eftersyn 8 Dage, og derpaa forelægges Regnskabet Repræsentationen til Decisjon samt Dwittering.

Den ene Revisor vedbliver i 2 Aar, for at kunne vejlede den anden; og afgjøres det første Gang enten ved Overeenskomst mellem Revisorerne eller ved Lodkastning, hvilken af dem, der skal vedblive næste Aar, da der siden ikkun aarlig vælges en Revisor for 2 Aar, hvilken tiltræder Arbeidet med den fra det forrige Aar vedblivende.

§. 58.

Administrationen holder ved Dag og Datum en Resolutions-Protokol for Repræsentationen, i hvilken paa den halve Side alle de Forslage indføres, som i Forsamlingen gjøres, og paa den anden halve Side Repræsentationens Beslutninger, hvilke af de tilstedeværende Repræsentanter underskrives.

(Fortsættes.)

Anmærkning for at forebygge Misforstaaelse:
 Bladet Nr. 13. Side 91. Kjøbmand L. Cantors Enke,
 læs tillige: Elisabeth.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 19.

Løverdagen den 8de Mai 1841.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Forslag til nye Love for det forenede Understøttelses-Selskab.

(Fortsættelse.)

§. 59.

Ligesom Administrationen er berettiget til at gjøre Repræsentationen ethvert til Selskabets Lære sigtende Forslag, saaledes er den ogsaa forpligtet at forelægge den ethvert i behørig Tid og paa behørig Maade indgivet Forslag (§. 37 & 38.)

Den vælger af sin Midte et Medlem, som dirigerer Repræsentantsforsamlingen, og er iøvrigt pligtig til at vaage over, at de for Forretningsgangen i samme givne Regler nøie overholdes.

§. 60.

Den paaseer at der holdes en paalidelig Protocol over alle Selskabets Medlemmer, samt over deres Indtrædelses og Udtrædelses Datum.

§. 61.

Egeledes foranstalter den, at der holdes en Dagbog over alle de Breve og Begjeringer som indløbe.

§. 62.

Endelig paaseer Administrationen, at Bogholderen, Kasseren og Buddene forrette hvad de bør til Selskabets Bedste og god Ordens Bedligholdelse. Til hvilken Ende Administratorerne have at forfatte specielle Instructioner for Bogholderen, Kasseren og Buddene, hvori anføres, hvad for Bøger de 2 første skal holde, i hvad Orden Bøgerne bør føres, hvor ofte de bør afsluttes og forevises, samt hvad der ellers paaligger saavel dem som Buddene at forrette; hvilke Instructioner, naar de af Administrationen ere underskrevne, de Vedkommende enhver især ved sin Paategning bør forpligte sig til at opfylde i alle Dele.

Femte Kapitel.

Om Bogholderen.

§. 63.

Selskabets Bogholder skal være tilstede i alle Repræsentantforsamlinger, samt i Administrationens Møder, saaofte dette maatte forlanges, og der besørge de Forretninger som overdrages ham.

§. 64.

Han fører de Protokoller, som Administrationen bestemmer (§. 62) og fører sine Bøger paa den Maade, som af denne foreskrives ham, navnlig besørger han ogsaa indfert i Copibogen alle de Breve, som Administrationen lader afgaae, og forretter iøvrigt hvad der kunde tilkomme en Secretair, samt hvad disse Love og hans Instruction foreskrive ham, alt under Embeds Fortabelse.

§. 65.

Hans Bøger skulle altid være førte saaledes, at Repræsentationen og Administrationen deraf til enhver Tid kunne erholde de fornødne Oplysninger.

§. 66.

Han nyder i aarlig Gage 500 Rbd. Selv, og desuden til Archivleie 60 Rbd. om Aaret.

§. 67.

Han skal være en i Bogføring og Secretairs Forretninger vel bevandret Mand. Naar Posten er ledig bekjendtgjøres Vacantsen i Selskabets Ugeblad tilligemed den Frist, inden hvilken Ansøgningserne skulle være indgivne til Administrationen. Iblandt de Ansøgende udvælger denne tre, som den foreslaaer for Repræsentanterne. Erholder ingen ved en derpaa følgende Stemmegivning absolut Majoritet, komme de to, som have erholdt de fleste Stemmer, paa et engere Valg, og den der ved dette erholder absolut Pluralitet bliver Selskabets Bogholder. Skulde derimod Stemmerne ved det engere Valg være lige deelte imellem begge to, da tilkommer det Administrationen at bestemme, hvo der af disse skal have Posten.

Sjette Kapitel.

Om Selskabets Kassierer.

§. 68.

Selskabets Kassierer skal være tilstede ved alle Repræsentantforsamlinger, samt i Administrationens Møder, saa ofte dette forlanges, og der besørge de Forretninger, som overdrages ham.

§. 69.

Han modtager alle Selskabets Indtægter og beserger alle dets Udbetalinger, samt holder over Indtægt og Udgift en af Administrationen authoreseret Kassebog, hvilken, saa ofte det maatte forlanges, men idetmindste hvert Kvartal, afsluttes og tillige med Beholdningen forevises Administrationen.

Desuden skal han hvert Kvartal aflægge det i §. 55 anordnede Regnskab, og naar dette i Kassebogen er attesteret af Administrationen, give en Extract deraf til Indførelse i Ugebladet. Ligeledes skal han forfatte det aarlige Regnskab og deraf give en Extract til Indførelse i Ugebladet.

§. 70.

Han kan hverken hævde Indtægter eller betale Udgifter Selskabet vedkommende, uden Administrationens Indtægts og Udgifts Ordres eller Anvisninger.

§. 71.

Med Hensyn til Kassebeholdningen har han at rette sig efter §. 54 og de Ordres, som han i denne Henseende modtager af Administrationen. Men han har at gjøre denne Forestilling om Pengenes Udsættelse, og at udføre de Beslutninger, som Administrationen herom tager.

§. 72.

Ved hvert Kvartals Slutning skal han forfatte en Restanceliste over de uindfrie Contingenter og Laan-Afdrag, samt forevise Dvitteringerne for Administrationen, hvorefter Belebet af Restancelisterne føres til Udgift. Iøvrigt er han pligtig at udføre alle de Resolutioner, som af Repræsentationen eller Administrationen tages med Hensyn til Restancernes Inddrivelse.

§. 73.

Han skal under Embedsfortabelse holde sig disse Love og den ham meddeelte Instrux efterrettelig.

§. 74.

Hans Bøger skulle altid føres saaledes, at Repræsentationen og Administrationen deraf til enhver Tid kan erholde de fornødne Oplysninger.

§. 75.

Til Sikkerhed for de ham overdragne Oppenhørsler og betroede Midler skal han stille Administrationen antagelig Caution for 2000 Rbd.

§. 76.

Han nyder i aarlig Gage i eet og Alt 500 Rbd. Selv.

§. 77.

Naar Kasserer Embedet er ledigt, forholdes ved Valget af en ny Kasser, saaledes som meldt er i §. 67, med Hensyn til Bogholderens Valg. Selskabets Medlemmer ville saavel ved det ene som ved det andet Embedes Besættelse komme i fortrinlig Betragtning.

Syvende Kapitel.

om Selskabets Budde.

§. 78.

Antallet af Selskabets Budde bestemmes af Repræsentationen, men de vælges blandt Selskabets Medlemmer og affædiges af Administrationen, og skule være denne, samt Bogholderen og Kassereren i alle Tilfælde herige, samt forrette hvad der paalægges dem. Administrationen kan antage et Reserverebud naar saadant gjeres fornødent.

§. 79.

Buddene skule naar de antages af Administrationen stille 200 Rbd. i Caution for hvad der betroes dem.

§. 80.

De virkelige Budde nyde foruden deres aarlige Løn, som er bestemt til 150 Rbd., 2 pSt. af de af dem indcasserede Summers Beløb, og skulle uden at svare Contingent ansees som Selskabets Medlemmer, samt have Ugebladet gratis. Reservesbuddets Løn bestemmes efter Omstændighederne af Administrationen.

Ottende Kapitel.

Om Ugebladet.

§. 81.

Saalænge det ansees hensigtsvarende, og indtil Generalforsamlingen derom tager en forandret Beslutning, foranstalter Selskabet et Ugeblad uegivet, kaldet „Vorgervennen.”

(Fortsættes.)

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 20.

Løverdagen den 15de Mai 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Vfficin, ved Louis Klein.

Forflag til nye Love for det forenede Understøttelses-Selskab.

(Slutning.)

§. 82.*)

Skulde det ikke lyffes Administrationen at formaae noget af Selskabets Medlemmer at paatage sig Redactionen gratis, saa er den beseiet til, med Repræsentationens Samtykke, at antage en lennet Redacteur, mod et aarligt Honorar, som dog ikke maa overstige 200 Rbd.

*) §. 82. Dette Blads Bestyrelse og Udgivelse overlades til en Committee bestaaende af 3, 5 eller flere af Selskabets litteraire Medlemmer, der maatte findes villige til at paatage sig dette Hverv uden

§. 83. *)

Ugebladet er fortrinnsviis bestemt til at meddele saadanne Efterretninger om Communen og dens Tilstand, som kunde antages at have Interesse for alle dens Borgere, og skal forevrigt ved en belærende Underholdning søge at bidrage til Oplysningsens Udbredelse blandt Menigmand.

§. 84. **)

Alle Efterretninger og Bekjendtgjørelser Selskabet vedkommende skulle desuden optages i Uge-

Bederlag, ligesom Administratorerne udføre deres i en velgjørende Hensigt. Det ældste Medlem af Committeeen ansees som dens Formand, der har at lede og foranstalte det Fornødne; men ønsker han sig fritaget derfor, maa han formaae et andet Medlem dertil.

- *) §. 83. Bladets Størrelse maa i Almindelighed være $\frac{1}{2}$ Ark, men kan undtagelsesviis indskrænktes til $\frac{1}{4}$ Ark og udvides til et heelt Ark, Alt efter Omstændighederne. Det betales ved Modtagelsen af de Medlemmer i Selskabet der have tegnet sig for ugentlige Bidrag med i det mindste 6 f; dog kunne de der fra ældre Tid og hidtil, have betalt et mindre Beløb, ikke paalægges nogen Forhøielse, hvorimod det overlades til dem selv at bestemme, hvorvidt de ville forhøje Bidraget eller vedblive, at erlægge det mindre Beløb.

- **) §. 84. Efterretninger og Bekjendtgjørelser som tilsendes Committeeens Formand fra Administratio-

bladet uopholdeligen, saasnart de af Administrationen tilstilles Redacturen.

§. 85. *)

Alf Bladet udgaaer ugentligen et Halvark;
dog skal Redacturen være beføiet til undtagelses-

nen, Selskabet vedkommende, skulle fortrinsevis indrykkes i Bladet. Iøvrigt bør Indholdet fornemmelig angaae, foruden Selskabets egne Anliggender, hvad der kan interessere Kjøbenhavns Borgere at vide og have i samlet Form, om Communalbestyrelsens Forhandlinger og Beslutninger m. m. samt dernæst, saavidt Rummet tillader det, en belærende Underholdning til Oplysningens Udbredelse blandt Menigmand. I sidstnævnte Henseende kan ogsaa fremmede Forfatteres Bidrag optages i Bladet, saafremt et saadant Bidrag, der maa tilsendes Formanden, af ham erkjendes for at svare til foranførte Viemeed. I alle Tilfælde bør Committeeen sørge for, at ingen Afhandling afbrydes ved et Aars Slutning, men at enhver Aargang af Bladet bliver fuldstændig.

- *) §. 85. Committeeens Medlemmer som selv vælge sine Medarbejdere, aftale indbyrdes og enes om, i hvilken Orden og i hvilket Tidsløb af Aaret de ville redigere Ugebladet, og ligesom enhver Afhandling uden Underskrift, maa ansees som udgaaet fra den hele Committee, saaledes er det en Selvfølge, at i Tilfælde hvor saadan Enighed ikke finder Sted,

viis at lade udgaae et heelt Ark eller mere, naar Meddelelsens Natur gjør dette ønskeligt, uden at Abonnenterne derfor skulle betale forhøiet Contingent. Det betales ved Modtagelsen af de Medlemmer, som have tegnet sig for ugentlige Bidrag, med i detmindste 6 Skilling, dog kunne de, der fra ældre Tid og hidtil have betalt et mindre Beløb, ikke paalægges nogen Forhøielse, hvorimod det overlades til dem selv, hvorvidt de ville forhøie Bidraget eller vedblive at erlægge det mindre Beløb.

bør den paagjældende Redacteur forsyne Afhandlingen med sin Underskrift.

Enhver Fratrædelse bør i Reglen anmeldes for Committeeen eller dens Formand, 3 Maaneder forud; dog staaer det til Committeeen at antage en tidligere, ja selv en øieblikkelig Fratrædelse, naar den seer sig istand til at erstatte Savnet uden at standse Bladets Udgivelse til bestemt Tid, nemlig hver Lørdag.

De af Selskabets Medlemmer som maatte have noget at erindre imod dette Forslag, enten i det Hele, eller i enkelte Punkter, ville behage til undertegnede Administration, at indsende deres Bemærkninger, inden Juni Maanedes Udgang, paa det disse i saa Fald kunne vorde fremlagte og tagne i Overveielse, tilligemed selve Forslaget, i den Representantforsamling, som til Sagens Afgjørelse derefter vil blive at afholde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 31te Marts 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Bentzen.

Fontaniers Skildringer af Tyrkiet.

(Af Morgenblatt für gebildete Stände 1835.)

Den forhenværende Generalkonsul i Trapezunt, Fontanier, hører til den nyere Tids fortjenstfuldeste Rejsende. Hans tidligere Beretninger udkom 1829 og have betydeligen beriget Ethnographien, Geographien og Oldtids Kundskaben; hans for kort Tid siden udgivne Fortsættelse indeholder Frugterne af hans i 1830 foretagne anden Reise i Orienten. Han befandt sig, i Konstantinopel som i Trapezunt, i en meget gunstig Stilling til at kunne iagttage Gangen af den tyrkiske Forvaltning i dens Detail. Den i det Hele herskende Tone er aldeles upartisk, uden al Videnskabelighed og opvækker derfor Tillid. Desto større Opmærksomhed fortjene de mange Punkter, i hvilke han mere eller mindre afviger fra tidligere Rejsendes Anskuelser.

Vi ville nu ledsage Fontanier til Paschaliket Trapezunt og berette Noget om de tyrkiske Provindsers Forfatning og Befolkningens Sæder.

I Henseende til Elementar-Underviisningen sætter han Tyrkerne over sine egne Landsmænd, Franskmændene. Der gives i Tyrkiet ikke nogen Flekke, den maa være saa ubetydelig som den være vil, hvor Børnene ikke lære at læse og skrive tyrkisk.

Men Underviisningen i Arabisk indskrænker sig til at lære nogle Vers udenad af Koranen. Cadierne*) drive det noget videre og besøge Forelæsningerne i Konstantinopel, hvor de tage Graden; forresten er det meget let at faae Graden, og de fleste ansættes uden just at være store Heremestere. De, der meest udmærke sig, boe i Hovedstaden i Nærheden af de store Moskeer; deres Antal beløber sig til 30 à 40; de øvrige opholde sig i Provindserne og ere ikke meget mere dannede end Folket. Fontanier troer ikke paa Opregnelsen af de Videnskaber, som angives at være Gjenstande for deres Studier; han har besøgt de vigtigste Stæder i Asien og henvendt sig til dannede Mænd for af dem at erholde Manuskripter, men han kunde ikke faae fat paa Nogen, hvis Kundskaber strakte sig ud over Theologien. Kun i Persien traf han Digtere og Astrologer; i Tyrkiet befatte blot Rajaerne**) og Folket sig med at digte og improvisere. I Trapezunt, Hovedstaden i en af de vigtigste Provindser, var der i det Heleste 3 Personer, som vare istand til at forstaae den i den senere Tid paa Tyrkisk udkomne Journal. De behøvede flere Dage til at studere den, og de

*) Et Slags Underdommere.

**) Christne Europæere.

simpleste Efterretninger forstod Enhver paa sin Maade. Redacturen i Konstantinopel søgte saa meget som muligt blot at betjene sig af det sædvanlige Omgangssprog, og stedse at være klar og fatelig, men et Par arabiske Udtryk, som undslap ham her og der, vare tilstrækkelige til at gjøre det Hele uforstaaeligt for dem. I hele Trapezunt var der kunns een Mand istand til at opsætte de Noter, som skulde indsendes til Paschaen, og ofte maatte han selv begive sig til ham for at forklare dem for ham. Sylvester de Sacy forstaaer det Persiske og Arabiske bedre end Araberne og Perserne, og Jaubert er mere bevandret i den tyrkiske Grammatik og i de tyrkiske Dialecter end Tyrkerne. Iblandt alle Tolkene, som de forskjellige Legationer i Konstantinopel betjene sig af, er kunns een, Dantan, istand til at oversætte paa staaende Fod og forfatte en Note paa tyrkisk.

Hos Tyrkerne slutes Ægtefællerne ved en Erklæring for Gadien. Brudgommens og Brudens Slægtninge og Vidner mede hos ham, afgive deres Forklaring og fastsætte den Sum, som Manden har at betale til sin Kone, hvis han vil forskyde hende. Denne Akt kaldes Nikie og først efter Nikien finder den religiøse Ceremoni Sted; adskillige Dage tilbringes i Forlystelser og alle Slags

Festligheder, hvorefter Brudgommens Slægtninge afhente Bruden og bringe hende tæt tilsløret hjem til Manden. Den unge Pige gebærder sig, som om hun feres imod sin Villie; hun gaaer dybt nedbøiet til Jorden og synes ligesaa meget at betjene sig af sine Hænder som af sine Fødder. Saasnart de ere komne i Gemakket, oplæser Moskeens Imam nogle Steder af Goranen, velsigner Egteparret og bortsejerner sig, hvorpaa de tilstedeværende ligeledes forlade Bærelset. Dersom Bruden er af høi Rang eller har en lang Bei for at komme til Manden, rider hun derhen; foran gaae Musikantere, Man skyder med Genværer og Pistoler; Mandfolkene dandse og forlyste sig udenfor Brudens Huus, Fruentimmerne derimod indvendingen.

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 21.

Løverdagen den 22de Mai 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Scidelinske Officin, ved Louis Klein.

Fontaniers Skildringer af Tyrkiet.

(Fortsættelse.)

Det er kun sjældent, at de Forlovede ikke see hinanden før Brylluppet. Kun faa Dage før Brylluppet holder Bruden sig skjult, og Brudgommen holder det for semmeligt at lade, som han ikke kjender hende. De Forlovede vide ret godt at finde Midler til at verle Breve med hinanden, før end Contracten bliver sluttet, og Kjærligheds Indtriger ere hos Tyrkerne ligesaa hyppige som hos de Christne. En anseet Tyrk, en offentlig Skriver, kom en Dag i Strid med sin Kone, en meget ung og smuk Person. Han truede hende med sin Pistol, hvorpaa hun spyttede

ham i Ansigtet og flygtede til sin Moder. Den stakkels Skriver var utræstelig og viste Fontanier den Tre at spørge ham tilraads om Midlerne til at faae sin Kone tilbage. I denne Anledning overlevere han Fontanier en dygtig Pakke Breve, som de før deres Forbindelse havde skrevet hinanden til, af hvilke Fontanier overbeviste sig om, at begge de unge Folk havde gjort hinanden ganske de samme Løfter og Forsikringer om evig Kjærlighed, som i flige Tilfælde finde Sted hos os. Tyrkens Svigerinde bekræftede dette Forhold, hvortil hun selv havde været Vidne; hun havde selv haft Omgang paa samme God med sin Mand; hendes Veninder havde alle baaret sig ligesaadan ad; hvo, der ikke kunde skrive, fandt let En, der skrev for dem, og saaledes erholdt Fontanier fuldkomment Beviis for, at Menneskene ligne hverandre overalt. Nogle Dage før Fontaniers Afreise undveeg en ung Pige paa 15 Aar, Datter af en af de Fornemste i Landet, af sin Faders Huus, fordi Man vilde gifte hende imod hendes Willie. Hun havde en Kjæreste, hvis Huus hun just var i Begreb med at tye til, da hendes Fader tilfældigviis medte hende, hvorpaa han bragte hende hjem, og, da han havde erfaret Grunden til hendes Undvigelse, lod han hende give Bastonade, og Kjæresten lod han fængsle. Elige

Tilfælde vilde ikke finde Sted, dersom begge Kjen bleve saa fremmede for hinanden, som Man paa-
staar. Evropæerne kunne imidlertid ikke vel dem-
me herom af egen Erfaring, da det næsten er umus-
ligt for dem at omgaaes med det andet Kjen. Man
betragter Evropæerne som en ganske besynderlig Na-
tion; deres Klædedragt opvækker Mishag og Foragt,
og desforuden kunne de færreste Evropæere udtrykke
sig i Landets Sprog.

I Henseende til Municipal-Bestyrelsen
bemærkes her blot i Almindelighed, at de tyrkiske
Municipal-Embedsmænd paa ingen Maade kunne
sammenlignes med de evropæiske, og at der i Tyrkiet
egentlig ikke gives noget Sogn i den Forstand, som
vi tage det. Embedsmændenes Stilling der er meget
mielig. Dersom en Pascha er stræng, neder han
ved Undertrykkelser Folket til Oprør; naae Klagerne
over hans Embedsførelse til Constantinopel, finder
Porten deri en Anledning til at dadle ham og ud-
presse Penge af ham. Fører han derimod et mildt
Regimente, saa besværer Porten sig over, at dens
Befalinger ikke udføres, og han maa ligeledes betale.
Bøver han at ansøge om sin Entledigelse, veed han
ikke mere, hvor han skal tye hen. Man forudsætter
da, at han maa besidde store Skatte og forfølger

ham paa alle mulige Maader. De underordnede Embedsmænd befunde sig i samme Stilling.

Fontanier levede paa en temmelig fortrolig God med Alghaen (Opsynsmanden) i hans Qvarteer, hvis Gader havde været en stor Mand. Han selv reed i sin Ungdom aldrig ud, uden omgiven af et talrigt Følge. Men efterat Janischarerne vare tilintetgjorte, saae han sig nedt til at opgive disse aristokratiske Manerer, og gif nu omkring i Gaderne kun ledsaget af een Betjent, der ligesom hans Herre havde en Teen i Haanden, hvorpaa han spandt Uld, eller ogsaa han strikkede Strømper. Dette er en Tidsfordriv, der sysselsætter Alle, Paschaen maaskee undtagen. Denne Algha fortalte Fontanier ofte om hans Fordums Herligheder og nuværende Ned. Han var meget hengiven til Drif og boede i de Christnes Qvarteer. For at kunne uforstyrret overlade sig til sine Nydelser, havde han ladet opbygge sig i sin Have en Kioff*); derhen begav han sig med sine Venner og drak der den Viin, som han, ligesom de fleste af hans Religionsforvandte, aarligen indkjøbte til sit Behov. For Alverlings Skyld lod han undertiden en eller anden Rajah tilsiige, at han vilde besøge ham og spise til Aften hos ham.

*) Et Slags Lyshuus.

Dette vilde sige saa meget som, at Rajahen skulde
 slagte sine Hens og aabne sin Kjælder, og han
 maatte endda skatte sig meget lykkelig, naar Ughaen
 ikke lod sig betale den Væ, som han havde beviist
 ham, og forlangte af ham den Tribut, som kaldes
 dich-parassi, det er, Penge til at pudse Tænderne.
 Janitscharernes Anførere vare ikke altid saa nei-
 somme i deres Fordringer; de indskrænkede sig ikke
 til dich-parassi, men holdt deres tomme Pengepung
 frem og forlangte, at Man skulde fylde den; for at
 Fruentimmerne kunde være i Fred for dem, maatte
 der ogsaa skaffes Penge tilveie. Vor Ugha maatte
 nu som før løbe efter de Skatsskyldige, med Magt
 bemægtige sig de Afgifter, som skulde erlægges,
 eller ogsaa betale i deres Sted; han maatte skaffe
 Recruter, hvorved han naturligviis ogsaa paadrog
 sig Fjendskab. Han tillod sig nu ikke mere at drikke
 saa meget som tilforn; han spiste heller ikke mere
 hos sine Undergivne, undtagen naar han blev ind-
 buden til Gjæst. Paschaens Bagt undlod imidlertid
 ikke hver Fredag at aflægge ham et Besøg for at
 hævne Badepengene hos ham. Han besad nogle
 Landsbyer i Nærheden, men han vilde vel have
 vogtet sig for at begive sig derhen, uden at have
 indhentet Paschaens Tilladelse. Med et Ord — der
 levedes ham ingen anden Nydelse end fra Tid til

anden at drikke en Glaske Wiin, eller at spise et Slags fint Brød, som hans Moder vidste at forskaffe ham fra Nabolavet. I saadanne Forhold levede en af Landets fornemste Embedsmænd; han fælte sig ogsaa høist ulykkelig og udbred ofte i sine Venners Nærværelse: "Hvorledes bærer jeg mig dog ad med at blive af med mit Embede! Ja jeg vil gaae til Paschaen og melde ham, at jeg opgiver mit Alghalik, skulde det ogsaa koste mig mit Hoved!" Havde han udført denne Trudsel, vilde ganske sandsynligent denne Skjæbne ogsaa være truffen ham. Han yttrede sig ogsaa kun saaledes om Astenen, naar han var beskjæntet, og hans Venner havde aldrig tilladt ham i saadan Tilstand at begive sig til Excellensen.

Den christne Geistlighed er ogsaa udsat for mangfoldige Undertrykkelser, hvorfor Biskopperne maae see sig om Beskyttere og Belyndere imellem Rigets Støre. Der er kun faa katolske Biskopper, og de udnævnes af Paven. I Trappesjunt var en græsk Erkebiskop, en armenisk Biskop og en katolsk Præst. Erkebiskoppen havde været Tjener hos hans Forgænger; Biskoppen, af Profession en Guldsmed, havde i Begyndelsen sjuunget i Kirkerne og senere lært at læse og skrive. Hans Ansigt var meget regelmæssigt dannet og af en sjelden Skjænhed, hvorfor han ogsaa gjorde megen

Lykke hos Damerne. Han var den selskabeligste iblandt hans Landsmænd, Armenierne, og roste sig af at være den bedste Viinfyver og Brændeviinsbrænder i hele Egnen. Han havde mange Bekjendtskaber iblandt Evropæerne, hvorved han havde opsnappet Navnene paa adskillige Videnskaber, som han stedse slog om sig med, uden at forstaae det Ringeste af dem. All hans Viden indskrænkede sig til at fremplappre nogle Kirkesange efter de underligste Melodier med saa falsk en Intonation, at ethvert Øre maatte faaes deraf. Denne Biskop, ligesom ogsaa Erkebiskoppen, lode sig kalde Deres Hellighed. Fontanier, der har lært at kjende de fleste armeniske Prælater og en Mængde græske og russiske Præster, forsikkrer, at han ikke har fundet Nogen iblandt dem, der overgaaer de græske i Værdi. Den katholske Præst i Trappezunt var vel langt fra saa dannet som hans Colleger i Evropa; imidlertid udmærkede han sig i dette Uvidenhedens Hjem ved en sjelden Beskedenhed; han blev anseet for en grundig Kjender af hans Modersmaal, og var ikke ubevandret i Kirkehistorien.

De Christne i Trappezunt, der i Marhundreder have levet imellem Tyrkerne, have antaget alle deres Skikke og adskille sig blot fra Tyrkerne ved deres Religion. I sædvanlige Tider behandles de

temmelig taaleligt, da Enhver har sin Belynder eller Patron imellem de mere anseete Tyrker. De maae udrede Carretch, og hvert Aar underkastes de en almindelig Pengeudskrivning under det Paa-
skud, at de maae tvinges til at bære en ydmyg Klædning, der passer til deres lave Stilling som Rajahs; derefter lader Man dem i Fred, paa det nær, at Man oven i Kjøbet giver dem nogle Stofke-
prygl og søger at udspionere deres Formues Om-
stændigheder for at kunne brandskatte dem; i denne
Henseende ere de dog ikke værre farne end Muhame-
medanerne.

(Fortsattes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 22.

Løverdagen den 29de Mai 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Fontaniers Skildringer af Tyrkiet.

(Slutning.)

Men de forstaae sig fortræffeligt paa at undgaae alle Anledninger til at compromitere sig, og de skjule deres Rigdomme under Skin af den yderste Fattigdom. De nyeste Reformer have forarsaget, at Paschaerne ere bange for dem, da de gjennem deres Patriarker kunne henvende sig med Klager til den Høie Port. Derimod forvolder det dem stor Skade, at Muhamedanerne for nærværende Tid ere nedte til ved Arbeide at fortjene deres Brød. Tilforn levede de Store af nogen Anseelse i Ledigang, men vidste stedse at afpresse saa mange

Penge, som de behøvede til at leve af. Uden Undtagelse befandt Handelen sig forhen i de Christnes Hænder, som ofte derved erhvervede sig anseelig Formue. Men nu befatte de Store sig selv med Handelsaffairer. Alle Embedsmænd, ligesom Passchaen af, høre til et eller andet Handelselskab; de ere ikke mindre nærige, ikke mindre forslagne end de Christne, og da de nyde en fortrinlig Beskyttelse, have de i alle Handels Speculationer meget forud for de Christne. Rajaherne af vort Rigen ere overmaade bestedne i deres Klædedragt: de bære sædvanlig deres Jakke, lige indtil den falder i Laster; hvorimod Fruentimmerne klæde sig ligesom Tyrkinderne, fra hvem de blot adskille sig ved Haarpynnten; de flette nemlig alle deres Haar i en Top, medens de tyrkiske Fruentimmer blot gjøre det ved nogle, men lade de øvrige falde frit ned paa Barmen. Baade de christne og de muhamedanske Fruentimmer bære den største Omsorg for Fødder og Hænder, som de farve røde med en egen Substant. De bære en viid Kappe af Lærred, hvorunder de bære Lærreds Beenklæder, der ere besatte med Brofæde; der udenom have de en Brofades Kjole og uden om den et Shawl. Hovedet bedække de med en liden rød Kappe, hvorom de have viklet et Commetørklæde. Bryst og Pande smykkes med Zekiner, og i Haarene

stikke de Amuletter, Talismaner og Zirater af Guld, Sølv eller Glas; om Haandleddene have de Braseletter. Paa Festdagene bære de Mantiller af meget levende Farver og besatte med meget Broderi. De Geistlige ivre hyppigen i deres Prædikener imod Fruentimmernes Klædedragt, og Dyrigheden tager deraf Hensyn til at vurdere Mændenes Formue. Fruentimmernes Pyntesyge gaaer saa vidt, at de, naar de skulle i Selskab, laane til høie Renter, hvad der mangler dem i deres Paaflædning. Forresten er det et latterligt Syn at see Damer, der glimre af Guld og Edelstene, forrette deres hushøielige Arbejder paa smudsige Tæppener i mørke, smudsige, forfaldne Bærelser.

Dupré, Fontaniers Forgænger, havde giftet sig med et Fruentimmer fra Trapezunt og anlagt en smuk Have, der hyppigen besøgtes af Fruentimmerne. Fontanier havde denne Omstændighed at takke for, at han fik flere af dem at see. Han troer at have bemærket, at de Christne ligesaavel som Tyrkinderne blot af Høflighed tilhylle Ansigtet. Jo større Respect, de have for de Personer, de lade sig see for, desto omhyggeligere skjule de deres Træk; meder Man dem paa Gaden, vende de Ansigtet strax bort; staae de i Gadedøren, lukke de den strax, naar et Mandfolk gaaer forbi; men alt dette skeer

blot af Hensyn til det Sammelige og til Publicum. Befinde de sig derimod i en snevrere Kreds, især naar deres Mænd ere tilstæde, ere de ikke saa tilbageholdne og tage gjerne Eløret af. Derfor kjende alle Indbyggerne i en By hverandre, omendskjönt det høre til den gode Tone iblandt Mændene, at de lade, som de ingen andre Fruentimmer kjende end deres Slægtninge. Fontanier havde flere Gange Leilighed til at vise nogle Koner, hvis Mænd vare fraværende, Tjenester; de undlode ikke personlig at aflægge ham deres Taksigelse derfor, dog brugte de den Forsigtighed ikke at komme alene. Hans Tyende kjendte dem alle og underholdt sig ganske frit med dem. Ved det første Besøg beholdt de Eløret paa, men senere afslagde de det, uden at Man bad dem derom. Man forudsatte, at Mændene ikke vidste noget derom, og det vilde være upassende at tale om dem. Naar Muhamedanerne eller de Christne havde en Festdag, sendte Fontaniers Janitschar hver Gang sine to Koner og sin Moder til ham for at hente den sædvanlige Gave, og imidlertid blev han selv staaende uden for. Disse Damer havde intet Elør paa og bleve utilflørede, om endog Fontanier kaldte Janitscharen ind.

Min første Duel.

(Af det Tydste).

"Kjære Ven! det er en fortrædelig Affaire." —
 "Hvært fortrædelig," svarede Frants — "Dg dog
 seer jeg intet andet Middel." — "Vist nok," svar-
 rede Frants rask, "men tro mig, Du forestiller
 Dig nu Sagen langt slemmere, end Du vil finde
 den derude paa Engen, ligeover for Personen.
 Men nu god Nat! Det er allerede over Midnat,
 og Klokken sex maae vi afsted. Dog, endnu Et."
 — "Hvad er det?" — "Jeg veed virkelig ikke,"
 blev Frants noget nuelende ved, "om det er Umagen
 værdt, at jeg erindrer Dig derom; det er Brug i
 saadanne Omstændigheder, som Du nu er udi, at
 Man —" — "siger sine Venner, sine Slægtninge
 Farvel, mener Du?" — "Oh, nei, nei, intet
 mindre, og jeg haaber, at det slet ikke behøves;
 Du skal see, at Alt vil gaae efter Ønske" — "Mar-
 veri!" sagde jeg noget bittert; "dog hvad mener Du?
 hvad vil Du?" — "En ubetydelig Formalitet!"
 svarede han forlegen; "var det ikke godt, om Du
 benyttede denne Leilighed til at opskrive, hvorledes
 der skal forholdes med Dit Efterladenskab?" —
 "Sandelig!" udbød jeg, "mit Efterladenskab!
 det skal snart være bestilt. Jeg testamenterer Dig

min Gjæld. — Dog! jeg takker Dig for Dit Raad, og nu, god Nat! og vær paa Pletten i Morgen tidlig.” — ”Vær ganske rolig,” sagde Frants, i det han gif ud og raabte endnu i Døren: ”Her cengang, Du gjer vel i at drikke et Glas Madera, men ikke en Draabe rød Viin, og endnu mindre Brændeviin! Du maa i Morgen tidlig have et frit Sind og en fast Haand.”

Jeg blev nu alene. ”En herlig Historie!” tænkte jeg. ”Ja, naar jeg elskede Pigen, saa havde jeg dog maaskee noget derfor, at jeg vovede Livet for hendes Skyld; men for slet intet, aldeles intet at lade sig med koldt Blod skyde for Panden for en Her, der ikke det ringeste angaaer En; blot at maatte slaaes for Wrens Skyld, det er dog sandelig meget fortrædeligt! Desto værre er det nu ikke anderledes; og min gode Ven har Ret, hans Raad er godt, maaskee endogsaa prophetisk. Min sidste Billie altsaa — Linned og Klæder skal den stakkels Lise have; lidt nok i Sandhed for hendes tro Tjeneste! Destoværre faaer hun maaskee intet mere at gjøre for mig. Begerne? Bibelen, den dyrbareste af dem alle. — Gud! at jeg falder paa den i det Dieblif, jeg staaer i Begreb med at udgyde min Næstes Blod. Frants! Du skal levere den til min elskede Moder. Stig hende, hvor høit

jeg stedsse har agtet hendes Lærdomme, om det ogsaa har manglet mig paa Sjælestyrke til altid og i alle Tilfælde at følge dem. Hendes Hjerte maatte brikke, fik hun at vide, hvor gudsforgaaen jeg har skilt mig selv ved Livet; spar hende for denne Jammer; sig hende at jeg er død af en eller anden Sygdom, sig hende, hvad Du vil, men lad hende aldrig faae at vide den strækkelige Sandhed, for hvilken mit Hjerte og min Fornuft oprører sig. Hendes Søn en Duellant! Dog bort med saadanne Tanker! Man maa nu engang rette sig efter Skik og Brug; paa min Moder maa jeg ikke mere tænke — De andre Bøger — dem skal min bedste Ven have. Lad dem erindre Dig, kjære Grants! om de mange glade Timer, som Vi have tilbragt med deres Læsning. I Skuffen i min Pult vil Du finde et Portræt og nogle Breve; jeg behøver ikke at nævne Dig, hvem det afbilder, Du kan strax gjenkjende hende. Jeg beder Dig, min Ven! jeg besværger Dig ved alt, hvad der er Mennesket helligt, lad Brevene ikke komme i noget Menneskes Hænder uden i hendes; overlever dem selv i hendes egne Hænder. Skjul saa meget muligt for hende de sørgelige Omstændigheder ved min Død; seeg overhovedet saa skaansom som muligt at meddele hende Efterretningen derom, og forsikre hende, at jeg, stedsse

har elsket hende og at jeg i mit sidste Livs Dieblif med den inderligste Kjærlighed har tænkt paa hende; sig hende —" Saavidt var jeg kommen, da blev jeg afbrudt ved en Banken paa Døren, og Frants traadte ind. "Skal det nu være?" spurgte jeg. "Ja!" svarede han, "det er herligt, at Du allerede er færdig; Klokken er strax sex." — "Nu! da er Tiden gaaet ubegribeligt hurtigt; dog — jeg er færdig. Du talte i Gaar om min sidste Villie. Forsigtighed er en god Ting og jeg takker Dig for Din Paamindelse derom. Jeg har i dette Dieblif fuldendt mit Skriveri. Der — tag dette Papiir! Dig, min Ven, overdrager jeg Guldbyrnelsen. Jeg veed, at Du ikke afflaaer min Bøn." — "Stoel paa mig," sagde Frants, i det han trykkede min Haand; "dog væk med sørgelige Tanker! jeg er sikker paa, at jeg ikke kommer til at opfylde Din Bøn." — "Kunde jeg haabe det — men mine Ahnelser have sjelden slaaet feil, og jeg kan ikke lade den Tanke fare, at denne Dag vil blive min sidste." —

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 23.

Løverdagen den 5te Juni 1841.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Min første Duel.

(Slutning.)

"Tal ikke saaledes!" raabte Frants. "Naar jeg vidste det — men store Gud! hvorledes vil Du med Være rede Dig ud af den Affaire?" — "Du tager feil; aldrig skal Du hos mig finde Lavhed eller Feighed! Jeg er vel ikke Herre over en uvilkaarlig Sindsbewægelse, men aldrig, om ogsaa min Grav allerede var gravet, tager jeg et eneste Ord tilbage; kom!" — Dermed tog jeg ham under Armen; taase gif vi ud af Huset, og befandt os snart efter paa den bestemte Plads.

Min Modstander ventede allerede paa os. Jeg havde endnu aldrig seet ham ved Dagen, og hans Udvortes var intet mindre end tiltrækkende: en bleg, mager, høi og, efter Udseendet at dømme, overmaade stærk Mand med uhyre Knebelbart. Vi hilsede hinanden skjedesløst og vendte os hver til sin Side, medens Secundanterne talede sammen med hinanden. Disse Underhandlinger varede for længe for min Modstander; han traadte ntaalmodigen frem og sagde: "Om Forlæbelse, mine Herrer! at jeg afbryder Dem, men jeg mener, at Sagen snart kan være afgjort. — For det Første, altsaa" — idet han med bestemt Mine henvendte sig til Grants — "fkyde vi paa femten eller tyve Skridts Afstand?" Grants svarede strax, at tyve syntes ham det Rigtige, og jeg læste i hans Mine, at Omfarg for mig bestemte ham. "Godt," sagde Knebelbarten, stødte Støvlehælen dybt i Jorden og aftalte Skridtene. Jeg tilstaaer, i Betragtning af hans overvætteds lange Been var det mig siet ikke ukjært, at han selv paatog sig denne Forretning; men dette Glimt af Haab forsvandt snart, thi Spitsbuben satte neppe den ene Fod frem foran den anden og trippede afsted som et Gruentimmer.

Da min Modstander var færdig med at afmaale Afstanden, henvendte han sig igjen til Grants

i en kold, rolig Tone, der røbede en i slige Affairer erfaren Mand: "Nu, min Herre! lad see, hvor med skyde vi? Deres Pistoler forekomme mig urimeligt slette; men mine skyde fortræffeligt: Man kunde spalte et Haar med dem, hvis det skulde gjælde. Jeg mener, at vi bruge dem; desto hurtigere komme vi paa det Klare." "Vist nok," tænkte jeg. — "Hvad siger Du dertil" spurgte Grants mig. — "Som Du synes," svarede jeg og tvang mig til et ligegyldigt Smil; "det overlader jeg ganske til Dig." Grants antog Modstanderens Forslag. "Godt," blev Denne ved med en uroffelig Koldblodighed, "nu staaer kun tilbage, at afgjøre, hvo der skal have det første Skud. Har Nogen en Daler i Lommen?" spurgte han skjedesløst, men tog i det Samme en op af sin Pung og sagde: "der er en." Han gav den til sin Secundant, der kastede den op i Veiret, og Loddet faldt imod mig.

Grants traadte hen til mig, tryffede min Haand og sagde til mig med en rørt Stemme: "Mod, kjære Ven! Du seer nok, Skyngelen mener at forbløffe Dig med sit Bramarbas Væsen; men kun Courage! og Alt vil gaae godt. Kom lad Dig stille: Du er smækker, gør Dig endnu tyndere; lyd mig: vend Siden til ham. Man kjævles endnu meget om,

enten det er bedst at stille sig med Brystet imod Modstanderen eller med Siden; men følg Du kun trestig mit Raad! Saaledes; gjør Dig tyndere! det skulde gaae til med Gandens Kunster, om han træffer Dig. Gud være med Dig!" søiede han endnu besvæget til, trykkede min Haand og gik tilside.

Vi gjorde os færdige, og Signalet blev givet. Jeg kastede mine Dine over paa min Modstander og saae ham hæve sin Pistol og sigte; han tog Sigte paa mig, som Falken paa sit Bytte, og med Mesterens Blif. Det var et halvt Secunds Sag; jeg vidste, at han var sikker i sin Sag, og et Dieblif derefter følte jeg et heftigt Stød imod min høire Albue og noget Jiskoldt løb ned ad min Arm, der sænkede sig kraftløst og lod Pistolen falde. Som en Lynild sprang Grants hen til mig og bandt sit Kommeterklæde om min Arm. "Er Du mat?" spurgte han; "Nei!" svarede jeg, men hurtigt! jeg maa have Revance." — "Er Herren saaret?" spurgte min Modstander med slet skjult Spot. — "Neppe streifet," svarede jeg; "ikke værdt at tale om." — Han bukkede høfligt for mig. "Kan Du virkelig blive ved?" spurgte Grants ængsteligen. — "Jo vist," svarede jeg; "vær kun rolig og ræk mig Pistolen." Jeg tog imod den, men gjorde mig for-gjæves Umage for at hæve den; min Arm maatte

være slemmere tilredt, end jeg formodede. Probeer det med den venstre Haand! sagde Frants; jeg fulgte strax hans Raad, men fandt Pistolen langt sværere end jeg havde troet, ja langt sværere end Pistoler overhovedet pleie et være; med den venstre Haand kunde Man umuligen styre den. Jeg saa i Veiret og blev vaer, at min Modstander gjorde en egen Grimmasse; da overfaldt der mig et ubeskriveligt Raserie og jeg udbød: "Død og Helvede! skal jeg da ikke kunne jage den fordømte Kjeltring en Kugle gjennem Livet!" — "Jeg frygter for, at Du ikke har Kræfter nok dertil," sagde Frants ængsteligt; men, blev han ivrigt ved, "giv her! jeg binder overmaade gjerne an med hans Secundant." — "Paa ingen Maade!" svarede jeg, "lad mig endnu engang forsøge." Jeg anstrængede alle mine Kræfter for at hæve Pistolen i Veiret; det var mig umuligt, og jeg overbeviste mig nu om, at det ikke gik rigtigt til. Jeg betragtede Pistolen næiere: der var ingen Tvivl om, at den maatte være fyldt med Bly. Bedrageriet laa aabenbart for Dagen, og jeg overfuede hele Sammenhængen. Om hvem der skulde skyde først, var der kastet Lod med en Daler, der tilhørte min Modstander; efter al Sandsynlighed var den indrettet til saadanne Tilfælde, og havde vel samme Præg paa begge Sider. Han havde

sigtet efter min høire Arm og gjort den ubrugelig, og for min venstre Arm var Pistolen for svær: uimodsigeligt! jeg var bleven et Offer for et Besdrageri! — ”Nei, saaledes skal det ikke løbe af!” raabte jeg nu, stødte Frants, der stod mig iveien, tilside og løb hen imod Modstanderen med den Beslutning at jage ham en Kugle gjennem Hovedet. Jeg satte Pistolen imod hans Bryst og vilde trykke løs, da greb Frants, der intet vidste af min Misstanke, mig i Armen, rev Pistolen bort fra mig og raabte: ”Vil Du begaae et Mord?” — ”Paa saadan en Skurk altfor gjerne; det vilde jeg ikke gjøre mig nogen Samvittighed over,” svarede jeg rask; men hiin, da han saae sig uden Fare, saae paa mig med saadant et djevlelsk Smil, at jeg af Raseri styrtede ind paa ham. Vi breddes en Stund, men Blodtabet maa have affræstet mig: jeg tabte Bevisstheden. Dog ikke længe; saa rustede en frastig Haand i mig.

Jeg slog Dinene op, Frants stod for mig og sagde: ”Op, Ben! staa op! det er sildigt.” — ”Staae op? og hvorfor?” — ”Hvorfor? for at redde Din Vre! Du synes ikke at tage Dig Sagen meget nær, og saa maa jeg da tænke derpaa. Klokken er tre Kvarteer paa sex, og Du veed nok, hvad vi have at gjøre.” — ”Hvad betyder alt

Dette? Beed Du ikke nok, at jeg har et Saar?" — Et Saar! og af hvem i al Verden, da Du ikke har været af Din Seng? Op, op! Du har havt en slem Drøm."

Og saaledes forholdt det sig ogsaa; jeg havde rykket Bordet hen til Sengen for at opsætte min sidste Billie, men inden jeg havde skrevet een Side, var jeg falden i Søvn og havde drømt det Hele. "Altsaa," sagde jeg sukkende, "maae vi endnu een Gang deran, og denne Gang bliver det Alvor med Saaret!" — "Det skeer, Gudskeelov! vel neppe," svarede Frants; "Jeg har nylig hørt, at Din Modstander, hvem Din sikker Holdning har indjaget Skræk, er i Saar Aftes reist sin Vej." — "Virkelig?" spurgte jeg saa ligegyldigt, som jeg kun kunde og takkede Gud i Hjertet derfor. "Ja" blev Frants ved, "saaledes forholder det sig; men kom! vi maae derud og vente en Time paa den Ellyngel; saaledes byder Skif og Brug." — "Hjertelig gjerne," svarede jeg; inden fem Minuter var jeg færdig og marscherede, med Sigaren i Munden, trøstigt derud. Jeg maa tilstaae, at mit Hjerte i de sidste 24 Timer ikke havde slaaet saa roligt som nu.

Vi traf min Modstanders Secundant derude, ganske forbløffet over den Efterretning, som han nylig havde faaet. Vi ventede en heel Time: Ingen

Modstander lod sig see; da henvendte Frants sig til Secundanten: "Sr. Capitain! De vil, som jeg haaber, give min Ven det Vidneebysd, at han har vilst sig som en Mand af Vre?" — Hjertelig gjerne, "svarede Capitainen; hvorpaa vi alle tre gik hen og toge os en god Frokost.

F. C. Kielsen.

K e t t e l s e r.

Side 168 Linie 6. høre læs hører.

Side 172 Linie 1. sidste Livs Dieblis læs Livs sidste Dieblis.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 24.

Løverdagen den 12te Juni 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Moderkjærlighed *).

I Sydamerikas tykkeste Vildnis, dybt inde i de grændselese Skove staaer en mægtig Klippe, til hvilken et Sagn knytter sig, ikke ældre end at mangen en, ikke saa gammel, Nulevende fødtes, da Historien tildrog sig; og denne Klippe vil høit tilraabe vordende Slægter vigtige Ord. Ingen vil betragte Stenen med ligegyldige Øine; thi Enhver vil sige til sig selv: "Hvad er mægtigere end Moder-

*) Denne liden Fortælling, der er taget af det Tydske, grunder sig paa en Tildragelse, som Alexander v. Humboldt omtaler i sine Reiser. R.

fjærlighed? Hvad er frygteligere end Magten i Naahedens Hænder? Hvad er skrækkeligere end Misbrugen af et helligt Navn til Egoismens og Grusomhedens Diemed?"

Hine vidtløftige Landstrækninger i Hjertet af Sydamerika, bedækkede med kæmpeagtige Urskove, vandede af mægtige Floder, hvor Sporene af Menneskets Magt ere sjældne og ligge adspredte, have i den nyeste Tid tiltrukket sig den europæiske Verdens Opmærksomhed i høi Grad, deels formedelst de overordentlige Tildragelser og Revolutioner, der have fundet Sted i hine Lande, og deels formedelst dristige Rejsendes Efterforskninger der. Men indtil for henimod tredive Aar siden vidste Man intet om disse Bildnisser, uden hvad man erfarede af de spanske og portugisiske Præster, der havde bosat sig som Missionærer ved Bredderne af Orenoko og Paragvai. Disse Mænd, der — saaledes fjernede fra al Omgang med Verden — havde forviiist sig selv til Orkenen, vare for det Meste Fransiskanere eller Kapuzinere, der vare fødte i Colonierne. De valgte dette hellige Kald deels af sig selv, og deels bleve de beordrede dertil af deres Foresatte. I begge Tilfælde forekommer deres Liv ved første Betragtning udselt og deres Selvopofrelse ophøiet; men betænker Man, at disse stakkels Munkes ombytte

Klosterets kjedsommelige Gensomhed med et Ophold i pragtfulde Skove og vidtløftige Savanner, saa synes Opførelsen vel ikke saa skrækkelig, om det endog er forbundet med Besværligheder, Savn, ja vel endog Farer. Forbinde disse Mænd med deres fromme Iver i en vis Grad Kundskaber, Landsdannelse og Menneskekjærlighed, staaer det i deres Magt at udvide Kundskabernes og Culturens Gebeet. Men ere disse Religiøse Mænd af indskrænket Aand og tyrannisk Character, have de ikke sjelden paa det Frygteligste misbrugt den dem overdragne Magt, og da de boe flere hundrede Mile fra de europæiske Colonier, og de derfor ere fjernede fra Lovens Paataale, udøve de deres Voldsgjerninger ustraffede.

Pater Gomez hørte, til Ulykke for dem, der vare betroede til hans Beskyttelse, til Mennesker af den sidste Slags. Han var Fransiskanermunk og boede i Landsbyen San Fernando, ikke langt fra Drenkos Kilder. Adskillige Missioner i Nabolaget stode under ham, og San Fernando var Hovedsædet for Præsidentskabet. Han var en Mand af en grusom, despotisk Character, aldeles udannet og havde aldeles intet Begreb om sand christelig Kjærligheds Aand. De Vilde, som han skulde lære og danne, vare i denne Henseende i

Sandhed mindre raae og ubannede end han. Iblandt de slemme Eidenstaber, som Pater Gomez bragte med sig fra sin Zelle i Klosteret i Angostura til sin nye Birketreds, stode Stolthed og Gjærrighed øverst. Til Trods for Kong Carl den Tredies vise, menneskefjærlige Love, ifølge hvilke det var strengt forbudt med Magt at omvende de indfødte Vilde, opnaaede Gomez, ligesom saa mange af hans Medbrødre paa de langt bortliggende Missioner, ikke sjelden sit Viemed ved raa Magt. Han drog nemlig ud med en Deel af sit Mandskab og lagde sig i Baghold der, hvor Indianernes Horder havde leiret sig, og naar saa Mændene vare uddragne, styrtede han frem med sit Mandskab og greb Koner og Børn, som han da bragte bundne i Triumph tilbage til sin Landsby. Her debte Man dem, lærte dem at gjøre Korsets Tegn, og nu kaldtes de Christne, men vare ikke andet end Slaver. I Almindelighed græmmede de paa denne Maade fangne Koner sig til Døde, men Børnene vænnede sig til den nye Levemaade, forglemte deres Skove, bleve deres christne Herrer med blind Lydighed hengivne og bleve med Tiden deres egne Folks Undertrykkere.

En Dag drog han, ledsaget af tolv bevæbnede Indianere, igjen ud til et saadant Foretagende. Efterat de havde roet et Par Mile opad Guaviare,

som her falder i Drensko, bleve de vaer igjennem en Nabning i Bussene en indianst Hytte, ikke langt fra Flodbredde. Disse Følkeslag leve gjerne familievist, og deres Kjærlighed til Gensomhed er saa mægtig, at de, om de ogsaa ere forenede i Landsbydistricter, hyppigen bygge sig i nogen Afstand fra deres sædvanlige Huse en liden Hytte og tilbringe der hele Dage. Den Hytte, hvorom vi her talte, var en saadan eenligt beliggende Hytte. Den var usædvanlig net dannet, bedækket med Palmeblade og beskygget af Cacao- og Laurbærtræer; den stod ganske eensom i Vilddisset, omgiven af en pragtfuld Vegetation, en sand Bolig for stille, fredelig Lykke. I denne Hytte var et ungt indianst Fruentimmer, ved Navn Guahiba, beskæftiget med at lave Kager af Cassavaredder; hun var især med at varme Maden i Forventning af hendes Mand's Tilbagekomst fra Fiskefangst længere oppe ved Floden. Hendes ældste Barn, fem, sex Aar gammel, gik hende tilhaande, og af og til saae Moderen med glædedrukne Dine sig om under Arbeidet efter de to smaa Barn, som fravlede spægende omfring paa Gulvet.

Maden var næsten færdig, da saae Indianerinden hen til Floden, om hendes Mand endnu ikke skulde komme; men hendes smukke, sorte Dine, af

hvilke Længsel og kjærlig Omsorg udtalte sig, bleve paa eengang næsten uden Liv, da hun, istedet for den, som hun saa inderligen længtes efter, blev vaer Pater Gomez's Drabantere snigende sig hen langs med Bustadsen til hendes Hytte. Hun mærkede siebliffeligen, hvad der truede hende; thi disse Streifetog vare en Skræk for hele Egnen; hun udstødte et frygteligt Skrig, tog de to Smaa paa Armen, bød den tredie at følge sig og rendte ud af Hytten henimod Skoven. Da hun havde et betydeligt Forspring for sine Førfølgere, vilde hun vel have undløbet dem og have kunnet skjult sig i Skoven; men den dyrebare Byrde paa hendes Arme gjorde hende Flugten besværlig, og saaledes blev hun letteligen indhentet. Det ældste Barn, flygtig og forslagen som en Jaguar, undkom for at bringe den ulykkelige Fader den sørgelige Hjælp, og aldrig saa Man nogensinde igjen Fader eller Barnet i deres tidligere Bolig.

Indianerne grebe skyndsomst *Gua-hi-ba*, bandt hende og slæbte hende med hendes Værn ned til Flo- den, hvor Pater Gomez sad i Canoen, ventende paa Udfaldet af Expeditionen. Ved Synet af Fangerne funklede hans Dine af grusom Glæde; han takkede sin Skjætspatron for, at hans Menighed havde vundet 3 Sjæle mere, og, uden at bryde

sig om Moderens Taarer eller Børnenes Skrig, befalede han hurtigen at roe ned til San Fernando. Ved Ankomsten dertil blev Guahiba med hendes Børn bragt hen til en Hytte, hvor hun blev overladt til to Indianeres Opsyn. Man bragte hende noget at spise; i Færstningen vilde hun ikke modtage noget, men med Gæt betænkte hun sig og modtog det. Man sendte hende en ung indianers Pige, en Omvendt af Guahibas Stemme, som endnu ikke ganske havde forglemmt sit Moderemaal. Denne søgte at gøre Guahiba begribeligt, at hun og hendes Børn maatte forblive her i Byen for deres Livstid, for at de, naar de døde, kunde komme i Himlen. Guahiba lyttede til, men forstod ikke, hvad det skulde betyde; hun kunde ikke fatte, hvorfor hun blev revet bort fra sin Mand og sin Hytte, og hvorfor hun skulde leve, imod hendes Villie, imellem fremmede Folk. Den første Nat forholdt hun sig rolig og vaagede over sine Børn, som slumrede ved hendes Side. Men neppe begyndte det at dages, før hun tog de Smaa i sine Arme og rendte med dem henimod Skoven. Hun blev vel strax bragt igjen tilbage, men gjorde dog stedse nye Forslag paa at flygte, uagtet hun hver Gang blev straffet derfor enten ved Savnet af Fødemidler eller vel endog med Slag. Pater Gomez blev endeligen

fjed af denne hendes Egensindighed, som han kaldte det; han affondrede Moderen fra Vørnene, det eneste Middel til at forsikre sig alle Tre, og besluttede at bringe Guahiba til en langt bortliggende Mission, hvorfra hun aldrig skulde kunne finde Tilbageveien til hendes Børn eller til hendes Hjem. Og saaledes blev da den stakkels Guahiba, med Hænderne bundne bag paa Ryggen, sat i en Cano, hvor Pater Gomez allerede havde taget Sæde, og nu roede Man afsted.

(Fortsættes).

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 25.

Løverdagen den 19de Juni 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Moderkjærlighed.

(Fortsættes).

De faa Reisende, som have besøgt disse eensomme Egne, tillægge dem alle en vis sørgelig Character. Granitklipperne, der indfatte Gloden og strække sig langt ind i de uendelige Skove, vise besynderlige phantastiske Former og ere overtrukne med en Slags mørkfarvet Skorpe, der stikker meget af imod Bølgernes snehvide Skum, som bryder sig imod Foden af Klipperne; og de matfarvede Mosser, der, rodfæstede i Ridserne, krybe hen over Steenmasserne, meddele disse Ryster en sand Sorgens Farve. Imel-

lem disse melancholske Klipper, saa høie og steile, at Man paa hele Mile ingensteds kan lande, arbejdede Pater Gomez's Baad sig ifkun langsomt hen imod Strømmen, uagtet den blev roet af otte stærke Indianere.

Den ulykkelige Guahiba sad i Førstningen ganske livløs, ligesom bedøvet af Sønderknuselse; hun begreb ikke, hvad disse Mennesker vilde hende. Men dette varede ikke længe; saa skuede hun op til Solen, saa ned til Floden, og da hun af den enes Stilling og den andens Retning saae, at ethvert Aareflag bortfjernede hende mere og mere fra hendes elskede, hjælpelese Børn, hendes Mand og hendes Hjem, saa blev hendes Holdning anderledes og hun viste sig ængstelig og urolig. Da hendes Bevogtere, under de Omstændigheder, som nu ere beskrevne, ikke kunde tænke sig det muligt, at hun kunde undflye, var hun skjedesløst bundet. Men hun benyttede Leiligheden, senderrev Pilebaandene om hendes Arme, svingede sig rask overbord og dukkede under. Et Dieblif derefter kom hun et temmelig betydeligt Stykke derfra igjen tilsynne og svømmede hen til Bredden. Strømningen var meget stærk, og saaledes blev hun ført langt ned til Foden af en sort Granitklippe; dristig og behændig flattede hun op ad den, blev staaende et Dieblif paa

Toppen af samme og betragtede sine Forfølgere, hvorpaa hun flygtede til Skoven og kom ikke mere tilsyne.

Pater Gomez sad en Tid lang der, ligesom slaget af Lynilden, ikke istand til at give sin Forbauselse og sin Harmes Ord. Da han igjen kom til sig selv, befalede han sine Indianere at roe hurtig til Bredden, sætte efter den Flygtende og bringe hende levende eller død tilbage. Guahiba fortsatte imidlertid sin Flugt, saalænge hendes Kræfter tillode hende at bane sig en Vej gennem den uigjennemtrængelige Skov; men snart forlode Kræfterne hende, hun udmattedes mere og mere, og tilsidst sank hun ned ved et høit Cacaotræ, bag ved hvilket hun skjulte sig, saa godt som muligt, i det høie Græs. Strax efter hørte hun sine Forfølgeres Stemmer, hvilke fordeelte imellem Træerne, tilraabte hverandre. Imidlertid vilde hun sandsynligvis ikke være bleven opdaget, hvis ikke en stor Hund, som Indianerne havde hos sig, havde opsporet hendes Smuthul. Saa snart hun hørte det frygtelige Dyr snuse omkring og komme frem gennem Græsset, vidste hun, at hun var forloren. Indianerne kom til; hun forsøgte ingen Modstand, da den vilde være forgæves, men lod sig ganske maskinmæssigt gribe og slæbe ned igjen til Bredden.

Da den ubarmhjertige Præst saae hende igjen i sin Magt, besluttede han at tildele hende en Tugelse, der skulde bringe hende hendes Børn udaf Hovedet og een Gang for alle betage hende Lysten til at undflye. Han lod hende lægge paa Granitklippen, ved hvilken hun var stegen i Land og fra hvis Top hun havde seet ligesom foragtelig ned paa dem — Moderklippen hedder den siden —; her lod han hende pidske saalænge, indtil hun hverken kunde røre sig eller tale. Derpaa blev hun, efterat være omhyggeligen bunden, bragt igjen ned i Canoen, og derpaa roede Man til Javita, Stedet for en Mission langs oppe ved Floden. Solen var ved at gaae ned, da Man ankom til Landsbyen, og Indvaanerne vilde just til at begive sig til Roslighed. Guahiba blev for den Nat ført hen til en Slags Lade, der tjente til Gudsstjeneste og Varesmagazin. Pater Gomez ansatte to, tre Indianere, der skulde skiftes til at bevogte hende om Natten, og derpaa lagde han sig selv ned for at udhvile sig efter Reisens Besværighed. Da den Fangne ikke modsatte sig, ikke engang klagede sig, smigrede Pateren sig med nu at have faaet Bugt med hendes Stivsindighed. Men — hvor daarligt forstod han sig paa denne kjærlige Moders Hjerte! Hvad han holdt for Sløvhed eller Resignation, var kun den

Molighed, som en fast Beslutning indgyder. I
 Lænter som under Qvaler slog hendes Hjerte kun
 for een Følelse; kun en Tanke fyldte hendes hele
 Sjæl: hendes Børn! intet uden hendes Børn!

Iblandt de Indianere, der vare ansatte som
 hendes Bevogtere, befandt sig en Yngling omtrent
 paa atten Aar. Da han saa hendes Arme græs-
 seligen tilredte af Pidskesnærtene og Strikkerne grue-
 ligen fastsnørede, udbød han i medlidende Beklagel-
 ser i hendes Stammes Sprog. I Niebliffet benyt-
 tede hun sig af hans Deeltagelse og tiltalte ham
 som en Landsmand. "Guahibo!" hvidskede hun,
 "Du taler mit Sprog og Du er min Broder. Kan
 Du, Søn af min Stamme, uden Barmhjertighed
 see mig døe? Læs mig disse Vaand, som skjære
 mig indtil Benene. Jeg forgaaer af Smerte! jeg
 døer!" Ynglingen lyttede, traadte forfrækket et
 Par Skridt tilbage og taug stille. Men da den
 anden Bevogter bortfjernede sig, traadte han nær-
 mere og sagde: "Guahiba! Dine Fædre ere ogsaa
 mine Fædre, og jeg kan ikke see Dig døe; men
 overskjærer jeg disse Vaand, slaaer den vise Mand
 mig: vilde Du være tilfreds, naar jeg gjør Vaan-
 dene løfere, for at Du skal lide mindre?" Og
 imedens han saa talte, bukkede han sig ned og løs-

nebe Remmerne paa hendes Arme. Hun tilsmilte ham med et mat Blik og syntes at være tilfreds.

Natten var nu brudt frem; Guahiba lod sit Hoved synke ned paa Brystet og lukkede Dinene, ligesom udmattet af Smerten. Den unge Indianer troede, at hun slumrede, og lagde sig efter nogen Tøven ned paa sin Matte. De andre Bevogtere sov allerede ved Bygningens Dør og Alt var stille. Nu løftede Guahiba Hovedet i Veiret. Det var Nat, mørk Nat! hverken Maane eller Stjerner vare synlige paa Himlen; ingen Lyd lod sig høre, undtagen Gaarehyrdernes Mandedræt og Moskiternes Surren. Hun lyttede efter en Stund i den yderste Spænding — Alt roligt. Derpaa læste hun med Tænderne ganste de lese Baand paa Remmene; med Hænderne frie, læste hun letteligen ogsaa sine Fædder, og da det blev Morgen, var hun forsvunden. Der blev sat efter hende i alle Retninger, men forgjæves, og Pater Gomez brød forbittret op igjen til sin Landsby.

Fra Javita til San Fernando, hvor Guahiba havde efterladt sine Børn, er der i lige Linie fem og tyve spanske Mile. Imellem begge Missioner ligger et frygtelig Bildnis af gigantiske Træer og sammenslynget Underkov, en gyselig Ørken, som neppe nogen Menneskefod har betraadt. Alt

Samkvem finder alene Sted ved Hjælp af Gloden, og intet Menneske, hverken Evropæer eller Indianer, turde vove at søge Veien langs med Bredden. Det var i Begyndelsen af Regntiden, sjelden brød en Solstraale frem om Dagen igjennem den skyfulde Himmel; om Natten skinnede ingen Maane, og ingen Stjerne funklede. Gloderne vare traadte ud over deres Bredder og havde oversvømmet det flade Land; vidt og bredt ingen Gjenstand, der kunde lede Vandreren's Skridt, ingen Hytte, ingen Hjælp, ingen Veiviser. Var det Forsynets Haand, var det Moderkjærlighedens mægtige Drift, som ledede denne modige Kvinde gennem Skove uden Veie eller Stier, hvor Skovbække, ved den styrkende Regn opsvulmede til rivende Strømme, hvert Øieblik standsede hendes Skridt? Hvem styrede hendes Skridt? Hvorfra fik hun Kræfterne? — Ingen veed det, den stakkels Kvinde veed det ikke selv. Kun saa meget er vist: den fjerde Morgen saae hende i San Fernando, et Billede paa Jammer, paa rædselsfuld Glendighed, Fædderne opsvulne og blodige, Hænderne forrevne, Legemet bedækket med Saar, hentæret af Hunger og overmenneskelig Anstrængelse — men hun var igjen hos sine Værn!

I flere Timer listede Guahiba sig omkring den Hytte, hvor hun havde efterladt sine Værn;

bekymret, med længselfuldt Blik skuede hun over til den, men vovede længe ikke at komme nærmere; endeligen saa hun, hvorledes samtlige Indvaanere forlode Hytterne for at gaae til Vesperen. Nu vovede hun sig ud af den tykke Skov og gik med uvisse Skridt hen imod det Sted, hvor hendes Hjertes Udfaarede vare. Hun traadte ind; hendes Børn vare alene i Hytten og legede paa en Matte. De gave sig ynkeligen til at skrigе, da de bleve hende vaer, saa meget havde hendes Lidelser skæmmet hende, men da hun kaldte paa dem ved Navn, kjendte de hendes kjære Stemme og udstrakte deres smaa Arme imod hende. Da forglemte Moderen alle sine Qualer, alle sine Lidelser. Hun satte sig ned imellem sine Børn, tog dem paa sit Skjød, trykkede dem frampagtigen til sit Bryst, og en Strøm af hede Taarer faldt ned paa de Smaaes Hoveder.

(Slutningen følger).

F. C. Kielsen.

K e t t e l s e.

Side 187 Linie 9. Stemme læs Stamme.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredfindstyvende Aargang.

Nr. 26.

Løverdagen den 26de Juni 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Moderkjærlighed.

(Slutning).

Men pludseligen faldt det hende ind, hvor hun var, hvorfor hun var her, og paa ny kom Angesten over hende; hurtigt sprang hun op og ilede, med Børnene paa Armene, saa hurtigen som det med hendes svage Kræfter var hende muligt, ud af Hytten. Hun bestræbte sig for at naae Skoven, men hun var for svag for den Byrde, som hun dog ikke vilde slippe; hendes Been gittrede og hun sank i Knæerne. Da blev en Indianer, der stod paa Post ved Vageriet, hende vaer. Han ringede med Alarmskloffen;

Mængden kom levende til og forsamlede sig forundret og forstræffet omkring Guahiba. Hun stirrede paa dem som et Spøgelse, men hendes Stønnen, hendes bønfsldende Blik, hendes zittrende, blødende Lemmer viste snart, at hun endnu levede, men var Døden nær. Taus saae Mængden snart paa Indianerinden og snart paa hverandre; de Vildestes Hjerter opfyldtes med Medlidenhed med saadan en skrækkelig Tilstand, ja endog med Urefrygt for en saadan mageslø Moderkjerlighedss Heltetnod.

Imedens Mængden stod der saa tvivlsom og ikke yttrede nogen Lyst til at gribe hende eller tage Børnene fra hende, kom Pater Gomez, som nylig var, tilbagevendende fra Tavitta, steget iland, iilsomst hertil og befalede at skille Moderen fra Børnene. Guahiba trykkede sine Børn fastere til sit Bryst, og Indianerne vege tilbage. "Hvorledes!" udbred Munken med en Tordenstemme, "ville I taale, at denne Qvinde frastjæler Himlen to kostbare Sjæle! tvende Lemmer af Gders Menighed? See I ikke, saalænge Man lader dem være sammen, er der ingen Lykke eller Belsignelse hverken for Moderen eller Børnene! "Fører dem strax bort fra hverandre! Indianerne, vante til blind Lydighed og ophidsede ved den fyrrige Tale, rev Børnene ud af Moderens kastesløse Arme. Hun sagde ikke

et Ord, gav ingen Lyd fra sig og sank afmægtig til Jorden.

Pater Gomez, grusom, selv naar han gjorde Godt, lod hendes Saar omhyggelig pleie; hendes Arme og Been bleve omviklede med Bomuldsbaand, hvorpaa hun blev sat i en Sano og bragt hen til en Mission, høit oppe ved Gloden Esmeralda paa hiin Side Orenokos Kilder. Under Farten derhen laa hun af Udmattelse uden Bevidsthed, men efter Ankomsten til hendes Bestemmelsessted blev hun ved styrkende Midler snart bragt saa vidt, at hun efterhaanden blev sig sin Tilstand bevidst. Da hun nu med tilbagevendende Bevidsthed saae, at hun befandt sig paa et fremmed Sted, uden at vide, hvorledes hun var kommen her, imellem et Folk, der talte et Sprog, som hun aldrig havde hørt, altsaa iblandt Menneſker, hos hvem hun ifølge indianſke Begreber hverken kunde vente sig Deeltagelse eller Hjælp; da hun mærkede, at hun var saa uhyre vidt fra sine saa elſkede Børn, og hun hverken fjernt eller nær saae Midler til at finde Veien tilbage til dem — da, først da overgav Moders hjertet sig til den yderste Fortvivlelse; fra nu af talte hun ikke et Ord, rørte sig ikke, viste haardnakket enhver Næring bort fra sig — og døde.

Baabsmanden paa Floden Atabapo holder inde med at roe og sukker, naar han kommer forbi Moderklippen. Han viser den Reisende den og hans Dine vædes, naar han fortæller ham den arme Videndes Endeligt. Gengang, naar Culturen har opslaaet sin Throne i denne Orken, naar det ubeisomme Bildnis, hvorigjennem den ulykkelige Guahiba i sin Jammer bred sig en Bei, er bedækket med folkerige Stæder, da staaer endnu hiin sorte Klippe truende over Floden. Dens Navn og hvad, der knytter sig dertil, vil forplante Sagnet fra Slægt til Slægt og bevare Mindet om den indianse Moder.

F. C. Kielsen.

Nogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

Efterfølgende Regler ere ikke skrevne for dem, der allerede forstaae Noget om denne Sag, men for de aldeles Uvidende, som dog kunde ønske noget Begreb om Maaden, hvorpaa de skulle gaae frem, og Grunden for de Regler, der gives dem. Der gives sikkerlig faa udfyldigere Fornøielser end Dyrkningen af Blomster. For de Fleste her i Staden er denne indskrænket til, hvad der kan dyrkes i Værelser. De flere, i de senere Aar oprettede, Blomsterudsalg, i Særdeleshed det rige og velforsynde hos Hr. Caspersen i Store Kongensgade No. 40, have udbredt en almindelig Sands derfor. Men Mange, der have anskaffet sig smukke og sjældne Planter, have beklaget, at disse, kort efterat de have afblomstret, ere henvisnede for dem, og at det i ethvert Tilfælde har været dem umuligt at overvinde dem eller paany at bringe dem i Blomst. Ligeledes have Mange forgjeves forsøgt om Efteraaret at indplante een eller anden Blomst fra Grisland, for at bevare den Vinteren over, og enten allerede strax at drive den, eller dog at kunne udplante den igjen om Foraaret. Nedenstaaende, haaber jeg, vil kunne tjene til Veiledning i begge Hen-

seender. Det er for en Deel uddraget af: "Wredow's "Gartenfreund, Berlin 1823"; men jeg har paa flere Steder tilføiet, hvad jeg enten andensteds har læst eller af Andre erfaret om samme Gjenstand.

Naar man om Efteraaret vil optage en Blomst, for at plante den i Potte, maa Man i den nærmest foregaaende Tid have holdt den saa tør som muligt og ikke heller efter Omplantningen give den formeget Vand; thi jo tørere Man kan bringe den i Huus, desto bedre er det. Man maa derfor ikke overbruse den med Vandkanden, inden man flytter den i Huus, ikke heller maa den vandes saa stærkt, at Jorden i Potten næsten bliver som en Bælling. Vandingen skal kun have til Hensigt, at Jorden falder tæt sammen om Rødderne: Alt, hvad der gives mere, skader Planten. Man gjør derfor bedst i, naar Man udgraver Planten af Jorden, at lade saamegen Jord som muligt blive ved Rødderne eller, som det hedder, at optage den med Klump. Ikke heller maa Man udsætte dette for længe. Jo tidligere om Efteraaret Man indplanter Blomsterne, desto bedre er det. Kun maae de ikke strax føres i Huus. De første Dage sætter Man dem paa et skyggesfuldt Sted eller nedgraver dem i Jorden, indtil Frosten begynder at nærme sig. Derved bevirker Man, at Planterne paany rodfæste sig og blive vant til den

forandrede Stilling, inden Man forandrer deres Klima. En Undtagelse gjøre naturligviis de meget fine og kjæle Værter, for hvem allerede en lavere Temperaturstand er fordærvelig. Om de øvrige gjælder den samme Regel som om Mennesker, at jo mere Man forkjæler dem, desto emfindligere blive de.

En ikke uvæsentlig Gjenstand for Opmærksomheden, danne herved Potterne selv. Med Hensyn til Størrelsen kunne ingen bestemte Regler gives. Dog vil den, der har lagt Mærke til Røddernes Omfang i Jorden, let kunne slutte sig selv dertil. For store Potter skade; thi Planterne pleie da at udvikle for mange Blade og for faa Blomster. Ved en lille Potte kan man derimod ofte tvinge en egensindig Plante til at blomstre meget rigeligen. Det er dermed, som med de Træer, der ved den saakaldte Tryllering eller paa andre Maader ere blevne satte tilbage i deres Vært: de bære undertiden den oversflødige Frugt. Planter med lange Rødder elske naturligviis høie Potter, saasom de, der almindeligviis bruges til Hyacinther. De, som have udbredte, buskede Rødder, bør derimod sættes i bredere og mindre høie. Ingen Potte maa være udbuet. Det bliver derved meget vanskeligt, ja næsten umuligt, at slaae Planten ud med Klump, naar den engang skal omplantes.

Ikke heller maa en Potte være glaseret. Fugtigheden hindres derved i at trænge ind i den og at sætte sig i Forbindelse med den atmosfæriske Luft, og Jorden bliver suur. Vil man, for Synets Skyld, bruge Porcellainsvaser eller deslige, maa der inden i dem sættes en anden Potte af almindeligt Pottemagerleer.

Paa Bunden af Potterne er et lidet Hul, som er af største Vigtighed for Vedligeholdelsen af en sund Tilstand hos Planterne. Det tjener nemlig til at aflede den oversflødige Fugtighed, isald man en eller anden Gang skulde have vandet for stærkt. For altid at holde det aabent, lægger man, før end Potten fyldes med Jord, et frumbeiet Skaar derover, med Huulningen nedad. Forsømmer man dette, vil den første stærke Vandning gjere, at Hullet løber aldeles fuldt af Jord og for hele Eftertiden bliver uskikket til at opfylde sin Bestemmelse. Ogsaa vil Forsømmelse af denne Forsigtighed let have til Følge, at Planten enten allerede medens den staaer i Potte, eller dog ganske sikkert, naar Potten næste Aar nedgraves i Jorden, skyder sine Rødder igjennem Hullet og saaledes, istedetfor at udvikle sin Rodmasse indenfor de Sranker, der ved Potten ere satte den, søge sin Næring udenfor denne.

(Fortsættes.)

C. H. Visby.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 27.

Løverdagen den 3^{die} Juli 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Nogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

(Fortsat).

En endnu vigtigere Gjenstand er Valget af den Jord, hvori Man vil plante sine Blomster. Derfor gives saamange særskilte Regler med Hensyn til enhver Plantes eiendommelige Beskaffenhed, at det er en Umulighed at opregne dem. Følgende vil imidlertid findes anvendeligt paa de fleste. Den bedste Jord tages af et Jordmagazin, hvor Man har havt Leilighed til at indrette et saadant. Den bestaaer af forraadnede Plantedele, Løv, Ukrud

og deslige, der, efter at være samlet i en Bunke, hyppigen omstiffes og saaledes paa faa Aar forvandles til den meest nærende Muldjord. Den maa blandes med omtrent ligesaameget Sand, og, førend den bruges, sigtes gennem et Sild, for at adskille uforraadnede Dele, Smaastene og Regnorme derfra. Kan man ikke faae denne, er Jord af gamle Mistbænke ikke at foragte, dog at den ligeledes blandes med Sand. I hule Træstammer finder man ligeledes undertiden et hypperligt Lag velforraadnet Muld. I Rødstilfælde kan Man endeligen ogsaa bruge Jord af Muldvarpestub paa tørre Enger, naar de kun ikke ere altfor blandede med Leer. Enkelte Planter, saasom Jvibler, Cactus og Aloer (Semperviver) maae have en større Deel Sand: ja, de to sidstnævnte Urter befindes sig bedst ved vel forraadnet og gjennearbejdet Feieskarn. At bruge dyrisk Gødning til sine Potteplanter er meget misligt. Den derved frembragte stærke Varme forbrænder Rødderne og giver lange, spinkle, opløbne Stub, uden Blomster. Ei engang den af Hr. Grosserer Owen tilberedede Patent-Gødning, kan, efter min Erfaring, anbefales dertil. I 24 Urtepotter fordeelte jeg et Quantum af omtrent 2 Potter, som omhyggeligen blandedes mellem en sandholdig Muldjord, og heri plantedes 12 hol-

landske Neglifer og 12 diverse Roser; men alle Negliferne og 11 af Roserne gif tabte derved.

Naar Planterne ved Vinterens Begyndelse ere bragte i Huus, maa Man ikke strax bringe dem i Varmen men lade dem blive staaende i et koldt Bærelse, saa længe som det er muligt. Først naar Kulden bliver saa stærk, at en Skaal med Vand viser Tegn til at fryse, bringer Man dem i Sikkerhed i et lunere Bærelse. Egentlig Varme gives kun de Planter, som Man vil have til at blomstre, eller de meget kjæle; og efter Blomstringen flyttes de da igjen tilbage i et kjøliger Bærelse. Ved bestandig at holde en Plante i samme Varmegrad vil man vanskligen bringe den til at blomstre. Man maa derimod efterligne Naturen, der i de 4 Mars-tider lader forskjellige Temperaturgrader afvele med hinanden.

Friske Luft er af en yderst velgjørende Indflydelse paa de fleste Planter. Man gjør derfor vel i at sætte sine Blomster saa nær ved Vinduet som muligt. Dobbelte Vinduer ere ugunstige for Blomsterdrivningen, da de i alt for høi Grad hindre Luftens Gjennemgang. Naar Veiret er nogenlunde mildt, gjør Man altid vel i at aabne Vinduerne. En Undtagelse synes nogle enkelte Planter at gjøre, der ofte udvikle sig til en høi Grad af Fuldkommen-

hed i en saa inbespærret og ureen Lust, at neppe et Menneske skulde antages at kunne leve deri. Dette gjælder f. Ex. om den dobbelte Gyldeplaf, om det saakaldte Sundhedstræ, og for en stor Deel om Maanedrosen. Jeg formoder, at det er den bestandige Fugtighed, hvormed Lusten i lave Kjældere og Stuer almindeligviis er svanger, som yttre denne velgjørende Indflydelse paa ovennævnte, deri saa hyppigt dyrkede, Værter.

(Fortsættes.)

E. H. Bisby.

Ex tract

af

første Quartals Regnskab 1841,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

J. C. Funn.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 28.

Løverdagen den 10de Juli 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, ved Louis Klein.

Nogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

(Fortsat).

Næst efter Luften er Lyset en uundgaelig Betingelse for alle Blomsters Velbefindende. Den, der ikke har Vinduer paa Solsiden, vil næsten aldrig have nogen Lykke med sine Potteplanter, allermindst med dem, der skulle blomstre om Vinteren. I Særdeleshed er Morgensolen af megen Birkning. Man vil med Forundring finde, at nogle Timers Morgen- og Formiddagssol langt opveier hele Middags-, Eftermiddags- og Aftensolen. Kun

saadanne Værter, som visne lige ned til Roden, f. Ex. Begonia, Fuchsia fulgens og andre, til-
 ligemed de Træer, der kaste deres Blade, saasom
 Frugttræer, Figen og deslige, kunne, idet Mindste
 saalænge til de begynde at skyde nye Knopper,
 overvintres paa et mørkt Sted, saasom i en tør
 Kjælder eller i et Pakhuus. Til Rod kan dette ogsaa
 gaae an med Vinter-Løvtræer, hvilke
 det er raadeligt, Vinteren igjennem saavidt muligt
 at holde tilbage i deres Vært. Men dersom Man
 ikke fra Tid til anden kan lufte op og give frisk
 Luft, ville de dog være meget udsatte for at mugne
 og raadne bort.

Omplantning maa ikke skee for hyppigt.
 Træer maae i Regelen allersjældnest omplantes, fordi
 de langsommere skyde de større Rødder, og fordi
 Man allermindst hos dem ved Banding kan erstatte,
 hvad der mangler dem i Jord og Plads. Andre
 maae tiere omplantes og sættes i nye og større
 Potter. Deres kraftige, sunde Vært og Mængden
 af Rodtrævler er et ubedrageligt Kjendtegn paa,
 at de trænge dertil. Gengang aarlig er imidlertid
 tilstrækkeligt for enhver Plante. Omplantningen
 bør dog aldrig finde Sted kort før Blomstringen.
 Blomstrer den om Foraaret, omplantes den bedst,
 umiddelbart efter at den har afblomstret. Indtræffer

Blomstringen berimod først om Sommeren eller Efteraaret, gjør Man bedst i at omplante den om Foraaret. Herved maa Man imidlertid gaae tilværks med behørig Forsigtighed, for at Planten og dens Rødder ikke unødvendigen skulle beskadiges. Bedst gjør Man det paa følgende Maade: Man vælger en Tid, da Jorden i Potten ikke er altfor fugtig, vender Potten om, saa at Toppen af Planten hænger nedad, lægger den flade Haand under Potten, saa at Plantens Stamme eller Stængel kommer imellem Fingrene, og slaaer da med den anden Haand paa Bunden og Siderne af Potten. Som oftest løsnes hele Indholden derved. Men hjælper dette ikke, kan Man lemsfældigen slaae Kanten af Potten mod et Bord og fortsætte dette i dens hele Omkreds, hvorved Jorden løsnes paa alle Sider. Er Potten af en buet Form, eller ere Rødderne trængte ind i dens Masse selv, gives imidlertid intet andet Middel end enten at stikke en lang Kniv ned ved Siderne og med Magt at løsne Planten — hvorved imidlertid dens Rødder let beskadiges — eller at slaae Potten itu.

Naar Planten er taget ud af Potten, finder Man sædvanligviis, at Rødderne have slynget sig som et Næt udenomkring Jorden, ja undertiden omgive den som et tyndt Stykke Gilt. Dette Næt

eller Gilt maa skjæres af, da det bestaaer af fine Trævler, som efter Omplantningen tørres bort eller forraadne og i begge Henseender skade Planten. For paa den beqvemmeste Maade at kunne tage det af, skjærer man med en skarp Kniv 4 eller 5 Indsnit langs ned ad Klumpen og piller det derpaa behændigen af Jorden. Er det en Trævært, lader Man saa Meget af den gamle Jord som muligt blive ved Rødderne, da de vanskeligen skyde nye Rodtrævler. Ved andre derimod, som let skyde nye Spirer, tager man ogsaa en Deel af den gamle Jord bort, uden dog at ryste den altsammen fra. Bemærker Man raadne eller beskadigede Dele af Rødderne, skjærer Man disse bort, at ikke Forraadnelsen skal strække sig videre. Paa Bunden lægges, som ovenfor anført, et Potteskaar eller, hvis Planten skal holdes meget tørt, et heelt Lag Smaasteen eller grovt Gruus, hvorved al Fugtighed undtagen den aldeles nedvendige afledes. Ovenpaa dette lægger Man et Lag Jord, hvorpaa Man igjen sætter Planten og udfylder nu Mellemrummene, idet Man stikker den nye Jord langs ned ved Siderne af Potten ved Hjælp af en glat Pind. Skjøndt Man vel kan bruge den gamle Potte hertil, gjør Man dog bedre i, selv hvor en større ikke behøves, at tage en ny, fordi den er mere aaben og porøs og altsaa tillader

Luft og Vand en mere uhindret Gjennemgang, end den, der allerede er gennemtruffet af sliim- og limagtige Dele og derved fortættet.

Den største Forsigtighed maa anvendes med Hensyn til Vandingen. Nylig omplantede Værter maae i Begyndelsen ikke vandes for meget eller for tidt, for at de fine Rødder lidt efter lidt kunne forbinde sig med Jorden, og Luften faae Leilighed til at virke paa den. Vilde Man strax vande meget stærkt, — som kun altfor ofte skeer — vilde selv den løseste Jord blive haard og Planten uundgaaelig gaae til Grunde.

Det er overhovedet forunderligt at see, hvor vanskeligt den Erkjendelse kan skaffe sig Indpas, at Man kan vande for meget. De fleste troe, at jo mere Vand de give deres Blomster, desto bedre vore disse. De betænke ikke, at Man ogsaa kan gjøre formeget af det Gode. Selv ældre Planter, der allerede ere vorede fast igjen efter Omplantningen, maae kun vandes med Forsigtighed. Det er i Almindelighed meget lettere at vande for meget end for lidt. Kun de egentlige Vandplanter, f. Ex. Calla og Nerium, kunne ikke letteligen faae for meget. Allermindst Fugtighed behøve de Planter, som have tjed- og saftfulde Blade, saasom Cactus og Aloe, saavelsom alle Zvibel- og Knol-

værter, naar de have afblomstret. Vedbliver Man at vande sine Hyacinther eller Narcisser efter denne Tid, ville Legene fordærves og raadne.

Den Tid, da Man med mindst Fare kan vande sine Planter, er, naar de begynde at skyde deres Knopper; men selv til denne Tid ville de dog let fæste Knopperne igjen, naar de faae formeget Vand. Mange have undret sig over, at deres Roser, Myrther eller deslige sætte mange Knopper, men at kun faa af disse ville udvikle sig til Blomst. Det her Anferte kan løse dem Gaaden. Giver Man dem rigeligt Vand, uden tillige at kunne give dem rigelig Luft og Sol, ville Knopperne oversylbes med en Næring, som de ikke kunne fordeie, og visne.

Sikkest gaaer Man tilværks, naar Man iagttaget Jorden og lægger Mærke til, om den udtørres hurtigt eller langsomt. Jo hurtigere Jorden tørres, ikke blot paa Overfladen men ogsaa dybere nede, desto tørstigere er Planten, og desto hyppigere kan Man vande den. Det er i denne Henseende godt, at Man undertiden løselig gjennemstikker Overfladen af Jorden. Uddunstningen befordres herved, Jorden bliver lettere, Ukrud og Skimmel hindres i at fremvokse, og Man kan strax mærke, om den trænger til Vanding eller ikke. Et sikkert Tegn paa,

at Planten trænger til at vandes, er, at den hænger med Bladene. Naar dette skeer, vil Man ved nøiere Undersøgelse som oftest finde, at Jorden er aldeles gjennem tørret. En skadelig Indslydelse udøver det dog i Almindelighed først efter 12 à 24 Timers Forløb. De fleste Planter reise sig hurtigt igjen, naar de vandes. Kun de træagtige lide mere derved, fordi Vandet forplanter sig langsommere gjennem deres Marer. Ethvert Blad og enhver ny Kvist er en Svamp, der udspiles af Saften. Naar Saften tørres bort, trækker Svampen sig sammen. Saalænge den beholder Livskraften, kan den atter udvides; og dette skeer, naar Planten vandes, og Fugtigheden strømmer til ethvert Blad og enhver Kvist. Men er den tørret for stærkt, tabe Bladene og Kvistene deres Elasticitet: Marerne limes sammen: Fugtigheden kan ikke trænge igjennem, og de enkelte Dele visne. Man vil saaledes see, at de yderste Spidser af Bladene og Grenene altid er de, der visne tidligst, fordi det er til disse, at Safterne sildigst komme.

Enhver Plante kræver sit bestemte Maal af Vand. Naar Man har to lige store Planter i to lige store Potter og vander dem ligemeget, vil Man alligevel finde, at Jorden bliver meget tidligere tør i den ene Potte end i den anden. Thi det er ikke

allene Barmen og Luften, som udtørrer Jorden, men ogsaa Planten selv. Sætter Man f. Ex. en *Nerium splendens* og en *Rosa semperflorens* i to lige store Potter og vander dem lige rigeligt, vil Jorden være tør i den første Potte 2 à 3 Dage tidligere end i den sidste, fordi den første, som en Vandplante, fortærer meget mere Vand end den sidste.

Ikke heller kan een og samme Plante forbruge een og samme Vandmængde til alle Tider. En *Nerium* f. Ex. bruger 3 à 4 Gange saameget Vand om Sommeren, naar den blomstrer, som om Vinteren, naar den er i Hvile. Vilde Man vande den lige stærkt til begge Aarstider, udsatte Man sig derfor for at miste den, i det Jorden, som ikke hurtig nok igjen kunde uddunste den overflødige Vandmængde, vilde overlæseses dermed og blive suur.

Planter i smaae Potter kunne taale mere Fugtighed end i store, thi deels udtørres de hurtigere, deels er der ogsaa mindre Jord i dem, saa Planterne nødes til at søge Erstatning i Vandet.

(Fortsættes.)

C. H. Bisby.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 29.

Løverdagen den 17de Juli 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Nogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

(Fortsat).

Om Foraaret og Sommeren behøve alle Planter ulige mere Fugtighed end om Vinteren. Dette er ikke allene en Følge af, at Varmen hurtigere udtørre Jorden, men ogsaa i Særdeleshed af, at Planten da voxer og altsaa behøver mere Næring. Om Vinteren maa Jorden kun holdes middelmaadig fugtig, undtagen ved de Planter, som udtrykkelig skal bringes til at blomstre; thi med Hensyn til disse maa Man søge at efterligne Naturen om

Goraaret og derfor skaffe dem denne Vårstids Varme og Væde. Naar Man gjør sig det til Regel daglig en at eftersee sine Planter, kan man om Vinteren træstigen opsætte at vande dem, indtil Man seer, at Bladene begynde at hænge. Men da maa der ogsaa vandes saa stærkt, at Jorden bliver ganske gjennemtrukken deraf. Paa at have opnaaet dette pleier Man gjerne at være sikker, naar Man seer Vandet løbe ud igjen af Afløbshullet i Bunden; men dersom Jorden har været meget tør, i Særdeleshed i Potter, hvis Værter nylig ere blevne omplantede, og som en Følge heraf revnet og sprukken ved Kanterne, hænder det sig ofte, at Vandet løber hurtigt ned langs med Siderne af Potten uden at gjennemvæde Jorden. Man maa da gjentage Vandingen, saa længe til Jorden ikke mere skyder nogen Lustblære. En saadan stærk Vanding engang imellem skader langt mindre end en hyppigere gjentagen, men hvorved kun Overfladen af Jorden holdes fugtig. Det er nemlig af Bigtighed, at alle Plantens Rødder paa eengang faae Vand. Bliver Jorden tør omkring nogle, ville de svinde ind og visne, ja maafee endog give Uledning til en Kræft, der kan gribe mere og mere om sig og ødelægge hele Planten. Men paa den anden Side er det ikke heller godt, at Jorden uophørlig er vaad. Den bliver da tung,

flam og suur. For at forhindre dette, maa Man til de Potter, som udkræve megen Banding, f. Ex. Hyacinter, kun tage en let og sandig Jord, da denne, som aabner Bandet en let og uhindret Gien-
nemgang, er langt mindre udsat for at fordærves deraf end den lerede og muldagtige.

Man maa overhovedet om Vinteren kun be-
handle Planterne saaledes, at de beholde Livet,
uden at fryde eller vore. Jo fuldkommnere Man
opnaaer dette, desto kraftigere ville de vore, naar
den rette Tid dertil siden kommer. Ikke alle Plan-
ter kunne derfor overvintres i et Bærelse, hvor der
er Stuevarme. De holdes derved, i Særdeleshed
naar Man tillige vander dem, i en uophørlig og
unaturlig Spænding, drive lange, spinkle Skud,
og sætte ingen Blomster. Man maa lægge Mærke
til, at Planter ligesaavel som Menneſter og Dyr
trænge til Svine. Vilde Man holde et Menneſke
i uophørlig Virksomhed, Dag og Nat, Uge ud og
Uge ind, vilde han snart sløves derved; derfor
er Sønnen givet ham ved Enden af enhver Dag,
og Hviledagen ved Enden af enhver Uge. En
saadan Søvn have ogsaa de fleste Planter. Mi-
mosa folder sine Blade sammen om Natten, og
et stort Antal Blomster oplukkes kun nogle Timer

om Dagen. Men Planternes Hovedhvile indtræffer om Vinteren. Naar de have afblomstret og modnet deres Grø, er deres Gjærning for dette Aar tilende. De visne da lidt efter lidt hen: de træ- og buskagtige Bærter tabe deres Blade: de andre drage sig gandske tilbage i Jorden og indeslutte deres Livskraft i Roden. Denne Hvile vilde uundgaaeligen forstyrres, hvis Man anvendte Pirringsmidlerne af Lys, Varme og Fugtighed; og om end Planten ikke gif gandske ud derved, vilde den dog i høi Grad svækkes. Gandske anderledes forholder det sig med Palmerne, Orchideerne og andre Bærter fra de varme Lande, som kun kunne overvintres i dertil udtryffeligt indrettede Drivhuse, hvor en Varmegrad, der svarer til Klimaet i deres Fædreland, kan stadigen vedligeholdes. I deres egentlige Hjem findes ingen Vinter: derimod findes der en Afsværling af meget stærk Regn og en vedvarende Tørke. Denne sidste er deres Sommer, mens de under den første befinde sig i en Hviletilstand og kun indsamle Forraad til den kommende Tid. Disse Planter kræve derfor hos os en gandske særegen Behandling. Men dersom Nogen troer overhovedet at kunne behandle sine Pottesplanter som Drivhuusbærter, vil han feile meget. Naar de have afblomstret, maa Man lade dem have Tid til

at samle Kræfter igjen, inden Man paany begynder at drive dem. Er det om Vinteren, maa Man derfor efter Afblomstringen sætte dem ud i et koldt, men dog frostsrit, Bærrelse og indskrænke Vandingen. Er det om Sommeren, kan Man ikke gjøre bedre end at sætte dem ud i den frie Luft eller nedgrave dem i Jorden. Dog maa ikke al Forsigtighed tilføjes derved. Forskjellen mellem Temperaturen i Bærrelserne og i den frie Luft er i de første Sommermaaneder endnu meget betydelig. I Særdeleshed ere Nætterne kolde. En pludselig Overgang vilde ofte være dræbende. Har Man ikke et Havehus, hvor Man for det første kan sætte dem hen, eller ere Planterne ikke saa smaae, at Man kan beskytte dem ved at sætte en Potte over dem om Natten, gjør Man bedst i at leve med Udflytningen, indtil den sidste Skygge af Fare er forsvunden. Saaledes loffede det usædvanligt milde Veir i Mai Maaned i Mar Mange til at sætte deres Potteplanter ud paa Griland; men Kulden og Regnveiret i Juni vil til deres Skade have lært dem, at dette dog endnu var for tidligt. Selv temmelig haardsføre Planter, Verbena, Hemimeris, Calceoloria, ere gaaede til Grunde derved. Vil Man imidlertid sætte sine Potter ned, gjør Man meget bedre i at nedgrave dem i Jorden end at lade dem blive

staaende ovenpaa den. En lige jævn Fugtighed og Varme vedligeholdes derved bedst.

Det Vand, med hvilket Man vander om Vinteren, maa ikke være iisfaldt, men paa den anden Side ikke heller varmt; tjenligst bliver det, naar Man lader det staae nogle Timer i Stuen, inden Man bruger det. Kogt Vand, selv om det siden efter er bleven afkjolet, maa ikke benyttes, da det ved Kogningen har mistet den største Deel af sin nærende Kraft. Derimod er Vand, hvori Man har afvadsket ferskt Kjød, meget nyttigt. Blodet, som indeholdes deri, er et ligesaa kraftigt som mildt virkende Gjædningsmiddel. Syge Planter faae ofte nyt Liv derved.

Underneben Potterne sætter Man gjerne nogle Tallerkener eller Smaafade, hvori det overflødige Vand kan flyde. Mange bruge at vande deres Potter ved at gyde Vand i disse Fade og derpaa at lade det trække op i Jorden. Vel er det sandt, at Jordens Tiltrækningskraft er saa stor, at selv en temmelig høi Zvibelpotte paa denne Maade kan gjenneutrækkes med Vand; men den maa alligevel forkastes; thi den nederste Deel af Jorden i Potten vil paa denne Maade bestandig blive for vaad, og Rødderne ville lokkes stedse dybere ned, istedetfor at bringes til at udbrede sig i den øverste Deel af Potten,

der almindeligviis er bredere. Mange antage denne Bandingmaade for saa skadelig, at de endogsaa lægge 3 à 4 Smaasteen paa Bunden af Fadet og sætte Potten paa disse, for saaledes at være vis paa, at Vandet altid har behørigt Afstræk, og at der ikke danner sig en Sump paa Bunden af Potten. Kun de egentlige Sumpplanter kunne trives, naar Rødderne staae i Vand.

Svad ovenfor er sagt om en forsigtig Banding, gjælder dobbelt om de Planter, som Man overvintrer i en Kjælder eller et koldt Værelse. Her maa Man være endnu mere sparsom med et vande, for ikke i utide at bringe dem til at spire. Ogsaa alle succulente Planter (med kjødfulde Blade), saasom *Cactus*, *Aloe* og *Semperviv* maae om Vinteren næsten aldeles ikke vandes. Jeg har i en Række af Aar i Begyndelsen af November sat disse ovenpaa nogle Boghylde, hvor de da, uden een eneste Gang at vandes, have staaet til næste April. Der er aldrig nogen gaaet ud af dem, og naar de sættes i Vinduerne for Sollyset og begynde at vandes, udfolbede de sig i almindelighed desto frodigere. Et 40 aarigt Exemplar af *Aloe perfoliata*, (der i Almindelighed gaaer under Navn af *Semperviv*, skjøndt den er ganske forskjellig derfra),

som er behandlet paa denne Maade, blomster hvert Aar meget rigeligen.

En stor Fordærvelse for Potteplanter i Stuer er Støvet, som falder paa dem, især hvor der hyppigen fræs. Dette lægger sig som et tæt Lag paa Bladene, tilstopper deres fine Ræt, og hindrer dem saavel i Uddunstningen som i Indsugningen. Følgen deraf er for det meste, at Bladene krymper sammen, visne og falde af. Hvor Man ikke kan undgaae denne Feining, kan Man fra Tid til anden børste Bladene af med en Pensel. Ogsaa har Planten godt af at sættes ud i en stærk, men mild, Sommerregn. Een eller to Gange om Aaret kan Man uden Skade underkaste den en formelig Badst, ved at dyppe den heelt ned i et Kar med Vand og ryste Grenene om deri. Dog følger det af sig selv, at dette ikke maa skee, naar den er i Blomster. At overbruse Planten eller besprøite den med en almindelig Vandkande, kan kun tilraades, hvor den enten ikke er meget tilstøvet, eller hvor Man kan gjøre det saa rigeligt, at alt Støvet bliver affyllet. I modsat Fald forvandles det til et svagt Dynd, som klister fast paa Bladene og i endnu høiere Grad end ellers hindrer deres Uddunstning.

(Fortsættes.)

C. H. Wisby.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 30.

Løverdagen den 24de Juli 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Nogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

(Fortsat).

Paa Dranger (Appelsintræer), Myrter og Roser finder Man ofte et besværligt Udsi, som, naar det er i nogen Mængde tilstede, ikke blot vansiger men ogsaa skader dem. Paa de første sidder det som brune Skjæl paa Bladene og fornemmelig paa begge Sider af Bladribbene: paa de sidste findes det paa de unge Skud og Knopper. Man pleier at angive flere Midler derimod, saasom Tobaksrygning, Tobaksaske, Vads med fortyndet Ved-

dise; men intet af disse Midler holder fuldkommen Stif. At sætte Planterne ud i Friland pleier at være eet af de virksomme Midler; thi Tilstedeværelsen af hine Smaadyr er ikke en Aarsag til deres Sygelighed men en Følge deraf. Naar Planten selv bliver sundere og stærkere, forsvinde de af sig selv. Har Man ikke Leilighed til dette, gives intet andet paalideligt Middel end flittigt at skrabe dem af Bladene, hvilket endda ikke er saa besværligt med Drangerne.

Naar en Plante, der hidindtil har staaet frisk og frodig, begynder at sfrante, kan Man være temmelig sikker paa, at den har faaet for meget Vand, eller at Jorden i Potten er bleven for fast. Et Middel herimod, som undertiden lykkes, er at blande Honning og Eddike sammen og at vande lidet hermed. Løser Man derhos Jorden saa dybt som muligt og sørger for, at den kan blive udtørret igjen, saa forbedrer hint Middel Planternes Saffter, bringer Uddunstningen i Gang paany og frelser derved deres Liv. Det er i Særdeleshed at tilraade om Vinteren, hvor man ikke har det endnu virksomme Middel ved Haanden: at plante dem om i andre Potter.

Efter saaledes i Almindelighed at have omtalt Potteplanternes Kultur, vil jeg til Slutningen

anføre nogle Regler for Dyrtningen af enkelte Arter.

1. Hyacinther.

Potterne maae være høie. Jorden bør være let. En tredie Deel grovt Sand — der gjerne kan være uvasket Strandsand; thi Hyacinthen vorer oprindelig ved Strandbredder — en tredie Deel Bladjord og en tredie Deel velforraadnet Røgjødning (ikke Hestegjødning, der tværtimod er meget skadelig) er den bedste Blanding. Røgene maae være faste at føle paa og lægges i Slutningen af October Maaned. De bør ikke trykkes ned i Potten; thi derved bliver Jorden under dem for fast, og Rødderne have da vanskeligere ved at trænge igjennem: men man fylder Potten saaledes med Jord, at Røgets Spidse, naar det lægges derpaa, kommer til at staae i lige Linie med Kanten af Potten, og derpaa fyldes den heelt. Den maa derpaa aldeles ikke vandes men hensesættes paa et kjøligt og skyggefuldt Sted. Endnu bedre er det at grave den ned i Jorden. Saaledes lader Man den blive staaende i 3 à 4 Uger, eller indtil Frosten begynder at indfinde sig. Potten flyttes nu ind i et koldt Værelse og staaer atter her en 3 à 4 Uger. Man gjør ikke vel i at bringe sine Hyacinther i Varmen,

førend efter Nytaar. Vel kan man derved opnaae tidligere Blomster; men de blive ogsaa langt ringere. De Hyacinther, som Man seer ved Jule- og Nytaarstid, ere ikke, som Mange mene, opelskede i Værelser, men i Mistbænte og Drivkasser, og altsaa paa en ganske anden Maade. Den, der strax i October eller November bragte sine Zwielpotter i Varmen, i den Tanke, at han saaledes vilde faae dem i Blomst til Juleen, vilde meget be-
 drage sig. Det er aldeles nødvendigt, at Leget maa have udviklet sine Rodtrævler, inden det bringes i Varmen; thi paa Mængden og Tykkelsen af disse beroer dets fremtidige Væxt. Men faaer det ikke Tid til at udvikle disse, inden Man begynder at drive det, vil Blomsten senere mangle Næring. Det er som oftest af denne Grund, at Man saa ofte seer Hyacinther, der blomstre nede i Leget, uden at have Kraft til at skyde Stængelen frem.

Ogsaa kan Man drive Hyacinther i Vand, naar Man har de dertil indrettede Zwielpglas. Selv i dette Tilfælde gjer Man imidlertid bedst i at udplante Leget først i Jorden, indtil det har udviklet Rodtrævler af 1 à 2 Tommers Længde. Det maa da forsigtigen tages op, og Jorden fyldes af Rødderne, da det ellers vilde give et ureent Syn i Glasfæt. At deres Væxt skulde befordres ved at

hælde lunken Vand til dem, har jeg ikke befundet grundet; den forhøiede Barmegrad tabte sig efter faa Minutter, efterhaanden som Vandet affjøledes. Derimod har det, naar Egget viste sig seendrægtigt til at blomstre, været af god Virkning at sætte det nogle Dage paa et Bræt, der var lagt over en Kaffelovn.

Naar Man kjøber Egene, gjør Man bedst i at vælge enkelte Hyacinther, da disse blomstre tidligere end de dobbelte og i Almindelighed danne smukkere Klaser. De gule ansees ogsaa som mindre stikke til Øyning end de røde, blaa og hvide.

Medens Planten blomstrer, udvikler den tillige det nye Eg, der skal give Blomst til næste Aar. Det gamle Eg fortæres af Blomsten; men inden i det gamle udvikler sig et nyt. Det er derfor en stor Bilsfarelse, naar Nogen troer, at det Eg, som han tager op af Potten, er det samme, som han har lagt ned deri. Tulipanerne aale deres nye Eg ved Siden af det gamle, der faa aldeles fortæres under Blomstringen, at der end ikke bliver Spor tilbage deraf; men Hyacintherne aale det inden i sig. Det er derfor af Vigtighed, at det Dannelses ikke forstyrres eller afbrydes for tidligt. Naar Bladene begynde at blive gule, kan

det tages op af Potten; men det maa endnu ikke udsættes for den blotte Luft. Bedst nedlægger Man det endnu en 3 à 4 Uger i tørt Sand. Naar det derpaa tages op igjen, maa det renses for vedhængende Blade og Rodtrævler og lægges paa et luftigt og tørt Sted. Forsigtighed byder derhos, at de enkelte Hyacinther ikke komme til at berøre hinanden. I fald een af dem skulde gaae i Forraadnelse eller blive angreben af Rust, vilde den ellers smitte alle de andre.

Swad jeg bemærkede om Dannelsen af det nye Løg inden i Hyacinthen, forklarer ogsaa, hvorfor de i Potter, og endnu mere de i Glas drevne, Hyacinther sjældent give nogen synderlig Blomst, naar Man lægger dem igjen det næste Aar. Bestingelserne for et nyt Løgs Dannelse ere nemlig der mindre gunstige. Blomsten lever af det gamle Løg, og naar dette kun er fast og fuldmodent, skader det mindre, at det maa udvikle sig i et mere indskrænket Rum; men et nyt Løg kan kun usuldsomment dannes deri.

2. C a c t u s.

Under denne Klasse indbefattes, som bekjendt, mange forskjellige og ved første Blik hinanden meget ulige Planter. Naar Man imidlertid lægger

Mærke til, at hvad der almindeligviis bliver kaldt Blade paa Sactuserne, kun er den fladtrykte Stamme, bliver Uligheden mindre. Til at opregne de forskjellige Hovedafdelinger, gives her saa meget mindre Anledning, som Dyrkningen af alle er saa godt som eens.

De forlange smaae, ikke dybe, Potter, da de kun udvikle et lidet Antal Rødder. Jorden blandes bedst af lige Dele Sand, Muld og Havejord. Gengang aarligen, helst ved Midsommerstid eller i August, kunne de omplantes, hvilket imidlertid ved mange Arter, paa Grund af deres skarpe Torne, er et vanskeligt Arbejde. Paa Vunden gjer Man vel i at lægge et Lag Gruus eller Potteskaar.

Om Vinteren maae de holdes i et varmt Bærelse. Allerede naar Thermometret falder til 0, pleie de at fryse bort. Kun alatus og slagelliformis har jeg seet udholde en Kulde, hvorved Vandet frøs i Skaalen. De maae i denne Tid enten aldeles ikke vandes, eller dog høist een Gang maanedligen, og da kun meget sparsomt. Bedligeholdes Jorden fugtig, kan man være sikker paa, at de raadne bort.

Om Sommeren derimod kunne de vandes dagligen og meget stærkt. Man kan gjerne sætte Potterne ned i en Spand med Vand og lade dem suge sig ganske fulde, naar de kun derpaa stilles i

Binduet og for Solen. Ogsaa befinde de sig, medens de vore, saare vel ved jevnliggen at overspreites og afvadskes. Efter en saadan stærk Vanding maa man imidlertid lade Jorden have Tid til at blive fuldkommen tør igjen, inden Man vander paany. Flere Arter, saasom *alatus* og *speciosus*, skulle befinde sig vel ved at udplantes paa Griland om Sommeren. Jeg har ikke fundet dette bekræftet ved min egen Erfaring: hvortil maaſkee dog har bidraget, at Jorden var noget fugtig og ſkyggefuld. De ſmaa, graae Jordsnegle habede dem meget og bortaade hele Planter.

(Fortsættes.)

G. H. Wiſby.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsindestyvende Aargang.

Nr. 31.

Løverdagen den 31te Juli 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Nogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

(Fortsat).

Ingen Plante er maaskee lettere at formere. Enhvert affkaaret Stykke, er villigt til at slaae Rødder og voxer meget hurtigt. Kun maa Man iagttage den Forsigtighed, ikke strax at plante det, men først at lade det ligge 2 à 8 Dage i Solen, for at Saaret ret kan tørres, inden Man planter det. I modsat Fald er det udsat for at raadne.

En Følge af denne Tilbøielighed til overalt at skyde Rødder er ogsaa, at den ene Cactus let lader

fig pøbe paa den anden. Naar Man gjør et Snit ind i den Enes tykke, kjødsfulde Blade, og stikker en tilspidset Aflægger af den Anden ind, samt tilbinder og tilskliner Sammenføiningen med Bør, forbinde de sig begge uden stor Vanskelighed.

3. *Pelargonium*.

Skjøndt saa Blomsterarter synes mere forskellige end *Cactus* og *Pelargonium*, ligne de dog hinanden i flere Henseender. De ere begge Mode-Blomster: for saa Aar siden fandt Man dem i ethvert Vindue, der vilde gjøre Fordring paa at være gentilt, og nu findes kun saa, forkrøblede Exemplarer hist og her, som sørgelige Beviser paa Modens Herredømme selv i Blomsterculturen. Men ogsaa i en anden Henseende kunne de passende sammenstilles; thi dersom Hovedvanskelighederne ved en Plantes Dyrkning bestaae i at forskaffe den det rette Maal af Varme og Fugtighed, gjælde for *Pelargonierne* netop de samme Regler som for *Cactus'erne*. Og dersom Letheden i at formere en Plante er bleven til dens Fordærvelse, efterdi Mange sætte desto større Pris paa en Blomst, jo sjældnere den er, og jo vanskeligere det er at forplante den, saa har netop *Pelargoniers* og *Cactus'ers* Villighed til at lade sig formere

bidraget til den Ringeagt, hvori de i de sidste Aar ere komne.

Pelargonium fordrer af Naturen en større Potte, da den udvikler en betydelig Rodmasse. Men naar den udplantes paa Griland, ville dens Rødder særdeles gjerne skyde gennem Afstrækshullet, og det bliver derfor dobbelt nødvendigt at dække dette paa den tidligere angivne Maade. Selv om den staae i Huus, skyde dens Rødder ofte igjennem og udbrede sig i Skaalen nedenunder. Paa den anden Side voxer den stærkt foroven og breder sig ud til en anseelig Krone. Da dens Natur ikke tillader at bestjære den, som en Rose, og saaledes at tvinge den til at give Blomst, kan man ikke raade Bod paa denne Omstændighed anderledes end ved at plante den i en Potte af mindre Omfang end som den ifølge sin Størrelse synes at burde have. Potter af Omfang som en Zibelpotte, men kun med de to tredie Dele af dennes Høide ere de meest passende for de fleste Arter.

Jorden kan tages i en almindelig Have. Plantens stærke Væxt og dens Tilbøielighed til, i sin Væxtperiode, altid at ville holdes fugtig, gjør det enskeligt, at noget Leer bliver blandet derimellem. For ikke at gjøre Jorden klumpet og haard, maa der dog tages ligesaa meget Sand som Leer.

Denne Leer, saabelsom al Leer, der anvendes til Potteplanter, bør ikke graves lige op af Jorden, da denne gjerne er for tung og vanskeligen smuldrer. Den bedste Leer er af gamle Bægge. Ellers kan man ælte den igjennem, lade den blive tør, og siden knuse den til Støv. Paa denne Maade taber den sin bindende Kraft og bliver poreus.

Hele Sommeren igjennem og langt ud paa Efteraaret pleier de Pelargonier, der have været udplantede paa Griland, at vore meget hyppigen. Dette bør man søge at forebygge; thi Indplantningen om Efteraaret vil ellers dræbe dem; og dersom Man, ved stærk Vanding, vil søge at erstatte dem den tabte Næring, ville de skyde en Mængde lange og spinkle Skud, som, uden at give Blomst, ville udtømme Plantens sidste Kraft og hidføre dens Undergang.

(Fortsættes.)

C. H. Wisby.

Contract

af

andet Kvartals Regnskab 1841,

for

det forenede Understøttelses-Selskab.

S u b t r a k t.

	Gælder og Regn.	Rebe Gæld.
Beskolning fra forrige Aartal, Ste-		
fanccr iberegnet	133421	52140
A. Ugebladets ugentlige Indtægter 53de		
Maargang Nr. 14—26	703	2
B. Aaas Afbetaling i andet Aartal		1250
C. Contingent for første og andet Aartal	202076	
b. A.		
D. De overreventlige Medlemmets Con-	37	20
tingent for b. A.		
E. Rentor af Selskabets Capitaler:		
<u>Gælder og Regn.</u>		
1) af 100,000 Rbb. i		
kongl. Obligationer		
til 11 ^{te} Juni b. A.		
for $\frac{6}{m}$	2000	Rbb. = R.
2) af £ 3500 i		
Dansk Eng. 3 pCt.		
Obligationer til 1 ^{ste}		
April b. A. for $\frac{6}{m}$..		
52 £ 3500 10 R.		
à 13 pCt. 53 R.		
og 200 pCt.	467	— 55
F. For verket 300 Rbb. r. C. à pari	246755	300
Rbb.	686258	179140

I n d g i f t.

	Gælder og Regn.	Rebe Gæld.
1. Pensioner for andet Aartal:		
til de sædvanlige Pensionister	105124	
Pensionister for det 25 ^{ste} ste Regat ...	44	
Lido for Caroline-Regatet	25	
2. Liv-Rente		50
3. Raan til et Medlem		100
4. Reise-Reise		30
5. Rubenes Sineasfations Galair for 1840	135	4
6. Det i Nationalbanken optagne Raan	402090	
samt Renter, betalt med	1284	
7. Riffrene uerbeldelige Contingenter ..		1764
8. En anvist Rregning		130
9. Ugebladets Trykning med Papir		
10. Rønninger		400
11. For imed Gælder verket		300
Restancer af udfæste, ei endnu ind-		
friebe Røtteringor:		
for Raan. Rbb. = R. 457 Rbb. = R.	19724	457
for Contingent 197 — 24 = — =	122856	36271
Gældo	122856	36271
Rbb.	686258	179140

Rjebenhavn den 30te Juni 1841.

Overensfommende med den af Rdoministratoren førte Control.

C. Schram.

J. J. Jørgen.

J. C. Sund.

C. G. Primon.

VIT. Rønnen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 32.

Løverdagen den 7de August 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Noogle Regler for Dyrkningen af Potteplanter i Stuer.

(Slutning).

Man gjør derfor bedst i at lade dem Sommeren over forblive staaende i deres Potter. Dersom Man har udplantet dem paa fri Land, bør man i Begyndelsen af September med en skarp Spade gjøre 4 dybe Stik ned omkring Planten i omtrent 3 Tommers Afstand fra dens Stamme, for at overskjære alle dens Sidegrene: derpaa gjør man et femte Stik paa Skraa ind under selve Planten, saa at man kommer til at overskjære Hjerteroden i en Dybde

af omtrent et Qvarteer. Saaledes lader man den blive staaende urørt, indtil man vil tage den ind. Omfjæringen af saa stor en Mængde af dens Rødder vil da have standset den i dens Vært: de, som den har beholdt, ville have udviklet et saameget desto større Antal Sugerødder: og den kan nu uden Fare lestes op og sættes i Potte, hvorved dog er at bemærke, at saamegen Jord som muligt bør blive ved dens Rødder. Lykkes dette, behøver Man kun meget lidet at vande den. Naar den er flyttet i Gums, sætter Man den ved Vinduerne og holder den tørt og luftigt. Alle de store, kraftige Blade, som den har skudt, ville da falde af; men dette behøver man ikke at bekymre sig om. Vinteren igjennem holdes den saa tørt, som muligt, og vandes ikke, ferend Bladene begynde at hænge. Ikke heller maa den staae i Varmen. Henimod Foraaret, naar Solen begynder at skinne, og Man mærker, at den vil til at skyde, gives den mere Vand og Varme, og den udfolder sig nu med en forbausende Hurtighed. Saalænge dette varer, kan den ikke holdes for fugtigt.

Formeringen er, som bekjendt, meget let. Næsten til enhver Tid af Aaret kan Man tage Stiklinger deraf. Dette er i en vis Henseende en stor Fordeel; thi de een- og to-aarige Planter have

den smukkeste Farve og blomstre rigeligst. Skjøndt Man gjerne kan have dem i flere Aar, er der saaledes ingen Fordeel derved; thi de ældste Exemplarer ere langt fra ikke de smukkeste. Man gjør bedre i, hvert Aar at have et nyt Antal eenaarige Planter, og at kaste de ældre bort. I Juli og August flaae Stiklingerne villigst an og opnaae inden Vinteren saadan Sterrelse, at de Intet have at befrygte af den. Man maa altid passe at skjære dem af tæt under en Bladstilk; thi her er den spæde Kvist fastere end ellers og saaledes mindre udsat for Forsaadnelse. Naar det er en ældre Stamme, som Man ikke bekymrer sig om at conservere, gjør Man endnu bedre i at rive de smaa, to à tre Tommer lange, Skud fra Stammen, saaledes at en liden Deel af Barken følger med. Ethvert saadant Skud er nemlig en naturlig Afslægger, der har skudt sine smaa Rodtrævler ind i Moderstammen, befæstet sig i dens Veed og nu suger sin Næring deraf. Man seer dette tydeligt paa oversaugede Granesbrædder, hvor de saakaldte Knaster, der undertiden løsnes aldeles fra Træet, ikke ere Andet end Grenenes Rødder, der ere trængte ind i den gamle Stamme. Paa samme Maade forklares ogsaa Sculeringen, hvorved en Kvist, medens den endnu er indesluttet i Diet, tilligemed dette løsnes

fra sit Sted og indsættes saaledes inden for et andet Træes Bark, at det kan finde Næring ved de, langs derved opstigende, Gaster.

En Hovedregel med Hensyn til Stiklinger er, at de sættes i Sand eller dog i en meget let Jord. De Rodtrævler som skulle udvikle sig, kunne nemlig ingen Modstand taale. Man maa gjere det saa let for dem, som muligt, at udbrede sig i den Jord, som omgiver dem. Ogsaa maa de ideligen holdes fugtige. Undervarme d. e. en Varme, der blot kommer Rødderne men ikke Overplanten til Gode, er ligeledes af stor Indflydelse. Derfor sætter Man gjerne sine Stiklingspotter i et varmt Ved, hvor Underlaget bestaaer af Bark, Løv eller selv forraadnet Gjedning. Har man ikke dette maa man søge at beskytte dem mod stærke Sollys, uden alligevel at berøve dem Varmen deraf, ved at sætte et Glas over dem. Den Fugtighed, som da udvikler sig af Jorden, vil ved Glasset hindres i at undslippe, og saaledes danne en mild Atmosphære, der er dem meget gavnlig.

En Omstændighed, der, naar den var mere bekjendt og almindeligen udevet, maaskee endnu kunde bringe Pelargonierne's Dyrkning tilbage paa det gamle Standpunkt, er den Lethed, hvormed de kunne podes. Det bliver saaledes muligt paa

een og samme Buxt at have 5 eller flere forskjellige Sorter Pelargonier, hvilke, naar de ere valgte med Forstand, yde et ligesaa pragtfuldt som interessant Syn. Fremgangsmaaden hermed er følgende. Man sørger forud for at faae ret kraftige eenaarige Stammer med mange Sidegrene. Man brækker derfor Hjerteskuddet af og kniber alle de Sideskud bort, der ikke tegne til at ville give kraftige Grene. Naar de næste Sommer udplantes, giver Man dem større Potter og affjærer alle Grene indtil tre Fane fra deres Udspring. En Maaned før Podningen omplantes de atter, ligeledes i noget større Potter. Denne Fremgangsmaade, som vilde være hensigtsstridig, hvis Man tragtede efter at faae dem i Blomst, bliver nedvendig, hvor det gjælder om at erholde ret kraftige Grene. To til tre Dage før Podningen beskærer Man disse Grene indtil paa to Tommer af det sidste Mars Træ. Podeqvistene tages nu, tre Tommer lange, og skjæres paa skraa med et Snit, der er en Tomme langt. Et lignende og ligesaa langt Snit gjøres paa den Green, paa hvilken der skal podes. Begge skraa Stykker passer nu neie til hinanden og bindes sammen med en ulden Traad. Man maa sørge for, at Podeqvisten og den Green, med hvilken den skal forene sig, ere omtrent af lige Tykkelse, og at Barken under Om-

bindingen ikke brækkes. Derpaa lægger Man en liden Haandfuld fugtigt Mos omkring Saaret og binder det fast. Dette Mos maa dagligen stænkes, for at det ikke skal blive tørt. Planten selv maa skygges, indtil Podeqvisten begynder at skyde. Otte Dage derefter kan Mosset tages af. Dog gjer Man vel i endnu en Tidlang at behandle Planten med Forsigtighed, da de svagt forbundne Røster ved den mindste Berørelse let falde af.

C. H. Wisby.

Speculanten imod sin Billie.

Grev E. reiste engang fra sit Gods for at begive sig til Paris. Da han reed igjennem Skoven ved Fontainebleau, saae han flere Personer tilhest, som, idet de indsloge en Gjenvei, syntes at have det samme Maal. Nydsgjerrigheden ansporede ham til at følge de Ubekjendte, hvorvel han derved afveeg noget fra den rette Vei. Efter nogen Tid naaede han en stor, rund Plads, hvor han traf flere sletklædte Personer, der havde bundet deres

Heste ved Træerne. Hans første Tanke var nu, at han befandt sig midt i en Tyvebande; men da Flugt var umulig, fordi der stedse ankom Flere ad den eneste Allee, der kunde tjene ham til Retraite, saa ansaae han det for det bedste Middel at trække sig ud af Affairen, at bære sig ad ligesom de Andre, som om han hørte til deres Selskab. Han steg altsaa ogsaa af Hesten, og bandt denne ved et Træ. Hans Uro tiltog imidlertid, da han saa, at Alles Blikke vare rettede imod ham, at der dannede sig Grupper, hvor der hvidskedes, idet man stedse holdt Die med ham. Endeligen fremtraadte en Mand, der gik lige hen imod ham, og spurgte ham forlegen, hvad der førte ham til denne Plads, hvortil Greven svarede med fast Stemme: sandsynligt, min Herre, det samme, som har ført dem Alle hertil. — Den Ufsendte traadte tilbage, meddelede de Andre Udfaldet af sin Mission, hvorpaa en ny Hvidsket opstod. Kort efter kom han igjen, og tilbød Greven 200 Louisd'ors, hvis han vilde bortfjerne sig. Overrasket ved et saa uventet Forslag, begyndte han, at finde Begivenheden ret moersom, uagtet han ikke begreb noget af det Hele, og svarede derfor uden videre, at Tilbudet var for ringe. En ny Raadslagning paafulgte, og strax derefter indfandt Underhandleren sig igjen, som tilbød 500 Louisd'ors.

Tilbudet blev modtaget, Udbetalingen fandt Sted, Greven steg til Hest og reed bort, ledsaget af de Forsamledes gode Ønsker. I den nærmeste Stad søgte han at inddrage Efterretning om den hemmelighedsfulde Forsamling, og erfarede da, at en betydelig Deel af Skoven netop skulde bortsælges til de Heistbydende. Dem, han havde seet, vare forbundne Lysthavende, hvilke, anseende ham for en farlig Concurrent, vare meget glade over, at være blevne ham qvit for saa godt Kjøb. (Der Freischütz).

L. M. Mullen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 33.

Løverdagen den 14de August 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Familieret hos Montenegrinerne.

Blandt de sydlige slaviske Folkelag er Montenegrinerne det tappreste, men ogsaa det vildeste. Tyrkerne selv udøvede steds kun et nominelt Herredømme over dem, lode sig altid næie med en ringe Afgift, og overlode Forvaltningen og Regjeringen til Bladika'en (Erkebiskoppen) af Montenegro. Men heller ikke denne Autoritet er i Besiddelse af nogen synderlig Myndighed, og uagtet Montenegrinerne tilsyneladende ere underkastede nogle russiske Love, have de fleste dog beholdt deres Traditioner. Blandt disse indtager Huusretten den første Plads, hvorfor ogsaa dens Udøvelse hidtil har modstaaet alle Reformplaner.

En serbisk Journal, „Crbski Ustnik“ meddeler en Tildragelse i den nyere Tid, af hvilken hiin Ju-

risdiction med dens raa og blodige Formers hele
Styrke træder for Dagen. —

En riig russisk Kjøbmand ved Navn Mirzita Andrejewitsch Sakaroff, havde i flere Aar været bosat i Belgrad, og beboede en smuk Gaard i Nærheden af den fyrstelige Borg, ikke langt fra Urse-nalet. Denne Kjøbmand, der var Gier af i det mindste fire Millioner Rubler, havde to Sønner i russisk Tjeneste. Nikolas, den ældre, var Ritmester i et Husarregiment, og Paul, den yngre, Lieutenant i det wolhyniske Landseneerregiment. Begge de unge Officierer (en Ritmester kan altsaa ogsaa være en „ung Officier“) vare paa nogle Maaneder i Besøg hos Faderen, og indtraadte snart i et venskabeligt Forhold med en ung Mand i Staden, Milan Dufowitsch, den ældste Søn af Duka Orlitsch, en montenegrinsk Bojar, og Fader til ni Børn, nemlig otte Sønner og een Datter. Milan, der blev meget venskabeligt modtaget, og næsten faderligt behandlet af den russiske Kjøbmand, ønskede ogsaa, paa sin Side, at indføre sine nye Venner i sin Familie, og indbøde dem derfor til et Besøg paa Slottet Borozelajova, hans Faders Residents, hvor han, blandt andre Forneielser, ogsaa lovede at foranstalte for dem den saa farlige og i Norden saa yndede Bjernejagt.

Synet af Slottet, som man naaede efter tvende Dagreiser, havde for de russiske Officierer intet Tiltrækkende. Det var en Art gammel Herreborg fra Feudaltiden, og omgivet af høie, med Skjedeskaar forsynede, men tildeels nedstyrtede, Mure. Efterat have passeret en mørk og øde Gaard, bleve de to Moskoviter indførte i en rummelig Sal, paa hvis

Bægge fandtes ophængte Hjortetakker, Suggetænder, Pelsværk og blandt andet ogsaa — Menneskehuder, som man paa en egen Maade havde conserveret. Ligesom hos de vilde indianske Folkestammer, saaledes ansees ogsaa hos Montenegrinerne Levninger af deres Fiender, som Trophæer, hvilke man tillægger megen Værd. Indianerne sætte sig i Besiddelse blot af deres Offers Hovedhud, medens Montenegro's Bjergbeboere flaae dem aldeles og aftage Kjedet. —

Nikolas og Paul bleve, med hiin, den gamle Gjestfriheds hele Hjertelighed, modtagne af den gamle Bojar, hans syv andre Sønner og hans smukke, attenaarige Datter, der, til Selskaberinde ved sine Forneielser og Arbeider, havde en lige saa skøn og ung Beslægtet hos sig. — Allerede Dagen efter Ankomsten fandt de tvende Russere Opholdet paa Borozelajova langt mindre uvenligt, end det i Førstningen havde forekommet dem. Datteren og Niesen af den gamle Bojar viste, uagtet nogen Vildhed, dog i høj Grad Tilbeielighed til høiere Dannelselse; de laante gjerne Øre til de blide Ord af de blonde Moskoviter, hvis Anstand og fine Levemaade dannede en sælsom Contrast til deres egne Landmænds Raahed og Grovhed. Man elskede snart gjensidigen hinanden, og tilstod det; Læster og Eder paafulgte, og efter fjorten Dages Forløb havde de russiske Officierer gjort saadanne Fremskridt, at de ikke mere havde noget Ønske tilbage.

De otte Brødre ventede imidlertid med Utaalmodighed paa det gunstige Dieblif til det Jagtparti, hvormed de vilde hædre deres Gæster, da en af dem om Midnatten til den firtende Dag blev vækket af en, saavidt det kunde skjønnes ikke langt bortfjernet

Bjørnefloks Hulen. Hurtigt stod han op. Beiret var prægtigt; ikke en eneste Sky var at see. Den unge Mand griber sine Vaaben, vil strax vække sin Fader og sine Brødre, og begiver sig først, i den Hensigt at forskaffe de to Moskoviter en behagelig Overraskelse ved Efterretningen om den længselsfuldt ventede Jagt, til deres Bærelse.

Men neppe havde han betraadt dette, før han staaer som fastnaglet til Jorden af Skræk; hans Læber bevægede sig uden at frembringe en Lyd, thi han fandt sin Søster og sin Cousine hos de tvende Gæster. Raseri træder i Stedet for Overraskelse; Montenegrineren trækker Sablen, men i det Dieblig han vil gjøre Brug af samme, holder han inde. Hurtigt styrter han ud af Bærelset, hvis Dør han fast tillukker, og iler derpaa til Faderen og Brødrene for at meddele dem, hvad han havde seet.

Fremfor alt forsikkrer man sig nu alle Udgange, paadet at de Skyldige ikke skulde undslippe; derpaa sammentræde Bojaren og hans otte Sønner som Familieret, og nu blive de fire Skyldige fremførte for dette frygtelige Tribunal, de russiske Officierer med Hænderne bundne paa Ryggen, og de to unge Piger med lange sorte Elor for Ansigtet.

Den ældste af de otte Brødre, paa det mest levende bevæget ved Synet af sin i Taarer henflydende Søster og Cousine, og maaskee ogsaa ved en ømmere Følelse, tog først Ordet saaledes: „Forbrydelsen er beviist; dog kunde de Skyldige maaskee haabe Tilgivelse af vor Faders Mildhed og Medlidenhed. De to unge Mænd maae derfor udbede sig den Gunst af ham, at turde ægte de tvende forførte ulykkelige Piger“.

„Stille“, raabte den gamle Bojar, afbrydende sin Søn, „sømmer det sig for dig, at foreslaae denne vancerende Udvei? Naar vare Montenegrinerne sunkne saa dybt, at de have anraabt deres Døtters Forsørere om Medlidenhed? Vor Ære skal forblive uplettet, efterdi det staaer i vor Magt, at straffe de Forrædere, der have vovet at lægge Haand paa samme! Montenegro's Døtre, jeg er hverken eders Fader, eller eders Uncle; jeg er eders Dommer. Svarer! Ere I faldne som Offere for Forsørelse, eller er der anvendt Vold imod eder?“

Begge de unge Piger faldt heitgrædende paa Knæ, og raabte: „Vi ere skyldige!“

„Forbrydelsen er tilstaaet“, sagde den gamle Bojar, „vi have endnu kun tilbage, at affige Dommen.“

Uden at forlade sin Plads, spurgte han kun med Blikket sine Sønner, og sagde derpaa, efterat han nogle Dieblikke havde samlet sig, med dæmpet, men fast og tilstræffelig lydig Røst: „Død!“

Den ældste Søn taug; men de syv øvrige gjentog: „Død! Død!“

„Naar I uherte demme os“, sagde derpaa med Rolighed den ældste af de russiske Officierer, „saa ere I ikke længer Dommere, men Mordere. Det var aldrig vor Hensigt, at plette eders Ære, og for at bevise dig det, Bojar af Montenegro, saa forlanger jeg herved din Datters Haand for mig, og din Nieces for min Broder.“

„Udspreßer ikke Dødsfrygten dig disse Ord?“ spurgte den gamle Duka.

„Dersom vi nærede Frygt for Døden, vilde vi ikke bære Raarden“, var Russereus Svar.

„Velan, man lade hente en Præst; begge Ægteskaber skulde fuldbyrdes.“

„Det Sindelag, min Broder har udtalt, er ogsaa mit,“ tog den yngre Broder Ordet, „men fremfor alt maae vi, som I vel ville indsee, lade vor Faders Myndighed vederfares den tilberlige Ære. Tilmed er hans Indvilgelse til vort Ægteskab nødvendigt, og for at erholde denne Tilladelse, behøve vi en Tid af fjorten Dage.“ —

„De ville smutte fra os,“ raabte Ivan, Montenegrinerens yngste Søn, „tilstaa dem ikke denne Frist, thi en Moskovits Ord ligne en Forræders.“

Bojaren tøvede; efter nogen Betænkning sagde han derpaa til de unge russiske Officierer: „Saa far da hen, I ere frie! Men ere I ikke vendte tilbage om tyve Dage, saa ville vi opsege eder og forskaffe os Ret. Husk vel paa, at en Montenegriner aldrig har brudt sit Ord.“

Dybt grebne af det stedfundne Dyrtrin, afreiste Mikolas og Paul fra Slottet; men, da de engang vare undslupne Faren, betragtede de Sagen som et Ungdomseventyr; ei heller meddelede de, ved deres Ankomst til Belgrad, Faderen noget om det givne Løfte, eller de overstandne Farer. Men nogle Personer, til hvem de fortalte det Forefaldne, og som kjendte Montenegrinerens Character, tilraadede dem, at forlade Staden og vende tilbage til deres Regimenter, hvor de i ethvert Tilfælde vilde være i Sikkerhed. I Færstningen vilde de ikke bekvemme sig dertil; men efterat de tyve Dage vare forløbne, tænkte de paa Bojarens Trusler, og, for at undgaae en blodig Sammentræffen, besluttede de, at begive sig til Rusland.

Dagen før Afreisen vilde Kjøbmand Sakaroff

endnu engang see sine Venner samlede til et Aftensmaaltid; det trak noget længe ud, og det begyndte allerede at blive sildigt, da paa engang Gløderene bleve revne op med Voldsomhed, og den gamle Bojar, ledsaget af sine sex ældste Sønner, traadte ind; de to yngste holdt Hestene i Gaarden.

Før de forsamlede Gjester fik Tid til at fatte sig og staae op, vare begge de russiske Officierer allerede grebne af de kraftige Montenegrinere, og slæbte ud af Salen med en saadan Hurtighed og Behændighed, at Forsvar var umuligt. —

„J have ikke holdt eders Løfte, men jeg er kommen for at holde mit!“ Disse ulykkevarslende Ord tilraabte den gamle Duka de af Skræk stivnede Ruslere, og endnu var hans sidste Ord ikke udtalt, før han og hans Sønner allerede igjen vare i Sadlen, og med Sablen i Haanden jagede igjennem Staden. De to ældste havde fastet dem, som de havde svoret at hævne sig paa, foran sig paa Sadlen. —

Gorgjæves vare den gamle Sakaroffs Skrig, og Taarer; Ingen havde sat sig i Bevægelse for at forfølge Montenegrinerne, og da der skulde affendes et Detachment for at indhente dem, erklærede den commanderende Officier, efterat have erfaret Sagens Sammenhæng, at han ikke marcherede ud af Staden, og ei heller vilde foretage sig noget mod Bojaren, thi Retten havde fundet Sted i den behørig Form, og det var saaledes en Forbrydelse, at sætte sig imod Executionen af Huusrettens Dom.

I sin Fortvivlelse besluttede Sakaroff, selv at begive sig til Bojaren for at tilbagefordre sine Sønner. Han tog i Belgrad en Skytsvagt, og begav sig til Borozelajova. Men man tænke sig den gamle Kjøbmands Smerte, da han, ikke langt

fra Slottets Mure, opdagede begge sine Sønners mishandlede Legemer, hvis blødende Sider vare op-
hængte i en, ligeoverfor Slottets Hovedport, opreist
Galge. I Nærheden deraf fandtes ogsaa Eigene
af begge de to unge Piger, der vare blevene halshug-
gede. Ved de ynkelige Jammerffrig af den gamle
Sakaroff, der væltede sig i Støvet, idet han afreev
sit Haar, kom Bojaren og hans Sønner ud af Slot-
tet, og fremtraadte paa denne Rædselens Skueplads.

(Slutningen følger).

Blandinger.

— En Handlende krævede sit Tilgodehavende af en
Dame, til hvem han havde leveret Smink. Da han
blev uhøfligt modtagen, sagde han: „Madame, De be-
handler mig som om jeg kunde være Deres Tjener; De
maa imidlertid betænke, at jeg ikke bærer Deres Farve,
men De bærer min”.

— I England blev udstillet til Bortfælgelse en Sæbe-
fugle, af hvilken Napoleon længe havde betjent sig.
En af de Lyshavende gjorde den Bemærkning, at den var
temmelig afbenyttet. „Det er intet Under”, svarede Sæl-
geren, „Napoleon har ogsaa barberet den halve Verden”.

— En Journal i en af de vestlige, nordamerikanske
Friskater har tilbudet, at modtage Abonnementsprisen i
— Spinekød.

— Blandt et Privatselskabs Statuter i Byen F. findes
følgende Paragrapher: 1) Der bør ikke optages flere
Medlemmer, end der er Plads til i Selskabets Locale.
2) Nytaarsdag bliver aarligen feiret to Gange. 3) Vil
Nogen have mere Forstand, end en Anden, saa bliver
han excluderet. 4) Naar et Medlem har to Ideer, saa
er han forpligtet til at afstræde den ene til et andet Medlem.

L. M. Müllen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredshindstyvende Aargang.

Nr. 34.

Løverdagen den 21de August 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

De af det forenede Understøttelses-Selskabs Medlemmer, som i indeværende Aar agte at anholde om Paan, Gratification eller Pension, underrettes herved om, at Ansøgninger modtages fra den 16de til den 30te Septbr., alle Egnedage til Kl. 12 Formiddag, af Selskabets Bogholder, Bentzen, boende i St. Pedersstræde Nr. 116 første Sal, samt at enhver Ansøgning maa være bilagt, ikke alene med den Egnedes Lovbog, men ogsaa med et udfyldt og behørigt attesteret Schema, der indeholder de Oplysninger, som anses fornødne, for at Ansøge

ningen kan komme i Betragtning. Et saadant Schema kan forinden, ligeledes hver Sagnedag inden Kl. 12 Formiddag, imod Lovbogens Foresviisning, afhentes fornævnte Sted, og bringes det derhos i Grindring, at ligesom ingen Pensionist kan vente at blive tillagt Gratification, saaledes ville samtlige Ansøgninger ifølge Lovens 20de §. blive undersøgte af de vedkommende Glasfers Repræsentanter, til Betænkningss Afgivelse og endelig Afgjærelse i en Generalforsamling, samt at urigtige Angivelser eller ufuldstændige Oplysninger ville efter Lovens 19de §. bevirke Tilfidesættelse.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 21de August 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Bengen.

Familieret hos Montenegrinerne.

(Slutning.)

„Retfærdighed er udevet,” sagde den gamle Duka med dømpet Røst. „Græd og modtag dine Sønners Liig; vi ville kun beholde deres Luder, for med dem at bedække min Datters og min Nieces Kister.” —

Sakaroff begav sig til Bladika'en af Montenegro, og forlangte Retfærdighed for den paa hans Sønners udevede Daad. Den Gamle sammenkaldte sit Raad, man erklærede derpaa, at i saadanne Tilfælde havde Familietricbunalet Ret til at domme og at erquire Dommen, og at Bojaren ikke havde overstredet Grændserne af den ham tilstaaede Retfærdighed.

„Den serbiske Journal ”Erbøki Ustnik,” der under 10de Novbr. f. A. meddeler denne Begivenhed, omtaler ikke, at den russiske Regjering har gjort noget Skridt for at erholde Gyldestgjærelse. —

Levrigt finder man i Historien mange og mærkværdige Exempler paa Udvælsen af Huusretten.

I Aaret 1724 vancærede Ismail Pascha, der var afsendt for at undertrykke Bosniakernes Oprør, en Rone af den montenegrinske Stamme Piperi. Ved Efterretningen herom, forsamlede sig Familieoverhovederne, og demte Ismail Pascha til at slaaes levende, og hugges i Stykker. Femten Medlemmer af Familien snege sig derefter ind i Paschaens Leir, og det lykkedes dem, at bemægtige sig hans Person, hvorpaa Dommen i dens hele, vilde Grusomhed blev fuldført.

I Aaret 1768 kom Mustapha Aga, Befalingsmand over Paschaen af Stutari's Janitscharer, af

Dage paa samme Maade og for den samme Forbrydelse. —

I Maret 1792 blev en russisk Officier, der havde forført en Montenegriners Kone, ligeledes levende flaaet; Konen blev halskugget, og Egte manden begav sig i Exil, for ikke at leve vanæret blandt sine Landsmænd. —

Denne Stifs ubærlige Strengthed er ikke uden Indflydelse paa Sædernes Reenhed blandt Montenegrinerne; Forførelser og Ekteffabssbrud ere meget sjældne iblandt dem. —

Der gives i hiint Land et Ordsprog, som man aldrig forsemmer at gjere den Fremmede bekiendt med: „Betragt Montenegro's Piger, dersom du ei vil, at din Gud skal tørres i Solen.“ — (Das Ausland.)

Folketro i Wales.

Blandt alle de Arter af Overtro, som findes i Wales, er den paa Ellesfolk og Geer den mest poetiske, ligesom den maaſkee ogsaa er den ældste. Der er kjendes tvende Slags Geer: Tylwyth-Teg (den skjønne Familie), der nærer et venskabeligt Sindelag mod Menneskene, og Gyllyllon'erne, der vise sig mest ondskabsfulde eller modvillige mod Menneskene. De Første ere smaa af Væxt, og føre et Hyrdeliv næsten saaledes som Digterne tidligere tænkte sig det i Arcadien. De tage elskende Par under deres Beskyttelse, og ere smukke Melkepiger og flittige, giestfrie Huusmodrehulde og bevaagne; de give behagelige Drømme, og belønne gjerne en tro Tjener, eller et artig Barn.

En gammel Chronist, Geraldus, Gambrier'en, udbreder sig vidtsestigt over disse gaadefulde Væsner, og fortæller mange sælsomme Begivenheder, der skulle have tildraget sig i hans Levetid. — „For kort Tid siden,“ siger han blandt andet, „forefaldt en besynderlig Begivenhed i dette Land (Neath, Grevs skabet Glamorgan.) En Præst ved Navn Glidornus forsikkrer dristigt, at have spillet en Hovedrolle derved. I en Alder af 12 Aar havde han, for at undgaae Straf af sin Lærer, skjult sig under en Buss ved Bredden af en Flod. Allerede havde han befundet sig i tvende Dage i dette Skjul, da to dvergagtige Skikkelser traadte hen til ham og sagde: „„Dersom du vil følge med os, da skulle vi føre dig til et Land, hvor det vil behage dig.““ Han indvilgede heri, og fulgte sine Førere ad en merk, underjordist Godsti, indtil han kom til et taaget, med herligt Land, hvor Eolen dog aldrig skinnede med sin fulde Glands. Barnet blev forestillet Landets Fyrste, der var omgiven af sit hele Hof, og, efterat han neie havde beseet sin Gjest, overgav han ham, til Hoffsolkenes sterke Forbaufelse, til sin Søn, der dengang endnu var et Barn. — Folket var lidet af Vext, men velproportioneret, havde langt Haar, smuk Ansigtssfarve, især Fruentimmerne. Deres Heste og Jagthunde stode i Forhold til Mennefskene, hvad Størrelsen angik. Mæringen bestod fornemmeligen af Mælk og Safran, men de spiste ikke Fisk eller Kød. Naar de vendte tilbage fra Jorden, dadlede de vor Ergjerrighed og vor Utrofskab; og uagtet de ikke havde noget Slags offentlig Gudstjeneste, syntes de dog at have megen Kjærlighed og Erbedighed for Sandheden. Ingen vakte saaledes deres Afsky som en Legner. — Barnet kom ofte tilbage til Oververdenen,

snart ad den Bei, det først havde betraadt, snart ad andre, i Ferstuingen under Padsagning, senere alene; det viste sig kun for dets Moder, til hvem det fortalte, hvad det havde seet. Moderen bad det, at medbringe et Legetøj af Guld, hvorefter der gaves mange, og Barnet tog derfor, idet det legede med Fyrstens Søn, en Guldugle, hvormed de havde leget, til sig, for at vise Moderen den. Men saa snart det vilde træde over Dørtærskelen, snublede det, og tabte Gulduglen, der strax blev optagen af tvende Mander, som overvældede Barnet med alle Tegn paa Foragt og Haan. Et heelt Aar funde det, uagtet alle Forsøg, ikke finde Beien, som førte til det underjordiske Land. Efter mange Uheld var det endeligen saa lykkeligt, igjen at komme nogen Forbindeelse med den hemmelighedsfulde Slægt. Det lærte dens Sprog, hvilket skulde have megen Værd med det Græske."

De saakaldte Tylwyth-Tag have endnu deres Opholdssted ved Foden af et Bjerg paa Grænsen af Brecknockshire. „Forhen," siger en Forfatterinde, „var midt i Klipperne, der omgive en Sø, en Der, som aabnede sig den 1ste Mai. Hvo, som vilde tilfredsstille sin Nysgjerrighed, og som havde Mod til at træde ind af Deren, kom igjennem en mørk Gang ind paa en liden Ø i Søen, hvor der fandtes en Have fuld af de skjønneste Frugter og Blomster, i hvilken Tylwyth-Tag tilbode deres Gjæster Havens Frembringelser, gave herlig Musik, aabenbarede mange af Fremtidens Begivenheder, og indbode dem til at blive saalænge de vilde; dog maatte intet af det, som Den frembragte, bringes derfra. Da derfor en af Gjæsterne havde skjult en Blomst i sin Lomme for at tage den med, (hvilket iøvrigt ikke lyk-

ledes ham, thi ved Udgangen af de mørke Gang forsvandt Blomsten, og Tyven gik fra Forstanden) lukkede Ellefolket Deren, og Den selv seer man fra Bredden af, ikke mere, men man bemærker kun en stærk Taage midt i Vandet. Fra den Tid af har ogsaa, som man fortæller, Ulykken stedse forfulgt Indvaanerne af Wales. Da senere en forvoven Svømmer søgte at komme over til Den, hævede sig pludseligen af Vandet en frygtelig Skikkelse, der tvang ham til at vende om. —

(Slutningen følger.)

Blandinger.

— En Boudoirscene. En rig Banquier havde allerede i et Par Aar levet paa en meget fortrolig Fod med en Dandsferinde ved Opera'en i Paris; men den Skønnes Hjerte tilhørte en ung, smuk Officier. Denne havde en Aften indfundet sig i Damens Boudoir, hvor tvende Gouverter ved den varme Kamin lovede ham en meget behagelig Nydelse. Man sætter sig tilbords, leer og snakker, da pludseligen Opvarterinden træder forstrækket ind, og møder Banquieren. Hurtigt smutter Officieren ind i et lidet Toilettecabinet. Banquieren træder ind og tager Plads. „De kommer meget ubeleiligt,” sagde Dandsferinden, „jeg har en forfærdelig Hovedpine, forlad mig.” — „Er De derfor saa lidet gæstfrie?” spørger Banquieren, forbauset over denne Modtagelse. — „Åh, nei, det er min Modehandlerindes Skyld; jeg skylder hende 25 Louisd'ors, og dem skal hun have imorgen. Giv De mig denne Sum, og forlad mig saa for iaften.” — „Men hvad falder Dem ind?” — „Der falder mig ellers intet ind; jeg er syg.” — „Men De ruinerer mig.” — „Det har ingen Fare, De er en gammel Snig.” — Forbittret staaer Banquieren

op og griber sin Hat for at gaae; men idet han vil forlade Bærelset, mildnes hans Hjerte, og ubemærket lægger han en Banknote over Kaminen, hvornæst han gaaer. — Officieren, der har været Vidne til Alt indenfor Toilet-cabinetets Glasdør, træder nu frem af sit Skjul, putter Banknoten til sig, og tager igjen Plads ved Bordet. „Sandhed, det er en ægte Snit,” udbryder han; „at afslaae Dem 25 Louisd'ors, det kunde jeg ikke have gjort, uagtet jeg intet eier, uden min Kaarde og min Uniform. Beviiis mig den Føielighed, at modtage denne Banknote; det er min Maanedsgage, men jeg forlanger, at De skal modtage den.” — Dandserinden udtømmer sig i Omhedss- og Taknemmelighedsyttringer; og da Banquieren indfinder sig den følgende Morgen, viser hun ham, til hans største Forbauselse, strax Døren. —

— I Berlin vilde en gennemreisende Fremmed lade sig forfærdige en Overtjole. Da Skrædderen, der skulde tage Maal af ham, spurgte, om den skulde syes efter engelsk, fransk, eller efter tydsk Snit, svarede den Fremmede: „Gjør De mig den neutral.”

— I et vist Land er for ikke længe siden, Tiggeri blevet forbudt under en Mulct af 10 Rbdlr. —

— I et nyligt udkommet lidet Skrift: *Six months with the Chinese Expedition* giver Lord Jocelyn følgende Meddelelse over Venuas-Stammen paa Halvøen Malacca. „En af de Stammer, der gennemstreife Skovene og gjelde for Landets Urindvaanere, er Stammen Venuas. Disse Folk komme sjeldent til de civiliserede Dele af Landet, undtagen naar man fanger dem, eller holder dem tilbage. Naar Børnene have naaet Mandbarhedsalderen, dræbe de deres Forældre, for at gjøre Plads for deres egen Generation, og Forældrenes Hjerner staller ere da det eneste de opbevare, til Minde om dem og deres Skjebne.”

L. M. Mullen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 35.

Løverdagen den 28de August 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Folketro i Wales.

(Slutning).

Troen paa Geer naaer op til den fjerneste Oldtid. Allerede hos de gamle Britter findes den forbunden med Landets ældste Sagn, og kan endog historisk efterspores paa den Tid, da Romerne bleve bekjendte med dette Land. Sammenligner man de romerske Skribenters Udsagn med de Sæder og Skikke, som Folketroen tilskriver disse Aander, saa ledes man ogsaa let til Oprindelsen af denne Folketro. Pomponius Mela fortæller, at Gallierne tilbade en Guddom, hvis Præstinder, ni i Tallet, havde aflagt Kydsflhedsløftet, og som ved deres Trylleord frembragte Storme, kunde antage allehaande Skikkelser af Dyr, kunde helbrede for Sygdomme og forudsige

tilkommende Ting. Romerne havde forbudt Druidedyrkelsen i de af dem erobrede Lande, og dens Tilhængere og Præster flygtede til de, det romerske Herredømme ikke underkastede Dele af Storbritannien. Efter de senere Sangers Mening er Feernes Slægt fremkommen af de afdøde Druiders Sjæle, hvilke ikke have været rene nok til at komme i Himmelen, og dog heller ikke lastefulde nok til at fortjene Helvede. Den Hyldest, som allerede i meget gamle Tider blev dem til Deel, tyder paa en Forening af Flere, der handlede i Fællesskab, men adskilte sig fra Landets øvrige Indvaanere, og vare nødte til at skjule sig, hvorfor de havde truffet mange Foranstaltninger for at afstrække, eller umuliggjøre ethvert Forræderi. Et hvert Forsøg paa at opdage dem, bliver straffet med Døden. „Det er Feer,“ siger Galstaff i „de muntre Qvinder,“ „hvo som taler til dem, maa dø.“ Man maa lade dem gaae frit ud og ind, og hver Aften sætte en Skaal Mælk til dem ved Dørtærskelen, hvorfor de lade en liden Pengegave blive tilbage.

De gamle Varder Taliesin og Merdhin nævne tvende Slags af disse hemmelighedsfulde Bæsnere, gode og onde. De Første beboe de frie Skovpladse og grønne Enge, de Sidste de tykke Skove, og Bjergene. Den Avalon gaaet længe for fortryllet, og Samlingspunktet for alle Naturens Rigdomme. Derhen bragtes Kong Arthur efter Slaget ved Gubelin, thi her vorte de kostbare Urter, som helbredede Blesurer, og Taliesin fortæller, at en Fee havde undersøgt Kongens Saar, og lovet at helbrede ham, hvorpaa hun havde taget ham i sin Pleie. „Avalon,“ siger en fransk Romanfriver fra det

13de Aarhundrede, „er riig og skjøn. Slottet er herligere, end man kan forestille sig. Naar Nogen, der er saaret, guider sig paa en af denne Bygninges Stene, er han strax helbredet. De ere glindsende som Ild, Dørene er af det hvideste Elfenbeen, og 500 Vinduer oplyse Bygningen, hvis Mure bestaae af Guld og ædle Stene; ogsaa Taget er af Guld, og paa Gavlen staaer en Guldørn, der holder en stor Diamant i Næbet. Her boe Feerne.“

Man veed at Feerne med deres Foræringer begavede udmærkede Børn, hvorfor disse maatte sættes ud en Nat. Undertiden kom man dem ogsaa imøde, og bar de Nyfødte til deres Grotter.

I Begyndelsen vare Feerne ikke underkastede nogen jordisk Magt; men jo flogere Menneffene bleve, jo større Indflydelse erholdt Herer og Troldmænd over dem. Man har endnu, i et gammelt Manuscript, en Recept, hvorved man kan tvinge disse Mander til at vise sig. Men for at kunne anvende den, maatte Vedkommendes Liv være reent.

En anden Art af Mander, der have megen Lighed med Feerne, ere de i Bjergværkerne saakaldte Bankere, der vise Bjergværksarbejderne de rigeste Gange. Endnu for kort Tid siden stode i en engelsk Journal, Gentleman's Magazine, nogle Breve fra en Hr. Lewis Morris fra Cardigan, der — vi vide ikke, om for Spøg, eller Alvor — i en meget alvorlig Tone paastaar, at disse Mander endnu stedse ere virksomme i Bjergværkerne i hiint Land. Saaledes bemærker han, at i Gruben Gsgair y myn, blev meget ivrigt arbeidet af Manderne før den blev afbenyttet af Menneffene, hvilket Mange kunne bevidne at have hert. Da han begyndte at

bearbejde Gruben Elwyn Elwyd, havde Manderne arbeidet saa stærkt og saa længe, medens Bjergværksfolkene endnu vare beskæftigede med Jordarbeidet, at unge Arbeidere forskrækkede havde grebet Flugten.

(S. VI.)

De saakaldte Squatter's (Colonister*).

1. Squatterne ved Mississipp.

Alle de Europæere, der have bereist Mississippifloden omtale Squatterne som fattige, sygelige Mennesker, der, midt i Sumperne, leve af Tresler, Maïs og Bjørnekjød. Dog have de kun halv Kundskab til dem, de omtale. De fleste af disse Nybyggere vælge frivilligen denne Levemaade, og komme for det meste fra de forenede Stater, hvor Prisen paa Landeiendomme er dem for høi. De høre tale om den frugtbare Jordbund i de Egne, der strækker sig langs de store Floder i Vesten, om det fortræffelige Savntømmer, Overflødigheden af Vildt og Letheden i Udsætningen; dertil kommer ogsaa Udsigten til at komme til at beboe et Land, der er fri for Afgifter — hvormange Mennesker fra andre Lande vilde modstaae saa tillokkende Udsigter?

Gjerne bytte de derfor deres, ved vedvarende Dyrkning forarmede Land, der ikke giver dem andet end Misvært, lade blive tilbage Alt, hvad der netop

*) Af Audubon's *Delineations of American Scenery and Manners*.

ikke er aldeles nødvendigt paa Reisen og i det første Dieblif ved Bosættelsen, læsse deres faa Fornødenheder samt de mindste Værn paa en Vogn, som Karlen fører, hvornæst Konen bestiger en Hest, og Familiefaderen gaaer tilfods med et Sivær paa Nakken, ved Siden af hende, medens Sønnene drive Kvæget foran. Saaledes vandrer Toget i smaa Dagrejser, paa hvilke mange nødvendige Reparationer paa Vognen, eller Seletøiet, de flette Veie, de kun med Møie sammenholdte Creaturer, opholder dem, indtil det, efter mange Eventyrer og Farer, og efterat have tilbragt Uger, ja ofte Maaneder paa Reisen, ankommer til Bredderne af Mississipp^{*)}. Ved det første Beboelsessted standser Toget for at indhente Østerretninger, laaner af Beboerne Canoer til Overfarten, og søger at indrette sig for Vinteren, efterat have naaet den anden Bred.

Snart er en fri Plet udhugget i Skoven og en Hytte foreløbigen opført; Kvæget forsynes med Klover før det læslades, og Hestene finde det fornødne Foder i Nærheden af Huset. Moder og Døttre spinde og væve, Fader og Søner udplante de fornødne Kjøkkenurter, og saaledes nærmer sig da den ublidere Marstid, da de hede Dage følges af kolde Nætter, Saagen bliver stærkere, og Familien, uvant med Klimatet, hjemseses af Febre. Hvo som seer den i denne Periode, kan letteligen ansee dens Tilstand for kummerlig, og berette om de hyppige Sygdomme, den er udsat for; dog dette er den ikke stedse. Forbiseilende Skibe forsyne imidlertid Colonisterne med Meel, Medefroge, Krudt

*) I The prairie (Steppen) giver Cooper en interessant Skildring af et saadant Tog. E. M.

og Bly; fra Kentucky have de vel endog erholdt Fjæderfræ; den mildere Aarstid bringer dem igjen Sundhed og nye Kræfter, og for deres Drer har man gen rank, stærk Stamme, som de da sauge i Planter og Vægter, maattet faldet og om kort Tid lægger et Skib an, for at affjæbe dem deres Forraad af Trælast.

Med den gode Begyndelse voxer deres Foretagelsesaaend: Jagtbyttet bliver større, Hjordene formere sig, og Velstanden tiltager. Efterhaanden samles der større Forraad af Træ, som da lades paa en Flydebro, og paa egen Bekostning bringes til New-Orleans, hvor de finde god Afsetning, og med et Dampskib vende Colonisterne tilbage til deres Hjem, hvor de paany forøge deres Forraad.

Saaledes tiltager med hvert Aar disse driftige Folks Velstand; Sønnenne og Døttrene vore til, gifte sig med andre Squatters, og hvor der, saa Aar iforveien, neppe var en eenlig Hytte at opbæge, bemærker man nu en smuk Landsby, hvis Betydning, ved de Magaziner og Værksteder, den indeslutter, og som stedse tiltage, dagligt forstærker sig.

Paa denne Maade befolkes dette Continents uhyre Grændser; saaledes udbreder sig Culturen stedse videre i de vestlige Egnes Drer, og den Tid er vel ikke mere fjern, da man, i den, endnu stedse med Urskove og Sumpe opfyldte Mississippis-Dal, vil see rige Kornmarker og Frugthauger, og da store Stæder ville hæve sig ved Flodens Bredder.

2. Squatterne i Labrador.

Vor Skonnert var gaaet til Anker i en skjøn Bugt. En Morgen, da jeg søgte efter Fugle og andre Gjenstande for Naturhistorien, mødte mit Die

tilfældigviis den fremspringende Pynt af en liden Ø, der var adskilt fra Fastlandet ved en meget smal Canal. Idet jeg rettede min Rikkert derhen, bemærkede jeg en paa Rnæ liggende Mand, der med foldede Hænder hævede Øinene mod Himmelen. Foran ham var oprettet et lidet Monument af raae Stene, og derpaa var opsat et Trækors. Manden bad. Nydsgjerrig efter at erfare, hvad der havde bragt ham i denne Uderk, besteg jeg min Canot, roede hen til Den, og klavrede op ad Klipperne. Da den Besøgende havde endt sin Andagt, hilste han paa mig i slet Fransk, og paa mit Spørgsmaal, hvorfor han havde valgt et saa eensomt Sted til sin Andagt svarede han: „Havet giver mig om Foraaret og Sommeren min Næring; kommer Vinteren, saa vender jeg mig ved Bønnen mod Bjergene, der sende mig Karabu'en, hvis Kjød nærer, og hvis Peltsværk varmer mig.“

(Slutningen følger).

Blandinger.

— En fransk Retsscene i den Pariser Nationalgardes 3die Regions Disciplinarraad. Den Anklagede, Walson, træder med en eftertænkksom Mine frem for Raadet. Præsidenten: Er De Hr. Walson? — Den Anklagede: Jeg er Walson, du er Walson, han er Walson, vi ere Walson, I ere Walson, de ere Walson. — Præsidenten: Gjør Dem ikke skyldig i noget upasfeligt, men siig os hellere, hvorfor De ikke er truffet paa Bagt. — Den Anklagede (usikker): Truffet? — Præsidenten: Ja, truffet. — Den Anklagede (med Varme): Jeg trækker,

du trækker, han trækker, vi trække, I trække, de trække. (Almindelig Fatter.) — Præsidenten: Er det Deres Hensigt, at fornærme Raadet? — Den Anklagede: Ha! very good! Jeg fornærmer Raadet, du fornærmer Raadet, han fornærmer Raadet, vi fornærme Raadet, I fornærme Raadet, de fornærme Raadet. (Lønge vedholdende Munterhed.) — Auditeuren: Det er en daarlige Wittighed, den Herre der anvender. — Den Anklagede (afbrydende): Jeg anvender, du anvender, han anvender. . . . Auditeuren: Behag De at tie, og lad mig tale. — Den Anklagede (stedse afbrydende ham): Jeg taler, du taler, han taler, vi tale, I tale, de tale. (Vedvarende Munterhed.) — Auditeuren holder inde, da han ikke kan betjene sig af noget Verbum, uden at den Anklagede strax begynder med sin Conjugation. I dette Dieblis styrter en liden Mand med en skrældende Fatter, frem for Skranken. — Den Fremmede: Mine Herrer, jeg vil blot sige Dem. . . — Den Anklagede (afbrydende ham): Jeg siger, du siger, han siger, vi sige. . . — (Almindelig Fatter i hele Salen.) — Den Fremmede: Ha! ha! ha! mine Herrer, denne Person har stuffet dem, thi . . . — Den Anklagede (afbrydende): Jeg stuffer, du stuffer, han stuffer. . . — Den Fremmede holder Haanden for den Anklagedes Mund, og erklærer derpaa, at han selv er den sande Skyldige. Med Hensyn til Balsen, der har moret Raadet ved sine Afbrydelser, da er dette en Engländer, en nylig ankommen Fætter af ham, der af sin Sproglærer har faaet den Opgave, at conjugere alle de Verber, han hører nævnes, for at blive mere fortrolig med det franske Sprog. Hvo, som leer, er overvunden. Raadet er eftergivende, og blimitterer de tvende Fættene uden nogen Domsfældelse. — Den sande Delingvent (trædende frem til Skranken): Mine Herrer, jeg hilser dem! Engländeren (der igjen har faaet Munden fri): Jeg hilser, du hilser, han hilser, vi hilse, I hilse, de hilse. — Og dermed forlode begge Fættene Salen under et nyt Udbrud af almindelig Fatter. —

E. M. Møllen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 36.

Løverdagen den 4de September 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Generalforsamling i **Brandforsikkringens Locale** paa Raad- og Domhuset Onsdagen den 8de September d. A., Eftermiddag Kl. 5, til hvilken Tid D'Herr. Repræsentanter anmodes om behageligen at give Nøde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 4de September 1841.

Schram.

Borgen.

Lund.

M. Vengen.

De saakaldte Squatter's (Colonister).

2. Squatterne i Labrador.

(Slutning).

Jeg fandt denne Anskuelse ganske fornuftig, og fulgte ham til hans Hytte, der var liden og lav, og opført af Stene, som vare sammenfæieede med Jord; Taget var bedækket med Græs og Mos. En uhyre, hollandst Kaffelovn indtog Halvdelen af det indre Rum; en liden Plabning, med et Forhæng af gamle Klude, tjente til Vindue. Paa et Bræt stod en Krog, en Krukke og en Jernpotte. I en Krog bemærkede jeg tre gamle, forrustede Musketter samt nogle Læderposer, der indeholdt Krudt, Bly og Flintestene. Omkring os sprang og gjæede otte Eskimoerhunde, hvis Lugt, i Forening med Bærelsets Røg, ikke var mig meget behagelig.

Manden var meget heftig, og ilede bort for at hente mig nogle Forfriskninger. Ogsaa jeg forlod Hytten, og frydede mig over Naturens hyppige Skjendhed, der omgav mig, endskjendt jeg, efterdi det var i Juni, ikke blev lidet plaget af Musquito'erne og andre Insekter, da jeg saae min Vert komme nedslagen og bedrevet henimod mig. Han havde skjult et lidet Gad Rum i en Buss, for at sikke det for Fiskernes og Fuglefængernes røverske Hænder, og nu var det borte. —

En anden Colonist, der, ligesom den Sidste, var kommen til Labrador, for at gjere sin Lykke ved Fangsten og Salget af Peltsdyr, havde havt mere Held. Vi fandt ham i en Bugt, i hvilken flere Skibe laae for Anker, og ved hvis Bredder adskillige smukke Huse vare byggede. Han holdt flere Tidender, af hvilke han havde erfaret min An-

komst, og ventede mig ved Landingsstedet, hvor han strax indbed mig til at tage mit Ophold i hans Bolig.

En fortræffeligen tilberedt Frokost ventede os i hans velindrettede Huus; han viste os sit, af saa, men velvalgte Beger bestaaende, Bibliothek, førte os omkring i Haven, roste sig af den uafhængige Stilling, hvori han befandt sig paa denne Kyst, og fortalte, at han havde faaet sin eensomme Leve-maade saa fjer, at han ikke havde havt Anledning til at angre den i de 20 Aar, han havde levet i dette Land. Hans Svigerfader boede 70 Mile længere nede ved Kysten, hans Svoger endnu eensgang saa langt borte; men om Vinteren, naar Frost og Sne have gjort Landet fremkommeligt, spændes Hunde for Slæderne, og Afstandene forsvinde. Man aflægger Besøg, afgiver sine Bistfort, og synes at være hinanden saa nær som i de store Stæder, hvor ofte kun nogle Gader adskille Bekjendter, der dog ikke see hinanden i Aar og Dag.

Vi besøgte, paa vort Skib, ogsaa hans Svoger i Bras d'Or. Han beboede et, fra Canada hidbragt Huus ved det smalle Stræde Velle-Isle. Huset, hvis fornemste Prydelse var en stor, hollandsk Kaffelovn, var endnu ikke færdigt. Vor Vertinde, der engang havde været i Canadas Hovedstad, vilde give sig Mine af at være en Skjenaand, og da hun herte, at jeg var Noget af en Kunstner, viste hun mig nogle elendige bemalede Kobberstykker, der hang paa Væggene. „Det er fortræffelige, italienske Stykker,“ sagde hun „thi jeg har kjøbt dem af en Italiener, der havde en heel Pose fuld af deraf. Jeg har ogsaa givet en Shilling for Stykket.“ Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare den gode Kone.

Man satte hypperlig Mælk i reentlige Gade for os. Dette var et kosteligt Maaltid, thi endnu havde vi ikke seet en Ko i dette Land. Men Huusmoderen gjorde endnu flere Fordringer paa at være Kunstnerinde i andre Henseender. Hun bragte Samtalen paa Musik, og spurgte mig, om jeg spillede noget Instrument. Jeg svarede beskedent, at jeg vel spillede, men besad kun liden Færdighed. Hun elskede Musikken lidenskabeligt; men hendes Instrument, sagde hun, var netop i Europa for at blive repareret; dog ventede hun det snart hjem, og da skulde hendes Børn spille flere yndige Arier. Instrumentet var nemlig meget let at tractere; Enhver kunde egentligen spille det, saa at, naar Børnene bleve kjede deraf, kunde Tjenestefolkene afløse dem. Lidt overrasket over Familiens Talenter, ønskede jeg at vide Navnet paa dette Instrument. „Mine Herrer,“ svarede Vertinden, „Instrumentet er tykt og noget langagtigt; der staaer paa fire Fødder ligesom et Bord, og paa den ene Ende har det et Greb, som man kun behøver at dreie hurtigt, eller langsomt, for at faae den kostelige Musik at høre.“ Mine Medreisende kunde neppe tilbageholde deres Latter, og jeg maatte ved Tegnsminde dem om at iagttage Høflighedens Pligter. „Madame,“ sagde jeg derpaa, „det er formodentlig en Virekasse, De spiller.“ — „En Virekasse,“ udraabte hun, „ja rigtigt, det er en Virekasse; jeg havde virkelig forglemt Navnet.“ Denne kunstneriske Dames Mand levede, ligesom sin Svoger, af Sælhundefangst; spadserede om Sommeren med sin Kone i Bjergene, jagede om Vinteren Rhypper og Karabu'er, eiede en Hest, den eneste der i Egnen, og flere Keer, var tjenstagtig mod Enhver, og agtet af Enhver. Den eneste Ubehagelighed i Nærheden af hans Baaning var en Hob af omtrent 1,500 Havkalve, der paa

denne Høstid (det var i August) udbredte en utaal-
delig Stank.

Banditcolonien Longo Sardo.

Ikke ret langt fra den corsikanske Kyst, ligesoverfor Bonifacio, ligger Longo Sardo, hvor Flygtningerne (fra Corsica) have et sikkert Tilflugtssted. Ligesom tre af Alderdommens berømte Steder er Longo Sardo, fra et Tilflugtssted for Mordere, bleven en opblomstrende Colonie, i hvilken der hersker en saa beundringsværdig Orden og Rolighed, at den sardiniske Regjering ikke en eneste Gang har fundet Anledning til at drage nogen af de nye Colonister til Regnskab for begaaet Forbrydelse, uagtet enhver af dem i Hjemmet har været dømt til Døden, et til Galeierne. De ere Alle alt for taknemmelige til, at de til den fremmede, gjestfrie Kyst, skulde medbringe deres Hjemstavn's blodige Had; de have ladet Hævn'en blive tilbage, i Longo Sardo gjælder ingen Blodhævn mere. Dette have Flygtningerne ogsaa begrebet saa fuldkomment, at de, idet de betræde Strandbredden, nedlægge Vaabuene, som de ombytte med Spaden og Plougen, for at aflægge det hidtil ferte, omstreifende Liv, og i det Sted beslutte sig paa en nyttig Tilværelse. Mange gifte sig ogsaa med indfødte Sardinierinder, og give derved tilkjende, at de have opgivet Haabet om, nogentid at komme tilbage til deres Hjem, og ikke mere tænke paa, at seile tilbage over det Stræde, som de fandt det overeensstemmende med Afgjæft, at lægge mellem sig og Toldboden i Bastia.

En Art Politievrighed, sammensat af allerede i lang Tid her domicilerede Flygtninger, prøver de

Afkomne paa det strengeste. Tyve og Espioner taales ikke; den Afkomne skal i Regelen forevise en Afskrift af sin Domsældelse, eller ogsaa skulle tre Vanditter heitideligen bevidne, at den nye Gjest ikke bliver forfulgt for noget Tyveri.

Endnu strengere Opsigt udeves imod dem, som opvække Mistanke om Espioneri. De maa bevise, at de, i det allermindste, ere demte til Tugthuset. Grunden til denne Strengthed ligger deri, at En eller Anden, for at udeve Blodhævnen, let kunde komme derover fra Corsica, om han end ikke var nogen, af Dyrigheden udsendt, Espion. Jevrigt bliver Opsigten iværksat uden frænkende Former, og udelukker ingenlunde, indtil Sagen er bragt i Orden, et hejmodigt, skjendt forsigtigt, Gjestevenskab. I Sandhed, af disse Vanditter kunde maangt et Politi lære god Levemaade!

For at ophjælpe Colonien gav Regjeringen hver Flygtning to Dages Pleieland, hvilket havde den dobbelte Fordeel: at sængsle dem til det nye Hædreland, og, ved Kjærlighed til Erhverv, og ved Arbejde at bibringe dem et fredeligt, borgerligt Sindelag. Nu er alt det Land, hvorover der kan disponeres, allerede længst bortgivet. Naar imidlertid en Colonist forlader den gjestfrie Kyst, saa skeer det kun for at lade sig hverde blandt Gensd'armerne i Lucca eller til de pavelige Tropper. Der opfyldte de trosligen alle de Pligter, der paaligge dem, og Jagen skulde troe, at disse floge og lydige Mennesker nogensinde havde havt alvorlige Tvistigheder med Dyrigheden. Hjemmets onde Lidenstaber have de ganske forglemmt, og der er ikke nogen tilstræffelig Grund til at frygte for, at de nogentid skulde misbruge de dem anbetroede Baaben.

For kort Tid siden bragte Rygtet om en fore-

staaende Udlevering Colonien i Nere. Uden Undtagelse vare alle Flygtningerne beredte til, at ombytte deres Algerdyrkningsbredskaber med Baaben, og at forsvare sig til den sidste Blodsdraabe; dog lode de sig berolige ved den Erklæring af nogle Retslærde, til hvem de henvendte sig, at det, mellem Hofferne i Paris og Turin afsluttede Cartel, ikke kunde have tilbagevirkende Kraft. Naar det imidlertid havde fundet Sted, at en eller anden Udlevering var iværksat ad den diplomatiske Vej, saa havde dette kun truffet saadanne Forbrydere, hvis Frihed var ligesaa farlig for det ene Land, som for det andet. Denne Erklæring adspredte alle Betsymringer.

Ved denne Leilighed henvendte en af disse Mænd sig skriftligen til sin forhenværende Sagfører, idet han blandt andet yttrede sig saaledes:

„Et foruroligende Rygte forstyrrer Freden paa dette sørgelige Tilflugtssted. Generalprocuratoren har, hedder det, forlangt vor Udlevering i Masse. Vi holde det nu for overensstemmende med Klogskab, at være paa vor Post. Med hvilken Ret kunde man rive os bort fra den Jordbund, som vi have erobret med vort Arbeide. Gre vi maaskee ikke tilstræffeligen straffede derved, at vi maae undflye det Land, i hvilket vore Fædres Been hvile. Vi have overtraadt Loven, nu vel, derfor knurre vi heller ikke mod den Kjendelse, der fordømmer os. Men Udleveringen vilde, hverken i Retsfærdighedens, eller i Selskabets Navn, lade sig retsfærdiggjøre. „Dette“ (Selskabet) „har udstedt os, fra hiin adskiller Havet os?“

Efter Klagen følge Trusler:

„Farligt vilde det være, at bringe os til det yderste. Kummer og Sorger have endnu ikke berøret os vort gamle Mod, og de, der gavede det onde

Raad, turde komme til at fortryde det. Kast os kun tilbage paa den fædrene Kyst; vi skulle strax gjenfinde de Huler, i hvilke vi have skjult vore Baaben. I kort Tid bærer den lette Baad os over Vandet, og vore Arme forstaae at fere Roret."

Saadanne Breve opvakte ogsaa i Corsika levende Betynning. Mangen Familie frygtede allerede, snart at see Dødsfienden over for sig, og det saa vildere og uforsonligere, som han selv forjæves havde bragt Freden det tungeste Offer, idet han fordømte sig til Gril. Til Lykke var Betynningen uden Grund fra begge Sider.

I en vis Henseende er altsaa Congo Sardo Corsika's Batany-Bay. Dog er Naboskabet farligt nok, fordi Flygtningen stedse let kan vende tilbage, for pludseligen og uventet at fuldføre Blodhævnen, hvilket iøvrigt er næsten uden Exempel, da Begreberne og Sædvanerne i den nye Colonie have taget en, fra dem i den gamle Hjemstavn aldeles forskjellig Retning, idet de i hiin lære dem at elske Lovens Beskyttelse, som de i denne kun forstode at trodse.

Da de iøvrigt af Naturen ere af et godt og ædelt Gemyt, saa beheves der netop heller intet videre, end at aflede deres Tanker fra den fære Idee om Blodhævnen, for at giere dem til fortræffelige Borgere. (M. Lehwalds Europa).

L. M. Mullen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 37.

Løverdagen den 11te September 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

El Empecinado.

(En Scene af den fransk-spanske Krig).

Alf alle de Omverlinger, der forekomme under et Feldttog, gives der ingen, der saa virksomt træster Soldaten for alle Savn og Anstrengelser, som Udsigten til en Smule Bytte, naar det lader sig opdrive, uden al for grov en Overtrædelse af Krigsartiklerne; hvad han skraber sammen i en Stad, synes ham at være en tilstrækkelig Erstatning for ugelange Faste-dage og vaade Divouacs; en Haandfuld Guldstykker, funden i en død Fiendes Lomme, lader ham for-glemme den længe vedvarende Banddriften, thi denne klare og naturlige Drik er, var og vil stedse blive alle Folkeslags, Jordstreges og Eiders Krigere imod. Væg Soldaten i et godt Qvarter

med fri Fortæring og hos en Bert, der eier en vel-
 forsynet Viinkjelder, og spørg ham da, om han ikke
 finder sig rigeligen belønnet for de forcerede Mar-
 cher og de mange Nattevagter. — Alle Krigens For-
 rettigheder i Fiendens Land udøvede den franske
 Keiserhær i den videste Omfang; dog hændtes det
 meget ofte, at Soldaterne saae sig nedslagede til at
 begrave det Bytte, som Omstændighederne hindrede
 dem i, at bringe videre, hvilket da gjerne skete ved et
 Træ, en Steen, eller en lignende Gjenstand, paadet
 de kunde gjenfinde Stedet ved en gunstigere Veilighed.
 Saaledes modtog, før det ulykkelige Slag ved Vito-
 toria (den 21de Juni 1813) den frugtbare Slette
 ved Alcala til Opbevaring i sit tause Skjød mangt
 et kostbart Pant, hvis Gjenerholdelse forhindredes ved
 det overilede Tilbagetog til Pampelona og derefter
 over Grændsen, saa at, efter Napoleons Fald,
 manges solbrændt Kriger igjen søgte ind i Spanien
 for at hente hvad han tidligere havde maattet lade
 blive tilbage. Bistnok gjorde de fleste den lange
 Rei forgjæves; Træet var sældet, Stenen flyttet, et
 Vandløb, eller et Plougjern havde bragt Skatten
 for Dagen, og overgivet den i fremmede Hænder;
 dog, ofte saae den baskeiske Bonde med Overraskelse
 og Misundelse, for sine Dine en Skat at hæves op
 af Jorden paa et Sted, han mange Gange var gaaet
 hen over, ikke anende, hvilken Rigdom af Sølv-
 far, Juveler, Dubloner o. s. v. her hvilede i den
 Jord, han havde traadt paa.

Naar Fransmanden plyndrede Kirker og Huse,
 saa gjengjældte, paa sin Side, Spanieren Lige med
 Lige. Uopferligen omsværmede Guerillabanderne
 Pengetransporterne, som tilsendtes de franske Befæ-

lingsmænd, og ved Efforten, saasnart Vanden seledes sig stærk nok til et Angreb; thi ei alene, at hver Guerillero sloges som en Rasende, men de havde ogsaa den slemme Vane, at befrie sig fra deres Fanger ved Dolk og Strikke. Saadanne Massacrer forefaldt især meget hyppigt i Begyndelsen af Krigen, fordi Generalerne, i overmodig Tiltro til deres Troppers Tapperhed og i utidig Foragt for de udisciplinerede Væbner, medgave endog de betydeligste Transporter, kun en svag Efforte. Saaledes maatte de betale høie Lærepenge før de ret lærte at indsee de, i Antal og Forvovenhed dagligt tiltagende, Guerillabanders Farlighed *). Nu foregedes Efforten til det dobbelte og tredobbelte; Transporterne af Penge, Munition og Levnetsmidler vare mindre exponerede, men derfor bleve ogsaa Soldaternes Meisommeligheder uden Tal.

I Begyndelsen af Krigen sad, ikke langt fra Bahabon i Gammelcastilien, en smuk Eftermiddag en enkelt Mand paa en Klippe, hvorfra Landeveien kunde observeres paa lang Afstand. Han var isert en nordspansk Bondebragt. Den brede Hilthat, Combrero kaldet, beskyggede de simple og djærve, men derhos ikke uregelmæssige, Træk i det, ved et Udtryk af fjæf Forvovenhed oplivede, Ansigt. Hans skjedesløst baarne Gaarestinds Koste, lod den kampfærste Skikkelses brede Skuldre falde stærk i Vignene. Hænderne vare brede, haarde, brune og som overtrukne med en Hornhud. Ved Siden af Man-

*) Intet Under! Keiserhæren og dens fjæffe Hovdinger havde hidtil kun kæmpet mod Armeer; med et væbnet Folk havde de endnu ikke forsøgt sig; det var Spanien, de erholdt den, med Strømme af Blod kjøbte Erfaring i denne Art af Krig. L. M.

den saa hans lange Gevær, og ved det, med Patro-
ner rigeligen forsynede, Belte, hang et kort Sværd.
Den vilde Skikkelse var en fredelig Viingaardsmand,
ved Navn Juan Martin Diaz, fra hiin gam-
melcastiliske Landsby, som, omgrændset af Sumpe
og steile Bjerge, er udsat for jævnlige Oversvøm-
melser, og hvis Indvaanere derfor, af deres Naboer
og Landsmænd, betegnes med Tilnavnet *Empes-
cinado's*. Fædrelandets Nød havde givet ham,
som saa mange Andre, Baabnene i Haanden, af
hvilke den gode *Empescinado* nu betjente sig saa
fortræffeligt, som om han havde været Kriger i sit
hele Liv.

Paa hiint Sted ferer Veien fra Burgos igjen-
nem et, af takkede Gjælde og Afgrunde, paa begge
Sider indsluttet, Defilé. Fra sit høie Standpunkt
overskuede Guerillero'en en lang Strækning, medens
han selv var saa godt som usynlig, og lænede sig ube-
værgeligen mod Klippemassen, hvis mørke, rødlige
Farve havde saa megen Lighed med hans Dragt.
Allerede tre Timer havde han siddet der, uden at
Noget havde viist sig, der syntes at være vær-
dig hans Opmærksomhed; og da den tause Lurer
bemærkede, at Solen nærmede sig sin Nedgang,
mumlede han en Ed imellem Tænderne. Paa en-
gang reiste han sig op, holdt Haanden for Dinene
som en Skjærm, og skuede skarpt henimod Veiens
fjerneste Beining. Nu saae han, hvad han saa
længselsfuldt havde ventet: en Hob Ryttere, derpaa
et Tog af henved 30 Transportvogne, der igjen
blev fulgt af en Rytterafdeling; hele Eskorten kunde
bestaae af omtrent en 60 Soldater. Da det hele
Tog, paa en Afstand af en spansk Miil, var for-
svunden bag Hjernet af en Klippe, greb Speideren

sit Gævær, og sprang, med Gensens Hurtighed og Sikkerhed, fra Klippe til Klippe, indtil han naaede en, omtrent 100 Skridt derfra værende dyb Slugt, hvor der, dækkede af tykt Buskads og ved Bredden af en liden Bæk, laae en 30 til 40 vakre Knæse, for det meste Landsfolk, dog ogsaa tildeels Mænd, hvis næsten soldateriske Udseende og finere Klædedragt tydede hen paa, at de tilhørte en heiere Stand. Alle vare bevæbnede, En med en Musket, en Anden med en Jagtflint, en Tredie med den ægte spanske Escopette o. s. v. Nogle nøde endnu deres Midbagsføvn, Andre røgede enten deres Sigaritos, eller stode som Tilskuere omkring tvende Spillere, der med nogle af Smuds næsten ukjendelige Kort, spillede om nogle faa Pesetas. Saa snart imidlertid Empecinado's Rest led, vare de Alle hurtigt paa Benene, og trængte sig om ham. — „Til Vaaben, Kammerater!“ raabte han, „om en halv Time vil Fienden være i Huulveien.“ — Glad fulgte Vanden Empecinado, der, skjendt han endnu stod ved Begyndelsen af sin daadrige Lebebane, allerede kunde rose sig af at besidde sine Kammeraters ubetingede Tillid.

Transporten var bestemt til Aranda, hvor der, under Murat's Commando, laae 3,000 Mand Cavalerie, for hvem en Deel af Forraadet var bestemt, medens Resten skulde befordre videre. De for Bognene spændte Muuldyr bleve kjørte af Trainsoldater, og den, af en Lieutenant commanderet, bestod af Dragoner af hiint udmærkede, under Navn af Armee's Gensd'armeriet bekjendte, Corps. En Krigscommissair reed ved Siden af Officieren i Spidsen af Toget; hans Undergivne vare fordeelte mellem Bognene, for at

have Opsynt med Pengene, for hvis Sikkerhed de med deres Person skulde indestaae. Midt i Huulveien sagde Officieren til sin ledsager, at i et saadant Desfilé vilde det være muligt for en Haandsfuld kjække Mænd, at opholde en heel Armee, og tilføiede: „Heller ikke vilde dette Sted være slet valgt til et Overfald, og jeg vilde ikke sidde saa roligt i Sadlen, dersom jeg kunde formode, at der vare Guerilla'er i denne Egn, hvor dog, Gud være lovet, dette forvorpne Paf . . .“

Han fik neppe Tid til at udtale det sidste Ord: som kastede af en usynlig Haand, begravede et mægtigt Klippestykke ham og hans Hest, medens en Geværsalve kastede et Dosis af Dragonerne af Sadlen. De Dvrige studsede, idet de med Blikket forgjæves spejdede efter den Fiende, der sendte dem de dødbringende Kugler; der var intet at opdage uden de takkede Gjeldmasser, naar undtages den øieblikkelige Tilsyneladelse af et Metalglimt i en Gjeldflekt, eller bag en Buks; dog forsvandt det Opdagede saa hurtigt, at det kunde have gjeldt for Spegeri, hvis ikke det velrettede Skud kun alt for tydeligt havde forkyndt Nærværelsen af en Modstander med Kjed og Blod. Regn af den første Salve havde endnu ikke fordeelt sig, da allerede den anden paafulgte, ledsaget af Steenhagel og af enkelte Skud fra alle Sider. De fleste Kugler traf, om ikke Mændene, saa dog hans Hest, thi Spanierne, skjøndt de næsten alle vare unge Mennesker, vare, som Jægere, eller Smuglere, øvede Skytter. Bag troppen havde, bag den lange Rognrække, og i Huulveiens Krumninger, ei engang bemærket Kampens Begyndelse, og da endelig en Sergent sprængte frem for at erfare, hvad der var paa færde, kom han

netop tidlig nok, for at see den sidste Mand af Fors-
troppen styrte til Jorden. At lade Transporten
vende om, var ikke muligt, og ei heller raadeligt,
fordi der var ligesaa langt til Indgangen som til
Udgangen af Defiléet, hvisaarsag Sergenten, der,
efterat Lieutenanten var falden, havde overtaget
Commandoen, lod sine Dragoner sidde af, og ufor-
særdet trængte fremad. Denne Gang blev Modet
ikke kronet ved et heldigt Udfald. Neppe havde
Soldaterne gjort et halvhundrede Skridt, før en
morderisk Ild fra en Slugt i meget kort Afstand
naaede dem, og gjorde meer end Halvdelen af dem
udygtige til Kamp, medens Vanden med Empe-
cinado i Spidsen, trængte rasende ind paa de
Overblevne, for at ende den, nu i Guerilla'ernes
Faveur, ulige Kamp. Dragonerne vare desuden
udmattede af en lang Marche, i alle Henseender
indskrænkede og hindrede ved Localiteten, ved Bog-
nene, ved de faldne og faldende Kammerater, lige-
som de, ved deres tungere Bevæbning og lange
Sabler, vare mindre skikkede til en Kamp til Fods,
end de lette, hurtige og ikke asmattede Bjergbeboere
med deres korte Vaaben. Udfaldet var heller ikke
længe tvivlsomt, og før det blev merkt, vare henved
100 tappre Franskmand faldne for en, ikke halv-
saa stærk, men af Localiteterne heiligen begunstiget,
Fiende.

(Slutningen følger).

Blandinger.

— En Maire i Egnen af Magon, der skulde udstæde en Dødsattest for et otte Dage gammelt Barn, var saa samvittighedsfuld, at han, efterat have anført Navn og Bopæl, tilføiede: „Haandtering: ingen.”

— Da en Datter af en af Bestyrerne for Maadeholdssforeningen i Berlin giftede sig med en Brændeviinsbrænder, gjorde en Person den Bemærkning, at dette var „et blandet Egteskab.”

— En Dame kom for nogen Tid siden ind i en Boglade i Hamburg, og spurgte: „Har De ikke Schillers „Røvere,” af Kogebue?”

— I Rheims blev opført et nyt Stykke, ved Navn „Alcaire,” hvis Forfatter var en der i Staden boende Digter. Da Stykket havde saavel en Deel Skønheder som Mangler, vare Meningerne blandt Tilskuerne deelte, hvisaarsag Forfatteren ikke vilde nævne sig. Men da nogle af Tilskuerne ved Forestillingens Ende raabte paa Forfatteren, fremtraadte Skuespilleren Allan, og sagde meget alvorligt: „Mine Herrer, Forfatteren, Louis Desfain, ønsker at forblive anonym.”

— I Valenciennes skal, for nærværende Tid, findes en Dreng paa $9\frac{1}{2}$ Aar, der har et Par Knebelbarter og dito Bakkenbarter som nogen Grenadeer af den gamle Garde.

— En Stratenrøver sagde til Kammerat: „Vor Næringsvei er ret god, naar der kun ingen Galger vare til.” — „Du er en Nar,” svarede den Anden, „det er netop Galgerne, der opretholde Haandteringen; thi vare de ikke, da vilde vi have saa mange Kammerater, at den Ene maatte bestjæle den Anden.”

L. M. Müllen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 38.

Løverdagen den 18de September 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Da den til den 8de dennes ansatte Generalforsamling ikke blev afholdt, paa Grund af, at det fornødne Antal Repræsentanter ikke mødte, saa indbydes herved D^rHerr. Repræsentanter til en Generalforsamling, som berammes til Mandagen den 20de September Kl. 6, i Brandforsikringens Locale i Raads og Domhuset

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 13de September 1841.

Schram.

Borgen.

Lund.

M. Bengen.

El Empecinado.

(En Scene af den fransk-spanske Krig).

Efterat Spanierne omhyggeligen havde forvisset sig om, at ingen af de faldne Fiender aandede mere, bandt de en Deel af Dragonhestene bag Vognene, og dreve Muuldyrene fremad. Foran red Empecinado med nogle af sine Kammerater paa Heste, de havde bemægtiget sig. Omtrent en Mil fulgte de Landeveien; derpaa bøjede de af, befandt sig efter en Times Forløb imellem uoversæelige, mørke Sumper, og forlode nu igjen Veien, for at tage Retningen mod en liden Landsby til venstre, hvis Huse vare af Steen, ligesom overalt Bjergbeboernes, men forresten havde et fattigt Udseende, og saaledes passede ganske til den øde og sørgelige Egn og til de blege, udhungrede Ansigter paa Oldingerne, Kvinderne og Børnene, hvilke samtligen, ved Togets Nærmelse, hævede et frygteligt Jammerkrig, der dog snart forvandlede sig til Jubel, da de bemærkede, at det ikke var „los Franceses“, de Forhadte og Forbandede, men deres værdige Landsmænd, som nærmede sig.

Her gjorde Banden Holdt. Empecinado sprang af Sadlen, trak en Kasse ud af en Vogn, og var forundret over, at finde den lille Tingest saa tung, at han behøvede alle sine Kræfter for at løfte den. Utaalmodig kastede han den med en Gød mod Jorden, hvorved den, ved Stødet's Hestighed og ved dens egen Tyngde, sprang itu, og snart overstrømmede Jorden med en Guldregn, medens der i Midten dannede sig en Bunte af enkelte og dobbelte Napoleond'ørs og Louisd'ørs — en Rig-

dom, som de lykkelige Besiddere, der stode maalløse af Forbauselse og Glæde, aldrig havde kunnet tænke sig den i deres dristigste Drømme. De andre Vogne vare fyldte med Klædningsstykker og alle Slags Attributer for Officierer og Menige: Uniformer, Epauletter, Snorebesætninger, hvad der hørte til en Generalstabs Pynt, noget, som de raae Naturbørn altsammen betragtede med Foragt, eller drev Spot med.

Empecinado gif paa Raad med de Erfar-
 neste af Vanden. Det var af Bigtighed, at bringe
 Byttet i Sikkerhed, thi det hele omliggende Land
 var oversvømmet af de Franske, og det var let at
 forudsee, at disse vilde efterspore Røverne, og op-
 byde alt, for at faae dem i deres Magt, eller dog
 i det mindste affkære dem fra den spanske Armee.
 Mange Forslag bleve gjorte: det antageligste syn-
 tes imidlertid at være, at man ad hemmelige
 Veie gennem Skovene, skulde søge at naae Bjer-
 gene, og der skjule Byttet i Slugter eller Huler til
 en beleiligere Tid. Men Muuldyrene og Hestene
 vare udmattede, og behøvede Hvile; Veiene langs
 med Sumperne vare besværlige for Godgængere, og
 neppe praticable for Rjoretøier: det syntes saaledes
 ikke klogt, at udsætte sig for, at et styrtet Muuldyr,
 eller en væltet Karre i en af hine Slugter skulde
 bringe hele Vanden i Fare. Og hvorfor skulde man
 ogsaa ile saa stærkt? Den nærmeste Garnison var
 en tre Dimerss Vei derfra, og kunde ikke letteligen
 erfare det Foresaldne før den næste Morgen. Saa-
 ledes blev det da besluttet, først at bryde op Kl. 3
 om Morgenen, men til den Tid at fraspænde Træk-
 dyrene, bringe dem under Tag og forpleie dem.
 Empecinado vaagede selv over, at de erholdt

behørigt Foder, lod derpaa for sine Dine Rassen med Kostbarhederne igjen tilnagle, sætte paa Boggen og bevogte af en udstillet Vagt; dog holdt han det for overflødigt, at udsætte Forposter, thi i Kampens Tummel, var en væsentlig Omstændighed undgaaet hans Opmærksomhed.

Krigscommissairens Hest, et sky Dyr, havde nemlig endnu i rette Tid bemærket det Klippestykke, som strax derefter skulde sønderknuse Lieutenanten og hans Hest; den gjorde et vældigt Spring, hvilket reddede baade dens og Rytterens Liv, derpaa stælede den og løb endeligen igjennem, medens de efterfyrende Skytter, paa Grund af dens raske, uregelmæssige Bevægelser, hverken traf den, eller Rytteren. Commissairen ankom til Alranda, uden neppe selv at vide hvorledes. Der berettede han det sørgelige Eventyr; men hans ophidsede Indbildningskraft omskabte den lille Bunde til en Hærsafdeling; og om ogsaa Generalen ikke kunde troe paa Tilstedeværelsen af nogen betydelig, fiendtlig Magt, — den maatte da være kommen igjennem Luften — saa holdt han det dog for raadeligst, at være beredt paa hvad der kunde møde; han lod derfor strax sex Escadroner sidde op, og gav Ordre til, at Fodfolket skulde rykke efter.

Empecinado havde vel slumret et Par Timer, da han blev vakt ved Geværskud. Han sprang op fra sin Straasæk og traadte til Vinduet. Huset var omringet af Husarer; nye Hobe sprængte frem og opmarcherede i lange Linier; Bognene vare allerede i de Franskes Magt, og Vagten nedhugget, efterat den, formodentligen oversalden halvt i Søvn, neppe havde faaet Tid til at affyre Geværerne.

Stræk og Fortvivlelse havde vel her grebet de fleste Andre, end Juan Martín Díaz.

I Spidsen af Colonnen, der udviklede sig meer og meer, holdt, omgivet af sin Stab, den franske General paa en, med pragtfuldt Ridetøj smykket, Hest; det var en endnu ung Mand med behagelige og aabne, skjendt ikke regelmæssige, Ansigtstræk, og med en Figur, som den stramme og næsten for riigt besatte Husaruniform paa det fordeelagtigste fremhævede. Fra Chacôten belgede Haaret frem i lange Lokker, ved Siden hang en kostbar Damasceener med et gyldent, af Edelstene funkende Greb; i Haanden holdt han en liden, med Guld besat, Ridestik, med hvilken han utaalmødt slog sig paa sine Maroquinstøvler, medens han uddelte Ordre til Adjutanterne. I denne modejunkeragtige Krieger erkjendte Empecinado ved første Blik, Husaren for alle Husarer, den forsængeligste af alle Officierer, den forvovneste af alle de Anførere, der nogentid kastede sig paa Fienden i Spidsen af et Rytteri Joachim Murat.

Guldmaanen beskinnede den sumpige Clette, og Díaz havde med et eneste Blik erkjendt sin Situation. Paa Anførerens Befaling var en Afdeling stegen af Hestene for at undersøge Huset, og Empecinado hørte allerede den smalle Trætrappe knage under Franskmændenes sporeflirrende Trin. Nu var der ikke længere Tid til Betænkning. Han steg ud paa Galleriet, som strakte sig hen under Vinduerne, og som til hans Lykke befandt sig i Skygge. Udenfor rede et Par Husarer op og ned for at bevogte Huset, medens det indvendigt blev gennemsegt. Galleriet kunde være omtrent en tyve Fod fra Jorden. Díaz lod sig først glide ned saa

langt Armene kunde række, og faldt dernæst ned paa Jorden tæt ved en af Husarerne, der dog ikke fik Tid til at dreie Hovedet for at see sig om; thi i et Nu var han kastet af Hesten; Empecinado sprang i Sadeln, og i strakt Carriere jagede han lige forbi Generalen og hans Stab, før Noget saae sig for. Nu ilede han hen over Sumpen mod Bjergene, og havde allerede vundet et godt Forspring før den forbausede Fiende kunde sætte efter ham.

Dog varede det kun kort før en Snees Dragoner ilede afsted efter ham, hurtigt som Ruglen der farer ud af Røret. Den vildeste og lidenskabeligste af alle Jagter begyndte nu: en Menneskejagt. I det klare Maanenskin kunde alle den Forsulgte og Forsølgernes Bevægelser tydeligen bemærkes. Foran Empecinado, barhovedet, det lange sorte Haar flagrende i Vinden, uophørligt pidskende Hesten med Enden af Tøilen; bagefter ham med ulige Hurtighed, Dragonerne, af hvilke kun to kunde, som det syntes, nære noget Haab om at indhente ham. En af dem drog, omtrent midt paa Sletten, en Sadelspistol ud, og fyrede efter den Flygtende. Skuddet feilede, men erindrede Empecinado om Hylsteret ved Sadeln, af hvilket han ligeledes fremdrog en Pistol, sigtede, trykkede løs og traf; Dragonen faldt, og hans Hest blev staaende hos ham.

Empecinado ilede videre. Det for ham saa lykkelige Tilfælde havde villet, at den Hest, han havde bemægtiget sig, var den bedste Løber i Escadronen. Saaledes vandt han igjen et Forspring. Dog havde en af Forsølgterne, en Officier, benyttet den ved Skuddet opstaaede Standsning til at komme nærmere, og lod ikke af før Flygtningen havde naaet Enden af Sumpen, og nu indslog en

smal, stenet Godsti. Junkerne fløi fra Hestchoverne, medens Rytteren var nedt til, at bøie sig ned mod Dyrets Hals for ikke at støde Hovedet mod Grenene af Træerne. Den haardnakkede Forsølger kom stedse nærmere, og da nu Diaz mærkede, at hun ikke kunde undkomme uden en Kamp, saa udtænkte han et Middel til, vaabenløs som han var, at overvinde den Bevæbnede. Ved en skarp Bøining, som Godstien gjorde, kastede han sin Hest saa rasst og behændigt om, at Forsølgeren, i Ordets sande Betydning, fløi ham i Armene, før han var istand til at hæve Vallasken til et Hug. Dragonen var en stærktbygget Karl paa sex Fod, en af de blondhaarede, rødskjæggede Elsassere, der med den, Franskmanden som Tydskeren egne Tapperhed, og saa dermed forbandt den tydske Udholdenhed, paa Grund af hvilken de stedse ere saa velkomne i deres politiske Fædrelands Hære; dog, havde han været endnu engang saa stærk, den jernmusslede Empecinado var han ikke voren; denne omklamrede ham som med Staafljedre, rullede til Jorden med ham, og, liig en Dogge, beed ham rasende i Kinden. Dragonen søgte i sin Smerte, at læsrive sig, for at kunne bruge sit Vaaben, — da slap Empecinado ham pludseligt, og gav ham et heftigt Stød med den knyttede Haand i Siden. Stødet af en vild Tyrs Horn fra Murcia havde været mindre farligt. Den ulykkelige Franskmands Indvolde hang ham ud af Livet, Dinene syntes at ville trænge frem af deres Hulninger, under frampagtige Trækninger rullede han ned i en forbislydende Bæk, hvis Bande farvedes af den af Munden fremqvældende Blodstrøm.

Da, efter et Par Minuters Forløb, hans Landsmænd ankom til Stedet, udaandede han sit sidste

Suf, medens sjernt fra Bjergene endnu hørtas de ilende Hovslag af den Fæst, der bar den fælske Ghygtning.

Blandinger.

— Caulincourt oversatte, fort før Slaget ved Leipzig, Begyndelsen af Napoleons Proclamation til Sachserne saaledes: — — „je suis venu pour me mettre à votre tête — jeg er kommen, for at stille mig paa eders Hoved — vous êtes de troupes bien braves, jo vous connais — car nous sommes alliés depuis sept ans de guerre ic., thi vi have været forenede siden Syvaarskrigen ic.”

— En Professor blev af en Dame anmodet om at sige hende Forskjellen mellem en ordentlig og en overordentlig Professor. „Efter min Mening bestaaer Forskjellen deri,” svarede den Adspurgte, „at en ordentlig Professor ofte ikke veed noget overordentligt, og en overordentlig Professor ofte ikke noget ordentligt.”

— En meget søgt, men tillige meget distrahit, amerikansk Læge blev kaldet til en Patient. Denne skulde tage Piller. I England og Amerika hersker den Etik, at Lægerne betales strax. Dgsaa medbringe de selv Piller. Vor Doctor betragtede den Syge meget eftertænkstomt, trak derpaa en Uste med Piller frem af den ene, og et Guldstykke af den andenomme, tog selv ti Piller, trykkede Patienten Guldmynten i Haanden, og gik. Den anden Morgen var Patienten rast, og Lægen laa i Krampe.

L. M. Mullen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredssindstyvende Aargang.

Nr. 39.

Løverdagen den 25de September 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Mordforsøget mod Napoleon i Schönbrunn*).

Da de tydske Souverainer, der kæmpede mod Napoleon, havde erkjendt Umuligheden af, at modstaae ham med deres Hære, henvendte de sig til deres Undersaatter saaledes: „Tydskere,” sagde de i et, si Begyndelsen af Aaret 1809, gjennem hele Tydskland udbredt Manifest, „fra dette Dieblik af ere vore Stamtræer tilintetgjorte. Kun Tydsklands Regeneration kan skabe nye, ædle Familier. Der eksisterer ingen anden Forskiel mellem os, end den, der hidrører fra det Talent og den Iver, med hvilke vi kæmpe for Fædrelandets hellige Sag.”

*) Af en forhenværende Auditeur i det franske Statsraad. Efter Gazette des Tribunaux.

Disse Ord virkede mægtigt paa Tydskerne. Napoleon var i deres Dine ikke blot deres Fædrelands, men ogsaa deres Friheds Fiende. Ungdommen knyttede alle sine Forhaabninger om Hævn, Lykke og Hæder til hans Fordærvelse. Skolerne, Skrivestuerne og Kaffehusene i Østerrige, Preussen og Sachsen gjenløde af Trusler om Død og Mord. Der gaves endog, under Navn af „Skytteselskaber,“ Forbindelser, hvor man øvede sig i Skydning, i det, i Reglementet og i Circulairer udtalte Niemed, for saa meget sikkrere at træffe „det tydske Fædrelands Fiende.“ Friederich Straaps var den mest fanatiske Repræsentant for denne politiske Agitation. Han havde ingen Medvidere og Fortrolige. Hans Indbildningskraft, der blev sat i Bevægelse ved Begivenhederne før og efter Wagramslaget, drev ham til Mord.

Over det 1809 i Schönbrunn udøvede Attentat, have, saavel paa hiin Tid som senere, mange Beretninger været i Omløb; men Napoleon ønskede, at slige Forsøg imod hans Person og hans Regjering, forbleve Publicum og hans Armee ubekjendte, af Frygt for, i den simple Mands Dine at tabe den Inviolabilitetens Nimbus, i hvilken man troede ham indhyllet.

Vi ville meddele Kjendsgjerningerne efter Niemedens Beretning.

Da Keiseren i de første Dage af October, befandt sig i Schönbrunn, hvor man dengang underhandlede med Østerrige om Freden, underholdt han sig engang med Duroc, Stormarchallen, og Savary, en af hans Adjutanter, om de Attentater, som kunde være iværk imod hans Person; men han vilde ikke troe paa noget sligt. Duroc og Savary belede ingenslunde Troen paa denne

Sikkerhed. Navnligen støttede Hertugen af Ro-
vigo (Savary) sig derpaa, at han havde læst
fortrolige Meddelelser om, at adskillige Individer
havde erholdt det Hverv, at rydde Napoleon af
Veien. — „Bah!” sagde Napoleon, „jeg veed nok,
at Fyrst Eichtenstein” (en af de østerrigske Bes-
fuldmægtigede) „nyligt har sagt til Champaigny”
(fransk Besfuldmægtiget og Udenrigsminister) „ved
en Conferents, at der vel gives exalterede Hoveder
i Tydskland, men at de fremmede Souverainer med
Afsky havde tilbageviiist de dem i denne Henseende
gjorte Tilbud. Man foregiver kun saadant,” til-
føiede han, „for at gjøre os meer eftergivende i
vore Betingelser; rigtignok er det ganske snildt ud-
tænkt, men de skulle intet vinde derved. Hvo skulde
overalt vove paa at udføre et saadant Foretagende
mod mig?”

„J Sandhed, Sire,” svarede Hertugen af
Rovigo, „der gives Menneſker, som nok ere istand
dertil, thi uagtet Deres Majestæt ſtedſe har und-
gaaet Elagenes Farer, ſaa ſtaaer Deres Liv derfor
ikke mindre i Skjebnens Haand.

„Na hvad, Savary, De er affindig. In-
gen her har Lyſt til at døe, og derpaa maatte man
dog være fattet.”

„Ja, Sire, men ogsaa kun derpaa.”

Samtalen faldt nu paa Muligheden af et
Mordſorſeg ved Gift. Duroc syntes at være af
den Mening, at dette Middel var det eneste, ſom
man vilde kunne anvende, fordi det levne-
de For-
bryderen Haab om Straffrihed. Savary var af
ſamme Anſkuelse, men Napoleon løſtede paa Skul-
drene og ſagde utaalmodigt:

„De vide begge ret godt, at Bertholet engang har lært mig et ubedrageligt Forsigtighedsmiddel: da ingen Gift virker udvendigt fra, saa behøver jeg kun, saasnart en Drik har nogen skarp, eller usædvanlig Smag, strax igjen at give den fra mig. Dersom jeg,” tilføiede han smilende, „nogentid bliver forgivet, saa skeer det ved *Fourneau* og *Réchaud**), og de gjøre det visstseligen ikke med Forsæt.”

Og dermed afbrød han denne Samtale.

Hver Middag fandt en stor Parade Sted i Slotsgaarden i Schönbrunn; til denne commanderedes efter *Tour de Folk*, der efterhaanden forlode HOSPITALERNE, paadet at Keiseren selv kunde overtyde sig om, at de vare behørigen helbredede. Denne *Revue* loffede hver Gang mange Nysgjerrige dertil fra Wien. Torsdagen den 12te October gif *Napoleon*, da han var stegen ned fra Slotstrappen, over Gaarden, for at begive sig hen til høre Fløi af et Regiment af den gamle Garde, der dannede den første Linie, da et ungt Menneske, der var klædt omtrent som en Forvaltnings-Embedsmand af Armeen, søgte at nærme sig ham, og iilsomt forføiede sig til den Side, paa hvilken han befandt sig. Fyrsten af *Neufchatel* (*Berthier*) bemærkede denne Bevægelse, sporede sin Hest for at komme tidligere end den Ubekjendte, og spurgte ham:

„Hvor vil De hen?”

„Jeg vil tale med Keiseren.”

*) De tvende første Huushovmestere. Det Ordspil, som Keiseren her tillige anbringer (*fourneau* betyder en Døn, eller Mine, og *réchaud* en Kulpande), lader sig ikke gjengive.

„Saaledes faaer man ikke Reiseren i Tale; gaa tilbage.”

Paa et Tegn af Majorgeneralen bliver det unge Menneſke nu bragt til Side af de, for at tilbageholde de Rysgjerrige, hiſt og her udsatte Skildvagter. Men kort efter ſuiger den ſamme Perſon ſig forbi Grenadererne og ſøger paaen at komme frem. General Rapp, der ligeledes har bemærket ham, iler hen til ham, og ſteder ham nu noget ublidt tilbage. Da han endelig ſeer ham vedvarende at forſege paa, at trænge ſig frem, kalder han paa en af Elite-Gensd'armerne, ſom han beordrer at bemægtige ſig den Paatrængende, og at bringe ham i Palaisvagtten. Flere Gensd'armer træde til, og medens de bortbringe den Ubekjendte, bemærker en af dem noget ſaardt under hans Overtjole paa venſtre Side. Man gjennemſøger ham, og finder en Kjekſekniv, hvis ti Tommer lange, nyligt ſlebne Blad, var indviklet i noget tykt, graat Papir, der dannede et Slags Skede, og var ſammenholdt med flere Gange ombundet, tykt Seglgarn.*)

„Hvorfor bærer De denne Kniv hos Dem?” ſpurgte ham den vagthavende Officier.

„Det er min Hemmelighed.” ſvarede det unge Menneſke opfarende.

Man havde ſendt Melding til Hertugen af Rovigo, Chef for Elite-Gensd'armeriet, og han indſandt ſig ſtrar. Ved at afhøre den Fangne erklære

*) Napoleon gav denne Kniv til General Rapp, og denne har ved ſin Død, efterladt den til ſin Gemalinde, der omhyggeligen har opbevaret den.

rede denne uden Omsvøb, at han havde havt den Hensigt, at dræbe Napoleon.*)

„Jeg hedder Straaps,” tilføjede han i en stolt Tone; „jeg er en Sachser og 19 Aar gammel**); min Fader er lutheransk Præst i Raumburg. Gjør De med mig hvad De vil; jeg har sagt Sandheden.”

For at forsikre sig alle hans Bevægelser, bandt man ham Arm til Arm sammen med en Genesd'arme. Savary bortfjernede sig for at opsege Keiseren, der var ifærd med at lade sine Tropper defilere. Allerede havde Rapp underrettet ham om den Fare, han var undgaaet, men han troede ikke derpaa; da imidlertid Hertugen af Rovigo viste ham den Kniv, der var funden hos Straaps, sagde han, i en næsten spottende Tone til ham:

„Ah, det er en anden Sag, der synes dog at være noget i . . . man hente den unge Mand, jeg vil see ham og selv afhøre ham.”

Efter endt Revue vendte Napoleon tilbage til Slottet. I Tjenestefalen fandt han Champagny, der ventede paa ham.

„Veed De det ikke?” sagde Keiseren koldt til ham; „nu, Fyrst Lichtenstein havde Ret da han sagde Dem, at man havde foreslaaet ham, at myrde mig.”

„Hvad vil Deres Majestæt sige?” . . spurgte den forfækkede Minister.

*) Efter General Rapp var det ham, for hvem Straaps først tilstod, at han havde villet dræbe Keiseren. (*Mémoires du général Rapp, Aide-de-camp de Napoléon. A Paris 1825. P. 115.*)

L. M.

**) Efter Rapp's Memoirer, 18 Aar.

L. M.

„Ja, at myrde mig,” gjentog Keiseren; „for et Dieblis siden har man gjort Forsøg derpaa. Følg De mig, saa skal De erfare det Hele.”

Strax efter lod Savary ved en Gensd'armesrieofficier, Straaps føre frem for Keiseren. Napoleons Medlidenhedsfølelse vaktet ved at see et saa ungt Menneſke. *)

„Det er ikke muligt,” sagde han, „det er jo et Barn.” — Han spurgte derpaa Straaps, der aldeles ikke lod sig imponere ved hans Nærværelse, om han kjendte ham, hvortil han svarede:

„Ja, Sire.”

„Og hvor har De seet mig?”

„I Erfurt, sidste Efteraar” **).

Uagtet han var vidende om den Fanges Tilſtaaelſer, kom Napoleon dog tilbage til sin første Idée; han vendte sig til Corvisart ***), der var tilkaldt, og viste paa den unge Tydſker med de Ord:

*) Bernadotte, Berthier, Savary, Duroc og Rapp vare nærværende. Det var den Sidste, der examinerede Straaps i Keiserens Navn. Det unge Menneſke havde nemlig svaret Keiseren, at han kun forstod meget lidet Fransk, hvorfor Spørgsmaalene bleve ham gjorde paa Tydſk. (Rapp's Memoirer.) L. M.

**) „Harde De dengang ikke den Hensigt, at dræbe mig?” spurgte Napoleon her. — „Nei dengang var jeg en af Deres største Beundrere,” svarede Straaps. (Rapp's Memoirer.) L. M.

***) Denne Keiserens første Læge ledsagede ham ellers ikke paa hans Felttoge. Kun denne Gang var han, kort iforveien, kaldet til Schönbrune, for at konsultere med sin Collega, Desgenettes, Armeens Overchirurg, over et Brysttilfælde, som Napoleon i nogle Dage havde lidt af. —

„De vil see, Doctor, at det er ulykkelig Anfald af Vanvid, eller Sygdom.”

Derpaa udspurgte han den Fange, i alle Tilstebeværendes Paahør, med megen Mildhed og synlig Medlidenhed. Straaps erklærede ham uden Tvivlen, at han havde fattet den faste Beslutning, at dræbe ham.

Blandinger.

— Af en senest bekjendtgjort Oversigt fremgaaer, at Høspitalerne og Forsørgelsesanstalterne i Paris underholde 12,000 Ddinger og Sygelige. Desuden optages af det Offentlige aarligt 76—80,000 Syge samt 4,600 Pittebørn; det underholder 16,000 Pittebørn paa Landet og henved 500 som Lærlinger. Endeligen nyde meer end 30,000 trængende Familier Understøttelse.

— Man har i Frankrige gjort Forsøg med portable Baade af Løi, opfundne og forfærdigede af en Hr. Leclerc. 5 smaae Fartøier af dette Slags med 28 Personer have paa en Flod gjort en Seilads, under hvilken man flere Gange gik iland, toge Baadene op af Vandet, skilte dem ad, satte dem igjen sammen og bragte dem i Vandet, alt i kortere Tid end fem Minuter. Alle fem Baade bleve transporterede tilbage af een Mand, paa en Høandkarre.

— Overlægen ved Institutet for Vanvittige i Reggio har anstillet Forsøg med Hensyn til hvilket Indtryk dramatiske Forestillinger vilde gjøre paa hans Patienter, og Resultatet lader ham formode, at dette vil være et mægtigt virkende Middel til at gjengive dem deres tidligere Forstandsevner.

E. M. Mullen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 40.

Løverdagen den 2^{den} October 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Generalforsamling **i Brandforsikringsens Locale** paa Raad- og Domhuset Mandagen den 4de October d. A., Eftermiddag Kl. 6, for at fortsætte de i Mødet den 20de September sidstleden paabegyndte Forhandlinger; til hvilken Tid D'Herr. Repræsentanter anmodes om behageligen at give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 30te September 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Bentzen.

Mordforsøget mod Napoleon i Schönbunn.

(Slutning).

„Og hvorfor da?“ spurgte Napoleon og slog Armene overkors; „hvad har kunnet foranledige Dem til at begaae denne Forbrydelse?“

„Jeg vilde sikke Tyskland Freden,“ svarede Straaps uden det ringeste Tegn til Eidskabelighed.

„Jeg har kun ført Krig med Østerrige, og har denne Magt ikke angrebet mig?“

„Hele Tyskland staaer i Vaaben; en guddommelig Indflydelse har sagt mig, at en eneste Mands Død vilde bringe Alt i Rolighed, og denne Mand...“

„Unge Menneske,“ afbrød Napoleon ham levende, „Gud kan ikke befale, at begaae nogen Forbrydelse.“

Paa et Bink af Keiseren undersøgte Corvisart Fangens Puls. Han fandt ham noget urolig, men uden Kjendetegn paa nogen sygelig Tilstand, eller synlig Forstandsforvirring; han bemærkede dette halvt høit for Keiseren*), som, efter et Diebligs Betænkning, forelagde Straaps det Spørgsmaal:

„Og naar jeg nu benaadede Dem, vilde De saa være mig Tak skyldig derfor.“

*) „Han befinder sig vel,“ sagde Corvisart. — „Det havde jeg jo nok sagt Dem,“ bemærkede hertil Straaps, der isorvelen havde forfikkret, at han hverken var syg, eller sindssvag. (R's Mem.)

„Jeg vilde da søge at dræbe Dem en anden Gang.”

„Djævel!” raabte Napoleon, „det synes som om en Forbrydelse er intet i Deres Vine.”

„At dræbe Dem, er ingen Forbrydelse,” svarede Strauss koldt, „det er meget meer en hellig Pligt.”*)

Bildheden i disse Ord kontrasterede sælsomt med den blide Tone og den beskedne Mine, hvormed de bleve udtalte. Den uroffelige Beslutning, de forkyndte, og denne, for enhver Menneftesfrygt saa utilgængelige Fanatisme, gjorde paa Reiseren et dybt Indtryk, som han stræbte at skjule under en tilsyneladende fuldkommen Rolighed. Gensd'armeries Officieren førte Strauss bort.

„Følg De ham,” sagde Napoleon til Savary, „og lad Retsfærdigheden have sin Gang.”

Et Dieblif derefter bortskjernede de Tilstedeværende sig, med Undtagelse af Champagny, som Napoleon holdt tilbage ved Armen.

„Sr. Hertug af Cadore,” sagde han med bevæget Stemme, man maa slutte Fred med disse Mennefter, hører De! Vend De tilbage til de Besuldmægtigede, jeg forlader mig aldeles paa Dem; men slut De Freden, og det saa snart som muligt.”

*) Napoleon havde ogsaa spurgt ham, hvis det Portrait var, som han havde hos sig. — „Det er Billedet af en ung Person, som jeg elsker,” svarede han.

„Hun vil blive meget bedrøvet over Deres Foretagende.”

„Hun vil blive bedrøvet over, at det ikke skulde lykkes mig, hun affkyer Dem ligesaa meget som jeg.”

Straaps' Proces begyndte endnu samme Dag. Af Undersegelsen fremgik følgende Resultat:

Straaps var den 12te September afreist fra Erfurt, (hvor han stod i Være hos en Rankings Fabrikant), med en daarlig Cabriolet og en gammel Hest, som han havde laant af en af sin Faders Venner. Han havde aldrig ladet sig forlyde med sin Plan. Kun fandt man efter hans Afreise en Billet, der syntes at give tilkjende, at han vilde lade sig hverve til Armeen, og som sluttede med de Ord: „Man vil finde mig blandt Seierherrerne, eller død paa Balpladsen.” I nogen Afstand fra Erfurt solgte han Hest og Vogn, og forskaffede sig dermed saa mange Penge, at han kunde fortsætte sin Reise til Wien, hvor han indlogerede sig i en af Forstæderne. Den følgende Dag købte han hos en Marchandiser en Kjekkenkniv, for hvilken han betalte 20 Kreuzer. Efterat have slebet den, bivaanede han, uden at knytte Forbindelse med Nogen, hver Dag Paraden i Schönbrunn, ventende en gunstig Leilighed til at udføre sin Plan. Det er sandsynligt, at hvis han havde været nogenlunde forsigtig, havde man nok ladet ham komme frem til Keiseren, og var han engang kommen nær nok, saa havde han, som han selv udsagde i Forheret, ført et sikkert Sted.

Under Forløbet af de fire Dage, i hvilke Undersegelsen fandt Sted, fornegtede hans milde og bøielige Character sig ikke et Dieblif. Han forblev ved sine Tilstaaelser, og ved de Grunde, der havde bevæget ham til hans Beslutning. Kun da Krigsretens Præsident talde med ham om hans Klager imod Napoleon, syntes han rørt, og sagde oprigtigt:

„Havde jeg vidst det tidligere, saa havde jeg maastee ikke uigjenkaldeligen forpligtet mig mod Gud.”

Paa Præsidentens Spørgsmaal, om han kjendte den Straf, som hans Forbrydelse maatte paadrage ham, svarede han:

„Jeg veed, at jeg vil komme til at udstaae Pinsler; jeg har forud været fattet derpaa; men Døden vil gjøre en Ende paa dem, og i Himlens Skjød forskaffe mig En derfor.”

Da Præsidenten derpaa havde sagt ham, at de franske Love ikke foreskrev Pinsler for nogen Forbrydelse, syntes han med Tilfredshed at høre, at den høieste Straf, han kunde befrygte, var at blive skudt.

Dagen før Henrettelsen skrev han til sin Fader: „Endnu i denne Nat har Gud ladet sig tilsyne for mig; det var en Skikkelse liig Solen. Hans Stemme talede til mig: „Gaa fremad, dit Foretagende vil lykkes dig, men du vil døe.”” Jeg føler mig opretholdt ved en ubetvingelig Kraft” ic.

Han taler derpaa om den En, der venter ham i Himmelen, „hvor jeg,” tilføier han, „skal forenes med den Veninde, som mit Hjerte valgte.”

Mandagen den 16de October, den Dag, paa hvilken Straaps skulde arquebuseres, var tillige den Dag, paa hvilken Freden mellem Frankrige og Østerrige blev ratificeret. Da Delinqventen om Middagen hørte de, i denne Anledning læsnede, Kanonsalver, spurgte han uroligt, hvorfor der blev skudt.

„Det skeer i Anledning af Fredsslutningen, som Keiser Napoleon denne Morgen har undertegnet”, svarede man ham.

„O min Gud,” raabte han, og hævede Dinene og Hænderne mod Himmelen, „jeg takker Dig! . . . Gaa er Freden da sluttet, og jeg er ingen Morder.”

Kl. 2 blev han tilfods ført til Retterstedet. Han gik Døden imøde med Mod og Resignation. Et Dvarteer senere var han ikke mere.

Man fandt hos ham Portraitet af en ung, blond Pige, en Ring med Haar af samme Farve, og et Brev fra hans Fader, der blandt Andet indeholdt Følgende: „Vend tilbage til os, kjære Barn; din Aand er syg. Jeg vil gyde Balsom paa dit Hjertes Vunder, som jeg kjender.“ Disse rørende Formaninger vare blevne frugtesløse.

Samme Dag, den 16de October*), forlod Napoleon Schönbrunn, for først at begive sig til Slottet Nymphenburg, hvor det bayerske Hof ventede ham, og deraf til Paris. Det var et herligt Veir. Keiseren var til Hest, omgivet af sine Adjutanter og en Deel af sin Stab; han reed langsomt. Da han kom over en Heide, og Berthier gjorde opmærksom paa Skønheden af det vidtudsatte Panorama, der udbredte sig for Diet, hørte man en Geyersalve. Napoleon standsede sin Hest, og rettede sit Blik mod en liden graa Sky, der langsomt steg i Veiret og trak sig hen langs Træerne; han spurgte Hertugen af Rovigo, der befandt sig ved hans Side, hvad dette betydede. Adjudanten svarede, at det maatte være Straaps' Execution.

*) Efter General Rapp blev Straaps skudt den 27de Oct. Kl. 7 om Morgenen, og samme Dag afreiste Napoleon fra Schönbrunn. Ifølge samme Beretning havde Straaps Intet nydt siden den 24de, idet han haabede, „at han nok skulde have Kraft til at gaae til Døden.“ Hans sidste Ord vare: „Leve Friheden! Leve Tydskland! Dø det Tyran!“ Napoleon havde paalagt General Rapp, at indhente Efterretning om, hvorledes Straaps var gaaet til sin Død. L. M.

„Å! ja! Jeg veed . . .” sagde Keiseren med et pünligt Udtryk i Stemmen; „dette ulykkelige Offer for de himmelige Selskaber, hvoraf Tydskland er plaget. Jeg maa imidlertid engang undertrykke dem alle.”*)

Derpaa sporede han sin Hest, og fortsatte sin Vej stiltiende.

*) Denne Omstændighed er ikke berørt af General Rapp, der dog befandt sig ene med Napoleon, da han forlod Schönbrunn. L. M.

Blandinger.

— I Krigen mellem Frankrige og Rusland i 1807 sporedes, hos de franske Tropper, uagtet de bleve modtagne med Enthousiasme af Polakkerne, megen Ulyst til at passere Weichselen. Mængelen, Vinteren, det flette Veir havde givet dem megen Aversion for denne Krigsskueplads. Polen var bestandig Gjenstanden for deres Satirer og Epigrammer. Fire Ord udgjorde for dem det hele polske Sprogs Eiendommelighed: **Kleba** (Brød), **niema** (her er intet), **vola** (Vand), **sara** (det skal strax komme). — Da Napoleon passerede forbi en Infanteriecolonne i Egnen af Rastatt, i hvilken Egn Tropperne især havde lidt mange Savn, raabte en Soldat i Colonnen: „Papa, Kleha!” — „Niema,” svarede Keiseren. Hele Colonnen udbrød i Latter, og Ingen bad meer om Brød. — Det var især i Theatret, at Tropperne gave deres Lune frit Løb. Da det engang, under en Forestilling i Warschau, varede noget længe før Teppet gik op, tabte en fransk Grenadeer Taalmodigheden. „Mine Herrer Polakker,” raabte han fra sin Plads, „behag at begynde, eller jeg gaaer ikke over Weichsel!”

— Milton blev adspurgt, hvorfor Englands Tron-arving blev kronet i en Alder af 14, og først maatte formæle sig efter det fyldte 18de, Aar. „Det kommer deraf,” svarede Digteren, „at det er vanskeligere at regjere en Rone end et heelt Kongerige.” (Man vil see, at dette Bonmot kun passer halvt, efterdi Tronsfølgen i England ikke blot er arvelig paa den mandlige Side.)

— Som Vælger for Appleby fremtraadte i London Jack Ketch, Skarpretteren for de fem saakaldte Midland Grevskaber. Da man spurgte ham, for hvem han stemmede, raabte han: „For Tornerne Monday og Colvile, og havde jeg et halvt hundrede Stemmer at afgive, skulde de have dem allesammen.” Derpaa gik han bort idet han brummede hos sig selv: „Siden disse Whigs ere komne til Roret, har jeg maattet ligge paa den døvne Side.”

— Ligesom Europæerne anvende Slag, Indespærring o. s. v. som Tugtelse for deres Børn, saaledes straffe Malayerne Børnene ved at knibe, bide, eller fordreie Arme, Hænder og Fingre paa dem. Det er mærkeligt, at Børnene, ved denne Art Tugtelse, ikke ofte blive til Krøblinger.

L. M. Müllen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 41.

Løverdagen den 9de October 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Generalforsamling i **Brandforsikkringens Locale** paa Raad- og Domhuset Freddagen den 15de October d. A., Eftermiddag Kl. 6, for at fortsætte de i Møderne den 20de September paabegyndte og den 4de October fortsatte Forhandlinger om Forslaget til de nye Love; til hvilken Tid D'Herr. Repræsentanter anmodes om behageligen at give Medde- Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 9de October 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Bentzen.

En Petersborger Lommethv.

Den franske Gesandt i Petersborg berømmede en Dag, for en af de russiske Storfyrster, Parisertynenes Behændighed, og fortalte allehaande Anecdoter om den og deres Kunststykker. Storfyrsten meente, at de petersborgske Tyve forstode deres Dont ligesaa godt, og, da Gesandten endnu bestandsigt tvivlede, foreslog Storfyrsten at indgaae et Væddemaal om, at naar Gesandten Dagen efter vilde indfinde sig til Taffels hos ham, skulde han, før Taffet var endt, lade bortstjæle Gesandten's Uhr, Tobaksdaase, Signetring, eller hvad han ellers vilde betegne af slige Ting. Gesandten indgik Væddemaalet, og Storfyrsten sendte strax Bud til Politimesteren, for hos ham at requirere den behændigste Lommethv, der for Dieblicket befandt sig i Fængsel. Personen blev altsaa isørt en Laqvaidragt, beherigen instrueret og givet Løfte om Frihed og Eftergivelse af Straf, hvis han gjorde sine Sager godt. Gesandten havde betegnet sit Uhr som den Gjenstand, paa hvilken Tyven, saavel som han selv, især havde at henvende Opmærksomheden. Diner'en begyndte; de forskjellige Retter bleve fremsatte og borttagne; men den franske Gesandt havde stedse et agtsomt Die med sit Uhr. Den forklædte Lommethv var altid bestjæftiget med at frembære og borttage Retterne og Vinene. Taffet nærmede sig allerede sin Ende, og Storfyrsten vendte med Utaalmodighed paa et Vink fra Tyven, der imidlertid, som det syntes, havde alt for travlt. Endeligen opklaredes Storfyrstens Ansigt, han vendte sig mod den franske Gesandt, der var fordybet i en Samtale med sin Nabo, og spurgte ham,

hvad Klokken var. Gesandten greb triumpherende — han havde jo saa Dieblikke iforveien havt Haanden paa Uhrer — til sin Bestlomme, og trak, til alle Gjæsternes, og især til Storfyrstens, særdeles Moro — en net tilfsaaren Roe frem af samme. En almindelig Latter udbred, og Gesandten blev noget forlegen. Han vilde tage sig en Prise Contenance, slog sig paa alleommer, og bemærkede, at ogsaa hans Tobaksdaase var borte. Latteren tiltog. I sin Forlegenhed og Fortrædelighed greb han til sin Signetring, for, som han pleiede, at dreie den paa Fingeren, men see! ogsaa den var forsvunden. Kort sagt, han fandt, at han formeligen var udplyndret, og at han intet havde beholdt uden hvad Skædder og Skomager varigt havde befæstet. Men Uhr, Daase, Ring, Lommeklæde, Tandstikker, Negler vare stjaalne. Man førte den behændige Tyv frem, og Storfyrsten befalede ham, at give de stjaalne Sager tilbage, men blev ikke lidet forundret, da Tyven fremdrog to Uhre, hvoraf han leverede Gesandten det ene, og Storfyrsten det andet, to Ringe, den ene Gesandten, den anden Storfyrstens, to Daaser ligeledes tilhørende den ene Gesandten, den anden Storfyrsten. Forbauset gjennemsegte denne nu, ligesom før Gesandten, sine Lommer, og fandt, at han var bleven udplyndret paa samme Maade. Imidlertid forsikrede han Gesandten, at det var skeet uden hans Vidende. Ifærd med at forternes paa Skjelman, betænkte han sig dog og takkede ham fordi han havde ladet ham vinde Væddemaalet paa en saa eclatant Maade. Tyven fik sin Frihed men med den alvorlige Paamindelse, i Fremtiden at anvende sin Kunstfærdighed til nyttigere Ting. (Der Freischütz).

Den Pitcairn.*)

(Den første Oprindelse til den nuværende Befolkning paa denne Ø, samt denne Befolknings senere Skjebne ere i og for sig saa pikante Momenter i Australiens Historie, at en kort Meddelelse desangaaende muligen ikke vilde være uden Interesse.**)

Man har grundede Formodninger om, at Den Pitcairn er bleven først opdaget af Spanierne i Maret 1606, af Luis Pás de Torres. Over et heelt halvandet Aarhundrede derefter blev den ikke omtalt med et eneste Ord, indtil den engelske Skibscapitain Carteret i Maret 1767 bekræftede dens Tilværelse. Desuagtet betraadte han ikke Den, fordi han ikke kunde bemærke noget levende Væsen paa den; men han kaldte den „Pitcairn“ efter en ung Mand, han havde ombord. Sex Aar senere (1773) segte Cook, paa sin anden Reise, denne Ø forgjæves, fordi Carteret havde lagt den tre Grader for vestligt paa sit Kort. Dens sande Beliggenhed er 25⁰ s. B., og 130⁰ 25' v. B. fra Greenwich.

I Maret 1790 ankom til Den det oprørske Mandskab af det engelske Skib Bounty, der tidligere havde staaet under Lieutenant Bligh's Commando,

*) Efter Narrative of a Whaling Voyage round the globe. London 1840.

**) I Riises Archiv er Den Pitcairn tidligere omtalt, dog, saavidt vi mindes, mindre udførligt, hvad Beboernes Herkomst angaaer. L. M.

og havde havt det Hverv, at bringe Brødsfrugttræer fra Otaheiti til de vestindiske Der. Oprørerne toge det herreløse Land i Besiddelse, og det er uvist, om de iforveien vare vidende om Dens Tilværelse, eller om de tilfældigviis opdagede den, efterdi de tilbragte fire Maaneder underveis, medens Afstanden fra Otaheiti dog kun er 400 Sømil. I 18 Aar levede de her, skjulte for Verden, indtil det amerikanske Skib „Topaz” i Aaret 1808 ankom dertil, ligesom senere (1814) de engelske Fregatter Briton og Tagus aflagde et Besøg sammesteds. 1831 anløb Capitain Sandilands, og 1836 Lord G. Russel, den fjerne D.

Befolkningen paa Pitcairn er af blandet Udspring. Marsagen hertil hidrører fra den paa Skibet Bounty værende, engelske Besætning, med hvilken en Deel Otaheitere havde forenet sig. Ankomne til Pitcairn i Januar 1790, lagde de Skibet for Anker nær ved Kysten og bragte Ladningen iland ved Hjælp af en Sommerflaade. Endnu var denne Forretning ikke ganske fuldendt, da en Irlænder, ved Navn Mathew Quintal af egen Drift stak Skibet i Brand. Det brændende Skib drev mod Land, og faldt sammen i den nu saakaldte „Bounty-Bugt.” Alt hvad der blev opkastet paa Strandbredden, blev omhyggeligen opsamlet, tilintetgjort, og ethvert Spor af den uøvede Handling udslettet. Ved Ankomsten bestod hele Selskabet af 15 Mandfolk og 12 Fruentimmer, hvoraf de fleste have havt et sergeligt Endeligt; thi med Undtagelse af Adams Young og nogle Otaheiterinder, fandt alle de øvrige en voldsom Død. Styrmanden Christian og en anden Englænder, John Mills, bleve paa een Dag skudte af Otaheiterne, og noget

derefter havde tre andre Englændere samme Skjebne. Paa den anden Side faldt ogsaa nogle Otaheitere for Englændernes Haand, og, da de sidste netop samtligen skulde udryddes, bleve Otaheiterinderne opbragte paa deres egne Mænd og Landsmænd, og dræbte dem alle. Mathew Quintal blev skudt af sine Landsmænd, fordi han var i høj Grad bleven tyrannisk; en M'Goy, der blev afslindig, søgte og fandt sin Død i Belgerne. Den ovennævnte Mills efterlod en Søn, der styrtede ned fra en Klippe, og døde paa Stedet, men hans eneste Datter ægtede senere en af Young's Sønner, fra hvilken og fra Patriarchen Adams den hele, i Aaret 1831, af 87 Individuer bestaaende, Befolkning nedstammede.

Efter nogle faa Aars Forløb døde ogsaa den gamle Young, og Adams var nu bleven Fader og Forstander for hele Colonien og dens Efterkommere. Han var tre Gange gift. Hans første Kone valgte han blandt de otaheitiske Piger; men dette Ægteskab blev barnløst. Efter hendes Død forførte han en anden Otaheiterinde til Utroskab mod hendes Mand, og dette foranledigede den ovenomtalte, blodige Fejde. Hans anden, for retmæssig anerkjendte Hustru, var Enken efter den dræbte Mills, og med hende havde han fire Døtre. Under sit fjerde Ægteskab fik hun et farligt Stød af en Geed, hvorefter hun døde. Hans tredje Kone var Enken efter M'Goy, der skjenkede ham en Søn. Adams døde 1829, i sit 69de Aar, efterat han havde levet 39 Aar der paa Den. Hans Kone overlevede ham kun 6 Uger.

Kort Tid før sin Død yttrede Patriarchen Betynning med Hensyn til det ringe Vandforraad paa

Den naar sammens Befolkning tiltog, og at det var raadeligt, at bede den engelske Regjering om, at forplante Colonien til et passende Sted. Tidligere end nødvendigt blev ogsaa denne Anmodning gjort; og i Maret 1831 ankom Capitain Sandilands med Sluppen „Gomet“ og et Transportskib, paa hvilket 87 Personer bleve indskibede og overførte til Otaheiti. Ved deres Ankomst var, ulykkeligviis, en Borgerkrig i Udbrud; Riv og Strid traadte de Ankomne overalt imøde, og Sædernes Fordærvelse var stegen til den høieste Grad. Sandsynligt havde Pitcairnerne snart fulgt det flette Exempel, hvis de ikke vare blevene angrebne af Sygdomme, og Hjemmee havde indfundet sig. Men der fattedes dem Midler til at betale Tilbagereisen, indtil der, ved de paa Otaheiti levende Europæeres Foranstaltning, blev sammenskudt Penge i dette Niemed. Et amerikansk Skib førte dem tilbage, efterat Colonien havde mistet fjorten af sine Medlemmer ved Orden.

Bennett besøgte Den to Aar derefter, og fandt den særdeles vel opdyrket. Men Besøget paa Otaheiti havde ikke desto mindre haft slemme Følger, og den tidligere Reenhed i Sæderne var gaaet tabt. Ved Ankomsten af en Englænder, Joshua Hill, der havde tilrevet sig Overherredømmet, var der udbrudt Eedragt, og Befolkningen havde deelt sig i 10 Partier. Hill var i Begyndelsen optraadt som Lærer, men forstod snart, at vinde nogle af de kraftigste og ærgjerrigste Mænd for sine Hensigter, indførte Fængselsstraffe og Pidskeslag, lod Baabene borttage og bragte Spioneringssystemet i Gang for at lære at kjende Folkets Sindelag.

(Slutningen følger).

Blandinger.

— En Mechaniker i Paris skal have opfundet et meget findrigt Apparat, ved Hjælp af hvilket alt, hvad der spilles paa et Fortepiano, af sig selv sætter sig i Noder under Instrumentet.

— Under Revolutionen var det Brug i alle Parisertheatre, at kaste med Tøbler efter Skuespillerne. Ved en saadan Leilighed faldt et Tøble, der var bestemt for en Skuespiller, i Madame de Simaines Løge. Hun viklede det omhyggeligen i Papir, og sendte det til General Lafayette, ledsaget af de, med Blyant skrevne Linier: „Min kjære General, tillader De at jeg sender Dem den eneste Frugt, som Revolutionen har bragt mig.”

E. M. Møllen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 42.

Løverdagen den 16de October 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Den Pitcairn.

(Slutning).

Vistnok trængte Colonien til en kraftig Mand, for at redde den fra at forfalde, efterdi dens moralske Tilstand var bleven betænkkelig. Blandt andre skadelige Ting havde Pitcairnerne ogsaa paa Otaheiti, lært Brugen af Brændeviin, hvoraf opstod Gylveri og alskens Easter. Paa den engelske Regjerings Befaling er Hill vel bleven fjernet, men Cædernes tidligere Reenhed vil ikke vende tilbage, og det før saa lykkelige Giland er nu et Bytte for Evedragt, der vel neppe saasnart vil bilægges.

Paa Den findes en By, som ligger paa den nordlige Side; den er omgivet af den skønneste Vegetation, og tildeels skjult imellem Træerne. Husene ere nydeligen byggede, tækkede med Panda-

nuæblade, og forsynede med Vinduesstaaabder; de fleste indeholde kun eet Beboelsesværelse i hvilket hele Familien da finder sit Ophold, medens andre have endnu et Værelse ovenover, som man kommer til ved Hjælp af en Stige. Huusgeraadet er simpelt, men det Hele er reenligt og passende. Den bedste Bygning er Skolehuset, der tillige tjener til Kirke. Ved hvert Huus er et Stykke Jord, der er aflukket ved en Træindsatning, og beplantet med søde Kartofler, Vandmeloner og Græskar. Fremdeles have Stalde og Rum for Geder, Sviin og Fjerkræaturer. Nydelige Beie, der hyppigt slynge sig under Væggene af majestætiske Banyantræer, føre fra een Baaning til en anden. Det dyrkelige Land er deelt i lige Stykker, og bestaaer af god, sandholdig Leersjord. I det Hele skal der kunne leve en Befolkning af 1,000 Sjele*).

Pitcainerne danne en interessant Overgang fra den europæiske til den asiatiske eller polynesiske Race. De ere store og stærke, og deres Physiognomier forraade europæiske Træk. Hudfarven er aldeles som Otahaiternes, med Undtagelse af den afdøde Patriarchs eneste Søn, hvis Hud er noget lysere. Deres Haar ere glindsende sorte, og enten stride, eller nedhængende i smukke Løkker over Skuldrene. De ere frimodige, ærlige og gjestfrie, men tillige stolte og modige. Fruentimmerne ere beskedne, muntre og særdeles indtagende. De have vundet en stor Indflydelse paa Mændene, og deres Stemme bliver, selv i borgerlige Anliggender, ikke lidet agtet. De ere forstandige, virksomme og kraftige, yde ved Markarbeidet megen Hjælp, og have indtil den seneste Tid udmærket sig ved Sædelighed.

*) Den er 5 Mil i Omkreds. L. M.

Mandsfolkene's sædvanlige Klædebragt bestaaer blot i et Stykke Lei om Lænderne (Maro), saaledes som Polynesiernes længst have baaret det. Men naar de gaae til Kirke, eller modtage Fremmede, klæde de sig paa Europæiskt. Deres Hatte ere forfærdigede af Pandanusblade, og prydede med farvede Baand. Kvinderne forfærdige deres Klæder af Morbærbusken, og smykke dem med Planterfarver; men naar der frembyder sig en Leilighed, tilkjæbe de sig europæiskt Bomuldstoi. Sædvanligt bære de en Underkjole og et Skjort, ligesom Otahaiterinderne, samt et Bladbelte om Lænderne. Ved Drerne befæste de Blomsterkoste, og for neden ere Klæderne besatte med Blomsterguirlander. Begge Kjens Opdragelse er endnu meget tilbage. Kun Faa kunne skrive deres Navn, men de fleste have dog lært at læse. Selv Sønnen af den tid nævnte Patriarch, George Adams, har først for kort Tid siden begyndt at tage Underviisning i Skrivning. Veger sees sjældent, med Undtagelse af dem, der ere af religiøs Indhold, og som stundom ere komne i Indvaanernes Hænder ved deres Tuffhandel med Matroserne af fremmede Skibe. Det engelske og otahaitiske Sprog tales næsten lige flydende, skjøndt der dog spores mere Færdighed i det sidste. Derhos er ogsaa det engelske Sprog undergaaet en forandret Ordfølge, hvorvel Pitcairnernes Egenkjerlighed gjør Fordring paa en nøie Kjendskab til det Engelske; og ikke sjældent betjene de sig af hine franske Phraser, der ere saa brugelige blandt de høiere Stænder i England, som f. Ex. faux-pas, fracas, sang-froid osv. Patriarchen Adams havde tidligt gjort sit Folk fortroligt med den christelige Læres rene Grundsætninger, og det er at ønske, at

ingen utidig Fanatisme maa fortrænge den sande Tro. Da Sir Thomas Staines i Maret 1814, besøgte Den feirede Beboerne deres Sendag paa en Løverdag, en Feiltagelse, som var opstaaet derved, at Skibet Bounty seilede om det gode Haabs Forbjerg til Otahiti, hvorved en Dag gik tabt, medens Tidsregningen ikke blev berigtiget.

Udskillige Kjendetegn synes at tyde paa, at Pitcairn allerede tidligere har været beboet; thi man har fundet Levnninger af Gravmæler (Morai), Billeder o. s. v. For ikke længe siden bleve opgravede tvende menneskelige Skeletter, hvis Hoveder hvilede paa Perlemuslingskaller. Ogsaa ere nogle af sort Besalt forfærdigede, Steenerer, blevne fundne. Flere af disse Sager ere bragte til England.

„Om Slægtregistre og Stamtavler.”

Under denne Titel indeholder „Folkebladet” No. 32 og 33 for 1840 en Artikel, der behandler et Anliggende, som hidtil hos os ikke har været Gjenstanden for den Opmærksomhed, hvorpaa det vistnok, fra meer end eet Synspunkt betragtet, har særlig Krav; og vi skulle derfor tillade os, at kalde hiin Artikel i Minde, ved i Korthed at udhæve dens væsentligste Punkter.

„Naar Borgerlige,” hedder det i Folkebladet, „høre disse” (nemlig Benaævnelserne Slægtregistre og Stamtavler) „nævne, belave de sig gjerne paa at lee, fordi de derved komme til at tænke paa saa-

megen Daarskab, som Slægtregistre og Stamtavler have havt i Følge med sig, og som ofte nok er bleven tilberlig revset. Imidlertid er det dog en meget god Skik, at gjøre nøiagtige Optegnelser over sin Familie og bevare dem for Eftertiden, der saa kan benytte og fortsætte dem. At de Adelige af særegne Marsager have fulgt denne Skik i flere Aarhundreder, kommer paa mange Maader til god Nytte, og omvendt er der ofte Grund til at beklage denne de Borgerliges Eigegyldighed for deres Forsædres Erindring, som gjør, at man i mangfoldige Familier ikke husker længere end til Bedstefaderen, saa at hele Slægter forsvinde under Grønsværen, navnløse og mindeløse; eller man maa meissommeligen lede sig frem igjennem Kirkebøger og gamle Papirer for at efterspore de glemte, ofte uerstatteligt tabte Led af den ældre Tids Slægtsfølger."

Efter disse indledende Bemærkninger omtaler Folkebladet først den Trang, som hver den, der, ved Historiens Studium, saa at sige lever sig ind i Fortiden, maa føle til, ligesom at gjøre nærmere personligt Bekjendtskab med de Mennesker, der dengang levede og virkede. Vi tør sikkert antage, at de fleste af Læserne have følt en saadan Trang, naar de med Beundring, eller Interesse have dvælet ved de Bedrifter, der ere udførte af Mænd, hvis Minde Historien har fundet værdigt at opbevares. Det er saaledes med de historiske Personer fra de henfarne Tider, og det er ligesaa med dem af vore Samtidige, der ved deres Talenter, ved deres Kundskaber, ved deres velgjørende Virksomhed i en eller anden Retning, drage Medborgernes Blikke paa sig. Derfor, mener Folkebladet, maatte man ønske, at den nærværende Slægt ikke maatte gjøre sig skyldig i

den samme Forsømmelse, som den, Forsædrene begif, men at Hver især vilde optegne sit Slægtskab saa langt han kan naae tilbage, og ligeledes hele den nuværende Familie. Til at gjøre saadanne Optegnelser — der da behørigen maatte opbevares, fortsættes, og i Usskrifter sendes til saadanne Steder, hvor Slægtregistrene kunne samles og af kyndige Mænd bringes i indbyrdes Forbindelse — hører ingen videre Kundskaber, eller Hovedbrud, men kun Nøiagtighed i de Data, der nedskrives. — Den mulige Indvending, at Mange ville finde deres Familier for uansete og ubekjendte til at kunne komme i nogen Betragtning, møder Folkebladet med den meget rigtige Bemærkning, at der af en uanseet Familie ofte kan fremgaae en stor Mand, og at den, uden selv maafee at vide det, kan indeholde savnede Led af meer ansete Familier, og saaledes danne historiske Forbindelser.

Men ogsaa med Hensyn til den reelle Nytte, er det fornemmeligt, at det ovenomtalte Foretagende i Særdeleshed anbefaler sig. Der gives nemlig, som Folkebladet bemærker, her i Landet mangfoldige Legater, som af forskjellige Personer ere stiftede til forskjellige Tider med den Bestemmelse, at Medlemmerne af en vis Familie fortrinsviis skulle være berettigede til at nyde godt af Renterne, og saaledes oppebære visse Indtægter, eller have andre lignende Fordele. At udfinde de nærmeste Beslægtede, der sædvanligt, for Fordelens Skyld, pleie at holde deres Slægtregistre i Orden, er saaledes ikke vanskeligt; men naar Touren kunde naae til fjernere Beslægtede, der ofte føre et andet Navn, end den Linie, hvortil Stiftelsen hørte, saa skeer det ikke sjældent, at de Berettigede ei engang kjende deres Ret, eller, om de have

nogen Formodning derom, dog enten aldeles ikke, eller kun med Vanskelighed, kunne tilveiebringe Besviserne derfor. Saaledes have Mangfoldige gaaet glip af den Ret, der tilkom dem. Imidlertid kan det endnu være Tid for Mange, at komme til Retligheder for dem og deres Slægt, som de maaskee ikke tidligere have havt nogen Anelse om.

Det er fornemmeligen i denne Henseende, at Folkebladet henleder Læsernes Opmærksomhed paa et Foretagende, der tilvise fortjener at paaafkjennes og understøttes. Hr. Capitain Cengnich (Christianshavn, Prindsensgade Nr. 311) har i flere Aar beskæftiget sig med genealogiske Undersøgelser, idet han især bestræber sig for at samle Oplysninger om Familier, der kunne have Udgang til Legater og lignende Beneficier. Henved 30 Stamtavler ere allerede Frugterne af dette, for mange af hans Medborgere lige saa nyttige, som for ham selv mejsommelige, med Opoffrelse af Tid og Udgifter forbundne, Arbeide. Det vilde særdeles bidrage til Foretagendets heldige Fremme, naar Hr. Cengnich, fra de Familier, der maatte være i Besiddelse af, eller kunne forskaffe sig, slige genealogiske Optegnelser, kunde blive meddeelt disse, da det er let at indsee, at det ofte kun er ved en Sammenstilling af de forskjellige Stamtavler, at det kan gøres muligt for ham, at uddrage paalidelige Resultater af de, i hverandre meer eller mindre indgribende, vistnok hyppigt meget forvirrede, Slægtskabsforbindelser. Bogbinder Holm (Store Strandstræde Nr. 107), hos hvem hele den udkomne Samling, saavel som enkelte Numere deraf, ere at erholde, modtager de Meddelelser, som man maatte finde passende og hensigtsvarende at tilstille Hr. Cengnich,

der allerede har seet sig istand til, for flere Familier at tilveiebringe saadanne Oplysninger, som have været dem nødvendige for at vinde Udkomst til Fordele, der ellers neppe vare blevne dem til Deel.

En mærkelig Folkestamme i Frankrige.

Fr. Trollope fortæller i sit Værk: *A Summer in Western France*, følgende: „Noget sydøstligt for Fontenan, (i Dep. Vendee) blandt Sumpene og Dæmningerne ved Munden af Floden Sèvre Niortaise, findes endnu Levningen af en Stamme, der har givet *Poitou's Oldgrandfere* meget at bestille. Man kalder disse Mennesker *Coliberts*, og de have, under dette Navn, vedligeholdt sig som affondret Folk, fra de ældste Tider. Selv i Feudaltiden, hvor den Grundsatning gjaldt: *nulle terre sans seigneur* (ingen Jordstrækning uden Herre) vare de aldrig Livegne eller Vasaller, efterdi de egentligen ikke levede paa Landet, men i deres Baade, og ikke vilde bortbytte deres elendige, men frie, Tilværelse, med deres Naboers mere velhavende, men tillige mere slaviske Tilstand. Den sandsynligste Formodning er, at de ere Efterkommere af den indfødte Stamme, de saakaldte *Agésinates Cambolectri*, der af Romerne bleve fordrevne til denne Udsættelse, og der bleve sig selv overladte. Navnet uleder man af *Col*, *Pals*, og *libre*, fri. De levede stedse kun iblandt hverandre, giftede sig aldrig med Naboerne, men gifte sig ogsaa efterhaanden tilgrunde, uden nogen ydre indvirkende Årsag. Saalænge man kan forfølge dem tilbage i Tiden, have de været Christne; men der herskede iblandt dem saa sølsomme Anskuelse og saa overtroiske Meninger, at man i lang Tid ansaae dem for Hedninger, hvilket endydermere bidrog til deres fuldstændige Isolering fra den øvrige Befolkning.“

L. M. Møllen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 43.

Løverdagen den 23de October 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Vfficin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Generalforsamling i Brandforsiktringens Locale paa Raads- og Dombuset Mandagen den 23de October d. A., Eftermiddag Kl. 6, for at fortsætte de i Møderne den 20de September paabegyndte og den 4de October fortsatte Forhandlinger om Forslaget til de nye Love; til hvilken Tid D'Herr. Repræsentanter anmodes om behageligen at give Møde.

Den til Fredagen den 15de October berammede Forsamling kunde, af Mangel paa det lovbefalede Antal Repræsentanters Nærværelse, ikke træde i Virksomhed.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 23de October 1841.

Schram.

Borgen.

Lund.

M. Bentzen.

Napoleoniderne.

I det i Hildburghausen og flere Steder udkommende Meyerſke Conversations-Lexicon findes under Artikklen Bonaparte en speciel Beretning om de enkelte Lemmer af Napoleons Familie. Den Glæde, som denne Hærs har udbredt over hele sin Slægt, og den historiske Betydning, som Enkelte af hans Familie — vel nu adspredte som Private i Europa og Amerika, men eengang bærende Krone og Scepter — ved ham have erholdt, gjør en Beretning om Napoleons Slægtninge og Efterkommere, Napoleoniderne, til en interessant Lektüre. Jeg haaber derfor, at nærværende Uddrag af ovenmeldte Værk ikke vil være Bladets Læsere ufjærkomment.) R.

A. Napoleon Bonapartes Forældre.

1) Napoleons Fader, Carl Bonaparte, var født 1749 i Ajaccio paa Corsika. Han nød en god Opdragelse i Fædrenehuset, der vel ikke var formuende, men dog hørte til de fornemmere Huse i den lille By. Han var vel dannet, men bar tidligt Spiiren hos sig til organiske Lidelser, der allerede viste sig hos ham som Ungling og spaaede ham kun en kort Levealder. I Rom begyndte ham sine Stu-

dier, som han senere fortsatte i Pisa, hvor han lagde sig efter Retsvidenskaben. Hans svagelige Constitution havde ingen Indflydelse paa hans aandelige Liv, naar Anledning og Pligt opfordrede ham til offentligt Virksomhed. I slige Tilfælde beundrede Man hans Patriotisme, hans Energi. Da Corsikas overordentlige Consula foreslog Dens Underkastelse under Frankrig, fandt den i ham dens heftigste Modstander, hvis gledende Frihedsord tændte Flammer i Alles Hjerter. Corsikanerne flokkede sig paany omkring Paoli og hans Adjutant, vor Carl B., der paa den Tid først var 20 Aar gammel og allerede 2 Aar i Forveien havde giftet sig med En af Corsikas skjenneste og aanderigste Piger, Cæcilia Ramolino. Efter det uheldige Udfald af Forsvarskrigen imod den franske Overmagt, vilde han dele Skjæbne med Paoli, men blev afholdt derafra ved sin frugtsommelige Røns og en Dunces Overtalelser. I denne Skræksenstid (1768) indtraf Napoleons Fødsel. Efter Corsikas Undertvingelse dekte Carl B. sin Virksomhed imellem sine Kaldspligter som Sagfører og Deputeret og sin Omfarg for sin Familie, der næsten hvert Aar forøgedes, indtil han i Aaret 1779 tilligemed Militair-Gouverneuren Marbeuf blev sendt til Paris som Medlem og Præsæs for en De-

putation af den corsikanſke Adels. Den unge Napoleon og hans Broder Joseph tilligemed deres Søster Elisa ledsagede ham. Han reiste over Florents; i hvis Annaler hans Stammetræes Rødder findes, og her tildrog han sig Storhertug Leopolds deeltagende Opmærksomhed og erholdt af ham en Anbefalings-Skrivelse til Leopolds Søster Dronning Marie Antoinette i Frankrig. Dette tilsyneladende saa ubetydelige Brev havde store Følger for Fremtiden; thi det erhvervede den corsikanſke Deputerede det franske Hofſ Belvillie, og Carl B. benyttede denne Fordeel til, da en paa den Tid opkommen Strid imellem begge Frankrigs øverste Embedsmænd kom til Paatale, at vinde det franske Hof for hans Ven og Belynder Marbeuf, og derved ſkaffe denne humane Mand Seiren over den stolte Marbonne Palet.

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

G r a c e
of
fredie Quartals Regnskab 1841,
for
det ovennede Understøttelses-Selskab.

Indtægt.

	Efter og Regn.		Rice Salt.	
	Rbd.	f.	Rbd.	f.
Beholdning fra forrige Quartal, Me flancer ieregnet	1425	80	819	71
A. Ugebladets ugentlige Indtægter 53 ^{de} Aargang Nr. 27 à 39	697	72		
B. Raans Afbetaling i tredje Quartal		1230		
C. Søndes Majsaft Gæste • Domningens Gave for første og andet Quartal	20			
D. Beret, 500 Rbd. r. Salt imod Ederler	500			
	Rbd.	2643	56	2049
		71		

Indgift.

	Efter og Regn.		Rice Salt.	
	Rbd.	f.	Rbd.	f.
1. Pensioner for tredje Quartal: til de sædvanlige Pensionister	1051	24		
Pensionister for det 23 ^{ste} Regat ...	44			
Sito for Caroline • Regat	25			
2. En anvist Begning	680			
3. Ugebladets Trykning med Papir	161	56		
4. For imod Ederler verlt		500		
5. Lemninger		400		
Støffancer af udsætte, ei endnu ind- friske Døttninger: for Raan..... Rbd. f. 461 Rbd. 12 f. for Contingent 151 — 12 = — " " Salt	151	12	461	12
	1203	76	688	59
	Rbd.	2643	56	2049
		71		

Stiebenhavn den 30te September 1841.

Overensfæmmede med den af Administrationen førte Control.

E. Schrann.

J. E. Borgesen.

J. E. Sund.

E. G. Primou.

St. Bengten.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredshindstyvende Aargang.

Nr. 44.

Løverdagen den 30te October 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Scidelinske Vfficin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

(Fortsættelse.)

Marbeuf viste sin Taknemmelighed ved den virksomme Understøttelse, som han senere ydede Bonapartes Familie og især Napoleon paa Militair-skolen i Brienne. Carl Bonaparte døde i Montpellier den 24de Febr. 1783 paa en anden Reise til Frankrig, hvorhen han var tagen for at helbredes for Mavekræft, en Sygdom, der synes at være arvelig i Familien og hvoraf Napoleon ogsaa døde. Carl B. blev bisat i et Kloster i Montpellier. Da Napoleons Magt var stegen til det Høieste, ansøgte de fornemste Indvaanere i

Montpellier Napoleon om Tillæbelse til at maatte sætte hans afdøde Fader et Minde. Men Napoleon svarede: „Fader de Døde hvile i Ro. Jeg har ogsaa havt en Bedstefader og en Oldefader, der ere døde; hvorfor skulde der ikke gøres Noget for dem? J see, at Eders Tilbud vilde fere meget vidt. Var min Fader død i Gaar, vilde jeg med største Taknemmelighed modtage dette Beviis paa Eders Deeltagelse i min Sorg; men, hvad der er skeet for 20 Aar siden, herer til Fortiden, og min Fader var desuden en Fremmed for Frankrig.” Dog lod Louis Bonaparte nogle Aar senere sin Faders Liig opgrave og nedsætte i St. Leu i Dalen ved Montmorenci, hvor hans Minde pranger. Carl V. var en Gritænker; dog blev han paa det Yderste overbevist om Religionens Sandheder og lod sig trøste af dens milde Lære.

2) Eätitia (Ramolino), Napoleons Moder, var født i Ajaccio den 24de Aug. 1750. Hun var af hæderlig borgerlig Familie, uden al Formue. Hun var ikkun 16 Aar gammel, da hendes Skjænhed og Mand fængslede den unge Carl Bonapartes Hjerte, og neppe 17 Aar gammel blev hun viet til ham. Indtil hendes høieste Alder var hun bekjendt for sin Skjænhed, der var forenet med Værdighed og Heilhed. Hendes hele Skabning

erindrede om en Romerinde fra Republikens stolte Tid. I denne Kvindes Træk var reen italiensk og nygræsk Typus forenet og udpræget med lige Fiin-
hed. Hun helligede sig ganske til sine Børns Op-
dragelse og bestyrede Huusholdningen, under Man-
dens knappe Kaar og med en talrig Familie, med den
sterste Sparksomhed og Orden. Da Englænderne i
Maret 1793 bemægtigede sig Corsika, flygtede Læti-
tia, der hørte til det franske Parti, til Marseille
med sine Børn, Lucian, Elisa, Pauline og Caro-
line. Først efter den 18de Brumaire (9de Novbr.
1799*) kom hun til Paris og fik en Bolig, i
hvilken hun, sin Stilling værdig, dog uden Pragt,
henlevede lykkelige Dage, indtil hendes berømte
Søn herskede over det halve Europa og førte sin
Moder som „Madame mère de l'empereur” i
Nærheden af sin Throne. Napoleon dannede hende
et lidet Hof; gav hende Grev Coëse-Brisac til
første Kammerherre og Hr. Decazes (senere Minister
under Restaurationen og nu Hertug og Pair af
Frankrig) til første Secretair; men hans Moder

*) Den Dag, paa hvilken Napoleon, efterat have for-
ladt Egypten og være kommen til Paris, styrkede
Directorial-Regjeringen; hvorefter Consular-
Regjeringen blev indført og Napoleon blev første
Consul.

felv udnævnte han til øverste Bestyrterinde af alle Velgjørenheds Anstalter i Riget. I denne Stilling viste hun, hvor lidet en saadan Heide indvirkede paa hendes stærke Sjæl, hvor meget hun var sin Lykke voksen og hvor opheiet hun var over de Fristelser, som Magtens Glands udsatte hende for. Med den Sindsrolighed, som kun Selvbeherskelse medfører, vaagede hun endnu stedse med Omhu og alle en Moders Rettigheder over sine Børns Skridt, bemærkede Gangen i deres Tilfiskelser og indsaar rigtigheden den uhyre Afgrund, ved hvilken de alle vandrede. Hendes Raad og hendes moderlige Villie fandt ogsaa endnu i disse Tider, da hendes Børn bare Kroner og Septere, Gehør og Følgksomhed; selv Keiser Napoleon, hvis Villie saa mange Konger og Fyrster adlede, tog ofte sin Tilflugt til sin Moders skarpe Blik og Livserfaring, og han fulgte ofte hendes Raad og rettede meget hyppigen sin Mening efter hendes. Men hyppigst benyttede Lætitia sin Indflydelse til at mægle mellem Brødrene, naar Napoleons Stolthed traf paa Modstand og han despotisk forlangte ethvert Offer. Med hvilken Værdighed Lætitia nu endogsaa viste sig i sin opheiede Stilling, og hvilken ædel Simpeltid hun iagttog ved Siden af Hoffets Pragt, kunde hun dog ikke, ved sin Lykkes pludselige Opsving, undgaae ligesaa-

lidt Beundrere og Smigrere som Misundere og Bagtalelere: og Man tog netop Stoffet til alle Bagtalelser af den Grund, hvorpaa just det Hæderlige i hendes fyrstelige Livsperiode hvilede. Simpelt-heden i hendes Fremtræden, Ordenen og Sparssommeligheden i hendes Deconomi, hendes forsættelige Unddragelse fra Keiserhoffets prunkende Ceremoniel blev af den nye Adels og det nye Dynasties Gjender i Udblandet henregnet til Gjærrighed. Selv den nye Adels i Frankrig, blændet af Hoffets Glimmer, vovede at fæste Tro til Bagtalelsen, saa meget mere som de troede af Keiserens Minder og Yttringer at kunne udgrunde hans Utilfredshed med Keiserinde-Moderens Levemaade. Og virkeligen var Napoleon ofte opbragt over hendes Simpelt-hed; da Contrasten imellem den imponerende Pragt, hvormed Keiseren omgav sig, og den Jævnhed, hvormed Madame mere viste sig, blev alt for paafaldende. Smidlertid svarede Lætitias Hof dog altid til hendes nye Stand: alle Charger vare aflagte med kongelig Rundhaandethed, men, en Hader af al offentlig Glitter af jordisk Herlighed, tænkte den betænksomme Kone i de 7 fede Aar paa Muligheden af indtrædende 7 magre. Aaret 1814 retfærdiggjorde hendes Aneelse. Lætitia deltog med sin Datter

Pauline i Napoleons Exil paa Elba, og drog efter de hundrede Dages ulykkelige Udfald til Rom.

Keiserens Moder levede i Rom hos hendes Stedbroder, Cardinal Fesch, kun omgiven af nogle af hendes Værn eller Vernebrødre. Ligesom tilforn var hendes Levemaade her simpel og tilbageholden; hun havde kun liden Omgang med nogle fåa Venner, men modtog ingen Fremmede; imod Gæstgæster var hun stedse velgjørende. Dr. O'Meara er nok den eneste Englænder, som hun har indbudt til Taffels. Da O'Meara skildrede hende de Krænkelse og Savn, som den fangne Keiser leed paa St. Helena, lod hun Grev Las Cases tilskrive, at han skulde sige til Keiseren, at hendes hele Formue tilhørte ham, og at hun gjerne vilde lade sig nøie med eet Tjenestetjende. Naar en eller anden Tilhænger fra den gamle Tid indfandt sig hos hende, var det en Festdag i hendes Palai. Afverklingen i Efterretningerne fra hendes Værn fyldte hendes Sjæl, efter deres forskjellige Indhold, snart med Glæde, snart med Sorg. Julirevolutionen (1830) opfyldte hele Familien med det Haab, at Forviisningens Ende nu endelig var kommen, og at Napoleoniderne maatte forundes i det Mindste en Grav i Frankrig, men Politikens strenge Bud til-

intetgjorde den korte Glæde. Men da Man forelæste hende den Befaling, at hendes Søn Villeden igjen skulde sættes paa Bøndestetten, græd den gamle Moder de sidste Glædestaarer. I Maret 1832 meldte Maria Louise (Napoleons Gemalinde) hende, efter den gamle Keiser Frank's Befaling, Hertugen af Reichstadt, Napoleons Søn Dødsfald. Fra nu af klagede hun ikke mere, og, omendstjænt gammel, blind og lam, bevarede hun dog til det sidste Mandedræt sin Selvfølelse. Da Man i det franske Deputerettkammer i Maret 1834 raadslog om en Motion, der skulde overdrage Kongen Magt til efter eget Valg at tillade enkelte Lemmer af Familien Bonaparte at vende tilbage til Frankrig, og Dette blev hende forelæst af Aviserne som en glædelig Efterretning, reiste hun sig op fra sit Dødsleie og sagde med et Udtryk af forklaret Værdighed: „Mine Sønner modtage ikke nogen Naade af nogen Fedelig. Kun naar Nationens Villie kalder dem med Væbe tilbage, skulde de gjense Frankrig for at leve der som Borgere med Folket, der har hædret sig selv, da det valgte min Søn til Keiser. — Og, overvældet af harmfulde Følelser, søiede hun til: „Ja! skulde en af dem modtage Tilladelsen til at vende tilbage til

Franfrig som en Kongegunst, vilde jeg ønske mig Kraft nok til med disse mine Hænder at kvæle ham.”

Napoleonidernes Moder døde i Rom den 2den Februar 1836, efterat hun kort i Forveien endnu een Gang havde seet sine Børn og Børnebørn omkring sig.

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 45.

Løverdagen den 6te November 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Scidelinste Officin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

B. Napoleon Bonapartes Brødre.

(Fortsættelse.)

1) Joseph B. var født den 7de Januar 1767 *) i Ajaccio. Faderen bestemte ham for Retsvidenskaben, og Moderen vedblev ogsaa, efter sin Mands Død, denne Bestemmelse for ham. I Pisa begyndte han sine Studier, men han fattede snart saadan en Modbydelighed for Retsvidenskaben, at han opgav Studeringerne. 1793 gif han med sin Broder Jerome til Marseille, hvor han kom i Bekjendtskab

*) Efter Almanac imperial 5. Febr. 1768.

med en rig Kjøbmands Datter, *Clary*, som han ægtede 1794. Paa denne Tid begyndte hans Broder, *Napoleon*, at vinde Celebritet, og, efter hans Ubefalelse, gjorde den Convents-Deputerede, *Salicetti*, *Joseph* til sin Secretair og udvirkede senere hans Ansættelse som Krigscommissair ved den italienske Armee. I Marts 1797 indtraadte han, ligesom ogsaa hans Broder, *Lucian*, som Deputeret fra et Departement, i de Femhundredes Raad. Fra denne Tid af faaer hans politiske Liv nogen Vigtighed. Som Republikens Gesandt i Rom bidrog han i November til at styrte den pavelige Magt. Under den Gjæring, som fandt Sted i Kirkestaten, hvor Nærheden af de nyskabte italienske Republiker havde vakt Længslen efter det ene og frie Italien, og, medens den pavelige Regjering havde gydt Olie i Ilden ved at heste de fornemste Skrigere, faldt den cisalpinske Republiks Tropper ind paa det romerske Gebeet. *Joseph* opkastede sig til Mægler og bilagte vel Striden, men da Oprøret udbred i selve Rom den 28de Decbr. 1797, og de pavelige Ebirrer i den aabne Kamp imellem de pavelige Tropper og Revolutionspartiet dræbte den franske General *Duphot* (*Josephs* Svoger), forlod endnu samme Nat den franske Gesandt Staden, og saaledes havde Directoriet en enskelig Anledning til

at bryde med den pavelige Stol. Joseph traadte nu tilbage i de Femhundredes Raad, hvor han med Lucian bidrog til det lykkelige Udfald for Napoleon af Catastrophen den 18de Brumaire (9de Novbr.) 1799. Napoleon udnævnte ham til Statsraad, betroede ham Fredsslutningen med de forenede Nordamerikanske Stater og overlod ham i Octbr. 1800 den Ære som befuldmægtiget Minister at afflutte og undertegne i Amiens og Luneville Fredsslutningerne. Efter at Napoleon var bleven Keiser, ilede Joseph med raske Skridt ogsaa en Throne imøde. Neapels Affald fra Continental-Systemet bandede ham Veien. Med Massena og St. Cyr erobrede Joseph efter en kort Kamp Neapel; holdt den 14de Febr. 1806 sit Indtog i Hovedstaden, og allerede den 30te Marts var han, der som en Hylkeridder for 3 Aar siden havde betraadt Marseille, Kongekronen paa sit Hoved. Joseph behandlede Tronen som en Leibkænt. Salicetti og Roderer regjerede efter Beslag, medens Kongen kun benyttede sin høie Stilling til at skabe sig Forlystelser. Saa gjerne end en Deel af Folket i Begyndelsen havde modtaget Franskmændene, blev dog disses strenge Regjering Dag for Dag mere trykkende; den gamle Adels Stod i Spidsen for de Misfornøiede og befordrede Misforholdet imellem Kong Joseph og Folket, og da An-

tallet af Kong Ferdinand's Tilhængere i det Neapolitanske kunde blive farligt, saa vilde letteligen Joseph, vel personlig godmodig, men en satrapisk Regent, kunde have skadet Napoleons Magt i hele Italien, naar Denne ikke havde udfundet en Udvei. Franskmændenes Keiser befordrede nemlig Kongen af Neapel til Konge i Spanien, netop ligesom han lod tydske Grever oprykke til Fyrster og Fyrster til Konger. Dette Advancement skete den 6te Juni 1808. Joseph blev modtagen den 7de Juni i Bajonne med stor Pragt og udstedte den 11te Juni en Proclamation til det spanske Folk, hvori han, for at smigre den spanske Nationalstolthed og Titelsyge, antog alle de Titler, som de forrige østerrigsk-spanske Monarker havde ført. Den ret gode Constitution, som han havde lovet det spanske Folk, blev allerede den 7de Juli publiceret, og den 20de Juli holdt han sit Indtog i Madrid.

Ikkun kort Tid varede hans Glæde; thi allerede den 1ste August nedte General Dupont's Nederlag ved Baylen Joseph til at flygte fra Madrid. Han flygtede til Vittoria og kom først den 4de Decbr. 1808 i Napoleons Følge tilbage til sin Hovedstad. Da den russiske Krig trak den franske Hærs Kjerne ud af Spanien, vakkede ogsaa

snart Josephs Throne. Den 22de Juli 1812 blev Franskmændenes Hovedarmee total slagen ved Salasmanca af Englænderne og Spanierne, og Joseph flygtede anden Gang fra Madrid. Dog vendte han den 2den Novbr. s. A. 3die Gang tilbage til Hovedstaden, da den franske Armee havde erholdt nogle Fordele over de Forbundne. Men da Soult i Marts 1813 maatte overlade Genenal-Commandoen til Jourdan, gik det mere og mere tilbage for Franskmændene, og endeligen gav det store Slag ved Vittoria den 21de Juni 1813 dem Naadestødet. Joseph resignerede og gik til Paris, hvor Napoleon udnævnte denne Erfonge til Frankrigs General-Stattholder og til Nationalgardens Commandant. Ogsaa i denne Stilling viste han sin sædvanlige Mangel paa Kraft. Istedet for ved de Allieredes Nærmelse til Paris at opfordre Hovedstadens Befolkning i Mængde til at forsvare Riget og Thronen, sendte han, holdende sig til Napoleons ældre Befalinger, netop de Personer, der kunde have begejstret Folket, nemlig Keiserinden og Kongen af Rom (Napoleons Søn) til Blois, forlod selv, da Faren nærmede sig, Hovedstaden, ja! gav endog Marsskallerne Guldmagt til Capitulation. Med Paris, som han ikke forstod at forsvare, overleverede han Riget til Napoleonidernes Fjender.

Efter Napoleons første Udsættelse traf Joseph sig tilbage til Sveits. Men i de 100 Dage, efterat Napoleon (1815) havde forladt Elba og var landet i Frankrig, see vi Joseph igjen som Connetable og Rigets Pair. Dog, da Napoleon anden Gang affattes, flygtede han med ham til Rochefort, og paa Den Ais adskilles Bredrene, for aldrig mere at see hinanden. I Septbr. 1815 lander Joseph i Nordamerika. Her antog han Titel af Greve af Survilliers, kjøbte ved Trenton et stort Landgods og erhvervede sig efter 5 Mars Forsøb en amerikansk Borgers Rettigheder. Han opofrede sig nu til Videnskaberne og til Landvæsenet, og hans fra det store Skibbrud reddede Rigdomme gave ham rigelige Midler til Velgjørenhed, der var en Trang for hans Hjerte. For hans Naboer var han en trofast Ven, og hans Fordringsløshed gjorde ham saa meget mere agtet og elsket; dog uagtet hans Beskedenhed og Ringeagt for en Thrones intet sigende Glæmme, kunde han, ligesaa lidt som nogen anden Napoleonide, formaaes til at gjøre Ufskald paa de Rettigheder, som hans Historie havde erhvervet ham. Saaledes protesterede han i Septbr. 1830 fra Nyjork af mod den yngre Bourbonlinies Thronfølge, til Fordeel for hans Brodersøn, Hertugen af Reichstadt, som den, der allerede een Gang

var af Repræsentant-Kammeret bleven udraabt til Regent som Napoleon den Anden. Joseph Bonapartes Familie, nemlig hans Kone (Søster til den nuværende Dronning af Sverrig, Eugenie Clary) og hans 2 Døttre, Eætitia (født 1801, formælet 1822 med Fyrst Carl af Musignano, en Søn af Lucian Bonaparte) og Charlotte (født 1802, formælet 1825 med den 1831 afdøde Napoleon Ludvig, en Søn af Louis Bonaparte,) levede fra 1820 af i Bryssel, men flyttede siden over til Amerika; dog ikke for bestandigt, thi nogle Aar efter træffe vi dem igjen i Bryssel og senere have Moderen og hendes Døttre tilligemed disses Mænd bosat sig i Florents. Charlotte er imidlertid død 1839 paa en Reise fra Rom til Florents. Joseph selv er, efter forgjeves i Aaret 1832 i England at have søgt at virke til Ophævelsen af de franske Forviisnings-Ordonnancer imod Napoleoniderne, vendt tilbage til Nordamerika, for der i en rolig og agtværdig Virkefreds som fri Borger at vinde et Eftermæle, som han vel aldrig saa roligt vilde have erhvervet sig paa en Throne.

2) Lucian Bonaparte, Fyrste af Canino. Denne af alle Napoleons Bredre med Mand og Characterfasthed meest begavede Mand var født i Ajaccio 1772. Tidligen tagende Deel i Na-

napoleons Færd, opnaaede Lucians Land i Revolutionens Dage den Elasticitet og Kraft, der gjorde ham stiftet til at yde hans Broder de betydeligste Tjenester i de skjæbnesvangreste Momenter. Lucian besad vel Napoleons Uergjerrighed, men ikke hans Egoisme. Tidligen kommen ind paa den offentlige Bane, blev han stor ved Folket, og hele hans politiske Bane igjennem holdt han fast ved de republicanke Grundsætninger, som han troede ved Napoleons Døds den 18de Brumaire at have befæstet, ikke tilintetgjort.

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

Denne afhandling er en samling af de vigtigste og mest interessante Begreber, som indgaaer i den almindelige Begrebsverden, og som danner Grundlaget for den videnskabelige og praktiske Tanke. Den er skrevet af en af de mest betydelige og virksomste Tænkekræfter i vor Tid, og den vil derfor være af stor Interesse for alle, som vil have en dybere Forståelse af den menneskelige Tankeverden.

Denne afhandling er en samling af de vigtigste og mest interessante Begreber, som indgaaer i den almindelige Begrebsverden, og som danner Grundlaget for den videnskabelige og praktiske Tanke. Den er skrevet af en af de mest betydelige og virksomste Tænkekræfter i vor Tid, og den vil derfor være af stor Interesse for alle, som vil have en dybere Forståelse af den menneskelige Tankeverden.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 46.

Løverdagen den 13de November 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinſke Officin, hos Louis Klein.

Bekjendtgjørelse.

I Repræſentant-Forsamlingen ſom det forenebe Underſtøttelses-Selskab afholdt den 25de f. M. og ſom bivaandedes af 26 Repræſentanter, fortsattes og tilendebragtes Diſcuſſionerne over det i Ugebladet fra Nr. 15 til 20 incl. for indeværende Aar bekjendtgjorte Forſlag til nye Love for Selskabet.

I Anledning af Administrationens Opforbring i benævnte Blad Nr. 20, om at indſende ſkriftlige Bemærkninger ved Forſlaget, vare nogle ſaadanne indkomne, hvilke dog ikke bleve tagne videre til Felge, end at der ſkulde anſøges om

allernaadigst Tilladelse for Selskabets Medlemmer, til at udstøde Forskrifter for Laan af Selskabets Midler fra 50 til 300 Rbd. paa ustemplet Papir. Derpaa vedtoges Forslaget efter nogle dog ikke meget væsentlige Forandringer, med Undtagelse af 8de Kapitel om Algebladet, hvilket blev omarbejdet efter et af Selskabets Repræsentant, Professor Ursin, meddeelt Udkast, der lyder saaledes:

§ 81.

"Begyndelse af Selskabets Medlemmer om de tilstaaede Pensioner og Gratificationer, ligeledes meddeles Regnskabs Extracter, dels kvartaliter dels for hvert Regnskabsaar.

§ 82.

"Disse Meddelelser indrykkes i Algebladet. For gjerventen som Selskabet udgiver paa sit Forlag, og som tilstilles samtlige Medlemmer af Selskabet, ligesom dem, der igrødt maatte tegne sig for Samme uden at indtræde som Medlem. Disse Subscribenter erlægges 6 Markentlig eller 78 sk. kvartaliter. Boghandlere og Subscribentsamlere, der selv modtage og betale et Antal Exemplarer, tilstaaes den sædvanlige Rabat.

§. 83. Til at redigere et saadant Blad vælger **Stiftet** en **Skriftcommittee**, bestaaende af 5 Medlemmer, der skiftevis besørge Udgivelsen, og iøvrigt virke forenede for at bringe Bladet til at opfylde sin Bestemmelse, at være en gavnlig og underholdende Læsning for Borgerstanden, især den Kjøbenhavnste.

§. 84.

Skriftcommitteens Virksomhed i det Enkelte vil nærmere blive bestemt ved et Reglement, som den selv udarbejder og forelægger **Repræsentantskabet** til Approbation.

§. 85.

Enhvert Medlem af **Skriftcommitteen** vælges for 3 Aar. I de tvende Aar afgaae 2de, i det tredje 1 af Medlemmerne. Valget af nye Medlemmer foretages paa samme Tid som **Administrationens** Valg, og ved Vacance, foranlediget ved Dødsfald eller Udmeldelse, forholdes som ved **Administrationens** er nævnt (§. 47). Et Forslag til Valg stæer fra **Skriftcommitteen**, som proponerer til hver ledig Plads 3 Medlemmer. Den modtager i saa Henseende fra **Administrationen**, **Repræsentanterne** eller andre af **Selskabets** Medlem-

mer de Forslag i disse maatte gjere til Valg af Skriftcommitteens Medlemmer, for ved Valglistens Affattelse hertil at kunne tage Hensyn. Ogsaa Mænd udenfor Selskabet kunne sættes paa Valglisten. De aastrændende Medlemmer af Skriftcommitteen kunne vælges paa ny.

§. 86.

Skriftcommitteen vælger sin egen Formand; han indbydes til at deeltage i alle Administrations-Møder, hvor Sager, Ugebladet vedkommende, forhandles.

§. 87.

Skriftcommitteen arbejder ligesom Administratorene af Interesse for Selskabet uden Løn. Hvert Medlem af Skriftcommitteen har Ret til at erholde to Exemplarer af Ugebladet, foruden det som han erholder som Selskabets Medlem. Endvidere stilles til Skriftcommitteens Disposition 10 Exemplarer af Ugebladet til Omdeling iblandt Redactører af andre Tidender, eller Mænd, som maatte ville bidrage til at vække Publicums Interesse for Selskabet og dets Blad.

§. 88.

Skriftcommitteen erholder betimeligen fra Bogholderen Underretning om, hvilke Vefjendtgjærelser

Administrationen enfter indryffet i Bladet. Senest
skal saadan Underretning meddeles naar Manus-
skriptet fra Administrationen afgaaer til Bogtryk-
keren.

§. 89.

For at begynde Afhandlinger ikke skulle af-
brydes, eller Stykker, som Skriftcommitteen
maatte enste hurtigt at meddele Læserne, ikke
skulle holdes tilbage, er Committeeen bemyndiget
til, i saadant Tilfælde at udgive et heelt Ark, og
overhovedet at udgive i Alt 8 Heelark eller 16
Halvark kvartaliter, dog uden at derfor maa op-
kræves nogen forheiet Betaling af Medlemmer
eller Subskribenter.

§. 90.

Angaaende enhver Forandring i Format,
hyderligere Foregelse af Ugebladet o. s. v., har
Skriftcommitteen at conferere med Administratio-
nen, som herved har at iagttage Selskabets eco-
nomiske Lærv.

Den Sum, som maatte indkomme ved Sub-
skription, skal enten aldeles eller for en Deel kunne
anvendes til Bladets Udgivelse, naar Skriftcom-
mitteen maatte forlange det.

§. 91.
 Hvorvel Bladets Formaal er angivet i S. 83, er Skriftcommitteen ved disse Love anmodet om, særdeles at tage Hensyn til, gennem samme at meddele populære Afhandlinger af historisk, statistisk og juridisk Indhold, der angaaer Kjöbenhavns Borgersamfund.

§. 92.
 Skulde Omstændighederne ikke tillade Udgivelsen af et Ugeblad paa ovennævnte Maade, eller endog næde til aldeles at indbrage Samme, afgjer Generalforsamlingen, hvilke Forholdsregler i saa Henseende skulle tages.

Overeensstemmende med Forsamlingens Beslutning, blive de vedtagne Love nu saaledes at indsende til allerhøiest Confirmation, og derefter at foranstaltes trykte.

Følgende nye Medlemmer optoges i Selskabet:

Capitain, Toldbetjent F. E. Møller.

Institutbestyrer C. E. Wolffsen.

Guldsmed C. Buchter.

Prem. Lieut. F. S. v. Grønner.

Urtefr. Jacob Daum.

Rugbrødebager og Meelhy. J. N. Voldt.

2 Typographi Plag. Petersen.

1 Skomager M. Wallich.

1 Bogbindersvend E. C. Holt.

1 Børstehandler, Arrestbetjent P. J. Bjerrup.

1 Prem. Lieut. v. Broedborff.

Skomager H. Nielsen.

Guldmægter J. J. Thomsen.

Jernhandler And. Hansen.

Trykklarer Abildgaards Gæde.

Institutbestyrerinde M. C. J. Warburg.

Jfr. C. N. Bang.

Jfr. A. C. Lucumsen.

Commandeersergeant Dauthe, D. M.

Commandeersergeant Christensen.

Madame Randsen.

Urtekræmmer, Lieut. Schlichtkrull.

Administrationen for det forenede Understøttelses-

Selskab den 4de November 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Bengt.

Gudsfrugt i Ord.

Den som Naturforsker bekjendte agtværdige Præst i Nvedlingborg, Goetze, fortæller i sit Skrift: Mühliches Allerley, følgende Exempel paa falsk Gudsfrugt. Jeg gik en Morgen ud for at spadserere. Da kom jeg forbi et lidet Huus i Udkanten af Byen, hvor jeg herte en Fader med sine to Sønner meget andægtigen synge Psalmen: Ich fange alle meine Sachen mit der Hülfe Gottes an. Det rerte mig, og jeg glædede mig over disse Folks Andagt, hvorfor jeg blev staaende indtil Sangen ophørte. Men hvad herte jeg saa! Disse tydelige Ord: "Kom nu Drengene! nu ville vi ud at sjæle Her."

R e t t e l s e.

Nr. 45. Side 339 Lin. 17, 3 læs 13.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsindestyvende Aargang!

Nr. 47.

Løverdagen den 20de November 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Troet i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

(Fortsattes.)

I Aaret 1793 kom Lucian fra Corsika til Frankrig. Her levede han en Tid lang simpel og indgættogen for sig selv, men 1795 fulgte han Josephs Exempel og giftede sig med en Jomfru Bøyer, en smuk og fordringsfri Datter af en Gæstgiver. Som en Ven af Robespierre, maatte han ved Dennes pludselige Fald flygte for at redde sit Liv. I Marseille fandt han et Fristed. Siden udnævnt til Krigscommissair, gaves der ham Leilighed til at lægge Grunden til den Formue, som han senere

ibrigen foregede, ikke saa meget af Gjærrighed som af Mistillid til Varigheden af hans Broders Lykke. I Marts 1797 kom han tilligemed sin Broder Joseph ind i de Femhundredes Raad og viste sig den 18de Juni første Gang som Taler. Hans Anseelse steg i samme Grad som Republikens daværende Directeurs sank. Man troer, at Napoleon forlod Egypten efter Lucians Tilskyndelse. Endnu før den 18de Brumaire var han Præsident i de Femhundredes Raad. Den 18de Brumaire var størstedelen hans Værk; dog var Sieyès, der skede at træde offentlig frem ved saadant et Hovedslag, Forsætter til Planen. Efter den 18de Brumaire blev han Medlem af Lovgivnings-Commissionen og, efterat have udkastet Grundtrækkene til den nye Constitution, Minister for det Indre, i hvilken Stilling han med roesværdig Iver sergede for det forfæmte Folks Dannelses og Opdragelse. Videnskaber og Kunster kom under ham igjen til at blomstre. Mange offentlige Underviisnings-Anstalter bleve fra nyt af indrettede, og mange Indretninger, som han gav Tilværelse, bestaae endnu. Hidtil havde Napoleon og Lucian vandret saa at sige Haand i Haand, men fra denne Periode af divergerede disse Brødres Vane, og Man sporede de første Tegn til hin gjensidige Disharmoni, der udspringer fra for-

skjellige Grundsætninger, som kun kunde berøre hinanden fjendtligt. Lucian blev pludseligen i Maret 1800 sendt bort som Gesandt til Madrid. Her gjorde han sin Post Vre: den engelske Indflydelse paa det spanske Hof vidste han at fortrænge; han vandt Carl IV, Dennes Dronning og hendes Favorit ganske for Frankrig; han bidrog til Kongeriget Galiciens Oprettelse og til Parmas og de smaa italienske Fyrstendømmers Indlemmelse i den franske Stat. Napoleon kunde ikke andet end anerkjende sin Broders diplomatiske Talent. Han kaldte ham tilbage til Frankrig og gav ham glimrende Beviser paa sin Tilfredshed med ham. Den 9de Marts 1802 traadte Lucian ind i Tribunatet, hvor han ved sin Veltalenhed fik udvirket Oprettelsen af Vreslegionens Institut. Han selv blev Storofficer i den nye Orden, Medlem af Senatet og, hvad der virkelig smigrede ham meest, Medlem af Nationalinstitutets Klasse for det franske Sprog og Litteratur. Af Dotationerne, som bleve udsatte for Senatet og Vreslegionen, fik han ogsaa sin rigelige Deel. Imidlertid kunde alle disse Herligheder ikke forandre hans Character; beklædt med de heieste Værdigheder blev han dog steds Borgerligheden tro, og, paa en Tid, da Napoleon allerede havde spundt det alle Traade til Keiserkaaben, giftede han sig

anden Gang, og det med en Børgerslig, en Enke efter Bankqveren Jouberton, hvorved han ganske aabnede den Spalte, som for stedsse skilte Brødrene fra hinanden. Napoleon besteg Keiserthronen, og Lucian traf sig tilbage til Italien, hvor han nærved Rom kjøbte sig en Villa, og paa den levede han ganske for Videnskaberne og Kunsterne og i fortroligt Venstabskab med Paven, der agtede ham høit. Lucians Kamp med hans Broder forraader os mangt eiendommeligt Træk hos Napoleon. Jo fastere Lucian modsætter sig Napoleon, jo mere han lader den ubetvingelige Republikaner træde frem imod den almægtige Keiser, desto mere brillante og paatrængende blive Napoleons Tilbud. Man veed ikke ret, hvad Man skal troe at være Napoleon det ubehageligste: om enten det er Udskillelsen fra sin aandskræftigste Broder, eller den uadelige Green paa Stammetræet, eller om det er Tanken at see et Menneske, der i Mand og Energi rivaliserer med ham, staae med seirende Trods for sig. Napoleon forsøgte ethvert Middel til at forsones Broderen med sine Bestræbelser; han tilbød ham Italiens Krone, ja endog Spaniens, men Lucian blev ubevægelig. Da begge Brødrene første Gang igjen saae hinanden i Mantua efter Freden i Tilsit (1807), beilede Napoleon for Prindsen af Asturien (Siden Kong Fer-

dinand VII i Spanien) til Lucians Datter Char-
 lottes Haand, men Lucian vilde ikke give sit Sam-
 tykke. Da Keiseren fandt sig fornærmet, frygtede
 Lucian for hans Vrede. For at han for bestandigt
 kunde være sikker for ham, besluttede han at drage
 til Nordamerika med hele sin Formue og sin Familie.
 Paa Reisen fra Civita Vecchia den 5te Aug. 1810
 blev han optagen af engelske Krydsere og bragt først
 til Malta, men siden i Decbr. f. A. til England, hvor
 han levede indtil den første Pariser Fred (1814) vel
 som Krigsfange, men dog nydende megen Frihed.
 Ved Borchester havde han kjøbt et Slot med en Park
 til, som han beboede med sin Familie, og hvor han
 ganske offrede sig til Muserne. Her forfattede han
 sit Heltedigt "Charlemagne, ou eglise delivré."
 Da den 11te Apr. 1814 gav ham sin Frihed, vendte
 han tilbage til Rom. Paven gjorde ham til Fyrste
 af Sanino, et lidet Fyrstendomme, som havde været
 hans Eiendom før hans Afreise fra Italien. Da
 det gik Napoleon imod, forsonede Lucian sig med
 ham, og da Napoleon og hans lidet Hob havde i
 20 Dage tilbageerobret Frankrig, ilede Lucian til
 Paris, især for ved Napoleons Indflydelse at
 nede Murat, der med sin neapolitanske Armee havde
 oversvømmet Kirkestaten, til Skaansel imod hans
 Ven Paven, men ikke for at seie sig efter Keiserens

souveraine Villie eller for at modtage Belgjerninger for sin Person. Da Lucian bemærkede de gamle Erobringsplaner hos Napoleon, erklærede han bestemt ikke at ville opgive sit Privatliv, men da han paa Hjemreisen til Rom, var kommen til Genf, tvang Napoleon ham til at vende tilbage til Paris. Endnu een Gang afflog han Titelen som Prinds af Frankrig, men fordrede en Plads i Folkerepræsentanternes Kammer, og tog, da Napoleons Mistanke og Stolthed nægtede ham samme og nødte ham til Indtrædelse i Pairsenes Kammer, sin Plads, ikke mellem de franske Prindsar, men som Fyrste af Sanino mellem de sædvanlige Pairs. Snart viste sig her hans mægtige Indflydelse paa Forsamlingen. Faa Dage før Napoleons sidste Feldtslag vidste han i det keiserlige Familieraad at bevæge dette og Napoleon selv til at antage følgende Forslag: 1) Napoleon skulde proclamere sin Fravigelse til Gunst for sin Sen, Kongen af Rom; 2) Man skulde strax anbefale den østerrigske Keiser den unge Napoleons og hans Moder Regentinden Marie Lovises Rettigheder; 3) Napoleon skulde begive sig til Wien for at borge for Iværksættelsen af Forliget. Nødvendigheden af disse Forholdsregler overbeviste vel Napoleon, men kun for een Dag; thi den næste Dag stod Heroen op igjen, og den store Spiller forsøgte

endnu een Gang Slagenes Tærningspil. Efter Slaget ved Waterloo havde Lucian tabt Haabet for Frankrig og Napoleoniderne, men ikke sit Mod. Nu var det hans Raad, at Napoleon skulde opløse Kammerene og som Dictator concentrere Frankrigs Kraft imod Coalitionen; men Frankrig og Napoleon havde opgivet sig selv. Da Intet mere var at redde, vendte Lucian tilbage til Italien. I Turin blev han anholdt, og kun paa Pavens indstændige Forbøn hos Stormagterne erholdt han sin Frihed igjen i Septbr. 1815. Med hans Tilbagevenden til Rom endte hans politiske Lebebane. Fra nu af levede han snart i Rom og snart paa sine Godser, stedse med fyrstelig Pragt og hyldende Kunster og Videnskaber, dog ikke uden Krænkelser fra Bourbonnernes og de Forbundnes Side. Saaledes blev han i 1816, efter kongelig Befaling, udslettet af Listen over Pariser-Akademiets Medlemmer, og da han 1817 ansøgte Stormagterne om Tilladelse til at reise til Amerika, fik han Afslag. Formedelst uheldige Handels-Speculationer saae han sig nedt til 1829 at sælge sit prægtige Palais i Rom, og leve mere indskrænket i Cinigaglia. Senere tog han igjen til England, levede i de sidste Aar tillige med sin Gemalinde meest i London. Skulde Lucians Navn endogsaa være uden særdeles Betyd-

ning i Statshistorien, vil dog dette Navn taknemmeligen oppebevares i Videnskabshistorien formedeltst hans archæologiske Undersøgelser og hans mange Fortjenester af Oldtidsvidensskaben.

Mr. 46. (Fortsattes.)

J. C. Rielsen.

Mr. 46, Side 349, næstsidste Linie: "Udgivelse",
læs Udvidelse.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsindestyvende Aargang.

Nr. 48.

Løverdagen den 27de November 1841.

Forlag af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

(Fortsættelse.)

Af Lucians første Ægteskab, med Jomfru Boyer, der døde 1802, er der 2 Døtre, nemlig: 1) Charlotte, formælet 1815 med Prinds Gabrielli i Rom, og 2) Christine, først gift med en svensk Grev Basse og siden (1826) med Lord Stuart. Af hans andet Ægteskab, med Enken Jouberton, er der 4 Sønner og 1 Datter, nemlig: 3) Carl, Prinds af Musignano, formælet med Josephs Datter Lætitia. Denne aandrige unge Mand har erhvervet sig et berømt

Navn ved sine Reiser og naturhistoriske Undersøgelser i Europa og Nordamerika. Af alle Napoleoniderne ligner han meest Napoleon. — 4) Paul døde 1827 paa en Reise til Grækenland. — 5) Lætitia, 1824 formælet med en Irlænder Wyse, lever i Paris. — 6) Pietro Napoleon, født 1816, og 7) Antonio, født 1817. Begge disse Lucians yngste Sønner foraarsagede Familien megen Sorg. Paa en Jagd i Maret 1836 havde de nemlig gjort sig skyldige i et Mord paa en Forsibetjent. Da de, efter Regjeringens Befaling, dødsdøds sag skulde arresteres, satte de sig til Modværge: Pietro dræbte Genérarmeri-Officeren og saarede Bagtmesteren dødeligt. Dog maatte han tilsidst ligge under for Overmagten og blev bragt paa Engelsøborg; Antonio flygtede derimod og kom lykkelig til Amerika. Dødsdommen, som Retten havde fældet over Pietro, forvandlede imidlertid Paveens Raade til Landesforvisning.

3) Louis Bonaparte, der var født den 2den Septbr. 1778 i Ajaccio, forled i saa tidlig en Alldom Corſika, der stræbte efter Uafhængighed, at han med Velbehag lærte at indaande det franske Aristocraties Lust, og han blev ogsaa mindre end hans ældre Bredre indviklet i Revolutionens Storme, men derfor fik hans Character heller

ikke deres Energi. Han fuldendte sine militaire Studier i Artilleriskolen i Chalons og rykkede langsomt op i de lavere Poster, indtil Napoleon drog ham frem og tog ham med sig til Italien og Ægypten i de for det Bonapartistiske Navn saa ærefulde Feldttog. Endnu før Enden paa den ægyptiske Expedition blev han sendt med Depescher fra Napoleon til Paris, hvor han levede med Joseph og Lucian indtil den 18de Brumaire, men derpaa blev han sendt som Gesandt til Petersborg. Paa denne Reise overraskedes han af Efterretningerne om Keiser Paul den Førstes Død (1801), hvorfor han forblev i Berlin, indtil han blev kaldt tilbage til Frankrig. Fra nu af blev han, hvad alle hans Sedskende, Lucian undtagen, vare: et Værktøi for Napoleons ærgjærrige Planer, og fra denne Tid skriver sig den nedtrykte Sindsforsfatning, i hvilken han kjæmpede og leed indtil hans Afstrædelse fra den politiske Bane. En Kjærligheds-Forskaaelse synes hidtil rigeligen at have erstattet den unge Mand Savnet af høie Poster; men Napoleons politiske Berregning tvang Louis til at formæle sig med den skjenne Hortensia Beauharnois, en Datter af Josephine, Napoleons Gemalinde. Udnævnelser til Oberst og kort derpaa til Brigadegeneral var Prisen for tusinde bittere Følger af et ulykkeligt Ægteskab. Efter

Napoleons Udnævnelse til Keiser fleg Louis først til Divisionsgeneral og Statsraad, siden til Comestable af Frankrig, og da Murat advanceerte til Storhertug af Berg, kom Louis istedet for ham til at fere General-Commandoen i Paris. Denne sætte han dog ikke længe; thi den bataviske Republik, hvis Forfatning allerede 1805 havde, ved Schimmelpenninks Udnævnelse til Storpensionair, faaet en monarkisk Character, blev omdannet til et Kongerige, og Louis maatte efter hans Broders Befaling modtage Kongeværdigheden. Louis segte vel at undslaae sig derfor ved at forestille Napoleon, hvorlidet hans svage Constitution kunde taaale Hollands usunde Klimat. Men da Napoleon svarede: „Det er bedre at dee som Konge end at leve som Prinds“, adled han med de Ord: „Nu! jeg vil regjere i Holland, siden Folket ønsker det, og Deres Majestæt befaler det.“

Louis gif med den redelige Hensigt til sit Rige at blive Hollænderne en hollandsk Konge. Dette viste han især ved den Standhaftighed, hvormed han beskyttede og forsvarede Folkets Hovedkraft, Eehandelen, imod Napoleons Contiinentalsystem, fremdeles ved ikke, saaledes som Joseph, at lade sig befordre fra en Throne til en anden; men, bleven een gang Konge i Holland, var han,

som han yttrede sig, ogsaa bleven Hollænder. Efterverdenen vil derfor give ham det Vidnesbyrd, at han havde en redelig og selvstændig Villie og en agtværdig Personlighed. Alligevel hævede sig i Holland dadlende Stemmer imod ham, men dette havde sin Grund deels i den Uvillie, som et Folk altid har imod en paanedt Hersker, og deels i Hollændernes særegne Nationalitet, som Louis, opdraget i Frankrig, vel ikke ganske kunde assimilere sig med. Napoleons Utilfredshed med Ludvigs Regjering er det bedste Forsvar for den. Da i Maret 1810 en fransk Armee nærmede sig Hollands Grændser for at indlemme det i Keiserriget, nedlagte Louis Regjeringen til Fordeel for sin Een og sin Gemalindes Regentskab. Uden at have beriget sig, saaledes som hans legitime Efterfølger i Holland gjorde, forlod Louis Holland og begav sig til Tydskland, hvor han i Gråd hellere vilde leve som østerrigsk Undersaat end som Konge under Napoleon. Her levede han under Titel af Greve af St. Leu (en Gieendom nær Paris) indtil Slutningen af 1813. Napoleons dalende Lykkestjerne dragte ham igjen til Frankrig og hans Broder. Dog var hans Modtagelse i Paris (den 1ste Januar 1814) ikke hjertelig fra Napoleons Side, og hans Formaninger til Fred uden Virkning. Efterat han ogsaa den 30te

Marts var flygtet til Blois, besluttede han sig til paa ny at forlade Frankrig, gik i April til Lausanne og derfra i Novbr. til Rom. Forgjæves udnævnte Napoleon Louis i Maret 1815 til Pair af Frankrig; han forblev i Italien, lod sig skille fra sin Gemalinde, (der som Hertuginde af St. Len levede snart i Florents og snart i Rom), og tilbringer siden 1828 sin Tid i Florents, hvor han boer i et prægtigt Palais og dyrker Videnskaber og Kunster. Han har udgivet ikke faa deels historiske og deels æstetiske Skrifter. Af Louis's 3 Sønner er den første Napoleon Carl, Napoleons Indling, allerede død 1807, fem Aar gammel; den anden Napoleon Louis, formælet 1824 med Joseph Bonapartes Datter Charlotte, tog Deel med sin yngre Broder i Maret 1831 i Menottis Insurrection i Romagna og døde den 17de Marts samme Aar af Brystsyge i Forli; den tredje Napoleon Louis Carl, Prætendenten, bliver senere omtalt.

4) Jerome Bonaparte, den yngste af Napoleons Bredre, blev født den 15de Decbr. 1784 i Ajaccio og fik sin militaire Dannelse paa Collegiet i Juilly. Efter den 18de Brumaire (1799) satte Napoleon ham i Sotjenesten. Han fulgte med paa hans Svoger, Eccleers Tog til St. Domingo

som Lieutenant og blev, af Denne 1802 tilbage-
 sendt med Depescher til Frankrig, beordret som Gre-
 gatcapitain til Martinique. Taget af engelske Kryd-
 sere imellem de vestindiske Der, flygtede han til
 Nordamerika. I Baltimore giftede han sig 1803
 med en Kiebmands-Datter Elisabeth Patterson,
 og levede eet Aar meget lykkeligt med hende, indtil
 Napoleons Befaling senderrev dette Paar. Der-
 rome, da 20 Aar gammel, vendte da tilbage 1805
 til Frankrig. Paa en Expedition til Algier imod
 Deyen, indsamlede han sine første Laurbær. Han
 fik nu til Belønning Rang med keiserlige Prindser og
 blev som Contreadmiral sendt med 8 Skibe til Mar-
 tinique. Efter sin Tilbagekomst tog han Deel i den
 preussiske Krig i 1806. Under Vandammes An-
 førsel førte han et Armee-corps af Wyrtembergere og
 Badener til Elssien, og formedelsk den Feighed,
 hvormed de preussiske Commandanter uden at læse
 en Kanon overgave den ene Fæstning efter den an-
 den, kom han til den Ære at hilses i de franske
 Bulletins som Erobrer. Han steg nu til Divi-
 sions-General, og den 18de August 1807 blev han
 proclameret som Konge i det ved Freden i Tilsit
 (14de Juli 1807) oprettede Kongerige West-
 phalen. I Kassel, der blev Hovedstaden i det
 nysskabte Kongerige, blev han hyldet af alle Stænder.

der den 1ste Januar 1808. Ikke blot Ungdommen, der endnu var begejstret for Napoleon og intet Tydskland kjendte, men ogsaa mange erfarne Mænd af Embedsstanden, der saae mange gode Indretninger fremstaae paa det Gamles Ruiner, lovede sig under en saa mægtig beskyttet Fyrste en lykkelig Fremtid og lyttede med ærlig Glæde til Jeromes Uttring: „at De nu først havde erhvervet det heieste af alle Goder: et Fædreland.“

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 49.

Løverdagen den 4de December 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

(Fortsættelse.)

Jerome levede blot for den udvortes Glæde og for Nydelser, men bekymrede sig lidet om Folkets Væ og Vel. Napoleons stigende Fordringer og Jeromes Udselthed bragte Landets Finantssvæsen til det yderste Forsald, og den nye Ombytning af Lande i Maret 1810 berøvede Kongeriget en stor Deel af dets rigeste Provindser. Imidlertid havde der alle Steder i Tyskland viist sig Funker af den nye opvakte Nationalsælelse, og Westphalen havde indenfor sine Grændser seet en Schill, en Dörnberg og en Brunschwigs Dels. Men først efter det russiske Feldttog,

i hvilket Jerome saa lidet udmærkede sig, at Napoleon efter Slaget ved Smolensk sendte ham hjem til Cassel, og endnu førend Slaget ved Leipzig havde lammet Napoleons Krigsmagt, skræmmede Kosakkerne (den 30te Septbr. 1813) Jerome bort fra hans Residents. Den 17de Octbr. 1813, under det saa afgjørende Leipzigerslag, vendte han endnu tilbage, bemægtigede sig Kronsfattens og ilede dermed til Frankrig. Efter den første Pariser Fred (31te Mai 1814) forlod Jerome Frankrig og drog til Sveiz. I de 100 Dage stod han, som Prinds og Pair af Frankrig, Napoleon troaligen bi, og sørgtede ved Ligny og Waterloo som en Helt. Den 27de Juni forlod han igjen Frankrig og med Restaurationen var hans politiske Lebebaue tilende. Kongen af Würtemberg udnævnte ham til Hertug af Monfort og gav ham det smukke Slot Elwangen til Beboelse. I den seneste Tid afverler han som de fleste Bonaparter hyppigen med sit Opholdssted og tilbringer de forskjellige Aarstider snart i Marc-Ancona, snart i Rom og snart i Florents.

Jeromes Efterkommere: Af hans første Ægteskab (med Elise Patterson i Baltimore), er en Søn, Jerome Napoleon Bonaparte, født den 6te Juli 1805; han giftede sig 1829

med en Amerikanerinde og er nu Borger i de forenede amerikanske Stater og Advokat. — Af det andet Ægteskab med en Prindsesse Dorothea af Würtemberg er der: 1) Jerome Napoleon, født i Triest den 24de Aug. 1814, nu i würtembergsk Krigstjeneste; 2) Mathilde, født 1820, og 3) Napoleon, født 1825, var endnu 1839 Kadet paa Militair-Academiet i Ludwigsborg. — Jeromes anden Gemalinde, Hertuginde af Montfort, der døde i Lausanne den 28de Nov. 1835 af Lungesygdom, var en Dame af ædle Følelser og tro Hengivenhed til sine. Paa hendes Flugt fra Frankrig i Maret 1815 overfaldt hendes forhenværende Staldmester, Marquis af Maubreuil hende med en bevæbnet Vande paa Landeveien og berøvede hende hendes Diamanter og Kostbarheder. Da hendes Gemal, der stedse var en Vdeland, i 1822 under deres Ophold i Triest aldeles havde ødelagt deres Formue, ophjalp Keiser Alexander, paa hendes Henvendelse til ham, Erfogens forfaldne Finantser.

C. Napoleon Bonapartes Efterkommere.

Napoleons Søn, Napoleon Francis Carl Joseph blev født den 26de Marts 1811 som Konge af Rom. Aldrig er noget Memeste

ved sin Indtrædelse i Verden, bleven hilset med større Pragt og Jubel end dette Varn. Hans Fødsel var den vigtigste Begivenhed siden Opretelsen af Napoleons Keiserthronen. At denne Begivenhed alligevel ikke har standset Omstyrningen af hele Revolutionsværket var Napoleons Skyld. Det af Historien udviklede Begreb om fyrstelig Legimitet blev bevaret; thi selv efter Napoleons Dethronisering, og da Man havde berøvet Erkeiserens Søn Navnet Napoleon, anerkjendte Man den Habsburgske Httings Rettigheder, i det Mindste for saavidt som Man paa Wiener-Congressen i 1815 bestemte, at han skulde være Regent i et eller andet Land. Hans Moder, Marie Louise, drog med ham til Schönbrunn i det Østerrigske, hvor hun ledede hans Opdragelse til hans syvende Aar. Han kom nu, 1818, til det keiserlige Hof som Frants Carl Joseph, Hertug af Reichstadt. Mange ved Tænkemaade og Dannelse lige udmærkede Mænd, som Collin, Schindler o. fl., arbejdede her, under Grev Moritz af Dietrichsteins Opsyn og hans Bedstefader, Keiser Frants's Overopsyn, paa Udviklingen og Uddannelsen af den unge Fyrstes Talenter. Han udmærkede sig snart saavel i ridderlige som aandelige Øvelser, og han blev snart Hoffets og

Wienernes Yndling ved hans ædle Skabning og en næsten melancholsk Alvorlighed i hans Væsen. Han beskæftigede sig meest med Sprogene og mathematisk og militaire Videnskaber, hvorimod han ikke yttrede nogen Interesse for de skønne Kunster og Videnskaber. I Familien var han især yndet af den godmodige, gamle Bedstefader, der delte sine mærkeste som sine lyseste Diebliske med ham og mange Dage ikke tillod andre Adgang til sig end ham. I hans modne Alder samlede han en Kreds af udmærkede unge Mænd, især vakkre Officerer om sig, iblandt hvilke den geniale og aandrige Ridder Prokesch v. Osten især var ham kjær. Dagens Historie interesserede ham særdeles, men især Alt, hvad der angik Polen og Frankrig, hvilke Landes Sprog han ogsaa talte med Færdighed. Julirevolutionen opfyldte ham som alle Napoleonider med glimrende Forhaabninger. Han skal endogsaa fra forskjellige Sider være opfordret til at stille sig i Spidsen for den store Bevægelse i Frankrig. Men — saa yttrede han sig — han vilde ikke vende tilbage til sit Fødeland som Eventyrer; naar Nationen kaldte ham, skulde han nok finde Midler til at komme tilbage. Allerede da gnavede en Drøm paa hans Indre. En ulægelig Svindsoet

ndvirkede sig hurtigt og hentærede ham. En Førfjælelse, som han paadrog sig paa et Spadsfereridt i Prateren, fastede ham den 22de Juli 1832 i Dødens Arme.

D. Napoleon Bonapartes Søstre.

1) Maria Anna Elisa var født den 8de Januar 1777 i Ajaccio. Hun blev opdragen paa offentlig Bekostning i St. Cyr, men efter den 10de August ført tilbage til Corsika. Her forblev hun, indtil Paolis Insurrectionskrig nødte Familien Bonaparte at flygte til Marseille. Tyve Aar gammel giftede hun sig med sin Landsmand Felix Bacciochi imod Napoleons Villie, som paa den Tid allerede var Europas berømteste Seierherre, men som blev overløst af hans Moder. Da nemlig Napoleon ikke besvarede sin Moders og Søsters anden Begjering om Tilladelsen til Giftermaalet, meldte Lætitia ham i Leoben, at hun havde anseet hans Tavsshed som et Samtykke og derfor allerede anordnet Formælingen. Da Napoleon ikke kunde tilintetgjøre sin Moders Bærf, sørgede han for en glimrende Stilling for sin Svoger. Napoleon ophøjede sin Søster først til Fyrstinde af Piombino og Lucca, men senere til Storhertuginde af Toscana; hendes Gemal sad

stedse som Fyrste, lydig og nydende, ved Thronens Fødder. Som Regentinde var hun et Mønster for en napoleonisk Basal, og hun ansaae det for den heieste Roes at fortjene det Vidnesbyrd at være Napoleons værdigste Søster. Da Keiser-
 riget gik tilgrunde, antog hun Titel af Grevinde af Compignano, begav sig med sin Søster, Erdronningen af Neapel, til Behmen, og ledsagede hende senere til Triest, hvor hun døde i August 1820. — Af hendes to Børn døde Sønnen, Frederik Napoleon, 19 Aar gammel, i Maret 1833, og hendes Datter Napoleone Elisa, der er født den 3die Juni 1806, er 1825 formælet med den rige Greve af Camerata i Ancona. Hun synes at have arvet saavel sin store Onkles som sin Moders Character; en bestemt Villie betegner enhver af hendes Handlinger; det store Navn taler af hendes Ord og Planer, ligesom ogsaa hendes Miner ganske ere Napoleons; i alle ridderlige Øvelser har hun meget overskredet Uvindelighedens Grændser. Ligesom hendes Moder var gjennemtrængt af Kjærlighed til Napoleon, saaledes nærede hun ogsaa en uindskrænket Kjærlighed til Sønnen, Hertugen af Reichstadt, og da hun i Novb. 1830 var i Wien, skal hun skriftligen have opfordret den unge Hertug til

at sætte sig i Besiddelse af den franske Throne, ja! hun skal endog have vidst at faae ham personlig i Tale i Schönbrunn. Siden lever hun i Kärnthen under østerrigsk Opsigt.

(Fortsættes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredsfindstyvende Aargang.

Nr. 50.

Løverdagen den 11te December 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

(Fortsættelse)

2) Maria Pauline Bonaparte, Napoleons anden Søster, født i Ajaccio 1780, kom med sine øvrige Søskende 1793 til Marseille og ægtede endnu meget ung General Duphot, der ved Opstanden i Rom 1797 blev dræbt. Hendes store Ekjenhed tiltrak hende mange Tilbedere, iblandt hvilke General Leclerc gik af med Prisen. Men dette Ægteskab var ogsaa kun af kort Varighed. I Maret 1801 blev hendes Gemal, der da var Gesandt i Portugal, overdraget Com-

mandoen over Expeditionen til St. Domingo. Hun ledsagede ham derhen og befandt sig i Hovedkvarteret, da de Cortes Opstand i Septbr. 1802 gjorde en Ende paa de Franskes Herredomme over Den. Under den frygtelige Massacre vilde hun dele Fare og Skjæbne med sin Mand, og maatte med Magt bringes ombord paa det Skib, som hans Ordre havde anvist hende. Leclerc faldt i Kampen, og Pauline vendte tilbage til Frankrig, hvor senere Napoleons Politik foranledigede hendes tredie Formæling, den med Prindsen Borghese. Under Pariser-Hofflivet modsatte hun sig ofte, ligesom hendes Broder Lucian, Napoleons Befalinger, og bevægede endeligen Keiseren til ganske at bortfjerne hende fra Hoffet, da hun en Dag ogsaa havde imod Keiserinden Maria Lovise overtraadt Palladses strenge Regler. Hun bar denne Straf uden at troe paa sin Broders virkelige Unaade eller at finde sig frastedt ham, og viste sin tro Hengivenhed for ham ved tilligemed Moderen Lætitia at forlade ham Opholdet paa Elba i Maret 1814. De hundrede Dage levede hun hos sin Søster Caroline i Neapel og efter Slaget ved Waterloo sendte hun ham alle sine Diamanter, der dog undervejs bleve tagne af Englænderne og bragte til London. Hendes

sidste Levetid tilbragte hun i Rom i det prægtige Palais Borghese, hvor hun døde den 9de Juni 1825 uden Efterkommere.

3) Maria Annunciata Caroline Bonaparte, født den 25de Marts 1782, har havt forud for sine tvende Søstre et mere glimrende Lod, men ogsaa en større Ulykke. Hun blev formælet den 20de Januar 1800 med Joachim Murat, med hvem hun den 15de Juli 1808 besteg den neapolitanske Kongethrone. Da Murat, ligesom de fleste af Napoleons Vasaller, kun havde liden Nydelse af sin Throne og aldrig kunde beherske sit Kongerige med Nøiighed, var det en Ulykke for Neapel, at Caroline var et Fruentimmer af Aand og Character, som søgte med Kjærlighed og Omhyggelighed at hæve de hidtil stedfindende Misbrug. Men da Frygten for Napoleon havde tabt sig tilligemed hans Herredømme, omstyrtede ogsaa denne Napoleonidernes Throne, og Caroline oplevede den Scene, at hendes kongelige Gemal maatte som Rebel bøde med Livet i hans eget Rige. Caroline begav sig under østerrigsk Beskyttelse først til Bøhmen, men senere til Triest, hvor hun som Grevinde af Lipona beboer den skønne Villa Campo Marzo. Hun var den Ældste af den Bonapartistiske Familie, der blev næsten

trængende ved den store Catastrophe, som traf Familien; alle de øvrige Lemmer af Familien have dog reddet Rigdomme. Alle Murats og hans Families Godser i Frankrig vare blevne inddragne af Restaurationen. For at gjøre sin Ret for sig og sine Børn gjældende, begav hun sig 1838 selv til Paris. Efter mange Forhandlinger i Kamrene blev dog den hende af Ministeriet tillagte aarlige Pension af 100,000 Franker (40,000 Rbd.) bevilget hende, ikke som Enke efter Murat, men som Napoleons Søster. Hun begav sig derpaa tilbage til Triest. Af hendes 4 Børn er: 1) Achilles Murat, født den 21de Januar 1801, nu Landmand i Florida og tillige Advokat. Han er Forfatter af et godt skrevet Værk om de forenede Nordamerikanske Staters moralske og politiske Tilstand *), og har som Oberst for Fremmed-Legionen taget Deel i den belgiske Revolution. 2) Hans Broder Lucian Napoleon Carl, født den 6te Mai 1803, lever som Advokat i Nijjork og er ligesom han gift med en Amerikanerinde. 3) Eætitia Josephine, født 1803, er formælet med Marquis Pepoli i Bologna,

*) Af hvilket Værk jeg har leveret Brudstykker i dette Blad; Aargangen 1839 No. 38—41. R.

og 4) Lovise Julie Caroline, født 1805, med Grev Rasponi i Ravenna.

E. Prætendenten Louis Napoleon Bonaparte, Keiserens Brodersøn (egentlig Napoleon Louis Carl) og den forhenværende Konge af Holland, Greven af St. Leu's tredje Søn, er født den 20de April 1808. Han var og er den første fødte keiserlige Prinds af Napoleonidernes Slægt. Napoleon haabede i dette Barn at see den Mand, der eengang skulde fortsætte hans Planer paa den af ham affstukne Bane. Et Senatusconsult fra Maret XII (1804) havde, da hans Egteskab med Josephine var uden Børn, bestemt Arveret til Keiserværdighed for hans Brødre Joseph og Louis's mandlige, ægte Efterkommere. Napoleons Forædling med Marie Lovise indskrænkede vel Prindsernes Udsigt til Thronen, men Napoleon blev ved at have saavel denne Louis's Søn som Dennes andre Brødre kjær. Paa den Dag, paa hvilken Napoleon, efterat være kommen tilbage fra Elba, paa Mainarken saa bittert skuffede det franske Folks Forventninger, stod den syvaarige Louis Napoleon ved hans Side og var Vidne til den umaadelige Menneffemasjes Hyldning. Efter Catastrophen ved Waterloo skiltes han paa Malmåis

son for bestandigt fra sin Farbroder og kom til Tydskland. Den Vergjerrighed, som Napoleon, efter hans egen Tilstaaelse, først følte fremspire hos sig efter hans første Seiervinding, var denne vor Louis, saa at sige, født med. Men der tilkommer ham den Noes, at hans Vergjerrighed ansporede ham til ivrige Studier, der ikke lade hans høie Pretensioner uden en vis smuk Folie og at han vidste at tæmme Vergjerrigheden, indtil hans personlige Optræden hverken forurettede Hertugen af Reichstadts eller hans ældre Broder Napoleon Louis's nærmere Rettigheder til Keiserthronen.

Efterat han i Augsburg havde lagt Grunden til dygtige Kundskaber under Leba og Sellenisten Hagen, og paa Militairskolen i Thun under sin Ven og Beskytter General Dufour havde udviklet sit betydelige Talent med den Iver, et vist foresat Maal indskyder, udbred Julirevolutionen. Louis Napoleon, da en Yngling paa 22 Aar, haabede nu som alle Napoleoniderne, at Revolutionen vilde dictere Ophævelsen af deres Forviisning. Paa hans eventyrlige Maade ansøgte han endog om Tilladelse til at træde ind i den franske Armee som Simpel. Fornægtelsen af Forviisnings-Decretet blev Svaret. Nu begav han sig tilligemed sin Broder til Florents. Begge

to geraadede næste Aar (1831) i Partigængerens Menottis Snarer, der vilde fikke og bestyrke sin Opstand i Romagna ved deres Navne. Deres forfækkede Moder, Hortensia, ilede efter dem, fandt den ældre Broder, Napoleon Louis, død i Forli af Brystsyge og flygtede med den yngre først til Frankrig og derpaa til England, hvorfra de vendte tilbage til Sveits. I August 1831 blev han ved en Adresse fra de polske Patrioter indbudet at komme til Polen, men Warschaus Fald afholdt ham fra at følge Indbydelsen. Med spændt Opmærksomhed fæstede han nu sine Tanker paa Frankrig, da nu ingen Anden efter Hertugen af Reichstadts Død kunde gjøre ham Keiserværdigheden stridig. Han udgav adskillige Skrifter, hvori han søgte at overbevise det franske Folk om, at dets Held og Lykke var uadskilleligt forenet med den Bonapartistiske Families, og at han var en ægte Værling af Revolutionen. Han forfattede ogsaa et Værk, der indeholdt Betragtninger over Sveits's politiske og militaire Forfatning, hvilket Sveitserne nævne med Agtelse, og som skaffede ham en Charge som Artilleri-Capitain ved Berner-Tropperne. Et stort Værk af ham over Artilleri-Videnskaben fandt megen Roes. Under disse litteraire Beskjæftigelser havde han indgaaet For-

bindelser, saavel i Sveits som i Frankrig, med Mænd af Betydning, saasom Chateaubrian, Lafayette og Garrel. I Maret 1836 drog han til Baden-Baden, og i denne Tid blev et Complot stiftet, hvori ei alene endeel Officeerer af Elsassers-Regimentet deeltog, men ogsaa andre Personer, saasom en forhenværende Chirurg, Lombard, Bruc, Kammerherre hos Carl X, en Sangerinde Braults o. fl. Efter omhyggelige Forberedelser og ifølge høie Militairpersoners Løfter om Bistand og Forsikringer om Soldaternes særdeles gunstige Stemning for ham, troede Louis Napoleon at have fundet det rigtige Dieblif til at handle, og saaledes paafulgte den 30te Octbr. 1836 Udbruddet af den Sammensværgelse, der som „Straßborger-Attentat“ saa meget overraskede Verden.

(Sluttes.)

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredshindstyvende Aargang,

Nr. 51.

Løverdagen den 18de December 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein.

Napoleoniderne.

(Sluttet.)

Ganske flædt saaledes som Man var vant til at see Napoleon, viste han sig som en Deus ex machina for Epiden af det 4de Artilleri-Regiment (i hvilket Napoleon engang havde tjent), der, under Raabet: „Leve Keiser Napoleon den Anden!“ viste ham militair Værd og svor ham Trost. Men dette Dieblif var det eneste keiserlige. Garnisonen blev General Voirol lydig: det besvarede det fjerde Regiments Udraab med et „Leve Kong Louis Philip!“ — Uden

Blodudgydelse gik denne politiske Storm over, omtalt af det franske Folk med større Nysgjerrighed end Deeltagelse, og kun med bitter Smerte beklaget af Napoleoniderne. Prindsen blev hestet og den 9de Novbr. under Bevogtning af Gensd'armeri bragt til Paris. Prindsens Moder begav sig, hvor syg hun endog var bleven af Sorg over den Skjændsel, der truede Familien, til Paris for at indlægge Forbøn for sin Søn. Dog Kongens Politik og Frankrigs Vre fordrede selv en skaansom Behandling af dette farlige Unliggende. Prindsen blev behandlet som Statsfange, hans Forbrydelse blev stillet i Kategori med Hertuginde af Berry's, og han demt, uagtet hans Venner og Protestationer, til at deporteres til Nordamerika. Han blev indskibet den 21de Novbr.; og med Forsæt forsinkede Man Ankomsten til Nordamerika, indtil Strasborgerprocessen var sluttet; som bekjendt gjorde Jurym, til Europas store Forundring, Ende paa denne Proces ved et „Ikke skyldig.“ Maret efter (1837) begav han sig ved Efterretningen om sin Moders Sygdom, tilbage til Europa, men fandt hende paa Dødsleiet. Efter hendes Død opslug han sin Bopæl igjen paa Aremenberg i Sveits. Her begyndte han strax, skjendt ikke i sit eget Navn, men under en Lieu-

tenant Laity's, at udgive et Skrift til Forsvar for Strasborger-Attentatet og Napoleonidernes Rettigheder. Dette Skrift, der i Maret 1838 blev i mange tusinde Exemplarer udbredt over Frankrig, opvakte stor Opsigt, og tillige nye Forsøgelseser for Prindsen og en haard Ydmygelse for Sveits. Den franske Regjering dømte ei alene den nævnte Forfatter af Skriftet til femaarigt Fængsel og 10,000 Fr. Bøde, men forlangte tillige ved sin Gesandt, Hertugen af Montebello, Marskalk Lannes's Søn og Louis Napoleons Daabbroder, den farlige Prindses Udviisning af Sveits. Da Sveits alvorligen vilde forsvare Prindsens Sikkerhed, rykkede en Armee paa 25000 Franskmænd imod Sveits's Grændser. Dog, da Prindsen saae at Sveits nu ogsaa rustede sig, forebyggede han videre Følger for begge Partier, idet han forlod den 14de Octbr. 1838 sit Asyl i Sveits og begav sig til London. Her opslog han i Carlton-Terrace paa ny sit Bærksted for sine Præteu-dents-Machinationer. Først og fremmest arbejdede han hen til en Samvirken af alle Lemmer af den bonapartistiske Familie, og han havde den Tilfredsstillelse at bevæge dem til at underskrive et Forsonings-Document. Efter dette Tidspunkt bemærkede Man ikke alene i de bonapartistiske Me-

moirer, men ogsaa i enkelte Tidsskrifter en liveligere Fremtræden af Grundsætninger, der, fremstillede i Napoleonidernes Interesse, ere beregnede saavel for Hofferne som for Maaßen af Folket. Stedse med Hensyn til Ludvig Philips ikke ved det franske Folks Stemmegivning indrømmede Throne, forsøgte de Folkesuverainiteten, den almene Valgret, stode i Alarmtrompeten for Frankrigs frigeriske Roes eller ogsaa i Hofstrompeten, naar det gjælder om Ruslands Forbindelse med den Napoleoniske Familie, tyde hen paa Frankrigs saa kaldte naturlige Grændser, der bleve vundne med Napoleon og gik forlorne med ham. I Marts 1839 traadte han selv frem med "Des idées Napoléonennes," hvis Indhold gik ud paa at forsvare Napoleon og Napoleoniderne. I December s. A. kom endog et nyt Attentat for Dagen, uden dog at blive til andet end et theatralisk Gøglespil. Tidernes Tegn, der vare aldeles ugunstige for alt Napoleonsvæsen, havde endnu ikke gjort ham klogere: den eventyrlige Prinds lod sig af en tilskyndende meget lovende Begivenhed, der dog blev Napoleoniderne meget fordærvelig, forlede til det sidste Bovestykke. Da nemlig Louis Philip, enten for ved et theatralisk Optrin at beskæftige det franske Folks Opmærksomhed eller

for at opfylde det franske Folks Ønske og smigre dets Nationalstolthed, befalede, at Keiser Napoleons Liig skulde bringes fra St. Helena for at begraves i Invalider-Hospitalets Kirke, troede Louis Napoleon, at nu var det rette Dieblif kommet for Napoleonidernes Opheielse. Forberedelsen til dette andet Bovestykke og Udsærelsen deraf vidner om Banvid, og dog var der iblandt Raadgiverne og Deeltagerne Mænd, om hvis oprigtige Hengivenhed for Prindsen der ikke kan tvivles. De betydeligste Navne ere Parquin, de Groun, Chanel, Vaudren, Charles Derand og den vakkre General Montholon med hans Søn. Med disse og flere tildeels leiede Personer, ialt 40 til 50, der bare den gamle Gardes Uniformer, landede Prindsen, overført af et engelsk Dampskib, den 5te Aug. 1840 henimod Aften, paa den franske Kyst 2 Mile fra Boulogne. Kl. 5 om Morgenen fortsatte han Parodien af Landingen ved Cannes, drog med sin Hob under Keiserørnen og Skriget "Leve Keiseren!" ind i Boulogne, plantede den keiserlige Ørn paa den for Napoleon opreiste Stette, lod Penge og Proclamationer uddele og forsøgte at vinde Kasernerne for sig. Men da nu ingen, en eneste i Forveien vunden Officeer undtagen, erklærede sig for ham, An-

toriteterne, Nationalgarden, Militairet viste sig lige troe i Opfyldelsen af deres Pligter, og Befolkningen, der endnu sov, da Expeditionen begyndte, ligeledes var utilgængelig, søgte Louis Napoleon tilligemed sin Skare Redning i Flugten. Han blev forfulgt og greben tilligemed Sine, da han forsøgte at undkomme i en Baad til Dampskibet; dette blev besat med Soldbetjente og undersøgt. Man fandt ombord paa det nogle tusinde Geværer, 2 Stadsvogne og 10 Heste med prægtige Seleteier, med hvilke han vilde have holdt sit Indtog i Paris. En Drøn var med i hans Følge ved dette ubetænksomme Tog; den var lang Tid i Forveien daglig blevet født paa Louis Napoleons Gods og skulde, for at gjøre den paa tænkte Theatereffect paa det franske Folk fuldstændig, leslades i det Dieblif Triumphtoget begyndte, da den vilde svæve ned fra Luften og sætte sig paa den unge Keiser!! Louis Napoleon blev paa den franske Regjerings Befaling først bragt til Sam og derfra den 13de Aug. til Paris, hvor han, forhørt og dømt af Pairskammeret ved det store Navn og ved sine Ansigtstræker indrede om Aarhundredernes Heros, spillede en Rolle, hvis værste Side er den latterlige.

Prindsen, der af nogle Pairs var dømt til Galle-Hospitalet, lever nu som Statsfange i S a m.

F. C. Kielsen.

En Retskjendelse,

af

Kong Frederik den Anden i Preussen.

(Af Mes Souvenirs de sejour à Berlin, par Thiébault
Tome 4eme.)

En Soldat, en Katholik, laa i Garnison i en By i Slesien, hvor der var et Capel, der var indviet til Jomfru Maria. Hendes Statue, der var anbragt paa Alteret, var smykket iblandt andre Sager med kostbare Stene. Naar den omtalte Soldat ikke var i Tjenesten, tilbragte han hele Dage i en Krog i Capellet, opbyggende Alle ved sin Andagt. Lidt efter lidt vænnede Man sig til at see ham der, og Man vilde have anseet det for upassende at fatte nogen Mistanke til ham, saa at han tilsidst, da han engang befandt sig ganske ene i Capellet, berøvede Statuen dens Kostbarheder. Man opdagede snart det begangne Kirkeran, og anstillede Undersøgelser, iblandt Andre, ogsaa hos Soldaten, hos hvem Man da fandt

een af de kostbare Edelstene, der havde tilhørt Jomfru Maria. Der blev nu anlagt Sag imod denne forstille Andægtige, og han blev dømt skyldig i Tyveri og Kirkeran, uagtet hans vedvarende Paastand, at den gode og hellige Jomfru, rørt af hans Gudsfrøgt, havde ved et Mirakel foræret ham Edelstenen. Dommen blev sendt til Frederik den Anden for af ham at blive bekræftet, før den blev ereqveret. Kongen lod nu forelægge de fornemste katholske Geistlige i Slesien følgende Spørgsmaal, som de skulde give en Erklæring over: "Er det muligt, efter den katholske Religions Lære, at den hellige Jomfru, ved et Mirakel kan gjøre Foræringer af det, der er skjænket hende?" Theologerne viste det Usandsynlige i det angivne Mirakel ved dette Tilfælde, men kunde dog, naar de skulde betragte Spørgsmaalet i Almindelighed, ikke andet end tilstaae, at den hellige Jomfru kunde gjøre Mirakler. "Frederik casserede altsaa Dommen, men seiede til, at, da han ikke kunde forbyde Jomfru Maria at forære bort af det, som tilhørte hende, vilde han forbyde Soldaterne, under Livsstraf, for Fremtiden at modtage Foræringuer af hende.

F. C. Kielsen.

Borger-Vennen.

Tre og Halvtredstindstyvende Aargang.

Nr. 52.

Løverdagen den 25de December 1841.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt i det Seidelinske Officin, hos Louis Klein,

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses-Selskab afholder en Generalforsamling i **Brandforsikringsens Locale** paa Raad- og Domhuset Onsdagen den 29de December d. A., om Eftermiddagen Kl. 6, til hvilken Tid Dr Herr. Repræsentanter anmodes om behageligen at give Møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab, den 25de December 1841.

Schram. Borgen. Lund.

M. Bennen.

Nogle Smaaparer.

(Efter det Fynde).

Der vare engang i en liden Bye syv Borgere; men, da der i samme Bye ikke tilbøge sig saa syndelig mange Mærkværdigheder, (med Undtagelse af Magistratsvalget, der dog indtraf ikkun hvert fjerde Aar, eller Kongens Gjennemreise, som hørte til de allersjældneste og overordentligste Begivenheder), saa vare disse syv Borgere blevne enige om, hver Aften i Ugen at komme sammen, og tale om een eller anden Gjenstand, som de, hver for sig, i Forveien skulde have overtænkt. Ved denne Leilighed kom i Sandhed mange fornuftige Ting for en Dag, over hvilke man gjerne kunde skrive en heel Bog; men, da der allerede nu ere flere Bøger i Verden end Nøg paa en Sommeraften, naar det nylig har regnet, saa har jeg ladet Tanken fare om at skrive en Bog, og vil kun her tillade mig, til Nytte og Opbyggelse i den kjære Juletid, at fortælle lidt om den Uge, da de syv Borgere vare komne overeens om, at enhver af dem skulde fremsætte i en Eignelse een eller anden Tanke, som kunde være gavnlig med Hensyn til Verneopdragelsen; thi, har jeg tænkt ved mig selv, intet Menneske pleier at have noget imod Eignelser, og, hvad Vern angaaer, saa mener jeg, at Enhver,

om han end ikke endnu har Veru, dog enster og haaber engang med den gode Guds Hjælp at faae nogle, (naar han da ikke er en Verneffjende, for hvilket Gud bevare os alle); og, har man dem een gang, saa maae de da ogsaa opdrages, hvad jo Enhver veed, som nogenffinde, om end nok saa lidet, har givet sig af med dette lille velsignede rødmusfede og tykffindede Folfesfærd.

Poul altsaa, der ffulde begynde, fortalte om Mandagen ffølgende Eignelfe.

M i f t b æ n k e n.

En Gartner lavede fig engang en Miffbænk. Deri faaede han allefflags Frøe, og Frøet ffpirede lyfftig frem og vorte hurtig op; thi imod den kolde Pladffregu var det befkyttet ved Binduerne, og imod Natteffroffen ved den Gjødning, der laae omffring Miffbænkfen. Da nu Vinteren var forbi, og Foraarret igjen indffandt fig, tænkte Gartneren paa at ffætte de unge Planter fra Miffbænkfen ud i Haven; da han imidlertid ffrygtede for, at der maaffee funde indtrøeffe Froff, meente han, at det var rigtigff, at dele alle Planterne i to Halvdele; den ene plante han ud i Haven, den anden lod han ffaae i Miffbænkfen. Og fee! da Solen om Middagen

stinnebe paa Planterne, visnede de fleste, fordi de endnu ikke havde Kraft nok til at modstaae den stærke Varme, og hvad Solen havde sparet, det ødelagde Nattefrosten. Da Gartneren saa det, blev han bedrøvet, og besluttede at vente endnu nogle Uger, indtil Planterne i Mistbænken havde faaet større Kraft; da plantede han dem ud, og til hans største Glæde lykkedes de alle.

Og, — vedblev Poul, en lille kraftig Mand, der yndede Korthed i alt, — her er Udtydningen. Gartneren er Forældrene, de unge Planter ere Børnene, Mistbænken er Familien, i hvilken Børnene ere beskyttede imod Videnskabens Hede, Hadets Kulde og Livets Storme, og hvor de trives glædeligt og hurtigt. Nu ere der mange Forældre, som ikke kunne faae deres Børn hurtigt nok ud paa Livets ubeskyttede Mark; og der gaae da de fleste tilgrunde, fordi de endnu ikke have Kraft nok til at modstaae Livets Fristelser. Men de Børn, som holdes tilbage i det venlige hyggelige Familieliv, indtil de selv have vundet Kraft, de blive duelige til at sendes ud i Livet, de holde Stand og blive dygtige Mennesker.

Da Poul havde talt saaledes, nikkede de andre med Hovedet til Tegn paa, at hans Egnelse havde

behaget dem, og endnu samme Aften talte de henved to Timer om dette Emne.

Om Tirsdagen fortalte Jens.

Kilden.

Der vare engang tre Venner, som gik ud sammen at spadserere; tilsidst kom de til en Skov, hvor det bestandig verlede med Heie og Dale. Da de havde naaet den høieste Epidse af Skovbjerget, og gik ned paa den anden Side, saa mærkede de, uagtet de langt fra ikke vare i Dalen, men endnu i en temmelig Heide, at Jordbunden under dem begyndte at blive saa sumpig; de fik Die paa en heel Deel Enggræs og Siv; Træerne hørte op, og der vorte intet Andet end nogle Ellebuske og andet smaat Krat. Nu formodede Vennerne, at en Kilde maatte have tabt sig eet eller andet Sted i den bløde Jordbund, og strax gave de sig isærd med at grave en lang Grøvt; derpaa gik de hen til de sumpigste Steder, og traf hist og her et ubetydeligt lille Bæld. Alle disse Bæld samlede de i eet Heie, og see! snart rislede en levende Kilde ned over Klippen. Og, da de efter mange Mars Forløb igjen kom til samme Egn, fandt de istedetfor Krattet store Elletræer og Bege, og nede i Dalen hørte de en Melle flappre,

der blev dreven af Kilden, og de glædede sig hjerteligen over deres gode Værk.

Ligesom med Kildens Vand, vedblev Jens, saaledes gaaer det ogsaa med overmaade mange Berns Kræfter; de tabe sig og forsvinde, indtil der endeligen kommer en fornuftig Mand, som seer, hvortil Varnet af Naturen er skabt, og lader det anvende al sin Kraft paa det Gne, hvortil det har Lust og Anlæg. Og paa eengang faaer Man da af det udygtige og ubetjdelige Barn et dygtigt, som berettiger til de sterke Forhaabninger, og som uden videre Hjælp arbejder sig op til en Plads i Verden, ligesom Kilden, da den eengang var samlet, ikke mere trængte til de tre Venner.

Du har, sagde nu Poul, berørt en meget vigtig Deel af Opdragelsen; naar bare ikke saa mange Forældre vare blinde, og ikke kunde see, hvortil deres Barn duede, men absolut vilde gjøre en Præst af en fedt Skomager eller en Procurator af en Skorstensfeier, saa havde vi allerede for længe siden havt en langt solidere Slægt.

Om Onsdagen kom Touren til Søren, som fortalte.

S o m m e r f u g l e n .

Min lille Peter sandt engang i forrige Efteraar en stor, stor Puppe, som han tog hjem med sig,

da han er en stor Elsker af Sommerfugle. Nu har samme Puppe hele Vinteren over ligget ganske stille og rolig, ligesom død; for et Par Dage siden begyndte den imidlertid at røre sig, men blev strax efter rolig igjen ligesom før.

Igaar Morges kunde han ikke holde sig fra igjen at see til sin kjære Puppe, og see! den begynder at røre sig mere og mere, indtil Skallen pludseligen springer itu, og et deiligt tykt Sommerfugles hoved viser sig med hele sin underfulde Farvepragt. Hvor glad min lille Dreng blev ved dette Syn; behøver jeg neppe at fortælle Eder, ligesaa lidet, som at han var i heieste Grad begjerlig efter at vide, hvorledes Vingerne vilde komme til at see ud. Han venter en Stund; men der viser sig intet andet end Hovedet. Nu mener han, at han maa komme den stakkels Sommerfugl til Hjælp, og bryder med største Omhu den øvrige Deel af Skallen istykker, saa at Sommerfuglens store Legeme kommer frem med nogle ugle smaae Vinger. Han sætter den nu ud i Solskinnet, i det Haab, at dette hurtigt vilde bringe den til Fulddendelse. Men han ventede forgjæves; Solen skinnede paa Sommerfuglen een Dag, og nok en Dag, men Vingerne vilde ikke vore. Endelig kom hans Lærer og sagde, at en Sommer-

fugl, som eengang er berørt i sin Udvikling, for steds bliver en Krøbling.

Ved denne Leilighed har jeg nu tænkt ved mig selv: Hvor mange Forældre ere der ikke, som ligne min Peter? istedetfor at lade deres Børn frit udvikle sig fra inden af, saa pynte og rette og kunstle de saa meget paa dem uden fra, at den levende og kraftige Drift til at vore derved gaaer tabt, og Børnene, al Kjærlighed og Omhu uagtet, hele Livet igjennem blive aandelige Krøblinger; thi, hvad der skal blive kraftfuldt og skjent, det maa udvikle sig frit og behøver ingen Understøttelse.

(Fortsættes).

C. P. S. Krebs.
